

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΧΡΗΣΤΟΜΑΘΕΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΝ

ΜΕΡΗ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΤΑΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΘΕΛΑΓΩΓΕΙΩΝ

ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

ΥΠΟ

Δ. Η. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.

Καθηγητού ἐν τῷ Ἀρσακείῳ

ΤΟΜΟΣ Β'

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ "ΑΙ ΜΟΥΣΑΙ,, ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

15—Ὁδὸς Ἐρμού—15

1901

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΚΑΙ

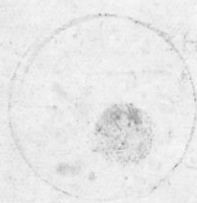
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

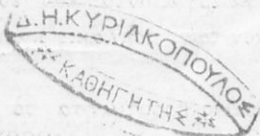
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ

1901 IEN

Πάν αντίτυπον μὴ ἔχον ἐνταῦθα κάτωθι τὴν σφραγίδα
τοῦ ἐκδότου καὶ τὴν τοῦ συγγραφέως εἶναι κλοπιμαῖον καὶ
καταδιώκεται.

ω βιβλίον σου ἔγραψα
 ἢ μὴ γίνῃς κλοπιμαῖον
 ἢ ὅσοις τὸ ἀγαθόν
 μοι καὶ ἢ ἐπιπέσει ἢ τὸ
 χεῖρ σου καὶ ἢ ἄλλο

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ
 (Ὁδὸς Λέκα, Στοὰ Συμπούλου)

Βασιλείος Α' Λπδ.
τὸ ἔτος 1903

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ τῆς Χρηστομαθείας περιέλαβον οὐχὶ τὰ δύο πρῶτα βιβλία μόνον τῆς Κύρου ἀναβάσεως τοῦ Ἐνοφῶντος, ἀλλὰ μέρη κατ' ἐκλογὴν καὶ ἐκ τῶν **τεσσάρων** πρώτων βιβλίων, ὅπως καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου διατάττει καὶ αἱ ἐπίσημοι αὐτοῦ ὁδηγίαὶ ὀρίζουσιν· παρέλιπον δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἀπαραίτητα εἰς τὴν συνέχειαν τῆς ἱστορίας. Οὕτω δ' ἔχουσιν οἱ μαθηταὶ σύντομον μὲν, ἀλλὰ πλήρη τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναβάσεως τοῦ Κύρου, τὸ ὅποσον εἶναι οὐχὶ μικρὸν πλεονέκτημα ὑπὸ ἔποψιν διδακτικὴν καὶ παιδαγωγικὴν.

Τὰς σημειώσεις ἐφρόντισα νὰ κάμω ὅσον τὸ δυνατόν πρακτικὰς καὶ σαφεῖς ἀποβλέψας μόνον εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν μαθητῶν καὶ οὐχὶ εἰς ἐπίδειξιν πολυμαθείας ἀκαίρου. Ἴνα δὲ ἐθισθῶσιν οἱ μαθηταὶ νὰ ἐργάζωνται καθ' ἑαυτοὺς καὶ κάμνωσι χρῆσιν τῶν βιβλίων των, πολλάκις παραπέμπω εἰς τὴν ἐμὴν γραμματικὴν.

Κείμενον δὲ τῆς Ἀναβάσεως προτίμησα τὸ τῆς τελευταίας στερεοτύπου ἐκδόσεως τοῦ Teubner (1899) τῆς φιλοπονηθείσης ὑπὸ Arn. Hug.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6 Μαΐου 1901.

Δ. Η. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. Α'. Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, 1
 πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κύρος, ἐπεὶ δὲ
 ἠσθένει Δαρείος καὶ ὑπώπτετε τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετο 01
 τῷ παιδὲ ἀμφοτέρω παρεῖναι. Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρῶν 2
 ἐτύγχανε· Κύρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἧς αὐτὸν
 σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάν-
 των, ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν
 ὁ Κύρος λαβὼν Τισσαφέρην ὡς φίλον καὶ τῶν Ἑλλήνων
 ἔχων ὀπίστας ἀνέβη τριακοσίουσ, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ἐνίαν
 Παρράσιον. Ἐπεὶ δὲ ἐτελεύτησε Δαρείος καὶ κατέστη εἰς τὴν 02
 βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρης διαβάλλει τὸν Κύρον
 πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεται, καὶ

§ 1. Δαρείος] ὁ ἐπικαλούμενος Νόθος βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἀπὸ 423—
 404 π. Χρ.—γίγνονται]—ἐγένοντο.—πρεσβύτερος] μεγαλύτερος, συγχετ.
 τοῦ πρέσβυς.—Κύρος]—ἦλιος περσιστὴ.—τῷ παιδὲ ἀμφοτέρω παρεῖναι]
 καὶ οἱ δύο τοῦ υἱοῦ νὰ ᾖναι παρόντες.

§ 2. μεταπέμπεται] προσεκάλεσεν.—ἀρχῆς] ἐπαρχίας.—σατράπην]
 διοικητὴν ἔχοντα ἀπόλυτον ἐξουσίαν πολιτικὴν καὶ δικαστικὴν.—καὶ
 στρατηγὸν δὲ] προσέτι: δὲ καὶ στρατηγὸν διώρισεν αὐτόν.—ὁ Καστωλὸς]
 πόλις τῆς Λυδίας.—ἀναβαίνει] πορεύεται πρὸς τὸν πατέρα του εἰς τὰ
 μέρη αὐτοῦ.—Τισσαφέρην] σατράπην τῆς Ἰωνίας καὶ Καρίας.—ὡς φίλον]
 νομιζῶν φίλον.—Παρράσιον] ἐκ Παρράσιας πόλεως τῆς Ἀρκαδίας.

§ 3. ἐτελεύτησε] ἐνν. τὸν βίον—ἀπέθανε.—κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν]
 ἔγεινε βασιλεὺς.—Ἀρταξέρξης] ὁ ἐπικληθεὶς Μνήμων.—διαβάλλει] κα-
 τηγόρησε ψευδῶς.—ὡς ἐπιβουλεύει αὐτῷ] ὅτι δῆθεν ἐπεβουλεύετο αὐ-
 τόν.—ὁ δέ]—οὗτος δέ, δηλ. ὁ Ἀρταξ.—ὡς αποκτείνων] μὲ σκοπὸν νὰ
 τὸν φονεύσῃ: Γραμμ. § 73, 3.—ἐξαιτησαμένη] παρακαλέσασα νὰ τῆς τὸν
 δῶσῃ, ἐπομένως λυτρώσασα αὐτόν.—ἐπὶ τὴν ἀρχήν] εἰς τὴν ἐπαρχίαν
 του, ὅπου ἦτο σατράπης.

συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησα-
 4 μένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν· Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε
 κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθείς, βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι
 ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλά, ἦν δύνηται, βασιλεύσει αὐτ'
 5 ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ φι-
 λούσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. Ὅστις
 δ' ἀφικνοῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας οὕτω
 διατιθεὶς ἀπεπέμπετο, ὥστε αὐτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βα-
 6 σιλεῖ. Καὶ τῶν παρ' αὐτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς πο-
 λεμῆν τε ἱκανοὶ εἶψαν καὶ εὐνοϊκῶς ἔχουεν αὐτῷ. Τὴν δὲ
 Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤθροιζεν ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρυ-
 πτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα. Ὡδε
 οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογὴν. Ὅπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς
 πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἐκάστοις λαμβάνειν
 7 ἄνδρας Πελοποννησίουσιν ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους, ὡς
 ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνησιν ταῖς πόλεσι. Καὶ γὰρ ἦσαν αἱ
 Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνησιν τὸ ἀρχαῖον ἐκ βασιλέως δεδο-

§ 4. Ὁ δὲ]—οὗτος δέ. δηλ. ὁ Κύρος.—ὡς ἀπῆλθε] ἀφ' ὅπου ἀπῆλθε.—
 ἀτιμασθείς] προσβληθείς.—βουλεύεται. . . ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ] σκέπτεται πῶς
 δὲν θά ᾔνοι ποτὲ πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀδελφοῦ του.—ὑπῆρχε τῷ
 Κύρῳ] ἐβοήθει: τὸν Κ.

§ 5 Ὅστις δ' ἀφικνοῖτο] ὁσάκις ἤρχετο τις.—τῶν παρὰ βασιλέως]—
 τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων ἀφικνοῖτο παρὰ βασιλέως' δηλ. ἐκ τῶν πληθύνον
 τοῦ βασιλέως διαμενόντων ὁσάκις ἤρχετο τις ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως πρὸς
 αὐτόν.—μᾶλλον φίλους]—φιλτέρους, δηλ. ν' ἀγαπῶσιν αὐτόν περισσό-
 τερον παρὰ τὸν βασιλέα' Γραμμτ. § 38, 1.—τῶν παρ' αὐτῷ] τῶν πλη-
 σίων του, τῶν ἰδικῶν του.—ὡς εὐνοϊκῶς ἔχουεν αὐτῷ] ἵνα διάκηνηται εὐ-
 νοϊκῶς πρὸς αὐτόν, νά τον ἀγαπῶσιν.

§ 6. δύναμιν] στράτευμα.—ἐπικρυπτόμενος] προσπαθῶν νά κρυπτεται,
 κρυφά' τὸ δὲ μάλιστα ἐπικρυπτόμενος εἶναι περίφρασις τοῦ ὑπερθετι-
 κοῦ=κρυφιώτατα: Γραμμτ. § 39, 12.—ὅπως λάβοι] ἵνα καταλάβῃ, ἵνα
 εὔρῃ.—ὅτι ἀπαρασκευότατον] ὅσον τὸ δυνατόν ἀνετοιμότατον.—ἔδε]
 κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.—ἐποιεῖτο τὴν συλλογὴν] συνέλεγε, συνήθροιζεν.
 —φυλακὰς]=φρουράς.—τοῖς φρουράρχοις] ἐνν. αὐτῶν, δηλ. τῶν φυλα-
 κῶν φρουράρχοι δὲ ἐλέγοντο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φρουρῶν (φαλακῶν).—ὡς
 ἐπιβουλεύοντος] διότι δῆθεν ὁ Τισσ. ἐπεβούλευε, προφασιζόμενος ὅτι ἐπε-
 βούλευεν ὁ Τισσ. τὰς πόλεις.—καὶ γὰρ ἦσαν] διότι καὶ ᾔσαν.—τὸ ἀρ-
 χαῖον] ἐπίβλημα=ἐξ ἀρχῆς, παλαιά.—ἀφειστήκεσαν πρὸς Κύρον] εἶχον
 ἀποστατήσῃ ἀπὸ τοῦ Τισσφ. καὶ εἶχον ἔλθῃ πρὸς τὸν Κύρον.

μέναι, τότε δὲ ἀφειστήκεσαν πρὸς Κύρον πᾶσαι πλὴν Μι-
 λήτου· ἐν Μιλήτῳ δὲ Τισσαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ 7
 ταῦτα βουλευόμενος, [ἀποστῆναι πρὸς Κύρον,] τοὺς μὲν
 ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν. Ὁ δὲ Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς
 φεύγοντας συλλέξας στρατεύματα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ
 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς
 ἐκπεπτωκότας. Καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ
 ἀθροίζειν στρατεύματα. Πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ἡξίου ἀδελ- 8
 φός ὢν αὐτοῦ δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισ-
 σαφέρην ἀρχεῖν αὐτῶν καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ
 ταῦτα· ὥστε βασιλεὺς τὴν μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλήν οὐκ
 ἠσθάνετο, Τισσαφέρνει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν ἀμφὶ
 τὰ στρατεύματα δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολε-
 μούντων. Καὶ γὰρ ὁ Κύρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δα-
 σμούς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων, ὧν Τισσαφέρνους ἐτύγχανεν
 ἔχων. Ἄλλο δὲ στρατεύματα αὐτῷ συνελέγετο ἐν Χερρόνησῳ 9

§ 7. Μίλητος] πόλις τῆς Κασίας.—ταῦτα βουλευόμενος] ἐνν. αὐτοῦς,
 δηλ. τοὺς ἐν Μιλήτῳ (τοὺς Μιλησίους) : ὅτι ἐσκέπτοντο τὰ ἴδια, δηλ.
 νὰ ἀποστατήσωσι πρὸς Κύρον.—ἐξέβαλε] ἐξώρριεν.—ὑπολαβὼν] ὑποδε-
 χθεὶς.—τοὺς φεύγοντας] τοὺς ἐξωρισμένους.—κατάγειν] νὰ ἐπαναφέρῃ
 εἰς τὴν πατρίδα των.—τοὺς ἐκπεπτωκότας] τοὺς ἔπεσεμένους, δηλ. τοὺς
 ἐξωρισμένους : τὸ ἐκπίπτω εἶναι παθητ. τοῦ ἐκβάλλω.—καὶ αὕτη] ἀντὶ
 καὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ὅτι ἐπολιόρκει τὴν Μίλητον.—αὖ] πάλιν, ἐξ ἄλλου
 μέρους.

§ 8. ἀδελφός ὢν] ἐπειδὴ ἦτο ἀδελφός.—οἱ] ἐαυτῶ, δηλ. τῷ Κύρῳ :
 ὀρθοτονεῖται διὰ τὴν ἀντιθεσιν πρὸς τὸ Τισσαφέρην. Γραμμτ. § 41,
 σημ. 1.—πρὸς ἑαυτὸν] ἐναντίον ἑαυτοῦ.—πολεμοῦντα] ἐπειδὴ ἐπολέμα
 ὁ Κ. κατὰ τοῦ Τισσαφ.—ἀμφὶ τὰ στρατεύματα] διὰ τὰ στρατεύματα.—
 οὐδὲν ἤχθετο] διόλου δὲν δυσηρεστεῖτο, ἐπειδὴ αὐτοὶ (ὁ Κ. καὶ ὁ Τ.)
 ἐπολέμουσαν.—τοὺς γιγνομένους] τοὺς εἰσπραττομένους.—δαμούς] φόρους.
 —ὄν] ἀντὶ ἄς.—Τισσαφέρνους] ἐνν. οὐσας πρότερον.

§ 9. ἐν Χερρόνησῳ] τῇ Θρακικῇ.—τόνδε τὸν τρόπον] κατὰ τὸν ἐξῆς
 τρόπον.—Κλέαρχος] στρατηγός τῶν Λακεδαιμονίων ἐστάλη πρὸς βεή-
 θειαν τῶν Βυζαντιῶν κατὰ τῶν Θρακῶν, μετ' ὀλίγον δὲ ἀνακλήθεις ὑπὸ
 τῶν Λακεδ. δὲν ὑπήκουσε καὶ διὰ τοῦτο φυγὰς ἤλθε πρὸς τὸν Κύρον.—
 συγγενόμενος] συναναστραφεὶς.—ἠγάσθη] εθαύμασε καὶ ἔγεινε φίλος· ἰδὲ
 κεφ. Γ'. § 3. Γραμμτ. § 83, 5.—δαρειακός] στατήρ, νόμισμα χρυσοῦν
 περσικὸν ἔχον τὴν προτομὴν τοῦ βασιλέως Δαρείου καὶ ἀξίαν 20 δρα-
 χμῶν.—ἐν χρυσοῖν] τὰ χρήματα ταῦτα, δηλ. τοὺς μυριάδας χρυσοῦς δαρει-
 κούς.—ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων] μετὰ αὐτὰ τὰ χρήματα, δηλ. τοὺς μυ-

τόνδε τὸν τρόπον. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φygάς ἦν· τούτῳ
 συγγενόμενος ὁ Κύρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ εἰδῶσιν αὐτῷ
 μυρίους δαρεικοὺς. Ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον στρατεύμα
 συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων καὶ ἐπολέμει ἐκ Κερ-
 ρονήσου ὀρμώμενος τοῖς Θραξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλάσποντον
 οἰκοῦσι καὶ ὀφέλει τοὺς Ἕλληνας· ὥστε καὶ χρήματα συν-
 εβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφήν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλη-
 σποντιακαὶ πόλεις ἐκοῦσαι. Τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον
 10 ἐλάσθαι αὐτῷ τὸ στρατεύμα. Ἀρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς
 ξένος ὢν ἐτύγχανεν αὐτῷ καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἰκοι
 ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κύρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς
 11 δισχιλίους ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτως περι-
 γενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κύρος δίδωσιν αὐτῷ
 εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἑξ μηνῶν μισθόν καὶ δεῖται αὐτοῦ
 μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας, πρὶν ἂν
 αὐτῷ συμβουλευσῆται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐγένεθα-
 12 νεν αὐτῷ τρεφόμενον στρατεύμα. Πρόξενον δὲ τὸν Βοιωτίου
 ξένου ὄντα ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους παρα-
 γενέσθαι, ὡς εἰς Πισιδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς
 πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρα. Σο-

ρίους δαρεικοὺς.—συνεβάλλοντο] συνεσέφερον.—ἐκοῦσαι] θέλουσαι, δηλ.
 χωρὶς ν' ἀναγκασθῶσι.—τρεφόμενον ἐλάσθαι] = λάθρα ἐτρέφετο, δηλ.
 χωρὶς νὰ το καταλαμβάνῃ ὁ βασιλεὺς.—αὐτῷ] χάριν αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Κύρου.

§ 10. Ἀρίστιππος] ἐκ Λαρίσσης τῆς Θεσσαλίας.—ξένος] φίλος.—οἰκοί
 ἐν τῇ πατρίδι· ἐπιβρῆμα.—ἀντιστασιῶται] ἀντίπαλοι, οἱ τοῦ ἀντιθέτου
 κόμματος.—εἰς δισχιλίους ξένους μισθόν] διὰ δύο χιλιάδας ξένους στρα-
 τιώτας (μισθοφόρους) μισθόν.—ὡς οὕτω περιγενόμενος ἂν] = λέγων ὡς
 οὕτως ἂν περιγένοιτο, ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἦτο δυνατόν νὰ γείνη ὑπέρτε-
 ρος, δηλ. νὰ νικήσῃ.—οὕτω] = εἰ λάθοι τὸν μισθόν (εἰς δισχιλίους ξένους
 καὶ τριῶν μηνῶν).—δεῖται αὐτοῦ] παρακαλεῖ αὐτόν.—καταλῦσαι] ἐνν.
 τὸν πόλεμον, νὰ μὴ καταπαύσῃ.—αὐτῷ συμβουλευσῆται] συσκεφθῆ με
 αὐτόν (τὸν Κύρον), δηλ. πρὶν συνεννοηθῆ με αὐτόν.

§ 11. Στι ἀλίτους] ὅσον τὸ δυνατόν πλείστους.—παραγενέσθαι] νὰ
 ἔλθῃ.—ὡς βουλόμενος] διότι δῆθεν ἤθελε.—εἰς Πισιδας] = εἰς Πισιδίαν,
 χώραν τῆς μικρᾶς Ἀσίας.—ὡς πράγματα παρεχόντων] διότι δῆθεν ἐνο-
 χλήσεις ἐπροξένουν.—τῇ ἑαυτοῦ χώρα] εἰς τὴν ἐπαρχίαν του.—Στυμφά-
 λιον] ἐκ Στυμφάλου, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας πλησίον τῆς Τεγέας.—ὡς
 πολεμίσων] διότι δῆθεν ἐμελλε νὰ πολεμήσῃ τὸν Τισσά.

φαίνεται δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιοῦν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους ὡς πολεμίων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τοῖς Μιλησίων. Καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

Κεφ. Β'. Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πησίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικόν. Ἐνταῦθα καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἦκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα καὶ τῷ Ἀριστίπῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν, ὃ εἶχε στράτευμα καὶ Ξενία τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προειστίθει τοῦ ἐν τοῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἦκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους, πλὴν ὅποσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκούντας καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν, ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσεσθαι, πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἰκαδε. Οἱ δὲ ἠδέως ἐλείθοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὄπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις. Ξενίας μὲν δὴ

Κεφ. Β'. § 1. "ἄνω" εἰς τὰ μεσόγεια. — τὴν πρόφασιν ἐποιεῖτο] = προφασίζετο. ὡς βουλόμενος] διότι δῆθεν ἤθελεν. — ὡς ἐπὶ τούτους] δῆθεν κατὰ τούτων, δηλ. τῶν Πησιδῶν. — ἐνταῦθα] τότε. — ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα] ὅλον τὸ στράτευμα, ὅσον εἶχεν. — συναλλαγέντι] ἀφοῦ συμφιλωθῆ· ἀόρ. β' παθ. τοῦ συναλλάττομαι. — πρὸς τοὺς οἴκοι] πρὸς τοὺς ἐν τῇ πατρίδι του, δηλ. τοὺς ἀντιστασιώτας (ἀντιπάλους του). — προειστίθει τοῦ ξενικοῦ] εἶχε διορισθῆ ὑπ' αὐτοῦ προϊστάμενος (ἀρχηγός) τοῦ ξενικοῦ στρατεύματος. — ἐν ταῖς πόλεσι] ταῖς Ἰωνικαῖς.

§ 2. ὑποσχόμενος] μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ὑπισχνέμαι· οὔμαι. — εἰ καταπράξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο] ἂν ἤθελε κατορθώσῃ ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια ἐξεστράτευε (δηλ. νὰ γείνη βασιλεύς). — πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι οἰκαδε] πρὶν ἐπαναφέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν πατρίδα των. — ἐπίστευον] εἶχον ἐμπιστοσύνην.

§ 3. τοὺς ἐκ τῶν πόλεων] = τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ὄντας λαβὼν ἐκ τῶν πόλεων. — Σάρδει] πρωτεύουσα τῆς Λυδίας. — εἰς τετρακιχιλίους] ἕως τέσσαρας γιλιάδας. — ὀπλίται] οἱ ἀποτελοῦντες τὸ βαρὺ πεζικόν, οἵτινες εἶχον ὄπλα κράνος, θώρακα, κνημίδας, ἀσπίδα μεγάλην, ζῖφος, καὶ δόρυ. — γυμνήτες] (ὁ γυμνός, τοῦ γυμνήτης, καὶ ὁ γυμνήτης, τοῦ γυμνήτου) ἢ καὶ ψιλοὶ λεγόμενοι ἦσαν οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι στρατιῶται ἔχοντες ὄπλα ἀκόντια ἢ τόξα ἢ σφενδόνας καὶ διὰ τοῦτο λεγόμενοι ἀκοντισταὶ ἢ τοξοὶ ἢ σφενδοῦνται. — πελασταὶ] ἐλάφροὶ καὶ οὗτοι στρατιῶται φέρον-

- τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβὼν παρεγένετο εἰς Σάρδεις ὀπλίτας εἰς τετρακισχιλίους, Πρόξενος δὲ παρῆν ἔχων ὀπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνῆτας δὲ πεντακοσίους. Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὀπλίτας ἔχων χιλίους, Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιοὺς ὀπλίτας ἔχων ὡς πεντακοσίους, Πισίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς τριακοσίους μὲν ὀπλίτας, τριακοσίους δὲ πέλταστας ἔχων παρεγένετο· ἦν δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων. Οὗτοι μὲν εἰς
- 4 Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. Τισσαφέρνης δὲ κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ἠγνόςαμενος εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας τὴν παρασκευὴν πορεύεται ὡς βασιλέα ἢ ἐδύνατο τάχιστα ἰππέας ἔχων ὡς πεντακοσίους. Καὶ βασιλεὺς μὲν δὴ ἐπεὶ ἤκουσε Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρασκευάζετο.
- 5 Κῦρος δὲ ἔχων οὓς εἶρηκα ὠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο ἐπὶ τὸν Μαϊάνδρον ποταμόν. Τοῦτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπὶν ἐπτὰ ἐξευγμένῃ πλοίοις.
- 6 Τοῦτον διαβάς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἓνα παρασάγγας ὀκτῶ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ

τες ὄρου, ξίφος, καὶ πέλτην (μικρὰν στρογγύλην ἢ τετράγωνον ἀσπίδα). —ὡς πεντακοσίους] ἕως πεντακοσίων. —τῶν στρατευομένων] ἐκ τῶν ἐκστρατευόντων, δηλ. τῶν πολιορκούντων τὴν Μίλητον.

§ 4. μείζονα ἢ ὡς ἐπὶ Πισίδας] ὅτι ἦτο μεγαλύτερα παρὰ ὅση ἐχρειάζετο κατὰ τῶν Πισιδῶν. —τὴν παρασκευὴν] ἡ ἐτοιμασία τοῦ Κύρου, δηλ. τὸ στράτευμα. —ἢ ἐδύνατο] ὅσον ἐδύνατο. —ἤκουσε Τισσαφέρνους] ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Τισσαφ. —στόλον] τὴν ἐκστρατείαν, δηλ. τὴν ἐτοιμασίαν πρὸς ἐκστρατείαν.

§ 5. ἐξελαύνει] ἐξελθὼν, ἐκκινήσας προχωρεῖ. —σταθμός] τὸ στάσιμον μετὰ ὁδοπορίαν μιᾶς ἡμέρας καὶ ὁ τόπος ὅπου σταματᾷ τὸ στράτευμα πρὸς ἀνάπαυσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ ἀπὸ ἐνὸς σταθμοῦ εἰς ἄλλον διάστημα, ὅπως ἐνταῦθα. —παρασάγγης] λέξις περσικὴ σημαίνουσα μέτρον μήκους 30 σταδίων. —εἴκοσι καὶ δύο] δηλ. τὸ διάστημα, τὸ ὅποιον διήλθε, τὸ μεταξὺ τῶν τριῶν σταθμῶν ἦτο 22 παρασαγγῶν (660 σταδ.). —τὸ εὖρος] τὸ πλάτος. —πλέθρον] μήκος 100 ποδ. (τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ σταδίου) = 31 μέτρ. γαλλ. —ἐξευγμένη πλοίοις] κατεσκευασμένη με πλοῖα ἐξευγμένα (συνδεδεμένα).

§ 6. Κολοσσάς] πόλιν τῆς Φρυγίας νῦν κατεστραμμένην. —Μένω] ὁ θετιλάς] τὸν ὅποιον ἔστειλεν ὁ Ἀρίστιππος ἀρχηγὸν τοῦ στρατεύματος.

$\Sigma \times 2 = 8 = 8$

μεγάλην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτὰ καὶ ἦκε Μένων ὁ
Θετταλὸς ὀπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελταστὰς πεντακο-
σίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἰ-
κοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγά-
λην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμεινε Κύρος ἡμέρας τριά-
κοντα· καὶ ἦκε Κλέαρχος [ὁ Λακεδαιμόνιος φυγὰς] ἔχων ὀ-
πλίτας χιλίους καὶ πελταστὰς Θρακὰς ὀκτακοσίους καὶ το-
ξότας Κρητὰς διακοσίους. Ἄμα δὲ καὶ Σῶσις παρῆν ὁ Συ-
ρακούσιος ἔχων ὀπλίτας τριακοσίους καὶ Σοφαίνετος ὁ
Ἄρκας ἔχων ὀπλίτας χιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κύρος ἐξέτασιν
καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ
ἐγένοντο οἱ σύμπαντες ὀπλίται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελ-
τασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει εἰς
Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς, ἐν
αἷς Ξενίας ὁ Ἄρκας τὰ Λύκαια ἔθυσσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ
δὲ ἄθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ
Κύρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώ-
δεκα εἰς Κεράμων ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην
πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει εἰς Καύστρου-
πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας πέντε·
καὶ τοῖς στρατιώταις ὤφειλετο μισθὸς πλεον ἢ τριῶν μῆ-
νῶν καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπήτουν. Ὁ δὲ ἐλ-

§ 8. Ἐνταῦθα] ἐν Κελαιναῖς. — ἐξέτασιν] ἐπιθεώρησιν. — ἀριθμὸν] ἀρί-
θμησιν. — παραδείσος] = κήπος, λέξις περσικὴ. — οἱ σύμπαντες] ὅλοι ἡμεῖς,
τὸ ὅλον. — ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους] περίπου δύο χιλιάδες.

§ 9. Ἐντεῦθεν] ἀπ' ἐκεῖ, δηλ. ἀπὸ τὰς Κελαινάς. — Πέλτας] πόλιν
τῆς Φρυγίας. — τὰ Λύκαια ἔθυσσε] ἔκαμε τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Λυκαίων
θυσίαν· τὰ δὲ Λύκαια ἦσαν ἑορτὴ τῶν Ἀρκάδων πρὸς τιμὴν τοῦ Διός. —
στλεγγίδες] ξύστραι, διὰ τῶν ὀπλῶν ἐν ταῖς παλαιστικαῖς ἢ ἐν τῷ λουτρῷ
ἀπέβησαν ἀπὸ τοῦ σώματος τὰς ἀκαθαρσίας μετὰ τοῦ ἰδρώτος· ἐπὶ δὲ κο-
σμήματα τῆς κεφαλῆς ἐν εἶδει κτενίου

§ 10 ἐπὶ τὰς θύρας] τῆς σκηνῆς τοῦ Κύρου. — ἐλπίδας λέγων διῆγε]
ἐνν. τὸν χρόνον· δηλ. λέγων λόγους, οἱ ὅποιοι τοὺς ἔκαμνον νὰ ἐλπί-
ζωσι, παρέτεινε τὸν χρόνον. — ἀτιώμενος] ὅτι ἐστεναχωρεῖτο· Γραμμτ.
§ 63 καὶ § 76, 3, α'. — πρὸς τοῦ Κύρου τρόπον] σύμφωνα πρὸς τὸν χα-
ρακτῆρα τοῦ Κύρου. — ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναί] ὅταν εἶχε, νὰ μὴ δίδῃ, ὅ,τι
ἐχρεώσται.

πίδας λέγων διῆγε καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ ἦν
 11 πρὸς τοῦ Κύρου τρόπον ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. Ἐνταῦθα
 ἀφικνεῖται Ἐπύαξα ἢ Σμεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλικίων βασι-
 λέως παρὰ Κύρον καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολ-
 λά. Τῇ δ' οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κύρος μισθὸν τεττά-
 12 ρων μηνῶν Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει εἰς Τυριάειον, πόλιν οἰ-
 κουμένην. Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς. Καὶ λέγεται δεη-
 θῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου ἐπιδειξάει τὸ στράτευμα αὐτῇ· βου-
 λόμενος αὖν ἐπιδειξάει ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν
 13 Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας,
 ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι καὶ στήναι,
 συντάξαι δ' ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ. Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τετ-
 14 τάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ οὖν αὐτῷ, τὸ δὲ
 εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι
 15 στρατηγοί. Ἐθεώρει οὖν ὁ Κύρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβά-
 ρους· οἱ δὲ παρήλαυον τεταγμένοι κατὰ ἴλας καὶ κατὰ
 τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας παρελαύνων ἐφ' ἄρματος
 καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἄρμαμάξης. Εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλ-
 κᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ κνημίδας καὶ τὰς ἀσπίδας
 15 ἐκκεκαλυμμένας. Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρήλασε, στήσας τὸ

§ 12. δεηθῆναι] ὅτι παρεκάλεσε τὸν Κύρον.—ἡ Κίλισσα] ἡ Ἐπύαξα.
 —ἐξέτασιν ποιεῖται] κάμνει ἐπιθεώρησιν.

§ 13. ὡς νόμος αὐτοῖς] ἐνν. ἐστὶ τάττεσθαι, ὅπως εἶναι νόμος εἰς αὐ-
 τοὺς νὰ παρατάττωνται διὰ μάχην (ὅταν δηλ. πρόκηται νὰ κάμωσι μά-
 χην).—συντάξαι δ' ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ] νὰ παρατάξῃ δὲ ἕκαστος (ἐνν.
 στρατηγός) τοὺς ἰδικούς του στρατιώτας.—ἐπὶ τεττάρων] εἰς 4 σειράς.—
 εἶχε]=κατεῖχε, δηλ. ἐδιοικοῦσε.—τὸ μὲν δεξιόν] ἐνν. κέρασ, δηλ. τὸ
 ἄκρον τοῦ στρατεύματος.—τὸ δ' εὐώνυμον] τὸ ἀριστερόν κέρασ.

§ 14. θεώρει] ἐπεθεώρει.—οἱ δέ]=οὗτοι δέ, δηλ. οἱ βάρβαροι.—πα-
 ρήλαυον] ἔκαμον παρελάσιν, δηλ. διήρχοντο ἔμπροσθεν τοῦ Κύρου.—
 ἴλη] λόγος ἰππέων ἐξ 64 ἀνδρῶν.—τάξις] λόγος πεζῶν ἐξ 100 ἀνδρῶν.—
 παρελαύνων] διερχόμενος ἔμπροσθεν αὐτῶν.—ἄρμα] ἄμαξα πολεμικὴ δί-
 τροχος.—ἄρμαμάξα] μεγάλη ἄμαξα τετράτροχος σκεπασμένη πρὸς χρῆσιν
 γυναικῶν, παιδῶν, βασιλείων.—τὸ κράνος] περικεφαλαῖα.—χιτῶνας φοι-
 निकοῦς] φορέματα κόκκινα· τὸ ἐπιθ. φοινίκεος-οῦς, Γραμμτ. § 36, 1.
 —κνημίδες] καλύμματα τῶν κνημῶν μετάλλινα.—ἐκκεκαλυμμένας] ξε-
 σκεπασμένας· διότι κατὰ τὴν πορείαν ἐκάλυπτον τὰς ἀσπίδας διὰ σάγμα-
 τος (θήκης).

§ 15. πρὸ τῆς γάλαγγος μέσης] ἔμπροσθεν τοῦ μέσου τῆς φάλαγγος.—

ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος μέσης πέμπτας Πίγρητα τὸν ἑρ-
 μινέα παρὰ τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσε προ-
 βαλέσθαι τὰ ὄπλα καὶ ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ
 δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιξε,
 προβαλόμενοι τὰ ὄπλα ἐπῆσαν. Ἐκ δὲ τούτου θάττον προ-
 16
 ἴοντων σὺν κραυγῇ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο
 τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ βαρβάρων φόβος
 παλὺς, καὶ ἢ τε Κίλισσα ἐφυγεν ἐπὶ τῆς ἄρμαμάξης καὶ οἱ
 ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὄνια ἐφυγον. Οἱ δὲ Ἑλλη-
 νες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον. Ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦ-
 σα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐ-
 θαύμασε. Κῦρος δὲ ἦσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς
 βαρβάρους φόβον ἰδὼν. Ἐντεῦθεν ἐξελαίνει διὰ τῆς Λυκα-
 17
 ονίας σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα. Ταύτην τὴν
 χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ἑλλήσιν ὡς πολεμίαν οὐ-
 σαν. Ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμ-
 18
 πει τὴν ταχίστην ὁδόν· καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ (τοὺς) στρα-
 τιώτας, οὓς Μένων εἶχε, καὶ αὐτόν. Κῦρος δὲ μετὰ τῶν ἄλ-
 λων ἐξελαίνει διὰ Καππαδοκίας εἰς Θόανα, πόλιν οἰκου-
 μένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας

τὸν ἑρμινέα] τὸν διεορμηέα. — προβαλέσθαι τὰ ὄπλα] νὰ προτείνωσι τὰ ὄπλα. — ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα] νὰ ἐπέλθῃ, δηλ. νὰ κάμῃ ἔφο-
 δον ὀλόκληρος ἡ φάλαγγ. — οἱ δέ] δηλ. οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων. —
 προεῖπον ταῦτα] παρήγγειλαν ταῦτα εἰς τοὺς στρατιώτας, δηλ. νὰ προτεί-
 νωσι τὰ ὄπλα καὶ νὰ κάμωσιν ἔφοδον.

§ 16 ἐκ δὲ τούτου] μετὰ δὲ τοῦτο — θάττον προίτων] ἐπειδὴ οἱ στρα-
 τιῶται ταχύτερον ἐπροχώρουν. Γραμ. §. 37, 4 — ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου] =
 αὐτομάτως, δηλ. μόνον τῶν χωρὶς νὰ τοὺς διατάξῃ τις. — ἀρόμος ἐγένετο]
 ἔν. τοῖς στρατιώταις· ἔτρεξαν οἱ στρατ. εἰς τὰς σκηνὰς τῶν, ὅπου
 ἦτο καὶ ἡ ἀγορά τῶν. — οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς] = οἱ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὄντες (δηλ.
 οἱ ἔμποροι) ἐφυγον ἐκ τῆς ἀγορᾶς. — τὰ ὄνια] τὰ ὀφώνια. — σὺν γέλωτι]
 γελῶντες διὰ τὸν φόβον τῶν βαρβάρων καὶ τὴν φυγὴν τῆς Ἐπιμάξης
 καὶ τῶν ἐκ τῆς ἀγορᾶς — ἦσθη] εὐχαριστήθη· τὸ ῥ. ἦδουαι. — τὸν ἐκ
 τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον] τὸν ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων
 φόβον, ὅποιον δηλ. ἐπροξένησαν οἱ Ἕλληνας εἰς τοὺς βαρβάρους.

§ 18 τὴν ταχίστην ὁδόν] διὰ τῆς συντομωτάτης ἰδοῦ. — θόανα] πόλις
 τῆς Καππαδοκίας ὑστερον Τύναχ ὀνομασθεῖσα.

19 τρεις. Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰσβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ εἰσβολὴ ἦν ὁδοῦ ἀμαξιτοῦ ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι, εἴ τις ἐκώλυνεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ Συέννησις εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰσβολὴν· διὸ ἔμειναν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ. Τῇ δ' ὑστεραία ἦκεν ἄγγελος λέγων ὅτι λελοπιῶς εἶη Συέννησις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ἦσθετο, ὅτι τὸ Μένωνος στρατεύμα ἦδη ἐν Κιλικίᾳ ἦν εἰσὼ τῶν ὀρέων καὶ ὅτι τριῆρεις ἦκουε περιπλεύσας ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν Ταμῶν ἔχοντα τὰς Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου. Κύρος δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνάς, αὐτοὶ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον. Ἐντεῦθεν δὲ κατέβαιναν εἰς πεδίον μέγα καὶ καλόν, ἐπιόρυστον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίην καὶ κέγγρον καὶ πυρούς καὶ κριθὰς φέροι. Ὅρος δ' αὐτὸ περιέχει ὄχυρόν καὶ ὑψηλὸν πάντη ἐκ 24 θαλάττης εἰς θάλατταν. Καταθὰς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου ἦλασεν εἰς Ταρσοῦς, τῆς Κιλικίας πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα.

† Κεφ. Γ'. Ἐνταῦθα ἔμεινε Κύρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσιν· οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω· ὑπόπτεον γὰρ ἦδη ἐπὶ βασιλέα ἰέναι· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. Πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐδιόχετο ἰέναι· οἱ δὲ αὐτὸν τε ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ

§ 19. ἡ εἰσβολή] τὸ μέρος. διὰ τοῦ ὁποίου εἰσβάλλει τις.—ὀρθία ἰσχυρῶς] ἀνηφορικὴ πολὺ.—ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι] ἀδύνατον νὰ εἰσελθῇ δι' αὐτῆς στρατεύμα.—ἐπὶ τῶν ἄκρων] ἐπάνω εἰς τὰ ὑψώματα.—καὶ εἶη] καὶ διότι.

§ 20. οὐ] = ὄπου.—ἐπιόρυστον] πολλὰ νερὰ ἔχον.—σύμπλεων] ὑπερπληρὲς. Γραμμτ. § 19.—μελίην] καλαμπόκι, ὄχι τὸ ἀραποσίτι, ἀλλὰ τὸ συτόν, ἐκ τοῦ ὁποίου γίνονται τὰ σαρώματα.—πυρούς] σιτάρια, πληθ. τοῦ σίτος.—ὄρος] ὁ Ταῦρος.—αὐτό] τὴν πεδιάδα.

Κεφ. Γ'. § 1. Ἐνταῦθα] ἐν Κιλικίᾳ.—οὐκ ἔφασαν ἰέναι] = ἔφασαν οὐκ ἰέναι: ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ πορευθῶσιν.—τὸν πρόσω] πρὸς τὰ ἔμπρῳ.—ἐπὶ βασιλέα] ἐναντίον τοῦ βασιλέως.—ἐπὶ τούτῳ] πρὸς τὸν σκοπὸν τούτου. δηλ. νὰ πορευθῶσι κατὰ τοῦ βασιλέως.—ἐδιόχετο ἰέναι] διὰ τῆς βίαις νὰ τοὺς κάμῃ νὰ πορευθῶσι (κατὰ τοῦ βασιλέως).—ἔβαλλον] ἐνν. λίθοις = ἐλιθοβόλουν.—ἐπεὶ ἀρξαιρτο] ἐσάκις ἤρχιζον νὰ προχωρῶσι.

ἐκείνου, ἐπεὶ ἄρξαιντο προϊένα. ~~Κλέαρχος~~ δὲ τότε μὲν μι- 2
κρόν ἐξέφυγε μὴ καταπετρωθῆναι, ὕστερον δ' ἐπεὶ ἔγνω, ὅτι
οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλήσιαν τῶν αὐτοῦ
στρατιωτῶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολλὸν χρόνον ἐστώς·
οἱ δὲ ὄρωντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλαξε τοιάδε.
"Ἄνδρες στρατιῶται μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς φέρω τοῖς 3
παροῦσι πράγμασιν. Ἐμοὶ γὰρ ξένος Κύρος ἐγένετο καὶ με
φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους
ἔδωκε δαρεικούς· εὖς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέ-
μην ἐμοὶ οὐδὲ καθηδυνάθηνσα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. Καὶ 4
πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θραῖκας ἐπολέμησα καὶ ὑπὲρ τῆς
Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χερρόνησου αὐ-
τοὺς ἐξελαύνων βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας
Ἑλλήνας τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ Κύρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς
ἐπορευόμην, ἵνα εἴ τι δέοιτο ὠφελοῖν αὐτόν, ἀνθ' ὧν εὖ
ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορευέ- 5
σθαι, ἀνάγκη δὴ μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆ-
σθαι ἢ πρὸς ἐκείνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. Εἰ μὲν δὴ
δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, αἰρήσομαι δ' οἷν ὑμᾶς καὶ σὺν
ὑμῖν ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Καὶ οὐποτε ἐρεῖ οὐδεὶς, ὡς ἐγὼ 6

§ 2. μικρόν] μέλις. — μὴ καταπετρωθῆναι] νὰ μὴ φονεῖσθῃ διὰ πετρῶν.
— ἐκκλήσιαν] συνέλευσιν. — ἐστώς] = ἐστηχώς· στεκόμενος χωρὶς νὰ
λέγῃ τι.

§ 3. χιλεπῶς φέρω] λυποῦμαι. — τοῖς παροῦσι πράγμασι] διὰ τὴν πα-
ροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, διότι δηλ. ἀπειθοῦντες ἀρνεῖσθε νὰ
προχωρήσητε. — ξένος] φίλος. — φεύγοντα] ἐξόριστον ὄντα. — μυρίους δα-
ρεικούς] ἴδε κεφ Α' § 9. — οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην] δὲν τοὺς κατέ-
θηκα πρὸς ἰδιαιτέρον ἐμοῦ ὠφέλειαν. — καθηδυνάθηνσα] ἐξώδησα εἰς ἡ-
δυπαθείας, εἰς ἡδονάς. — εἰς ὑμᾶς] διὰ σᾶς, δηλ. πρὸς διαποσφίν σας.

§ 4. ἐτιμωρούμην] ἐτιμῶρον αὐτούς, δηλ. τοὺς Θραῖκας. — Χερρόνη-
σου] τῆς Θρακικῆς. — εἴ τι δέοιτο] εἴαν εἶχεν ἀνάγκην τινός. — ἀνθ' ὧν
εὖ ἔπαθον] δι' ὅσα εὐηργετήθην· τὸ μὲν παθητ. εὖ πασχω ὑπό τινος (=
εὐεργετοῦμαι), τὸ δὲ ενεργ. εὖ ποιῶ τινα (= εὐεργετῶ).

§ 5. δὴ] βέβαια. — εἰ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι] νὰ ἔχω τὴν φιλίαν τοῦ
Κύρου. — ψευσάμενον] φανείς ψεύστης (ἀπαταῶν) πρὸς ἐκείνον (τὸν Κύ-
ρον). — αἰρήσομαι δ' οἷν] θὰ προτιμήσω ὁμοῦ. — ὅ,τι ἂν δέη] ὅ,τιδὴποτε
ἂν ἴγναι ἀνάγκη (ἐνν. πάσχειν). — πείσομαι] μέλλων τοῦ πάσχω· Γραμμτ.
§ 97, 4. — εἰλομην] ἐπροτίμησα· ἀέρ. τοῦ αἰροῦμαι· Γραμμτ. § 73, 3.

§ 6. ἔψομαι] μέλλ. τοῦ ἔπομαι = ἀκολουθῶ· Γραμμτ. § 56, 1, α' καὶ

Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην, ἀλλ' ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πείθεσθαι, ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἔψομαι καὶ ὅ,τι ἂν δέη πείσομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν οἶμαι εἶναι τίμιος, ὅπου ἂν ᾧ, ὑμῶν δὲ ἔρημος ὧν οὐκ ἂν ἰκανός [οἶμαι] εἶναι οὗτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι οὗτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι. Ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος, ὅπη ἂν καὶ ὑμεῖς, οὕτω τὴν

7 γνῶμην ἔχετε. Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται οἱ τε αὐτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι ταῦτα ἀκούσαντες [ὅτι οὐ φαῖν παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι] ἐπήνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχιλίοι λαβόντες τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκευ-

8 οφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλέαρχον. Κύρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἠθέλε, λάθρα δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαρρεῖν ὡς καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον. [Μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς

9 δ' οὐκ ἔφη ἰέναι.] Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τοὺς θ' ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ τοὺς προσελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον ἔλεξε τοιαύδε. Ἄνδρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκείνον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται, ἐπεὶ γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδό-

§ 92. 2, 6'.—*ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους* | ὅτι σεις εἰσθε δι' ἐμέ καὶ πατρίς καὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι.—*σὺν ὑμῖν μέν* | ἐν ᾧ=εἰ σὺν ὑμῖν μὲν εἶην.—*ἂν... εἶναι*]=ὅτι εἶην ἂν, ὅτι δυνατόν νά ᾤμαι.—*τίμιος* | τιμὴν ἔχων, ἀξίαν τινά.—*ἡμῶν δ' ἔρημος ὧν*]=εἰ δὲ εἶην ὑμῶν ἔρημος (ἐστερημένος, δηλ. ἀνευ ὑμῶν).—*ἀλέξασθαι* | νά τιμωρήσω—*ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος* | ὅτι λιπὸν ἐγὼ θά πορευθῶ—*ὅπη ἂν καὶ ὑμεῖς* | ἐν. ἴητε (πορεύησθε).

§ 7. *σκευοφόρα* | τὰ ζῶα τὰ φέραντα τὰ σκεύη, δηλ. τὰ πράγματα τοῦ στρατοῦ.

§ 8. *τούτοις* | διὰ ταῦτα, δηλ. τὰ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πραττόμενα.—*ὡς καταστησομένων κούτωρ εἰς τὸ δέον*], διότι θά τακτοποιηθῶσι ταῦτα (τὰ τῶν στρατιωτῶν) ὅπως πρέπει.—*οὐκ ἔφη ἰέναι* | εἶπεν ὅτι δὲν θά ὑπάγη.

§ 9. *ἡμῖς* | ἐν. ἐσμέν.—*ἐκεῖνος* | ἐν. ἐστί.—*ἔτι* | πλέον.

της. Ὅτι μέντοι ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν, οἶδα· ὥστε καὶ¹⁰
 μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν τὸ μὲν μέγιστον
 αἰσχυρόμενος, ὅτι σύννοϊδα ἑμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐ-
 τόν, ἔπειτα καὶ δεδιώς, μὴ λαβὼν με δίκην ἐπιθῆ, ὧν νομί-
 ζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν¹¹
 καθεῦδειν οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι, ὅ,τι
 χρὴ ποιῆν ἐκ τούτων· καὶ ἕως τε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον
 μοι δοκεῖ εἶναι, ὅπως [ὡς] ἀσφαλέςτατα μενοῦμεν εἰ τε ἦδη
 δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως [ὡς] ἀσφαλέςτατα ἀπιμεν καὶ ὅπως τὰ
 ἐπιτήδεια ἔξομεν· ἄνευ γὰρ τούτων οὔτε στρατηγῷ οὔτε
 ἰδιώτῳ ὄφελος οὐδέν. Ὁ δ' ἀνὴρ πολλοῦ μὲν ἀξίος φίλος,¹²
 ὃ ἂν φίλος ἦ, χαλεπώτατος δ' ἐχθρός, ὃ ἂν πολέμιος ἦ,
 ἔχει δὲ δύναμιν καὶ πεζὴν καὶ ἰππικὴν καὶ ναυτικὴν, ἦν
 πάντες ὁμοίως ὀρῶμεν τε καὶ ἐπιστάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω
 δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι. Ὡστε ὥρα λέγειν, ὅ,τι τις
 γιγνώσκει ἄριστον εἶναι. Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. Ἐκ δὲ τού-¹³
 του ἀνίσταντο οἱ μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου λέγοντες, ἃ ἐγίνω-
 σκον, οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκέλευστοι ἐπίδεικνύντες, οἷα
 εἶη ἡ ἀπορία ἄνευ τῆς Κύρου γνώμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέ-
 ναι. Εἰς δὲ δὴ εἶπε προσποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα πο-¹⁴

§ 10. καὶ μεταπεμπομένου] ἂν καὶ μὲ προσκαλῆ.—ἐλθεῖν] νὰ ὑπάγω.
 —τὸ μέγιστον] ἐπίρ. πρὸ πάντων.—ὅ,τι σύννοϊδα ἑμαυτῷ] διότι ἔγω τὴν
 συνείδησιν, δηλ. γνωρίζω.—ἐψευσμένος] ὅτι ἔγω ἀπατήσῃ αὐτόν.—
 δεδιώς] ἐπειδὴ φοβοῦμαι· τὸ ὁ δέδρα ἢ δέδοικα· γραμμτ. § 89, 2.—
 δίκην ἐπιθῆ] μὲ τιμωρήσῃ.—ὄν] δι' ὅσα.

§ 11. καθεῦδειν·] νὰ κοιμώμεθα· γραμμτ. § 72, 3, 6' καὶ § 93, 5.—
 ὅ,τι χρὴ] τί χρειάζεται. —ἐκ τούτων·] κατόπιν τούτων.—αὐτοῦ] ἐπίρ.
 τοπικόν.—ὅπως]—πῶς.—ἀπιμεν] μέλλ. τοῦ ἀπέρχομαι.

§ 12. ὁ δὲ ἀνὴρ] δηλ. ὁ Κύρος.—καθῆσθαι] ὅτι καθήμεθα (εἰμεθα
 ἐστρατοπεδευμένοι· γραμμτ. § 85, 1.

§ 13. ἐκ δὲ τούτου] μετὰ δὲ τούτων.—οἱ μὲν...οἱ δὲ] ἄλλοι μὲν, ἄλ-
 λοι δὲ.—ἐκ τοῦ αὐτομάτου] αὐτομάτως (αὐθόρμητως, μόνον των).—ἐγκέ-
 λευστοι] διατεταγμένοι, βαλμένοι.—ἐπίδεικνύντες] προσπαθοῦντες νὰ δεί-
 ξωσιν.—οἷα εἶη ἡ ἀπορία] ὅποια (δηλ. πέσον μεγάλη) ἤθελεν εἶναι ἡ
 δυσκολία.

§ 14. σπεύδειν] ὅτι ἔσπευδεν, ἐβιάζετο.—ἀπάγειν] νὰ τοὺς ἰδηγῆσῃ
 ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα.—ἠγεμόνα] ἰδηγόν.—φιλικῶς] φιλικῶς.—ἰὴν
 τάχιστην]—τάχιστα.—πέμψαι προκαταληφόμενος] νὰ στελεωσιν ἄνδρας,

ρεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατηγούς μὲν ἐλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα, εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ' ἐπιτήδει' ἀγοράζεσθαι — ἢ δ' ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι — καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κύρον αἰτεῖν πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῶ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κύρον, ὅστις διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀπάξει. Ἐὰν δὲ μὴδὲ ἡγεμόνα διδῶ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην, πέμψαι δὲ καὶ προκαταληψομένους τὰ ἄκρα, ὅπως μὴ φθάσῃσι μῆτε Κύρος μῆτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀνηρπακότες. Οὗτος μὲν τοιαῦτα εἶπε· μετὰ 15 δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον. Ὡς μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν μὴδεὶς ὑμῶν λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ, δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ, ὃν ἂν ἔλθοιτε, πείσομαι ἢ δυνατόν μάλιστα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι καὶ 16 ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα ἀνθρώπων. Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ἐπιδεικνύς μὲν τὴν εὐθύθειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὥσπερ πάλιν τὸν στόλον Κύρου ποιουμένου, ἐπιδεικνύς δέ, ὡς εὐθες εἶν ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου, ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν. Εἰ δὲ καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν, ὃν ἂν Κύρος δῶ, τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα 17 ἡμῖν κελεύειν Κύρον προκαταλαβεῖν; ἐγὼ γὰρ ὀκνοῖν μὲν

ἵνα προκαταλάβωσιν. — ὅπως μὴ φθάσῃσι καταλαβόντες] διὰ τὴν μὴ προφθάσῃσι (προλάβωσι) νὰ καταλάβωσιν. — τοσοῦτον] τὸσον μόνον.

§ 15. ὡς στρατηγήσοντα] ὅτι ἔχω σκοπὸν νὰ στρατηγήσω. — τοῦτο οὐ ποιητέον] ὅτι δὲν πρέπει τὰ κάτω τοῦτο (νὰ στρατηγήσω). — ὡς δὲ πείσομαι] ἐν. πάντες λέγετε. — ἐν ἂν ἔλθοιτε] ὅποιονδήποτε ἂν ἐκλέξητε· τὸ β. αἰρούμαι. — ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα] ἐν. ἐπίσταται· ἄρχεσθαι = περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον ἀνθρώπων.

§ 16. εὐθύθειαν] μωρίαν. — ὥσπερ... ποιουμένου] ὡς νὰ ἔκαμεν τὴν πορείαν (= ἐπορεύετο) ὁ Κ. ἐπίσω. — λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν] καταστρέφωμεν τὴν ἐπιχείρησιν, δηλ. τὴν ἐστρατείαν. — ἡμῖν... προκαταλαβεῖν] χάριν ἡμῶν νὰ προκαταλάβῃ· εἰρωνικῶς λέγει τοῦτο.

§ 17. ὀκνοῖν ἂν] ἤθελον διστάσῃ. — ᾧ] ἀντὶ ἔν. — ὅθεν] ἐνν. ἐκεῖσε. — οὐκ ἔσται] δὲν θὰ ἴναι δυνατόν· τὸ β. ἔστιν = ἔξεστιν. — ἄκοντος ἀπιδὼν Κύρου] ἐὰν ἤθελον ἀπέλθῃ παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Κύρου. — λαβεῖν αὐτὸν ἀπελθῶν] νὰ ἀπέλθω λῶσθρα αὐτοῦ, δηλ. χωρὶς νὰ με ἐννοήσῃ. — ὅ] = τὸ ἀπελθόντα με λαβεῖν αὐτόν.

ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἃ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς ταῖς τριή-
 ρεσι καταδύσει, φοβοῦμιν δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι, ᾧ δοίη, ἔπεσθαι,
 μὴ ἡμᾶς ἀγάγη, ὅθεν οὐκ ἔσται ἐξελθεῖν· βουλοῦμιν δ'
 ἂν ἄκουτος ἀπιὼν Κύρου λασθεῖν αὐτὸν ἀπελθῶν· ὃ οὐ δυνα-
 τόν ἐστιν· Ἀλλ' ἐγὼ φημι ταῦτα μὲν φλναρίας εἶναι· δοκεῖ¹⁸
 δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κύρον, οἵτινες ἐπιτήδειοι, σὺν
 Κλεάρχῳ ἐρωτῶν ἐκείνον, τί βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι· καὶ
 ἔαν μὲν ἡ πρᾶξις ἢ παραπλησία, οἷα περ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο
 τοῖς ξένοις, ἔπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους εἶναι τῶν
 πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων· ἔαν δὲ μείζων ἢ πρᾶξις¹⁹
 τῆς πρόσθεν φαίνεται καὶ ἐπιπονώτερα καὶ ἐπικινδυνότερα,
 ἀξιούν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἀγειν ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν
 ἀφιέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἐπόμενοι ἂν φίλοι αὐτῷ καὶ πρόθυ-
 μοι ἐποίμεθα καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἂν ἀπίοιμεν· ὅ, τι δ' ἂν
 πρὸς ταῦτα λέγη, ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας
 πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι· Ἔδοξε ταῦτα καὶ ἄνδρας ἐλό-²⁰
 μενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν, οἱ ἡρώτων Κύρον τὰ δό-
 ξαντα τῇ στρατιᾷ· Ὁ δ' ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀκούοι Ἀβροκόμαν
 ἐχθρὸν ἄνδρα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι ἀπέχοντα
 δώδεκα σταθμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν·
 κἂν μὲν ἢ ἐκεῖ, τὴν δίκην ἔφη χρῆζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ,
 ἦν δὲ φύγη, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα· Ἀκού-²¹
 σαντες δὲ ταῦτα οἱ αἰρετοὶ ἀπαγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις·

§ 18. ἐπιτήδειοι] φίλοι.—οἷα περ]=αὐτῇ, οἷα περ.—τούτῳ]=σὺν τού-
 τῳ, τῷ Κύρῳ.

§ 19. τῆς πρόσθεν] δηλ. τῆς τῶν πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων.—ἀ-
 ξιούσθ] ἐνν. δοκεῖ μοι· νὰ ζητήσωμεν.—πρὸς φιλίαν]=φιλικῶς.—ἀφ. εἶναι]
 νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ ἀπέλθωμεν.—καὶ ἐπόμενοι...καὶ ἀπιόντες] καὶ ἂν ἀ-
 χολουθῶμεν.. καὶ ἂν ἀπέλθωμεν.—πρόθυμοι] προθύμως.—πρὸς ταῦτα]
 συμφώνως μὲ αὐτὰ νὰ σκέπτεσθε.

§ 20. ἔδοξε] ἀπεφασίσθησαν.—ἐλόμενοι] ἐκλέξαντες· τὸ β. αἰροῦμαι.
 —τὰ δόξαντα] διὰ τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τοῦ στρατεύματος.—Ἀβροκό-
 μαν] σατράπην τῆς Φοινίκης.—πρὸς τοῦτον] κατὰ τούτου.—τὴν δίκην
 ἐπιθεῖναι] τὴν πέπουσαν τιμωρίαν νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτόν.

§ 21. οἱ αἰρετοί] οἱ ἐκλελεγμένοι· ῥηματικὸν τοῦ αἰροῦμαι.—προσαι-
 τοδοσι μισθόν] ζητοῦσι πρόσθετον μισθόν, δηλ. νὰ τοὺς ἀυξήσῃ τὸν μι-
 σθόν.—ἡμιόλιον] τὸ ὄλον καὶ ἡμισυ, δηλ. κατὰ τὸ ἡμισυ περισσότερον·

τοῖς δὲ ὑποψία μὲν ἦν, ὅτι ἄγοι πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἐπεσθαι. Προσαιτούσι δὲ μισθόν· ὁ δὲ Κύρως ὑπασχεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν, οὗ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαιρικὰ τοῦ μινὸς τῷ στρατιώτῃ· ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγοι, οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἐν γε τῷ φανερωῖ.

- 1 Κεφ. Δ'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει εἰς Ἰσσοὺς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐ-
 2 δαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρως παρήσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες τριάκοντα καὶ πέντε καὶ ἐπ' αὐ-
 3 ταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Παρῆν δὲ καὶ Χειρῖσφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρ-
 4 ρου ἑπτακοσίους ἔχων ὀπλίτας, ὧν ἑστρατήγει παρὰ Κύρ-
 5 οῦ. Αἱ δὲ νῆες ὄρμουν παρὰ τὴν Κύρως σκηνῆν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρὰ Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστάντες ἦλθον παρὰ Κύρ-
 6 ρον τετρακόσιοι ὀπλίται καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ
 7 βασιλέα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας εἰς Μυριάndon, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον
 8 δ' ἦν τὸ χωρίον καὶ ὄρμουν αὐτῷ ὀκάδες πολλαί. Ἐν-
 9 ταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ· καὶ Ξενίας ὁ Ἀργεὺς καὶ Πα-
 10 σίων ὁ Μεγαρεὺς ἐμβάντες εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέμενοι ἀπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν, φι-
 11 λοτιμηθέντες, ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέ-
 12 αρον ἀπελθόντας ὡς ἀπίοντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ

γρμ. 2. § 47, 14, σημ. — ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαιρικὰ] ἐπεξήγησις τοῦ ἡμιόλιον. — ἐν γε τῷ φανερωῖ] εἰς τὸ φανερον τοὺλάχιστον.

Κεφ. Δ'. § 1. Ἐντεῦθεν] ἀπὸ τοῦ Ταρσοῦς.

§ 3. ἀπὸ τῶν νεῶν] προσκεκλημένος· ῥηματικὸν ἐπίθετον τοῦ μεταπέμ-
 ποιαι. — ὄρμουν] ἦσαν ἀρχομένηαι. — Ἀβροκόμα] γρμ. 2. § 15, 5, 2.

§ 4. ἐμπόριον] ἐμπορικὸς λιμὴν. — ὀκάδες] πλοῖα φορηγὰ.

§ 5. τὰ πλείστου ἄξια] τὰ ἔχοντα πλείστην ἄξian πράγματά των — ὡς τοῖς πλείστοις ἐδόκουν] καθὼς ἐνόμιζον οἱ πλείστοι. — φιλοτιμηθέντες] ἐνεκα φιλοτιμίας, δηλ. ἐπειδὴ προσεβλήθη ἡ φιλοτιμία των. — οἱ δὲ διότι. — τοὺς στρατιώτας αὐτῶν] ἰδὲ κεφ. Γ' § 7. — διήλθε λόγος] διεδέθη σή-
 μη. — ὡς δειλοὺς δ' ἔτας] διότι κατὰ τὴν γνώμην των ἦσαν δειλοὶ — λη-
 φθῆναι] νὰ συλληφθῶσιν. — ἄκτερον] ἐλυποῦντο. — εἰ ἀλώσονται] ἂν ἐμελ-
 λον νὰ συλληφθῶσι· τὸ β. ἀλίσκομαι· γρμ. 2. § 90, 7.

οὐ πρὸς βασιλέα εἶα Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' ἦσαν ἀφανεῖς, διπλάθε λόγος, ὅτι διώκοι αὐτοὺς Κῦρος τρι-
 ἄρεσι· καὶ οἱ μὲν νύχοντο ὡς δειλοὺς ὄντας αὐτοὺς λη- 6
 φθῆναι, οἱ δ' ὤκτιρον, εἰ ἀλώσονται. Κῦρος δὲ συγκαλέ-
 σας τοὺς στρατηγούς εἶπεν, Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας
 καὶ Πασίων. Ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθων, ὅτι οὔτε ἀπο-
 δεδράκασιν· οἶδα γάρ, ὅπῃ οἴχονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν·
 ἔχω γὰρ τριῆρεις, ὥστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον· ἀλλὰ μὰ
 τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε σὺτοὺς διώξω, οὐδ' ἔρεϊ οὐδεῖς, ὡς
 ἐγώ, ἕως μὲν ἂν παρῆ τις, χρῶμαι, ἐπειδὴν δὲ ἀπιέναι βού-
 ληται, συλλαβὼν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα
 ἀποσυλῶ. Ἀλλὰ ἰόντων εἰδότες, ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς
 ἢ ἡμεῖς περὶ ἐκείνους. Καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα
 καὶ γυναῖκας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ' οὐδὲ τούτων
 στερήσονται, ἀλλ' ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ
 ἐμὲ ἀρετῆς. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες, εἴ τις 7
 καὶ ἀθυμότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκούοντες τὴν Κύ-
 ρου ἀρετὴν ἴδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν 8
 ὄντα τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων· καὶ πόλις αὐτόθι ὀκτεῖτο
 μεγάλη καὶ εὐδαίμων Θάψακος ὄνομα. Ἐνταῦθα ἔμεινεν
 ἡμέρας πέντε. Καὶ Κῦρος μετοπεμψάμενος τοὺς στρατη-
 γοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα
 μέγαν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς

§ 6 ἐπιστάσθων] προστακτ. τοῦ ἐπίσταμαι· γραμμτ. § 83, 7 καὶ
 § 57, 3, 6'. — ἀποδεδράκασι] παρκμ. τοῦ ἀποδιδράσκω = δραπετεῦω, φεύγω
 κρυφὰ χωρὶς νὰ γνωρίζουν ποῦ εἶμαι· γραμμτ. § 90, 3 κέξ. — οἴχονται]
 ἔχουσι ἀπέλθῃ. — ἀποπεφεύγασιν] ἔχουσι σωθῆ διὰ τῆς φυγῆς. — χρῶ-
 μαι] τὸν ἔχω φίλον — καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ] καὶ τὰ πράγματά των
 ἀφαιρῶ — ἰόντων] ἄς υπάγωσιν, ὁ Ξενίας καὶ ὁ Πασίων· προστακ. τοῦ εἶμι.
 — περὶ ἡμῶν] πρὸς ἐμέ. — αἱ Τράλλεσι] πόλις ὄχυρὰ τῆς Λυδίας πλησίον
 τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ.

§ 7. ἀθυμότερος] ὀλιγώτερον πρόθυμος. — ἀρετήν] τὴν εὐγένειαν καὶ
 μεγαλοφυλίαν. — ἴδιον] μὲ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν.

§ 8. ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο] ὅτι ἡ πορεία (ἢ ἐκστρατεία) ἔμελλε νὰ ᾔηται
 κατὰ τοῦ βασιλέως. — καὶ ἀναπειθεῖν ἐπεσθαι] καὶ νὰ προσπαθήσῃσι νὰ
 τοὺς πείσῃσι ν' ἀκολουθῶσιν.

9 στρατιώταις καὶ ἀναλείθειν ἔπεσθαι. Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκ-
 κλησίαν ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον
 τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας
 κρύπτειν καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι, ἐὰν μὴ τις αὐτοῖς χρή-
 ματα διδῶ, ὥσπερ τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀναβάσι
 [παρὰ τὸν πατέρα τοῦ Κύρου], καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην
 10 ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κύρου. Ταῦτα οἱ στρα-
 τηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώ-
 σειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὶν εἰς Βαβυλῶνα ἦκωσι, καὶ
 τὸν μισθὸν ἐντελῆ, μέχρι ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς
 Ἰωνίαν πάλιν. Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐ-
 πίσθη. Μένων δὲ πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι
 στρατιῶται, πότερον ἔψονται Κύρῳ ἢ οὐ, συνέλεξε τὸ αὐ-
 11 τοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ ἔλεξε τάδε. Ἄνδρες,
 ἐὰν μοι πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες
 τῶν ἄλλων πλεον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου.
 Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; νῦν δεῖται Κύρος ἔπεσθαι τοὺς
 Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆ-
 ναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ,τι οἱ ἄλλοι
 12 Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. Ἦν μὲν γὰρ ψηφίσωνται
 ἔπεσθαι, ἡμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν
 καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὔσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κύρος καὶ

§ 9. ἐχαλέπαινον] ὠργίζοντο. — εἰδότας κρύπτειν] ἐνῶ ἐγνώριζον ταῦτα, τὰ ἔκρυπτον. — τις] δηλ. ὁ Κύρος. — καὶ ταῦτα] καὶ μάλιστα. — οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόντων] ἐνῶ δὲν ἐπορεύοντο διὰ τὴν κάμωσιν μάχην.

§ 10. καταστήσῃ] φέρῃ. — πάλιν] ὀπίσω. — τὸ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ] τὸ περισσότερον μέρος τῶν Ἑλλήνων. — χωρὶς τῶν ἄλλων] χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

§ 11. πλεον] χωρὶς τὴν κινδυνεύσητε καὶ τὴν κοπιήσητε περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, θὰ προτιμηθῆτε ἀπὸ τοὺς ἄλλους στρατιώ-
 τας. — ὅ,τι ἀποκρινοῦνται] τί θὰ ἀποκριθῶσιν.

§ 12. ἄρξαντες] ἐπειδὴ ἐκάματε ἀρχὴν, δηλ. πρῶτοι σεῖς. — χάριν εἴσεται] θὰ οὖς γνωρίζῃ χάριν. — εἴσεται] γνωρίζει τὴν ἀποδιδόναν χάριν. — εἴ τις καὶ ἄλλος] ἐνν. ἐπίσταται χάριν ἀποδιδόναι· δηλ. περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. — ἀποψήφισωνται] ἐνν. ἔπεσθαι δηλ. ψηφίσωσι τὴν μὴ ἀκολουθήσωσιν. — ἐπιμνησθῆναι] μέλλ. τοῦ ἀπέργουμαι. — τοῦ μνησθῆναι] ὀπίσω — καὶ ἄλλον τεύξεσθε] καὶ παντὸς ἄλλου θὰ ἐπιτυχάνετε παρὰ τοῦ Κύρου.

ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἦν δὲ ἀποψηφί-
 σωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες τοῦμπαλιν, ὑμῖν δὲ
 ὡς [μόνοις πειθόμενοις] πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς
 φρουρία καὶ εἰς λοχαγίας καὶ ἄλλου, οὔτινος ἂν δένησθε οἶδα,
 ὅτι ὡς ἴίλοι τεύξεσθε Κύρου. Ἀκούσαντες ταῦτα ἐπέιθοντο¹³
 καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κύρος δ' ἐπεὶ
 ἤσθητο διαβεβηκότας, ἤσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας
 Γλοῦν εἶπεν, Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινώ· ὅπως
 δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει ἢ μηκέτι με Κύ-
 ρον νομίζετε. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλαις¹⁴
 ὄντες νύχοντο αὐτὸν εὐτυχεῖν Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέ-
 γετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε·
 συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στρατεύμα αὐτῷ ἅπαν. Οἱ δὲ Θα-¹⁵
 ψακνοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐπόποθ' οὔτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς
 γένοιτο πεζῇ, εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις, ἃ τότε Ἄβροκόμας
 προῖων κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ. Ἐδόκει δὲ θεῖον
 εἶναι καὶ σαφῶς ὑπεχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασι-
 λεύσοντι.

Κεφ. Ε'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐ- 1
 φράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν
 ἡ γῆ πεδῖον ἅπαν ὁμαλὲς ὡσπερ θάλαττα, ἀψιθίου δὲ πλῆ-
 ρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν
 εὐώδη ὡσπερ ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν, θηρία δὲ 2
 παντοῖα, πλείστοι ὄνοι ἄγριοι, πολλαὶ δὲ στρουθοὶ αἱ μεγά-
 λαι· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θη-

§ 13. ἤσθη] εὐχαριστήθη· τὸ β. ἤδομαι.—ἢ μηκέτι με Κύρον νομίζετε] εἰ δὲ μὴ, νὰ μὴ με νομίζετε πλέον Κύρον (νὰ μὴ με λέγουν Κύρον).

§ 14. ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες] ἐλπίδας μεγάλας ἔχοντες.

§ 15. πεζῇ] ἐπίρ. μὲ τὰ πόδια.—θεῖον] τὸ διαβατὸν γενέσθαι τὸν ποταμὸν πεζῇ ἐνομίζετο ὅτι ἦτο ἐκ θεοῦ.—καὶ σαφῶς ὑπεχωρῆσαι] καὶ ὅτι φανερὰ ὁ ποταμὸς ὑπεχώρησεν.

Κεφ. Ε'. § 1. Ἀραβία] ἐνταῦθα τὸ νότιον τῆς Μεσοποταμίας.—ἀψιθιου] ἀψιθιά.—βλη] ξυλῶδη φυτά, θάμνοι.

§ 2. ὄνοι ἄγριοι]—ὄναγροι.—στρουθοὶ αἱ μεγάλαι.]—στρουθοκάμηλοι. ὠτίδες] ἀγριόγαλλοι.—δορκάδες] ζαρκάδια.

- 3 ρία οἱ ἵππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον. Ἐγτεῦθεν ἐξελαύνει τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. Ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπόλετο ὑπὸ λιμοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἅπασα ἡ χώρα· τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέ-
- 4 λιπε καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν. Κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίνοντο. Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν, οὓς πάνυ μακροῦς ἤλαυεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιο διατελέσαι ἢ πρὸς
- 5 χιλόν. Τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κύρος ὡς σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων, ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἢ τινος
- 6 ἄλλου ἀναγκαίου ἐκαθέζετο νομίζων, ὅσω μὲν θάττον ἔλθοι, τοσοῦτ' ἀπαρασκευωτέρω βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσω δὲ σχολαι-
37 7 τερον, τοσοῦτ' πλέον συναγείρεσθαι βασιλεῖ στράτευμα. Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εἰδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνομα δὲ Χαρμάνδη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἱπιπέδεια σχεδίας
- 8 διαβαίνοντες. Ἀμφιλεξάντων δὲ τι ἐνταῦθα τῶν τε Μένωνος τοῦ στρατιωτῶν καὶ τῶν Κλέαρχου ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος πληγὰς ἐνέβαλεν· ὁ δὲ ἔλθων πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν· ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται
- 9 ἔχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλέαρχῳ. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἔλθων ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ

§ 3. Πύλας] τὰς Βαβυλωνίας λεγομένας, ἧτοι στενὸν πέρασμα ἀπὸ τῆς Ἀραβίας εἰς τὴν Βαβυλωνίαν. — ψιλὴ] ἐνν. δένδρων = ἄδενδρος.

§ 14. πρίασθαι] ν' ἀγοράσωσι· γραμμτ. § 83, 6', 2. — οὐκ ἦν] δὲν ἦτο δυνατόν· ὁ ἐνεστ. ἐστιν = ἔξεστιν. — κρέα] γραμμτ. § 27, 2.

§ 15. ἦν... οὐκ] = τινάς. — διατελέσαι] ἐνν. τὴν ὁδόν. — χιλόν] χόρτον διὰ τὰ ζῶα.

§ 16. τὸ δὲ σύμπαν] ἐν γένει δέ. — διατρίβων] ἐνν. τὸν χρόνον = χρόνοτριβῶν. — ὅπου μὴ] ἐκτὸς ὅπου. — σχολαιτερον] βραδύτερον· γραμμτ. § 38, 4. — συναγείρεσθαι] ὅτι συνηροῦζετο.

§ 17. σχεδίας] μὲ σάλια, δηλ. πλοῖα ἐκ τοῦ προχείρου κατασκευαζόμενα συνήθως ἐκ ξύλων.

§ 18. ἀμφιλεξάντων] ἐπειδὴ ἐφιλονέκησαν. — του] = τινός. — καὶ τῶν Κλέαρχου] ἐνν. τινός. — πληγὰς ἐνέβαλε] διετάξε καὶ τὸν ἔδειραν. — ἔλεγεν] ὅτι ὁ Κλ. τὸν ἔδειρεν. — ἰσχυρῶς] πολύ.

§ 19. ἐπὶ τὴν διάβασιν] εἰς τὸ μέρος τῆς διαβάσεως. — κατασκευάμενος] ἐξετάσας καλῶς· τὸ ῥ. κατασκοποῦμαι. — ἀφιππεύει] ἀπέρχεται ἔ-

καὶ ἐκεῖ κατασκευάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν
 ἑαυτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις
 τοῖς περὶ αὐτόν· τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων
 τις, ὡς εἶδε Κλέαρχον διελαύνοντα, ἴησι τῇ ἀξίνῃ καὶ οὗτος
 μὲν αὐτοῦ ἤμαρτεν· ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα πολλοί,
 κραυγῆς γενομένης. Ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ στρα-¹⁰
 τευμα καὶ εὐθύς παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα· καὶ τοὺς μὲν
 ὀπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μῆναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα
 θέντας, αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾶκας καὶ τοὺς ἰπλέας, οἳ
 ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα,
 τούτων δὲ οἱ πλείστοι Θρᾶκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος,
 ὥστ' ἐκείνους ἐκπεπλήχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα καὶ τρέχειν
 ἐπὶ τὰ ὄπλα· οἳ δὲ καὶ ἔστασαν ἀποροῦντες τῷ πράγματι.
 Ὁ δὲ Πρόξενος—ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσιῶν καὶ τάξις αὐτῶν¹¹
 ἐπομένη τῶν ὀπλιτῶν—εὐθύς οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων
 ἄγων ἔθετο τὰ ὄπλα καὶ ἐδεῖτο τοῦ Κλέαρχου μὴ ποιεῖν
 ταῦτα. Ὁ δ' ἐχαλέπαινε, ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος κα-
 ταλευσθῆναι πράως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος, ἐκέλευσέ τε αὐτὸν
 ἐκ τοῦ μέσου ἐξίστασθαι. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπήει καὶ Κύρος¹²
 καὶ ἐλύθητο τὸ πρᾶγμα· εὐθύς δ' ἔλαβε τὰ παλτά εἰς τὰς
 χεῖρας καὶ σὺν τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἦκεν ἐλαύνων εἰς
 τὸ μέσον καὶ λέγει τάδε. Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι¹³
 οἱ παρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε, ὅ,τι ποιεῖτε. Εἰ γὰρ τινα

φιππος.—διελαύνοντα] διερχόμενον.—ἴησι τῇ ἀξίνῃ] τὸν κτυπᾶ διὰ τῆς
 ἀξίνης.—ἤμαρτεν] ἀπέτυχεν.—ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος] ἔνν. ἴησιν.—
 εἶτα πολλοί] ἔνν. ἴησι λίθοις.

§ 10. παραγγέλλει εἰς τὰ ὄπλα] ἔνν. ἵεναι : δηλ. νὰ ἐπιστῶσιν.—
 αὐτοῦ] ἐπίρ. τοπικόν.—οἳ ἦσαν αὐτῷ] τοὺς ὁποίους εἶχεν.—οἳ δέ] τινὲς
 δέ.—ἔστασαν]=εἰστήκεσαν· ἔστεκον : γραμμ. § 81.

§ 11. καὶ τάξις. τῶν ὀπλιτῶν]=καὶ τάξις τῶν ὀπλιτῶν ἔτυχεν ἐπο-
 μένη αὐτῷ· ἡ τάξις συνίστατο ἐκ δύο λόγων.—ἔθετο τὰ ὄπλα] ἐστάθη.
 —αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος] ἐνῷ αὐτὸς ὀλίγον ἔλειψε νὰ φωνεῖ ἢ λιθοβο-
 ληθεῖς.—πράως] μὲ ἡσυχίαν, δηλ. μὲ ἀδιαφορίαν.—τὸ πάθος] τὸν λιθο-
 βολισμὸν του.—ἐξίστασθαι] νὰ παραμερίσῃ, νὰ φύγῃ ἐκ τοῦ μέσου.

§ 12. τὰ παλτά] τὰ δύο δόρατά του, ὡς συνειθίζον οἱ Πέρται.

§ 13. καὶ οἱ ἄλλοι]=καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι.—κατακεκόμενοι] μέλλ-
 τετελεσμένους· ἀφεύκτως θὰ κατακοπῶ.

ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ
 τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς
 γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες οὗτοι, οὓς ὁρᾶτε, βάρ-
 βαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων.
 14 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσά-
 μενοι ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὄπλα.
 14 Κεφ. Γ'. Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἵχνη ἵππων καὶ
 κόπρος· εἰκάζετο δ' εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. Οὔτοι
 προϊόντες ἔκαον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν. Ὀρόν-
 τας δὲ Πέρσης ἀνὴρ γένει τε προσήκων βασιλεῖ καὶ τὰ πο-
 λέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν ἐπιβουλεύει Κύρῳ
 2 καὶ πρόσθεν πολεμῆσας, καταλλαγεῖς δέ. Οὔτος Κύρῳ
 εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακά-
 οντας ἱππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ ζῶντας πολ-
 λούς αὐτῶν ἂν ἔλοι καὶ κωλύσειε τοῦ κάειν ἐπιόντας καὶ
 ποιήσειεν, ὥστε μῆποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου
 στρατεύμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι
 ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβά-
 3 νειν μέρος παρ' ἐκάστου τῶν ἡγεμόνων. Ὁ δ' Ὀρόντας
 νομίσας ἐτοίμους εἶναι αὐτῷ τοὺς ἱππέας γράφει ἐπιστο-
 λὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ἤξοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν δύνηται
 πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν ὡς
 φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς

§ 14. ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο] ἤλθεν εἰς τὸν ἑαυτὸν του. συνῆλθεν.—κατὰ
 χώραν ἔθεντο τὰ ὄπλα] ἔθεσαν κατὰ γῆς τὰ ὄπλα.

Κεφ. ΣΤ'. § 1. προϊόντων] ἐνῶ ἐπροχώρουν.—δ στίβος] τὰ πατήματα.
 —οὔτοι] οἱ ἱππεῖς ἐνν. ἐκ τοῦ ἵππων.—γένει προσήκων] συγγενής.—ἐν
 τοῖς ἀρίστοις] μεταξύ τῶν ἀρίστων.—καταλλαγεῖς] φιλιωθείς.

§ 2. τ ὅς προκατακάνοντας·
 γραμμτ. § 62 παρατήρ. 2 καὶ § 64, 7.—κατακάνοι ἂν] ἤθελε φονεύσῃ·
 τὸ ῥ. κατακάνω ποιητικόν.—ἂν ἔλοι] ἤθελε συλλάβῃ· τὸ ῥ. αἰρῶ.—
 διαγγεῖλαι] δι' ἀγγέλου νὰ μηνύσῃ εἰς τὸν βασιλέα, ποῦ ἦτο καὶ πόσο.
 τὸ στρατεύμα τοῦ Κύρου.—μέρος] τῶν ἱππέων.

§ 3. φράσαι] νὰ εἴπῃ, νὰ διατάξῃ ὁ βασιλεὺς· τὸ ῥ. φράζω.—ἐκέλευε]
 παρεκάλει.—ἑπομνήματα] ὑπενθυμίσεις.—δ δέ] οὗτος ἡμῶς, δηλ. τὸν
 ὁποῖον ἐνόμιζε πιστόν.—λαθῶν] ἐνν. αὐτήν, δηλ. τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὀ-
 ρόντα.

πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπι-
στολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρὶ, ὡς φέτο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρου
δίδωσιν. Ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κύρος συλλαμβάνει Ὀρόν- 4
ταν καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Πέρσας τοὺς
ἀρίστους, τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτὰ, καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων
στρατηγούς ἐκέλευσεν ὀπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέσθαι
τὰ ὄπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνὴν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν
ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους ὀπλίτας. Κλέαρχον δὲ καὶ εἶσω 5
παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. Ἐπεὶ δ' ἐξῆλ-
θεν, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντα, ὡς ἐγένε-
το· οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κελεύοντος 6
Κύρου ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν Ὀρόνταν ἐπὶ θανάτῳ ἅπαντες
ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δ' ἐξῆγον αὐτόν, οἷς προσ-
ετάχθη. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου σκηνὴν εἰσῆχθη τοῦ 7
πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχου, μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα
Ὀρόνταν οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε οὐδέ, ὅπως
ἀπέθανεν, οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν· εἰκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως·
τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

Κεφ. Ζ'. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας στα- 1
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας δώδεκα. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ
Κύρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων

§ 4. ἑπτὰ] ἔνν. ὄντας.—θέσθαι τὰ ὄπλα] νὰ παραταχῶσι μὲ τὰ ὄπλα.
§ 5. εἶσω παρεκάλεσε] προσεκάλεσε ἡμέρα εἰς τὴν σκηνὴν του.—ὅς.
διότι οὗτος, ὁ Κλ.—ἐδόκει προτιμηθῆναι] ἐφάνετο καλὸν νὰ προτιμηθῆ]
—τὴν κρίσιν ὡς ἐγένετο] πῶς ἔγεινεν ἡ κρίσις.—οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν]
διότι δὲν ἦτο ἀπαγορευμένον τοῦτο, δηλ. τὸ πῶς ἔγεινεν ἡ κρίσις.

§ 6. κελεύοντος Κύρου] κατὰ διαταγὴν τοῦ Κύρου.—ἔλαβον τῆς ζώ-
νης] τὸν ἐπιασαν ἀπὸ τῆν ζώνην, ὅπως συνείθιζον οἱ Πέρσαι, δι' ὅσους
ἔκρινον ἄξιους θανάτου.—ἐπὶ θανάτῳ] διὰ θάνατον.

§ 7. σκηπτούχος] σωματοφύλαξ τοῦ βασιλέως κρατῶν τὸ σκῆπτρον αὐ-
τοῦ.—ὅπως]—πῶς.—εἰκαζον] κατ' εἰκασίαν ἔλεγον γραμμ. § 53. 6'.

Κεφ. Ζ'. § 1. ἐξέτασιν] ἐπιθεώρησιν.—περὶ μέσας νύκτας] περὶ τὸ με-
σονύχτιον.—εἰς τὴν ἐπισθασιν] ἕως τὴν ἐπερχομένην αὐγὴν.—μαχού-
μενον] ἵνα κάμῃ μάχην· μέλλ. τοῦ μάγομαι.—οὐ δεξιῶν κέρως] τῆς δε-
ξιᾶς πτέρυγος τοῦ στρατεύματος τῶν Ἑλλήνων γραμμ. § 24. 4.—ἐνω-
νύμου] ἔνν. κέρως· τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος.

ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιούσαν ἕξαι βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχομένον· καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ [τὸν Θετταλὸν] τοῦ εὐωνύμου, αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἦκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλείως στρατιᾶς. Κύρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς τῶν Ἑλλήνων συνεβουλεύετό τε, πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῖτο, καὶ αὐτὸς παρῆναι θαρρόνων τοιαύδε. Ὡς ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν βαρβάρων συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνους καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι. διὰ τοῦτο προσέλαβον. Ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἀξιοὶ τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε καὶ ἧς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. Εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἐλοίμην ἂν, ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. Ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε, εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολὺ καὶ κραυγῇ πολλῇ ἐπίασιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχηθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχυνεῖσθαι μοι δοκῶ, οἷους ἡμῖν γινώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. Καὶ εὖ τῶν ἐμῶν γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω

§ 2. αὐτόμολοι| αὐθόρητοι ἐλθόντες.—συνεβουλεύετο| ἐνν. αὐτοῖς συνεσκέπτετο.—θαρρόνων| θέλων, προσκαθῶν νὰ τοὺς ἐνθαρρόνη.

§ 3. οὐκ ἀπορῶν| ἔχει διότι δὲν ἔχω.—ὅπως ἔσεσθε| ἐνν. ὁράτε : πῶς θὰ ἴσθε, δηλ. φάνητε.—ἧς κέκτησθε| τὴν ὁποίαν ἔχετε· τὸ δὲ ἧς ἀντὶ ἦν καὶ ἔλξιν—καὶ ἧς| καὶ διὰ τὴν ὁποίαν.—ἐλοίμην ἂν| ἤθελον προτιμήσῃ· τὸ β. αἰρούμαι.—ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων|=ἀντὶ πάντων τούτων, ἃ ἔχω.

§ 4. εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα|=οἷός ἐστιν ὁ ἀγὼν, εἰς ἐν ἔρχεσθε.—γὰρ| δηλαδῆ.—πολὺ]. ἐνν. ἐστίν.—ἐπίασιν| ἐφορμῶσιν· εἰς πλῆθ. διότι τὸ πλῆθος εἶναι περιληπτικόν.—ταῦτα] δηλ. τὸ πολὺ πλῆθος καὶ τὸ ὅτι ἐφορμῶσι μὲ πολλὴν κραυγὴν.—ἀνάσχηθε| ἄορ. ὑποκτ. τοῦ ἀνέχομαι. εἰς ἀνεχθῆτε, ὑπομείνητε.—τὰ ἄλλα...οἷους. γινώσεσθε| διότι τοιοῦτους κατὰ τὰ ἄλλα (δηλ. δειλοὺς καὶ ἀνάνδρους) θὰ γνωρίσητε.—αἰσχυνεῖσθαι| ὅτι θὰ ἐντρέπωμαι.—εὖ τῶν ἐμῶν γενομένων] ἂν τὰ ἰδικά μου γέινωσι καλά, δηλ. ἂν νικήσω.—[ζηλωτὸν] ζηλευτόν.—τοῖς οἴκοι| ἀπὸ τοῦ συμπατριώτας του.—τὰ παρ' ἐμοὶ ἔλθουσι ἀντὶ τῶν οἴκοι| νὰ προτιμήσωσι νὰ μένωσι πλησίον μου παρά εἰς τὴν πατρίδα των.

ἀπελθεῖν, πολλοὺς δὲ οἶμαι ποιήτειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἐλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι. Ἐνταῦθα Γαυλίτης παρῶν φυγὰς Σάμιος, 5 πιστὸς δὲ Κύρω, εἶπε, Καὶ μὴν, ὦ Κύρε, λέγουσί τινες, ὅτι πολλὰ ὑπισχνῆ νῦν διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι τοῦ κινδύνου προσιόντος. Ἄν δὲ εὖ γένηται τι, οὐ μεμνήσεσθαι σέ φασιν· ἔνιοι δὲ οὐδ' εἰ μεμνήῳ τε καὶ βούλοιο, δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι, ὅσα ὑπισχνῆ. Ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κύρος, 6 Ἄλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀρχὴ ἢ πατρώα πρὸς μὲν μεσημβρίαν, μέχρι οὗ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον, μέχρι οὗ διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τούτων πάντα σατραπεύουσιν οἱ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι. Ἦν δ' ἡμεῖς νικήσωμεν, ἡμᾶς δεῖ τοὺς ἡμετέρους 7 φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι. Ὡστε οὐ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω, ὅ,τι δῶ ἐκάστῳ τῶν φίλων, ἂν εὖ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἰκανούς, οἷς δῶ. Ὑμῶν ἐξ τῶν Ἑλλήνων καὶ στέφανον ἐκάστῳ χρυσοῦν δώσω. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκού- 8 σαντες αὐτοὶ τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον. Εἰσηῶσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἷτε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινὲς ἀξιούντες εἰδέναι, τί σφίσιιν ἔσται, ἂν κρατήσωσιν. Ὁ δὲ ἐμπιπλᾶς ἀπάντων τὴν γνώμην

§ 5. Ἐνταῦθα] τότε.—καὶ μὴν] καὶ ὅμως.—διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ εἶναι] διότι εἶπαι εἰς τοιαύτην θέσιν.—τοῦ κινδύνου ἐπιόντος] ἐπειδὴ ἐπέρχεται ὁ κίνδυνος—ἂν δ' εὖ γένηται τι] δηλ. ἂν νικήσῃς.—οὐ μεμνήσεσθαι] δὲν θὰ ἐνθυμησῶ· μέλλ. τετελεσμένος τοῦ μεμνήσκειν· γραμμτ. § 56, 2. 6'.—μ-μνήῳ] παρακμ. εὐκτ. τοῦ μεμνήσκειν· γραμμτ. § 85, 1.

§ 6. ἔστιν ἡμῖν] ἔχω ἐγώ.—ἐχρι οὗ διὰ καῦμα] εὐθινοῦσα μέχρι τοῦ τόπου. ὅπου ἕνεκα ζέσῃς.—μέχρι οὗ διὰ χειμῶνα] ἐνν. οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι· ἕνεκα ψύχους δὲν δύνανται νὰ κατοικῶσιν ἄνθρωποι· δηλ. ἡ γῶρα, εἰς τὴν ἵποϊαν ἄργων ἦτο ὁ πατήρ μου (καὶ τὴν ἵποϊαν ἐγὼ θὰ κληρονομήσω, ἂν νικήσω), ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας τοῦ κόσμου μέχρι τῆς ἄλλης.—σατραπεύουσιν] διοικουσίνας ὡς σατράπαι.

§ 7. ἐγκρατεῖς] κυρίους τούτων, τῶν ἐν μέσῳ, δηλ. τῶν χωρῶν τῆς πατρῴας ἀρχῆς.—ὅ,τι δῶ] τί νὰ δώσω.—οἷς δῶ] εἰς τοὺς ἵπολους νὰ δώσω.

§ 8. τί σφίσιιν ἔσται] τί θὰ ἔγῳσιν αὐτοί, τί θὰ δώσῃ εἰς αὐτούς.—ἐμπιπλᾶς] ἐνν. ἐλπιδῶν· γεμίζων μὲ ἐλπίδας· τὸ β. ἐμπιπλήμι· γραμμτ. § 83, 2.

9 ἀπέπεμπε. Παρεκελεύοντο δὲ αὐτῷ πάντες, ὅσοιπερ διελέγοντο, μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὀπισθεν ἑαυτῶν τάττεσθαι. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ᾧδὲ πως ἤρετο τὸν Κύρον. Οἷε γάρ σοι μαχεῖσθαι, ᾧ Κύρε, τὸν ἀδελφόν; Νῆ Δί', ἔφη ὁ Κύρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος ἔστι παῖς, ἐμὸς
 10 δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεῖ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι. Ἐνταῦθα δὲ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ὀρθιμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπίς μυρία καὶ τετρακόσια, πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες καὶ
 11 ἄρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. Τῶν δὲ πολεμιῶν ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα διακόσια. Ἄλλοι δὲ ἦσαν ἑξακισχίλιοι ἵππεις, ὧν Ἄρταγέρσης ἦρχεν· οὗτοι δ' αὖ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγ-
 12 μένοι ἦσαν. Τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενηκοντα μυριάδες καὶ ἄρματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέραις πέν-
 13 τε ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων. Ταῦτα δὲ ἠγγελλον πρὸς Κύρον οἱ αὐτομολήσαντες παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάχης καὶ μετὰ τὴν μάχην, οἱ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πο-
 14 λεμιῶν, ταῦτ' ἠγγελλον. Ταύτη μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεύς, ἀλλ' ὑποχωρούντων φανερὰ ἦσαν καὶ ἵπ-
 15 πων καὶ ἀνθρώπων ἵχνη πολλά. Ὡστε τῇ ὑστεραίᾳ Κύρος ἐπορεύετο ἡμελημένως μᾶλλον.

§ 9. μὴ μάχεσθαι] ἐνν. αὐτόν, δηλ. ἀπὸς τοῦ, ὁ ἴδιος νὰ μὴ μάχεται.—ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ] ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ.—ἤρετο] ἠρώτησε· γραμμτ. § 93, 14.—οἷε γάρ σοι μαχεῖσθαι] τῷ ἔντι νομίζεις ὅτι θὰ συνάψῃ μάχην κατὰ σοῦ ὁ ἀδελφός σου;—Νῆ Δία] ναὶ μὰ τὸν Δία.—οὐκ ἀμαχεῖ] οὐγὲ ἄνευ μάχης.

§ 10. ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ] ἐν τῇ ἐπιθεωρήσει.—ἀριθμὸς ἐγένετο] δηλ. ἀριθμηθέντες εὐρέθησαν—ἀσπίς]—ἀσπίσταί, δηλ. ὀπλίται.—μυρία καὶ τετρακόσια] γραμμτ. § 47, σημ. 1.—δρεπανηφόρα] φέροντα δρέπανα ἐκατέρωθεν τῶν ἄξόνων ἐριζοντίως καὶ κάτωθεν πρὸς τὴν γῆν βλέποντα, ἵνα κατακόπτωσιν, ὅτινα ἤθελον συναντήσῃ.

§ 12. ὑστέρησε] ἤλθεν ὕστερον.

§ 13. οἱ αὐτομολήσαντες] οἱ αὐτόμολοι ἐλθόντες.

§ 14. ἐμαχέσατο] γραμμτ. § 93, 22.

§ 15. ἡμελημένως μᾶλλον] περιφρασις συγκριτικῆς=ἀμελέστερον.

Κεφ. Η'. Καὶ ἦδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ 1
 πλησίον ἦν ὁ σταθμός, ἔνθα ἔμελλε καταλύειν, ἡνίκα Πατρι-
 γύας ἀνὴρ Πέρσης τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν προφαίνεται
 ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἰδρουντι τῷ ἵππῳ καὶ εὐθύς πᾶσιν,
 οἷς ἐνετύγχανεν, ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς καὶ ἑλληνικῶς, ὅτι
 βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται ὡς εἰς μάχην
 παρεσκευασμένος. Ἐνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐ- 2
 τῖκα γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφί-
 σιν ἐπιπεσεῖσθαι. Κῦρος τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρμα- 3
 τος τὸν θώρακα ἐνέδου καὶ ἀναβάς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτά
 εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν
 ἐξοπλιζέσθαι καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκα-
 στον. Ἐνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος 4
 μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ,
 Πρόξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δ' ἄλλοι μετὰ τοῦτον, Μένων δὲ
 τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ Ἑλληνικοῦ. Τοῦ δὲ βαρβα- 5
 ρικοῦ ἵππεῖς μὲν Παφλαγόνες εἰς χιλίους παρὰ Κλέαρχον
 ἔστησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ
 τῷ εὐώνυμῳ Ἀριαῖός τε ὁ Κύρου ὑπαρχος καὶ τὸ ἄλλο
 βαρβαρικόν, Κῦρος δὲ καὶ οἱ ἵππεῖς τούτου ὅσον ἑξακό-
 σοι κατὰ τὸ μέσον. Καὶ ἦδη τε ἦν μέσον ἡμέρας καὶ οὐπω 6
 καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δεῖλη ἐγίγνετο, ἐφάνη

Κεφ. Η'. § 1. ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν] ἤτο ὥρα περίπου, καθ' ἣν
 ἡ ἀγορὰ ἤτο πλήρης ἀνθρώπων (δηλ. π.μ. 9—12).—καταλύειν] νὰ στα-
 θμεύσῃ.—ἡνίκα] ὅτε.—ἀνὰ κράτος] μὲ ὄλην του τὴν δύναμιν.—ἰδρουντι]
 τὸ β. ἰδρῶ-ω] γραμμτ. § 62, παρατήρ.—ἐνετύγχανεν] ἀπῆντα.

§ 2. ἔνθα δὴ τότε λοιπόν.—αὐτίκα] τότε εὐθύς.—ἐπιπεσεῖσθαι] δει-
 θὰ ἐπιπέσῃ ὁ βασιλεὺς κατ' αὐτῶν, ἐνῷ εἶναι ἀτάκτοι (οὐχ' ἐν τάξει).

§ 3. καθίστασθαι] νὰ τοποθετῆται.

§ 4. ἐχόμενος] πλησίον αὐτοῦ.

§ 5. ἐν τῷ δεξιῷ] ἐνν. κέρατι.—τὸ ἑλληνικὸν πελταστικόν]—τοὺς
 Ἕλληνας πελταστὰς.—ὑπαρχος] ὑποδιοικητής.—καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρι-
 κόν]—καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι.—ὅσον ἑξακόσιοι] σχεδὸν ἑξακόσιοι.

§ 6. μέσον ἡμέρας] ὥρα 12—2—δεῖλη] ὥρα 2—6—συχνῶ] ὕστερ'
 ἀπὸ πολλῶν χρόνων.—ὡσπερ μελαρία] σὰν μαυρίλα· ἐνν. ἐφάνη.—ἐπὶ
 πολὺ] εἰς πολλὴν ἑκτασιν.—τάξι δὴ] τότε ταχέως.—χαλκός τις] χάλ-
 κινόν τι ὄπλον.

κονιορτὸς ὡσπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῶ ὕστερον ὡσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολὺ. Ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε καὶ αἱ λόγχαί 7 καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίνοντο. Καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρ- νης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι δὲ γερρόφοροι, ἐχόμενοι δὲ ὀπλίται σὺν ποδίηρσι ξυλίναϊς ἀσπίσιν· Αἰγύπτιοι δ' οὗτοι ἐλέγοντο εἶναι· ἄλλοι δ' ἱππεῖς, ἄλλοι τοξόται. 8 Πρὸ δὲ αὐτῶν ἄρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν· ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν. Ἡ δὲ γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ δι- 9 ἀκούοντα. Ὁ μέντοι Κύρος εἶπεν, ὅτε καλέσας παρεκελεύετο τοῖς Ἕλλησι, τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῆ, ἀλλὰ σιγῆ ὡς ἀνυστὸν καὶ 10 ἡσυχῆ ἐν ἴσῳ καὶ βραδέως προσῆσαν. Καὶ ἐν τούτῳ Κύρος παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ ἐρμυνεῖ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταρσι τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἶν· κἄν 11 τοῦτ', εἶη, νικῶμεν, πανθ' ἡμῖν πεποιῖται. Ὅρῶν δὲ ὁ Κλεάρχος τὸ μέσον στίφος καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὄντα

§ 7. λευκοθώρακες] ἔχοντες λευκοὺς θώρακας, δηλ. λινοῦς.—γερρόφοροι] φέροντες νέβρα, δηλ. ἀπὸ πίδακος μικρὰς τετραγώνους πλεκτίας ἐκ κλάδων ἰτέας ἢ λυγαριᾶς.—ποδίηρσιν] αἱ ἰποῖαι· ἔφθανον μέχρι τῶν ποδῶν.

§ 8. διαλείποντα συχνόν] ἀπέχοντα πολὺ ἀπ' ἀλλήλων.—ὡς διακόπτειν] ὥστε νὰ διακόπτωσι πάντα, ὄντινα ἤθελον ἀπαντᾶ.—ὡς ἐλῶντα] ὅτι θὰ ἐρμησῶσι κλπ. μέλλ. τῆς μετχ. τοῦ β. ἐλαύνω.—καὶ διακόφοντα] ἐνν. αὐτάς.

§ 9. ἐψεύσθη τοῦτο] ἠπατήθη ὡς πρὸς τοῦτο.—ὡς ἀνυστόν] ἐνν. ἡν ὕπον ἦτο κατορθωτόν· εἶναι ῥηματικὸν τοῦ ἀνύτω=τελειῶνω, κατορθῶνω.—ἐν ἴσῳ] βήματι, κανονικῶς.

§ 10. ἐν τούτῳ] ἐνν. τῷ γρόνῳ.—ἐβόα ἄγειν]=βοῶν ἐκέλευε, τοῦ ἐφώναζε νὰ ὀδηγήσῃ.—κατὰ μέσον] εἰς τὸ κέντρον.—ὅτι...εἶη] διότι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἐκεῖ ἦτο ὁ βασιλεὺς.

§ 11. ὄρῶν...καὶ ἀκούων] ἄν καὶ ἔβλεπε καὶ ἤκουεν ἀπὸ τῶν Κυρῶν.—τὸ μέσον στίφος] τὸ ἐν τῷ κέντρῳ πλῆθος, δηλ. τοὺς 6000 ἱππεῖς τοὺς

τοῦ [Ἑλληνικοῦ] εὐωνύμου βασιλέα — τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῆν βασιλεύς, ὥστε μέσον τῶν ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν — ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἠθέλην ἀποσπᾶσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας φοβούμενος, μὴ κυκλωθεῖν ἑκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο, ὅτι αὐτῷ μέλοι, ὅπως καλῶς ἔχοι. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ¹² τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὀμαλῶς προΐει, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον συνετάτιετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων. Καὶ ὁ Κύρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεῖτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἰς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλ-¹³ληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος πελάσας ὡς συναντῆσαι ἤρετο, εἴ τι παραγγέλλοι ὁ δ' ἐπιστήσας εἶπε καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια καλὰ. Ταῦτα δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος¹⁴ καὶ ἤρετο, τίς ὁ θόρυβος εἶν. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σύνθημα παρερχεται δεύτερον ἤδη. Καὶ ὃς ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει,

τεταγμένους πρὸ τοῦ βασιλέως (ἰδὲ κεφ. 7, 11). — περιῆν] ὑπερεῖχεν. — ἔχων] ἐνῶ κατεῖχεν. — αὐτῷ μέλοι] ὅτι αὐτὸς ἐφρόντιζεν, ὅτι ἰδική του δουλεία ἦτο. — ὅπως καλῶς ἔχοι] πῶς[θὰ εἶχον τὰ πράγματα καλῶς, πῶς θὰ ἐγίνετο καλῶς.

§ 12. ἐν τῷ αὐτῷ] ἐν. τόπῳ. — ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων] ἐκ τῶν ἀκόμη προσερχομένων ἐκ τῆς πορείας. — οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατῷ] οὐχὶ πολὺ πλησίον αὐτοῦ τοῦ στρατεύματος του. — ἑκατέρωσε ἀποβλέπων] ἀπὸ ἐκεῖ βλέπων καὶ εἰς τὰ δύο μέρη. ὁγλ. εἰς τοὺς ἐχθροὺς καὶ εἰς τοὺς φίλους.

§ 13. πελάσας] πληρῆστας. — εἴ τι παραγγέλλοι] ἂν παρήγγελλέ τι, τί διέταττεν. — ἐπιστήσας] σταματήσας τὸν ἵππον του. — τὰ ἱερὰ] τὰ μαντικά σημεῖα τὰ ἐν τοῖς σπλάγχθοις τῶν ἱερέων φαινόμενα. — σφάγια] τὰ μαντικά σημεῖα τὰ πρὸ τῆς σφαγιάσεως καὶ κατ' αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἱερείου παρατηρούμενα.

§ 14. σύνθημα] φράσις λεγομένη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ εἰς τοὺς ἄξιωματικούς καὶ ὑπ' αὐτῶν εἰς τοὺς στρατιώτας, διὰ νὰ ἀναγνωρίζωσι τοὺς ἰδικούς των καὶ διακρίνωσιν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς. — παρερχεται δεύτερον] περὶ δευτέραν φοράν· διότι ἀπὸ τοῦ σύνθημα παρεδίδοτο ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ μέρη τοῦ τελευταίου στρατιώτου, ἐπανελαμβάνετο ἀντιστοίχως ἀπὸ τοῦ τελευταίου μέχρι τοῦ στρατηγοῦ, διὰ νὰ ἐντυπωθῇ ἀσφαλέστερον εἰς τὴν μνήμην ἐκάστου καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῇ ὁ στρατηγός, ὅτι ἀκριβῶς μετεδόθη τὸ σύνθημα. — καὶ ὅς] καὶ οὗτος, ὁ Κύρος· γραμμτ. § 44. σημ. 1. — ἐθαύμασε] θαυμάσας ἠρώτησεν. — ὅ, τι εἶη] τί ἦτο. — Ζεὺς σωτὴρ καὶ νίκη] αὐτὸ ἦτο τὸ σύνθημα.

καὶ ἤρετο, ὅτι εἶν τὸ σύνθημα. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο Ζεὺς σω-
 15 τῆρ καὶ νίκη. Ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας, Ἀλλὰ δέχομαι τε,
 ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν αὐτοῦ χώραν
 ἀπῆλαυνε· καὶ οὐκέτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τῷ
 φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων, ἠνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες
 16 καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις. Ὡς δὲ πορευομέ-
 νων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ὑπολειπόμενον ἤρξατο
 δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγγξαντο πάντες, οἷον τῷ Ἐνυαλίῳ.
 17 ἔλελιζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖ-
 σθαι, ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα
 δὴ ἐδῶκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβῶν δὲ ἀλλή-
 18 λοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἵππεσθαι. Τὰ δ' ἄρματα
 ἐφέροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν
 Ἑλλήνων κενὰ ἠνιόχων. Οἱ δ' ἐπεὶ προΐδοιεν, δίσταντο·
 ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὥσπερ ἐν ἵπποδρόμῳ ἐκπλαγείς·
 καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν, οὐδ' ἄλλος δὲ
 τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν,
 19 πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναί τις ἐλέγετο. Κῦρος δ'
 ὄρῳν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὐτοὺς καὶ διώκον-

§ 15. δέχομαι] τὸ παραδέχομαι (ἂν καὶ δέν το ἔδωκα ἐγώ).—καὶ τοῦτ' ἔστω] καὶ εὐχομαι νὰ γείνη τοῦτο, δηλ. νὰ μᾶς σώσῃ ὁ Ζεὺς καὶ νὰ νικήσωμεν, ὅπως λέγει τὸ σύνθημα.—εἰς τὴν αὐτοῦ χώραν] εἰς τὴν θέσιν του. τῷ φάλαγγε] αἱ δύο φάλαγγες, τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Κύρου.—ἐπαιάνιζον] ἔψαλλον παιᾶνα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπέλλωνος.

§ 16. ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος] μέρος τι τῆς φάλαγγος ὡς κύμα προέβαινεν ἔξω τῆς γραμμῆς.—τὸ ὑπολειπόμενον] τὸ μέρος τῆς φάλαγγος, τὸ ἵποτον ἔμενεν ὀπίσω.—δρόμῳ θεῖν] νὰ τρέχῃ δραματικῶς.—οἷον] ὅπως.—τῷ Ἐνυαλίῳ] τῷ Ἄρει.—ἐλελιζουσιν]=ἀλαλάζουσιν, δηλ. φωνάζουσιν ἐλελεῦ (=ἀλαλά).

§ 17. πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι] πρὶν δὲ νὰ θῶνῃ αὐτοὺς βέλος τοξευόμενον.—ἐκκλίνουσι] στρέφουσι τὰ νῶτα.—ἐνταῦθα δὴ] τότε πλεον.

§ 18. ἐπεὶ προΐδοιεν] ὅτα· τὰ ἔβλεπον πρότερον.—δίσταντο] διεχωρίζοντο, ἵνα περάσωσι τὰ ἄρματα.—ἔστι δ' ὅστις] κάποιος δέ.—ἐκπλαγείς] ἐπειδὴ ἐτρόμαξε καὶ τᾶχασεν ἄερό. ἑ' παθ. τοῦ ἐκπλήττωμαι—καὶ... μέντοι] καὶ ὅμως.—πλὴν... τοξευθῆναί τις ἐλέγετο] ἐκτός τινος, ὅστις ἐλέγετο ὅτι ἐτόξευθη.

§ 19. ὄρῳν... ἠδόμενος καὶ προσκυνούμενος] ἂν καὶ εὐχαριστεῖτο, ἐπειδὴ ἔβλεπε... καὶ προσεκυνεῖτο (ὡς βασιλεὺς).—τὸ καθ' αὐτοὺς] τὸ ἀντικρῶ

τας ἠδόμενος καὶ προσκυνούμενος ἦδη ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐ-
τόν οὐδ' ὡς ἐξήχθη διώκειν, ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων
τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἰππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο,
ὅ,τι ποιήσει βασιλεύς. Καὶ γὰρ ἤδει αὐτόν, ὅτι μέσον ἔχοι
τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. Καὶ βασιλεύς δὴ τότε μέσον²⁰
ἔχων τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐ-
ωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἀν-
τίου οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπεν ὡς
εἰς κύκλωσιν. Ἐνθα δὲ Κῦρος δείσας, μὴ ὀπισθεν γενόμε-²¹
νος κατακόπη τὸ Ἑλληνικόν, ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν
σὺν τοῖς ἑξακοσίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους
καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους καὶ ἀποκτεῖναι
λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἄρταγέρσην τὸν ἀρχοντα
αὐτῶν. Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύ-²²
ρου ἑξακόσιοι εἰς τὸ διώκειν ὀρμήσαντες, πλὴν πάνυ ὀλί-
γοι ἀμφ' αὐτόν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι κα-
λούμενοι. Σὺν τούτοις δὲ ὦν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμ-²³
φ' ἐκεῖνον στίφος· καὶ εὐθύς οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπὼν, Τὸν
ἄνδρα ὄρω, ἴετο ἐπ' αὐτόν καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ
τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος. Παίοντα δ' αὐτόν ἀκοντίζει τις²⁴
παλτῶ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως. Κῦρος δὲ αὐτὸς τε ἀπέ-
θανε καὶ ὀκτῶ οἱ ἀριστοὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ.

Κεφ. Θ'. Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν ἀνὴρ ὦν ¹
Περσῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικῶ-

ἑαυτῶν στρατεύματα τῶν βαρβάρων.—οὐδ' ὡς] οὐδὲ τότε.—ἐξήχθη] παρι-
σύρθη.—συνεσπειραμένην] συμπεπυκνωμένην· τὸ ῥ. συσπειράσμαι-ῶμαι.—
ὅ,τι ποιήσει] τί θὰ κάμη.

§ 20. ὡς εἰς κύκλωσιν] διὰ τὴν περικυκλώσιν.

§ 21. δείσας] φοβηθεὶς· τὸ ῥ. δέδοικα· γραμμτ. § 89, 2.—ὀπισθεν γε-
νόμενος] ἐλθὼν ὀπισθεν τοῦ Ἑλλην. στρατεύματος.—ἐμβαλὼν] ἐπιπεσὼν.

§ 22. ἡ τροπή] τῶν 6000 πρὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένων.—ὁμοτράπε-
ζοι] ἢ συντράπεζοι, οἱ πιστότατοι φίλοι τοῦ Κύρου.

§ 23. οὐκ ἠνέσχετο] δὲν ἐκρατήθη· ἄορ.β' μέσ. τοῦ ἀνέχσμαι.—ἴετο]
ἐφώρμησεν.—παίει... καὶ τιτρώσκει] χτυπᾷ καὶ τὸν πληγώνει.

§ 24. ἐπ' αὐτῷ] πλησίον αὐτοῦ φονευμένοι.

Κεφ. Θ'. § 1. βασιλικῶτατος] βασιλεύειν ἰκανώτατος.—Κύρου ἐν πείρᾳ
γενέσθαι] ὅτι ἐκ πείρας ἐγνώρισαν τὸν Κῦρον.

τατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολο-
 2 γεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι. Ὡστε ἐγὼ
 μὲν γε, ἐξ ὧν ἀκούω, οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆ-
 σθαι οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων.

1 Κεφ. Γ'. Ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ
 ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ. Βασιλεὺς δὲ [καὶ οἱ σὺν αὐτῷ] διώκων εἰσ-
 πίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀρι-
 αίου οὐκέτι ἴστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὐτῶν στρα-
 2 τοπέδου εἰς τὸν σταθμὸν, ἐνθεν ὄρμηντο. Ἐνταῦθα διέσχον
 ἀλλήλων βασιλεὺς τε καὶ οἱ Ἕλληνες ἕως τριάκοντα στά-
 δια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ' αὐτούς, οἱ δ' ἀρπάζοντες
 3 ὡς ἤδη πάντα νικῶντες. Ἐπεὶ δ' ἤσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες,
 ὅτι βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκενοφόροις εἶη,
 βασιλεὺς δ' αὖ ἤκουσε Τισσαφέρνους, ὅτι οἱ Ἕλληνες νι-
 κῶεν τὸ καθ' αὐτούς καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἰχονται διώκον-
 4 τες, ἔνθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ καὶ
 συντάττεται, ὁ δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας,
 πλησιοίτατος γὰρ ἦν, εἰ πέμποιεν τινὰς ἢ πάντας ἴοιεν
 ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρῆζοντες. Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς
 δῆλος ἦν προσίων πάλιν, ὡς ἐδόκει, ὄπισθεν. Καὶ οἱ μὲν
 Ἕλληνες στραφέντες παρεσκευάζοντο ὡς ταύτη προσιόν-
 τος καὶ δεξόμενοι, ὁ δὲ [βασιλεὺς] ταύτη μὲν οὐκ ἦγεν,

§ 2. γε] τοῦλάχιστον.—ἐξ ὧν ἀκούω]=ἐκ τούτων, ἀ ἀκούω (γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς).

Κεφ. Γ'. § 1. τὸ Κύρειον] τοῦ Κύρου· γραμμτ. § 111, σημ. 1.—ἐνθεν]=
 ὅθεν, ἐκ τοῦ ὁποίου.

§ 2. διέσχον] ἀπειμακούνθησαν.—τοὺς καθ' ἑαυτούς] τοὺς ἀντικρῶ ἑαυ-
 τῶν.—οἱ μὲν] δηλ. οἱ Ἕλληνες.—οἱ δὲ] ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ.

§ 3. ἐν τοῖς σκενοφόροις] ἐνν. τοῖς αὐτῶν, δηλ. ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου
 ἑαυτῶν.—αὖ] ἀπ' ἐτέρου.—ἐνθα δὴ] τότε πλέον.—πλησιοίτατος] γραμμτ.
 § 39, 11.—εἰ πέμποιεν] ἀνέπρεπε νὰ στείλωσιν.—ἀρῆζοντες] ἵνα βοηθή-
 σωσιν· τὸ ῥ. ἀρῆζω.

§ 4. προσίων] ὅτι ἔμελλε νὰ προσέλθῃ· μέλλ. τοῦ προσέρχομαι.—ταύ-
 τη] ἐπίρρ. τοπικόν· ἐκ τούτου τοῦ μέρους, δηλ. ὄπισθεν.—ὡς προσιόντος
 καὶ δεξόμενοι] νομίζοντες ὅτι ἔμελλε νὰ προσέλθῃ καὶ ἔγοντες σκοπὸν νὰ
 τὸν δεχθῶσι, δηλ. νὰ ἀντιταχθῶσι κατ' αὐτοῦ.—ἢ] ἐπίρρ. τοπικόν· δι' οὐ
 μέρους.—ἦγεν] ἐπορεύετο.—ἀπήγεν] ἀπήγαγετο.

ἢ δὲ παρῆλθεν ἔξω τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτη καὶ ἀπῆγεν. Σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα ἦν, καὶ ἥλιος ἐδύετο. Ἐνταῦθα 5 δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ θέμενοι τὰ ὄπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κύρος φαίνοιτο οὐδ' ἄλλος ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρεῖν· οὐ γὰρ ἤδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἵκαζον ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενόν τι προεληλακέναι· καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο, εἰ αὐτοῦ 6 μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἔδοξεν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δορπηστὸν ἐπὶ τὰς σκηνάς. Ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρη- 7 μάτων τὰ πλεῖστα διηρασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν καὶ τὰς ἀμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο Κύρος, ἵνα εἴ ποτε σφοδρὰ τὸ στρατεύμα λάβοι ἔνδεια, διαδοίη τοῖς Ἕλλησιν — ἦσαν δ' αὐταὶ τετρακόσαι [ὡς ἐλέγοντο] ἅμαξαι — καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. Ὡστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλή- 8 νων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στρατεύμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτην μὲν σὺν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

§ 5. θέμενοι τὰ ὄπλα] θέσαντες κατὰ γῆς τὰ ὄπλα. — παρεῖν] παρεγένετο, ἤρχετο. — τεθνηκότα] ὅτι εἶχε φονευθῆ. — ἢ διώκοντα οἴχεσθαι] ἢ καταδιώκων τοὺς ἐχθροὺς ὅτι εἶχεν ἀπέλθῃ. — προεληλακέναι] παρκμ. τοῦ προελαύνω· ὅτι εἶχε προχωρήσῃ.

§ 6. αὐτοῖ] μόνοι ἄνευ τοῦ Κύρου. — αὐτοῖ] ἐπίρρ. τοπικόν, ἐκεῖ. — εἰ ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν] ἂν ἔπρεπε νὰ φέρωσιν ἢ νὰ ἀπέλθωσιν. — ἔδοξεν αὐτοῖς] ἀπεφάσισαν. — ἀμφὶ δορπηστὸν] περὶ τὸ δεῖπνον.

§ 7. χρημάτων] πραγμάτων. — σιτίον] τροφή. γραμμτ. § 19, 7. — λάβοι] ἤθελε καταλάβῃ. — ἔνδεια] ἔλλειψις. — ἵνα διαδοίη] ἵνα μοιράσῃ· τὸ β. διαδίδωμι.

§ 8. ἀδειπνοὶ] ἄνευ δεῖπνου. — ἀνάριστοι] ἄνευ ἀρίστου (γεύματος). — καταλῦσαι] πρὶν νὰ σταθμεύσῃ διὰ νὰ γευματίσῃ. — οὕτω διεγένοντο] τοις οὐτετρόπως ἐπέρασαν, δηλ. ἀνάριστοι καὶ ἀδειπνοὶ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

- 1 Κεφ. Α'. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ
 ἐθαύμαζον, ὅτι Κύρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα, ὅ,τι
 2 χρὴ ποιεῖν, οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συ-
 σκευασαμένοις, ἃ εἶχον, καὶ ἐξοπλισαμένοις προΐεναι εἰς τὸ
 πρόσθεν, ἕως Κύρῳ συμμίζειαν. Ἦσθ' ἂν ἐν ὁρμῇ ὄντων
 ἅμα ἡλίῳ ἀνέχοντι ἦλθε Προκλῆς ὁ Τευθρανίας ἄρχων
 γεγωνὸς ἀπὸ Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος καὶ Γλοῦς ὁ Ταμῶ.
 Οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κύρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευ-
 γὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἶη μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων, ὅθεν τῇ
 3 προτεραιᾷ ὄρμυντο, καὶ λέγοι ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν
 περιμενοῖεν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἕκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέ-
 ναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθεν περ ἦλθε. Ταῦτα ἀκούσαντες
 οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες πυνθανόμενοι βαρέως
 ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν. Ἄλλ' ὄφειλε μὲν Κύρος
 ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ, ὅτι ἡμεῖς
 νικῶμέν τε βασιλέα καί, ὡς ὁρᾶτε, οὐδεὶς ἔτι ἡμῖν μάχεται
 καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. Ἐ-
 4 παγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρό-
 νον τὸν βασιλείου καθιεῖν αὐτόν· τῶν γὰρ μάχῃ νικόντων
 καὶ τὸ ἄρχεῖν ἐστί. Ταῦτα εἰπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους
 καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν

Κεφ. Α'. § 1. Ἄμα τῇ ἡμέρᾳ] κατὰ τὰ ξημερώματα.—σημανοῦντα] ἵνα ἀναγγεῖλη· μέλλ. τοῦ σημαίνω.—συσκευασαμένοις] ἀποῦ συλλέξωσι· τὰ σκεῦη των, τὰ πράγματά των.—ἕως Κύρῳ συμμίζειαν] ἕως ὅτου ἤ-
 θελον σμίξῃ (ἐνωθῆ) μὲ τὸν Κύρον.

§ 2. ἐν ὁρμῇ ὄντων] ἐνν. αὐτῶν (τῶν Ἑλλήνων)· ἐνῶ ἔμελλον νὰ ἐκ-
 κινήσωσιν.—ἅμα ἡλίῳ ἀνέχοντι] ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου.—Προκλῆς] ἀπόγονος τοῦ Δημαράτου βασιλέως τῆς Σπάρτης, ὅστις ἐκθρονισθεὶς ὑπὸ
 τοῦ συμβασιλέως Κλεομένους ἦλθε πρὸς τὸν Δαρεῖον τὸν Ὑστάσπου καὶ
 ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τρεῖς πόλεις τῆς Μυσίας, τὴν Πέργαμον, τὴν Τευθρα-
 νίαν, καὶ τὴν Ἀλίσαρναν.—καὶ λέγοι] καὶ ὅτι ἔλεγεν (ὁ Ἀριαῖος).—ἀπιέ-
 ναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας] ἔλεγεν (ὁ Ἀριαῖος) καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι.—ἀπιέ-
 ναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας] ἔλεγεν (ὁ Ἀριαῖος) ὅτι θὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἰωνίαν.

§ 3. πυνθανόμενοι] μανθάνοντες παρὰ τῶν ἀκουσάντων.—βαρέως ἔφε-
 ροι] ἔλυποῦντο.—ὄφειλε (ζῆν) εἶθε νὰ. ἔζη.—ἐπαγγελλόμεθα] ὑποσχό-
 μεθα.—καθιεῖν] ὅτι θὰ καθίσωμεν αὐτόν· τὸ β. καθίζω· γραμμ.τ. § 57,
 3, β' καὶ § 93, 7.—τὸ ἄρχεῖν]—τὸ βασιλεύειν.

§ 4. τοὺς ἀγγέλους] τὸν Προκλῆα καὶ τὸν Γλοῦν.—ἕξογος] φίλος ἐκ φιλοξενίας.

Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος
καὶ ξένος Ἀρριαίου.) Οἱ μὲν ᾤχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμενε· 5
τὸ δὲ στρατεύμα ἐπορίζετο σῖτον, ὅπως ἐδύνατο, ἐκ τῶν ὑ-
ποζυγίων κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους.) Καὶ ἤδη τε ἦν 6
περὶ πλήθυσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ
Τισσαφέρνους κήρυκες οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι, ἦν δ' αὐ-
τῶν Φαλίνος εἰς Ἑλλήν, ὃς ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει
ῶν καὶ ἐντίμως ἔχων· καὶ γὰρ προσελοιοῖτο ἐπιστήμων
εἶναι τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὀπλομαχίαν.) Οὗτοι δὲ προσ- 7
ελθόντες καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας
λέγουσιν, ὅτι βασιλεὺς κελεύει τοὺς Ἑλλήνας, ἐπεὶ νικῶν
τυγχάνει καὶ Κύρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὄπλα ἰόντας
ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὐρίσκεσθαι, ἂν τι δύνωνται ἀγα- 8
θόν. Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἑλλή-
νες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἶ-
πεν, ὅτι οὐ τῶν νικῶντων εἶναι τὰ ὄπλα παραδιδόναι· ἀλλ',
ἔφη, ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τοῦτοις ἀποκρίνασθε,
ὅ,τι κάλλιστόν τε καὶ ἀριστόν ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἤξω.
Ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ
ἐξηρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. Ἐνθα δὴ ἀπεκρίνατο 9
Κλεάνωρ ὁ Ἀρκὰς πρεσβύτατος ὢν, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀπο-
θάνοιεν ἢ τὰ ὄπλα παραδοῖεν· Προξένος δὲ ὁ Θηβαῖος, Ἄλλ'

§ 5. σῖτον] τροφήν.—κόπτοντες] σφάζοντες.

§ 6. ἦν περὶ πλήθυσαν ἀγορὰν] ἴδε Α', 8, 4.—ἐντίμως ἔχων]=τι-
μώμενος.—τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ ὀπλομαχίαν] τῆς τακτικῆς καὶ ὀ-
πλομαχητικῆς.

§ 7. ἀπέκτονε] γραμμτ. 73, 3 καὶ σημ.—εὐρίσκεσθαι] νὰ ἐπιτύ-
χωσιν.

§ 8. βαρέως] μετ' ἀγανακτήσεως.—τοσοῦτον] τόσον μόνον.—οὐ τῶν
νικῶντων κλπ.] δὲν εἶναι ἴδιον τῶν νικῶντων νὰ παραδίδωται τὰ ὄπλα.—
ὅ,τι... ἔχετε] ἐνν. ἀποκρίνασθαι.—τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα] τὰ σπλάγγνα τῶν
ἱερῶν (σφαγίων) βγαλμένα (ἐκ τῶν ὀπῶν καὶ μάλιστα τοῦ ἥπατος ἐμυ-
τεύοντο)

§ 9. ὡς κρατῶν] διότι νομίζει ὅτι εἶναι νικητῆς.—ἦ ὡς διὰ φιλίαν
δῶρα] ἦ ὡς δῶρα (δηλ. νὰ τοῦ τα δωρήσωμεν) ἕνεκα φιλίας.—τί δεῖ κλπ.]
τίς ἢ ἀνάγκη νὰ τα ζητῆ καὶ νὰ μὴ ἔλθῃ νὰ τα πάρῃ· παράλληλον πρὸς
τὸ περίφημον τοῦ Λεωνίδα «Μολὼν λαβέ». —τί ἔσται τοῖς στρ.] τί θὰ
ἔχωσιν οἱ στρ.—χαρίσονται] τοῦ τα χαρίσωσιν.

- ἔγώ, ἔφη, ὦ Φαλίνε, θαυμάζω, πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὄπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. Εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω, τί ἔσται τοῖς στρατιώταις, 10 ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. Πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε, Βασιλεὺς νικᾶν ἠγεῖται, ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε. Τίς γὰρ αὐτῷ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρα καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς ὀνήμενος ἀγαγεῖν, ὅσον, οὐδ' εἰ παρέχοι ὑμῖν, δύνασθε ἂν ἀποκτεῖναι.
- 11 Μετὰ τοῦτον Θεόπομπος Ἀθηναῖος εἶπεν, ὦ Φαλίνε, νῦν, ὡς σὺ ὄρας, ἡμῖν οὐδὲν ἔστιν ἀγαθὸν ἄλλο, εἰ μὴ ὄπλα καὶ ἀρετή. Ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἴομεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι, παραδόντες δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν εἶου τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα ὑμῖν παραδώσειν, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν 12 μαχοῦμεθα. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν, Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριτα· ἴσθι μέντοι ἀνόπτος ὢν, εἰ οἶει τὴν ὑμετέραν 13 ἀρετὴν περιγενέσθαι ἂν τῆς βασιλείως δυνάμεως. Ἐν τούτῳ Κλέαρχος ἤκε καὶ ἠρώτησεν, εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν, Οὔτοι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος

§ 10. τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται] οἰκαιοποιεῖται, διαφιλονικεῖ τὴν βασιλείαν.—ἔχων] ἐπειδὴ σᾶς ἔχει.—οὐδ' εἰ παρέχοι] καὶ ἂν ἤθελε σᾶς τοὺς δῶση νὰ τοὺς φονεύητε, δὲν ἠθέλετε δυνηθῆ νὰ τοὺς φονεύητε.

§ 11. ἀρετῇ ἀνδρεία.—ἂν χρῆσθαι] ὅτι δυνατόν εἶναι νὰ μεταχειριζώμεθα καὶ τὴν ἀνδρείαν μας.—παραδόντες δέ] ἂν ὅμως τὰ παραδώσωμεν.—καὶ τῶν σωμάτων] καὶ τῆς ζωῆς μας.—τὰ μόνα ἀγαθὰ ἡμῖν ὄντα] τὰ μόνα ἀγαθὰ, τὰ ὅποια ἔχομεν, δηλ. τὰ ὄπλα.

§ 12. οὐκ ἀχάριτα] οὐχὶ χωρὶς χάριν, νόστιμα· εἰρωνικῶς τὰ λέγει ὁ Φαλῖνος.—ἴσθ.] γινώριζε· προστ. τοῦ εἶδα· γραμμτ. § 89, 1.—περιγενέσθαι ἂν] ὅτι ἡ ἰδική σας ἀνδρεία δύναται νὰ ὑπερισχύσῃ τοῦ στρατεύματος τοῦ βασιλέως.

§ 13. ἐν τούτῳ] ἐνν. τῷ χρόνῳ· ἐν τῷ μεταξύ.—ὑπολαβὼν] λαβὼν τὸν λόγον, ἀποκριθεὶς.

ἀλλὰ λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἶπέ, τί λέγεις. Ὁ δ' εἶπεν, Ἐγώ¹⁴
σε, ὦ Φαλίνε, ἄσμενος ἐώρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάν-
τες· σὺ τε γὰρ Ἕλληνας εἶ καὶ ἡμεῖς τοσοῦτοι ὄντες, ὅσους
σὺ ὄρας· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά
σοι, τί χρὴ ποιεῖν, περὶ ὧν λέγεις. Ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα¹⁵
ὑπήγετο βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως προ-
σθεύοντα συμβουλευῆσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὄπλα, ὅπως
εὐέλπιδες μᾶλλον εἴεν οἱ Ἕλληνες. Φαλίνας δὲ ὑποστρέψας
παρὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν, Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυριάων ἐλ-¹⁶
πίδων μία τις ὑμῖν ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας βασιλεῖ,
συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὄπλα· εἰ δέ τοι μηδεμία
σωτηρίας ἐστὶν ἐλπίς ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σφύ-
ζεσθαι ὑμῖν, ὅση δυνατόν. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν,¹⁷
'Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε
τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἴομεθα, εἰ μὲν δεοὶ βασιλεῖ φίλους εἶναι,
πλείονος ἂν ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὄπλα ἢ παραδόν-
τες ἄλλω, εἰ δὲ δεοὶ πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχον-
τες τὰ ὄπλα ἢ ἄλλω παραδόντες. Ὁ δὲ Φαλίνας εἶπε, Ταῦτα¹⁸
μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν εἰπεῖν ἐκέλευσε
βασιλεύς, ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἶπσαν,
προῖοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἶπατε οὖν καὶ περὶ τού-
του, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαὶ εἰσιν ἢ ὡς πολέμου ὄντος
παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ. Κλέαρχος δ' ἔλεξεν, Ἀπάγγελλε

§ 14. καὶ οἱ ἄλλοι πάντες] ἐνν. ἄσμεναί σε ἐώρακασιν. — ἐν τοιούτοις πράγμασιν] εἰς τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων, εἰς τοιαύτην (δηλ. δεινὴν) θέσιν. — συμβουλευόμεθά σοι] σέ συμβουλεύομεθα, ζητοῦμεν τὴν συμβουλὴν σου.

§ 15. ὑπήγετο] ἐνν. αὐτόν· προσεπάθει νὰ παρασύρῃ αὐτόν. — εὐέλπιδες μᾶλλον] γραμμτ. § 39, 12.

§ 16. ὑποστρέψας] ἐπιτηδέως στρέψας τὸν λόγον. — εἰ δέ τοι] ἂν ὅμως βεβαία. — ὅση δυνατόν] ἐνν. ἐστίν· ὅπως δύνασθε.

§ 17. ταῦτα σὺ λέγεις] αὕτη εἶναι ἡ ἰδική σου γνώμη. — οἴομεθα . . . εἶναι] νομίζομεν ὅτι ἠθέλομεν εἶναι. — ἔχοντες ἢ παραδόντες] = εἰ ἔχοιμεν ἢ εἰ παραδοῖμεν. — ἄλλω] εἰς ἄλλον, δηλ. τὸν βασιλέα.

§ 18. δη] βεβαίως. — τάδε] τὰ ἐξῆς. — αὐτοῦ] ἐπὶ ῥρ. τοπικόν. — πόλεμος] ἐνν. εἶη. — ὡς πολέμου ὄντος] ὅτι πόλεμος εἶναι.

1317

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοίνυν καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ.

- 1 Κεφ. Β'. Φαλίνοσ μὲν δὴ ὤχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῶ. Οἱ δὲ παρὰ Ἀριαίου ἦκον, Προκλήσ καὶ Χειρίσοφοσ· Μένων δὲ αὐτοῦ ἔμενε παρὰ Ἀριαίω· οὔτοι δὲ ἔλεγον, ὅτι πολλοὺσ φαίη Ἀριαίωσ εἶναι Πέρσασ ἑαυτοῦ βελτίουσ, οὗσ οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντοσ· ἀλλ' εἰ βούλεσθε συναπιέναι, ἦκειν ἦδη κελεύει τῆσ νυκτόσ. Εἰ δὲ μῆ, αὔριον
- 2 πρῶ ἀπιέναι φησίν. Ὁ δὲ Κλέαρχοσ εἶπεν, Ἄλλ' οὕτω χορῆ ποιεῖν· ἔάν μὲν ἦκωμεν, ὥσπερ λέγετε· εἰ δὲ μῆ, πράττετε, ὅποῖον ἂν τι ὑμῖν οἴσθησ μάλιστα συμφέρειν. Ὅ, τι δὲ ποιή-
- 3 σοι, οὐδὲ τούτοισ εἶπε. Μετὰ ταῦτα ἦδη ἡλίου δύνοντοσ συγκαλέσασ τοὺσ στρατηγοὺσ καὶ λοχαγοὺσ ἔλεξε τοιαῦδε. Ἐμοί, ὦ ἄνδρεσ, θυομένω ἵναί ἐπὶ βασιλεά οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Καὶ εἰκότωσ ἄρα οὐκ ἐγίγνετο· ὡσ γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέωσ ὁ Τίγρησ ποταμὸσ ἐστί ναυσίποροσ, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖσ οὐκ ἔχομεν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἶόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἐστίν ἔχειν· ἵναί δὲ παρὰ τοὺσ Κύρου φίλουσ πάγυ κολὰ ἡμῖν τὰ ἱερά ἦν.
- Ἔδδε οὖν χορῆ ποιεῖν· ἀπιόντασ δειπνεῖν, ὅ, τι τισ ἔχει· ἐπειδὴν δὲ σημήνη τῶ κέρατι ὡσ ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε.

Κεφ. Β'. § 1. αὐτοῦ] ἐπίρρ. τοπικόν.—οὗσ οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι] οἱ ὅποῖοι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνεχθῶσιν.—ἦδη] τῶρα εὐθύσ.—εἰ δὲ μῆ] ἐνν. βούλεσθε ἦκειν.—πρῶ] = πρῶί. γραμμτ. § 38, 2, α'.—ἀπιέναι] ὅτι θὰ ἀπέλθῃ.

§ 2. ὥσπερ λέγετε] χορῆ ποιεῖν οὕτωσ, ὥσπερ λέγετε.—εἰ δὲ μῆ] ἐνν. ἦκομεν.—ὅ, τι δὲ ποιήσοι] τί ὅμωσ ἔμελλε νὰ κάμῃ.

§ 3. ἡλίου δύνοντοσ] ὅτε ἐβασίλευεν ὁ ἥλιοσ.—οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά] ἐνν. καλὰ = οὐκ ἐκαλλίεροι· δηλ. τὰ ἐκ τῶν σπλάγγων τῶν θυσιαζομένων ζῶων σημεῖα δὲν ἐφαίνοντο καλὰ.—ναυσίποροσ] διὰ πλοίων μόνον περῶμενοσ.—αὐτοῦ] ἐδδ.—οὐκ ἐστί] = οὐκ ἔνεστιν· δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχομεν.

§ 4. ὥσ] ὡσ ἐξῆσ.—ἀπιόντασ] ἐνν. ἡμῶσ· ἐνῶ μέλλομεν ν' ἀπέλθωμεν.—σημήνη] ἐνν. ὁ σάλπιγγητῆσ.—τῶ κέρατι] διὰ τῆσ σάλπιγγοσ τῆσ κυρτῆσ.—ὡσ ἀναπαύεσθαι] δῆθεν διὰ νὰ ἀναπαυθῆτε.—συσκευάζεσθε] ἐτοιμάζετε τὰ σκεύη (τὰ πράγματά) σας.—τὸ δεύτερον] ἐνν. σημήνη.—ἀνατίθεσθε] θέτετε ἐπάνω, φορτώνετε.—ἐπὶ δὲ τῶ τρίτῳ] ἐνν. σημεῖω = ἐπειδὴν

ἐπειδὴν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἔπεσθε τῷ ἡγουμένῳ τὰ μὲν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὄπλα ἔξω. Ταῦτ' ἀκούσαντες 5 οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποιοῦν οὕτω. Καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἤρχεν, οἱ δὲ ἐτείθοντο οὐχ ἐλόμενοι, ἀλλὰ ὀρῶντες, ὅτι μόνος ἐφρόνει, οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. Ἐντεῦθεν ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μι- 6 τοκύθης μὲν ὁ Θραῖξ ἔχων τοὺς τε ἰπλέας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρακῶν ὡς τριακοσίους πύτομόλησε πρὸς βασιλέα.) Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις 7 ἠγεῖτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ' εἶποντο καὶ ἀφικνοῦνται εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι τὰ ὄπλα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρ' Ἀριαῖον· καὶ ὤμοσαν οἱ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμοσαν καὶ ἠγήσεσθαι ἀδόλως.) Ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ 8 Κλέαρχος, Ἄγε δὴ, ὦ Ἀριαῖε, ἐπεὶπερ ὁ αὐτὸς ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἶπέ, τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας, πότερον ἀπίμεν, ἢ νηπερ ἤλθομεν, ἢ ἄλλην τινὰ ἐννεονκέναι δοκεῖς ὁδὸν κρεῖττω. Ὁ δ' εἶπεν, Ἦν μὲν ἤλθο- 9 μεν ἀπίοντες παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει

δὲ τὸ τρίτον σημεῖον. — τῷ ἡγουμένῳ] ἀκολουθεῖτε τὸ προπορευόμενον μέρος τοῦ στρατεύματος. — πρὸς τοῦ ποταμοῦ] πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ. — τὰ ὄπλα] = τοὺς ὀπλίτας.

§ 5. τὸ λοιπὸν] εἰς τὸ ἐξῆς. — οὐχ ἐλόμενοι] ὄχι· διότι· ἐξέλεξαν αὐτὸν ἀρχηγόν. — οἷα δεῖ] ἐνν. φρονεῖν.

§ 6. ἐντεῦθεν] ἀπὸ ἐκεῖ, δηλ. ἀπὸ τὸ στρατόπεδον. — Μιτοκύθης] ἦτο μετὰ τοῦ Κλέαρχου.

§ 7. τοῖς ἄλλοις ἠγεῖτο] προηγεῖτο τῶν ἄλλων. — κατὰ τὰ παρηγγελμένα] συμφώνως μετ' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶχε παραγγεῖλη. — ἀμφὶ μέσας νύκτας] περὶ τὸ μεσονύκτιον. — προσώμοσαν] προσέτι ὠρκίσθησαν. — καὶ ἠγήσεσθαι ἀδόλως] ὅτι καὶ θὰ ὀδηγῶσιν ἄνευ δόλου.

§ 8. τὰ πιστὰ,] οἱ ὄρκοι τῆς πίστεως. — στόλος] πορεία. — ἀπίμεν] μελ. τοῦ ἀπέρχομαι.

§ 9. ἀπίοντες] = εἰ ἀποίμεν· ἐὰν ἠθέλομεν ἀπέλθῃ. — ὑπάρχει ἡμῖν

γὰρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων. Ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγγυτάτῳ οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἶχομεν λαμβάνειν· ἐνθα δὲ τι ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν. Νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορευέσθαι μακροτέρωραν μὲν, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. Πορευτέον δ' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς ὡς ἂν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα ὡς πλεῖστον ἀποσπάσωμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος· ἦν γὰρ ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. Ὀλίγω μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δύνησεται ταχέως πορευέσθαι· ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιεῖ. Ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.)

11 Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ ἀποδρᾶναι ἢ ἀποφυγεῖν· ἢ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. Ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δύνοντι εἰς κόμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν. Ἐτι δὲ ἀμφὶ δειλὴν ἔδοξαν πολεμίους ὄραν ἰππέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων, οἳ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες, εἰς τὰς τάξεις ἔθεον καὶ Ἀριαῖος, ἐτύγχανε γὰρ ἐφ' ἀμάξης πορευόμενος, διότι 13 ἐτέτρωτο, καταβάς ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οὐκ ἤγεν· ἦδει γὰρ καὶ ἀπειρη-

οὐδὲν) δὲν ἔχομεν τίποτε. — ἑπτακαίδεκα σταθμῶν] διὰ μέσου τῶν 17 σταθμῶν. — ἐπινοοῦμεν] ἔχομεν κατὰ νοῦν, σκοπεύομεν. — μακροτέρωραν] ἐνν. δόν.

§ 10. πορευτέον] πρέπει νὰ πορευώμεθα. — ἀποσπάσωμεν] ἀποσυρθῶμεν, ἀπομακρυνθῶμεν. — οὐκέτι μὴ δύνηται] δὲν εἶναι πλέον φόβος μήπως δυνηθῆ. — στόλον] στρατεύμα πορευόμενον. — σπανιεῖ] θὰ ἔχη ἔλλειψιν μέλλ. τοῦ σπανίζω, τοῦ ὀποιοῦ οὐσ. σπάνιος καὶ ἐπίθετον σπάνιος.

§ 11. ἦν δυναμένη] = ἡδύνατο, (ἰσοδυναμεῖ). — ἀποδρᾶναι] γραμμ. § 90, 3. — ἢ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον] ἐνν. τῶν στρατηγῶν· διότι ὁ βασιλεὺς τὴν κίνησιν ταύτην τοῦ Ἑλλήν. στρατεύματος ὑπέθεσεν ὡς ἐπίθεσιν καὶ οὐχὶ ὡς ὑποχώρησιν. — λογιζόμενοι] λογαριάζοντες. — τοῦτο οὐκ ἐψεύσθησαν] ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ἠπατήθησαν.

§ 12. δειλὴν] πρῶταν, δηλ. ἐνῶ ἀκόμη ἦτο πρῶτα. — ἔθεον] ἔτρεχον. — ἐτέτρωτο] ἦτο πληγωμένος· γραμμ. § 96, 14. — ἐθωρακίζετο] ἐφόρει τὸν θώρακα, ὠπλιζέτο.

§ 13. οὐκ ἤγε] δὲν ὠδήγει τὸ στρατεύμα. — ἀπειρηκότας] ἀποκαμω-

κότας τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄντας· ἦδη δὲ καὶ ὄψε
 ἦν· οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε φυλαττόμενος, μὴ δοκοίην φεύ-
 γειν, ἀλλ' εὐθύωρον ἄγων ἅμα τῷ ἡλίῳ δυσόμενῳ εἰς τὰς
 ἐγγυτάτω κόμας τοὺς πρώτους ἔχων κατεσκήνωσεν, ἐξ ὧν
 διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ
 ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα. Οἱ μὲν οὖν πρώτοι ὁμῶς τρόπῳ τινί 14
 ἐστρατοπεδεύσαντο, οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες, ὡς
 ἐτύγχανον ἕκαστοι, νύλιζοντο καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποιοῦν
 καλοῦντες ἀλλήλους, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν·
 ὥστε οἱ μὲν ἐγγύτατα τῶν πολεμίων καὶ ἐφυγον ἐκ τῶν
 σκηνωμάτων. Δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὕστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε 15
 γὰρ ὑποζύγιον ἔτ' οὐδὲν ἐφάνη οὔτε στρατόπεδον οὔτε
 καπνὸς οὐδαμοῦ πλυσίων. Ἐξεπλάγη δέ, ὡς ἔοικε, καὶ
 βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τοῦ στρατεύματος. Ἐδύλωσε δὲ τοῦτο,
 οἷς τῇ ὕστεραίᾳ ἔπραττε. Προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς 16
 ταύτης καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει καὶ θόρυβος καὶ
 δοῦπος ἦν, οἷον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίνεσθαι.

Κεφ. Γ'. Ὁ δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ
 ἐφόδῳ, τῷδε δῆλον ἦν. Τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμ-
 πων τὰ δπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνα-

μένους· τὸ δ' ἀπαγορεύω. — ὄψε] ἀογὰ. — οὐδὲ ἀπέκλινε] οὐδὲ ἀπεμα-
 κρούθη τῶν πολεμίων. — εὐθύωρον] κατ' εὐθειᾶν.

§ 14. ὁμῶς] δηλ. ἂν καὶ ἦσαν αἱ κόμαί· εἰς τοιαύτην κατάστασιν. —
 τρόπῳ τινί] ὅπως κ' ὅπως, ὅπωςδὴποτε. — σκοταῖοι] μὲ σκοτάδι, ὅτε ἐσκο-
 τεῖνισεν. — νύλιζοντο] ἐν τῇ αὐλῇ κατεσκήνου, δηλ. εἰς τὸ ὑπαιθρον διέ-
 μενον. — ὥστε ἀκούειν] ὥστε ἠδύναντο νὰ ἀκούωσι καὶ οἱ πολεμιοί. — οἱ
 ἐγγύτατα τῶν πολεμίων] ἐνν. σκηνοῦντες· ὅσοι ἐκ τῶν πολεμίων ἐσκή-
 νουν ἐγγύτατα τῶν Ἑλλήνων.

§ 15. τοῦτο] ὅτι ἐφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων. — τῇ ὕστεραίᾳ] ἐνν. ἡμέρᾳ
 τὴν ἐπομένην ἡμέραν. — ἐξεπλάγη] ἐτρόμαξεν· ἀορ. β' παθ. τοῦ ἐκπλήτ-
 τομαι. — οἷς ἔπραττε] διὰ τούτων, τὰ ὅποια ἔπραττεν.

§ 16. φόβοι] πανικός φόβος, ἢ πανικὰ δείματα λέγετα· ὁ ἀνευ αἰτίας
 φόβος, τὸν ὅποσον ἀπέδιδον εἰς τὸν θεὸν τῶν ποιμνίων Πᾶνα, διότι συνή-
 θως ἐμπίπτει εἰς τὰ πόλμια. — δοῦπος] καὶ γδοῦπος = κτύπος· λέξις πε-
 ποιημένη.

Κεφ. Γ'. § 1. τῷδε] ἐκ τοῦ ἐξῆς. — γάρ] δηλαδή.

2 τέλλοντι κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν. Οἱ δ' ἐπεὶ ἤλθον
 πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας. Ἐπειδὴ
 δὲ ἀπήγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχῶν τότε τὰς
 τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κή-
 3 ρυκας περιμένειν, ἄχρι ἂν σχολάσῃ. Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ
 στρατεύμα, ὥστε καλῶς ἔχειν ὄρασθαι πάντη φάλαγγα πυ-
 κνήν, ἐκτὸς δὲ τῶν ὄπλων μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκά-
 λεσε τοὺς ἀγγέλους καὶ αὐτὸς τε προῆλθε τοὺς τε εὐο-
 πλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιω-
 4 τῶν καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτά ἐφράσεν. Ἐπεὶ δὲ
 ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα, τί βούλονται. Οἱ δ' ἔλε-
 γον, ὅτι περὶ σπονδῶν ἦκοιεν ἄνδρες, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται
 τὰ τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἑλλήσιν ἀπαγγεῖλαι καὶ τὰ
 5 παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, Ἀπαγ-
 γέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ
 οὐκ ἔστιν οὐδ' ὁ τολμήσων περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς
 6 Ἑλλήσιν μὴ πορίσας ἄριστον. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀγ-
 γελοι ἀπήλαινον καὶ ἦκον ταχύ· ᾧ καὶ δῆλον ἦν, ὅτι ἐγ-
 γύς που βασιλεὺς ἦν ἢ ἄλλος τις, ᾧ ἐπετέτακτο ταῦτα
 πράττειν· ἔλεγον δέ, ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ καὶ

§ 2. προφύλακας] τοὺς ἔμπροσθεν τοῦ στρατοπέδου φυλάττοντας στρα-
 τιώτας.—τυχῶν. ἐπισκοπῶν] ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ἐπιθεωρῇ.—κελεύειν τοὺς
 κήρυκας περιμένειν] ὅτι διέταττε νὰ περιμένωσιν οἱ κήρυκες.—ἄχρι ἂν
 σχολάσῃ] ἕως οὗ εὐκαιρήσῃ.

§ 3. καλῶς ἔχειν κλπ.] νὰ ἴναι ὠραῖον νὰ φαίνεται παντοῦ φάλαγγι πυ-
 κνή.—ἐκτὸς τῶν ὄπλων] ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου.—ταῦτά ἐφράσεν] ἐνν.
 ποιεῖν εἶπε νὰ κάμωσι τὰ ἴδια, δηλ. νὰ προέλθωσιν ἔχοντες τοὺς εὐοπλο-
 τάτους καὶ εὐειδεστάτους τῶν στρατιωτῶν των.

§ 4. παρὰ βασιλέως...παρὰ τῶν Ἑλλήνων] δηλ. παραγγελλόμενα.

§ 5. ὅτι μάχης δεῖ] ὅτι εἶναι ἀνάγκη μάχης.—οὐδ' ὁ τολμήσων] ἐνν.
 ἔστιν οὐδ' ἐκεῖνος, ὅστις θὰ τολμήσῃ.—μὴ πορίσας] εἰάν μὴ πορίσῃ (προ-
 μηθεύσῃ).

§ 6. ἀπήλαινον] ἀπῆλθον.—καὶ ἦκον ταχύ] καὶ ἐπανῆλθον ταχέως.—
 ᾧ καὶ ἐκ τούτου.—ᾧ ἐπετέτακτο] εἰς τὸν ὅποιον εἶχε δοθῆ ἰδιαίτη, ἐνν.
 ὑπὸ τοῦ βασιλέως.—ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ] ὅτι ἐφάνησαν εἰς
 τὸν βασιλέα ὅτι ἔλεγον (οἱ Ἕλληνες) εὐλόγα (δικαία).—καὶ ἦκοιεν] καὶ
 ὅτι εἶγον ἔλθῃ οἱ ἀγγελοι.—ἠγεμόνας] ὀδηγούς.—ἐνθεν] = ἐκεῖσε, ἐνθεν·
 δηλ. εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἀπὸ οἴσου.

ἤκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἱ αὐτούς, ἐὰν σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν, ἔνθεν ἔξουσι τὰ ἐπιτήδεια. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα 7 εἶπον, μετασπασάμενος αὐτούς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο· καὶ ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιῆσθαι [ταχύ τε] καὶ καθ' ἡσυχίαν ἔλθειν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. Καὶ οἱ μὲν 8 ἡγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο τὰς μὲν σπονδὰς ποιησάμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει, καὶ αὐτὸς ὠπισθοφυλάκει. Καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο ἐκ τῶν φοινίκων, οὓς εὗρισκον ἐκπεπτωκότας, τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον. Πολὺ δὲ μᾶλλον ὁ Κλέαρχος 9 ἔσπευδεν ὑποπτέυων αὐτὸ τὸ πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα, οἷα τὸ πεδῖον ἄρδεν· ἀλλ' ἵνα ἦδη πολλὰ προφαινίτο τοῖς Ἕλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπώπτευσεν ἐπὶ τὸ πεδῖον τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι. Πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας, ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια.

Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βα-10 σιλέως ἦκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλείως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἶποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπάντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί,

§ 7. μετασπασάμενος αὐτούς] παραμερίσας αὐτούς.—ἐβουλεύετο] ἐσκέπτετο μετὰ τῶν συστρατῆγων.—καὶ ἐδόκει] καὶ ἀπεσάσισαν.—ταχύ]. = ταχέως.—καθ' ἡσυχίαν] ἡσυχως, δηλ. χωρὶς νὰ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

§ 8. τὰς μὲν...τὸ δέ] ἐνῶ ἔκαμε σπονδὰς, ὅμως εἶγε τὸ στράτευμα ἐν τάξει.—ὠπισθοφυλάκει] ἦτο διοικητὴς τῶν ὠπισθοφυλάκων.—αὐλῶσιν] αὐλάκια.—ὡς μὴ δύνασθαι] ὥστε νὰ μὴ δύνωνται.—ἐποιοῦντο] ἐνν. γεφυράς.—ἐκπεπτωκότας] ξερρῖζωμένους καὶ πεσμένους.—τοὺς δέ] τινὰς δέ.

§ 9. ὑποπτέυων] ἐπειδὴ ὑπώπτευσεν.—αὐτό] δι' αὐτό, ὅτι αἱ τάφροι ἦσαν πλήρεις ὕδατος.—οἷα ἄρδεν] τοιαύτη, οἷα (ὥστε) ἄρδεν (νὰ ποτίζωσι).—προφαινίτο] παρουσιάζονται.—δεινὰ] προσκόματα.—τούτου ἕνεκα] πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν· ἐπαναλαμβάνει μετ' ἐμφάσεως τὴν ἔννοιαν τοῦ ἵνα προφαινίτο.—ἀφεικέναι] ὅτι εἶχεν ἀφήσῃ, εἶχεν ἀπολύσῃ· παρὰ τοῦ ἀρήμι.

§ 10. ὅθεν] ἀπὸ οὗ, δηλ. ἐκ τῶν ὀπίσμων.—οἱ ἡγεμόνες] οἱ ὀδοί.

- 11 ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιαύδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας, εὖρημα ἐποιήσαμην, εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχειν οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς πάσης
- 12 Ἑλλάδος. Ταῦτα δὲ γνοὺς ἠτούμην βασιλέα λέγων αὐτῷ, ὅτι δικαίως ἂν μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἠγγεῖλα καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμενον καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον, ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν
- 13 τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό μοι βουλευέσθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευεν ἐλθόντα, τίνος ἕνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾦ, ἕάν τι δύ-
- 14 νῶμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι. Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο· καὶ ἀπεκρίναντο, Κλέαρχος δ' ἔλεγεν. Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες οὔτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος εὔρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὔοισθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπορασκέουσιν λάβοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀγάγοι.

§ 11. γείτων τῇ Ἑλλάδι] ἐπειδὴ ἦτο σατράπης τῆς Ἰωνίας καὶ Κερίας, ἐπομένως πλησίον τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων καὶ νήσων. — εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πεπτωκότας] ὅτι ἔχετε ἐμπέση εἰς πολλὰ καὶ ἀμήχανα πράγματα, δηλ. ἐκ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι μηχανὴ (τρόπος) νὰ ἐξέλθετε — ἐποιήσαμην] = ἠγγεῖλα (ἐνόμισα). — εἴ πως δυναίμην] ἂν ἴσως ἦθελον δυνηθῆ. — ἀποσῶσαι] = σώσει ἀπαραγαεῖν· νὰ σᾶς σώσω καὶ νὰ σᾶς φέρω εἰς τὴν Ἑλλ. — οὐκ ἀχαρίστως μοι ἔχειν... πάσης Ἑλλάδος] ὅτι ἠθέλετε μοῦ χρεωστῆ χάριν καὶ σεῖς καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάς.

§ 12. ταῦτα γνοὺς] αὐτὴν τὴν γνώμην λαβὼν. — ἠτούμην βασιλέα] ἐξήτουν ἀπὸ τὸν βασιλέα. — ἄν μοι χαρίζοιτο] ἠθέλε μοῦ κάμει αὐτὴν τὴν χάριν — ὅτι] διότι. — ἐπιστρατεύοντα] ὅτι ἐξεστράτευσεν κατ' αὐτοῦ. — κατὰ τοὺς Ἕλληνας] ἀντικρὺ τῶν Ἑλλ. — διήλασα] διῆλθον.

§ 13. ἐπ' αὐτόν] κατ' αὐτοῦ. — μετρίως] μὲ μετριοφροσύνην. — εὐπρακτότερον] εὐκατασχετότερον. — διαπράξασθαι] νὰ ἐπιτύχω.

§ 14. μεταστάντες] παραμεσίαντες. — ἔλεγεν] ἔλαθε τὸν λόγον καὶ εἶπεν. — ὡς πολεμήσοντες] μὲ σκοπὸν νὰ πολεμήσωμεν.

Ἐπεὶ μέντοι ἦδη αὐτὸν ἐωρῶμεν ἐν δεινῷ ὄντα, ἡσχύνθη-15
 μεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρό-
 σθεν χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. Ἐπεὶ δὲ 16
 Κύρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ ἀντιποιοῦμεθα τῆς ἀρχῆς
 οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθα ἂν τὴν βασιλέως χώραν
 κακῶς ποιεῖν, οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευ-
 οίμεθα δ' ἂν οἰκαδὲ, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποῖν· ἀδικοῦντα
 μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι· ἂν μέντοι
 τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχη, καὶ τούτου εἰς γε δύνα-
 μιν οὐχ ἠττησόμεθι εὖ ποιοῦντες. Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν· 17
 ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης Ταῦτα, ἔφη, ἐγὼ ἀπαγγελῶ
 βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν
 ἐγὼ ἤκω αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν.
 Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἦκεν· ὥσθ' οἱ Ἕλληνας 18
 ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἦκων ἔλεγεν, ὅτι διαπεπραγμένος
 ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σφῆζειν τοὺς Ἕλληνας,
 καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων, ὡς οὐκ ἄξιον εἶναι βασιλεῖ
 ἀφείναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. Τέλος δὲ εἶπε 19
 Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν ἢ μὴν φι-

Πηπειθαγιησδων 1915

§ 15. ἐν δεινῷ] εἰς δεινὴν θέσιν, εἰς κίνδυνον.—παρέχ ντες...εὖ ποιεῖν]
 ἐνῷ ἀφίναμεν (ἐδεχόμεθα) νὰ μᾶς εὐεργετῇ.

§ 16. ἀντιποιοῦμεθα] διαφιλονικιοῦμεν.—οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκα] οὔτε
 ὑπάρχει τι, διὰ τὸ ὅποιον (οὔτε ὑπάρχει καμμία αἰτία, διὰ τὴν ὅποιαν).—
 κακῶς ποιεῖν] νὰ βλάπτωμεν.—σὺν τοῖς θεοῖς] μετὰ τὴν βοήθειαν τῶν
 θεῶν.—εὖ ποιῶν ὑπάρχη] κάμνη ἀρχὴν νὰ ὡς εὐεργετῇ.—εἰς γε δύνα-
 μιν] ὅσον δυνάμεθα τοῦλάχιστον.—οὐχ ἠττησόμεθα] δὲν θὰ γεινώμεν κα-
 τώτεροι.

17. τὰ παρ' ἐκείνου] ἐνν. ἐπαγγελῶ.—μενόντων] προστακτ. ἄς μέ-
 νωσιν.—ἀγορὰν] τῶν ἐπιτηδεῶν (τῶν τροφίμων).

§ 18. εἰς τὴν ὑστεραίαν] μέχρι τῆς ἐπομένης ἡμέρας.—ἐφρόντιζον]
 ἦσαν εἰς ἀνησυχίαν.—διαπεπραγμένος] ἀφοῦ εἶχε κατορθώσῃ.—δοθῆναι
 αὐτῷ] νὰ δοθῇ, νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτόν.—καίπερ ἀντιλεγόντων] ἂν καὶ
 πολλοὶ ἀντέλεγον.—ἄξιον] ἀξιοπρεπές.—ἀφείναι] νὰ ἀφήσῃ νὰ ἀπέλθω-
 σιν· ἄβρ. β' ἀπρωφ. τοῦ ἀφίμει.

§ 19. τέλος] ἐπιφθ. ἐπὶ τέλους.—πιστὰ] ὅρκους πρὸς ἀσφάλειαν.—
 ἢ μὴν] ἀληθῶς βέβηχα.—φιλίαν] ἐπιθ. =φιλικήν.—μὴ ἦ] δὲν εἶναι δυνα-
 τόν· τὸ ἡἀπέρσωπον ἀντὶ τοῦ ἐξῆ· ὁ ἔνεστ. ὄριστ. ἔστιν=ἔξεστιν.—πρία
 σθαι] νὰ ἀγοράσῃτε· γερμαντ. § 83 β'. τημ.

- λίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀγορὰν παρέχοντας ὅπου δ' ἂν μὴ ᾖ πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας εἰσόμεν τὰ ἐπιτήδεια.
- 20 Ὑμᾶς δὲ αὐτὴν ἡμῖν δεήσει ὁμοῖαι ἢ μὴν πορεύσεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὅποταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν· ἦν δὲ παρέχωμεν ἀγορὰν, ὠνούμενους
- 21 ἔξειν τὰ ἐπιτήδεια. Ταῦτα ἔδωξε καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιὰς ἔδωσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλείως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον
- 22 παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὴν δὲ διαπράξωμαι, ἂ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπὼν ἐπὶ τὴν ἑμαυτὴν ἀρχήν.
- 1 Κεφ. Δ'. Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρην οἷτε Ἑλλήνες καὶ ὁ Ἄρριαϊος ἐγγυὸς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν. Ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς Ἄρριαϊον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ Περσῶν τινες, [ἦ] παρεθάρβυνόν τε καὶ δεξιὰς ἐνίοις παρὰ βασιλέως ἔφερον μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας μηδὲ ἄλλου μηδενοῦ τῶν
- 2 παροικομένων. Τούτων δὲ γιγνομένων ἔνδηλοι ἦσαν οἱ περὶ Ἄρριαϊον ἦττον προσέχοντες τοῖς Ἕλλησι τὸν νοῦν· ὥστε

§ 20. δεήσει] θὰ γείνη ἀνάγκη· τὸ β. δεῖ ἀπόσπ.—ἀσινῶ.] ἀβλαβῶς, δηλ. χωρὶς νὰ βλάπτετε τὴν χώραν.—ὠνούμενους] ἐνν. ὑμᾶς· ἀγοράζοντες γουμτ. § 56, 1, 6'.

§ 21. ταῦτα ἔδωκε] ταῦτα ἀπερασίσθησαν.—ὤμοσαν] ὤρκισθησαν· τὸ β. ἡμνοῦν· γραμμτ. § 84, 7.—καὶ ἔλαβον] ἐνν. δεξιὰς γέρας.

§ 22. ἄπειμι] θὰ ἀπέλθω· ὁ ἐνεστ. ἀπέρχομαι· γουμτ. § 97, 1.—συσκευασάμενος] ἀποῦ ἐσιμασθῶ.—ὡς ἀπάξω] διὰ νὰ σᾶς ὀδηγήσω.—ἐπὶ τὴν ἑμαυτοῦ ἀρχήν] εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου, δηλ. τὴν Ἰωνίαν καὶ Καρίαν.

Κεφ. Δ'. § 1. ἀναγκαῖοι] συγγενεῖς.—Περσῶν τινες] τινὲς ἐκ τῶν Περσῶν ἔρχονται πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ (τῷ Ἄρριαϊῳ).—δεξιὰς] ὑποσχέσεις πίστεως.—ἐνίοις] εἰς τινας· γραμμτ. § 43, 3.—μὴ μνησικακήσειν] ὅτι δὲν θὰ μνησικακήσῃ.—τῆς ἐπιστρατείας] ἐνεκα τῆς κατ' ἐκείνου (τοῦ βασιλέως) ἐκστρατείας.—τῶν παροικομένων] ἐκ τῶν περασμένων.

§ 2. οἱ περὶ Ἄρριαϊον] ὁ Ἄρ. καὶ οἱ περὶ αὐτόν.

καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς, Τί μένομεν ; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἂν περὶ παντὸς ποιήσαιο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν ; Καὶ νῦν μὲν ἡμῶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στράτευμα· ἐπὶ δὲ πάλιν ἀλίσθη αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν. Ἴσως δέ που ἢ ἀποσκάπτει τι ἢ ὑποτευχίζει, ὡς ἄπορος εἴη ἡ ὁδός. Οὐ γάρ ποτε ἐκὼν γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι, ὡς ἡμεῖς τοσοῦδε ὄντες ἐνικῶμεν [τὸν] βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ καὶ καταγελάσαντες ἀπύλθομεν.

Ἐν δὲ τούτῳ ἦκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὡς εἰς οἶκον ἀπίων καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν. Ἐντεῦθεν δὲ ἦδη Τισσαφέρνου ἠγούμενου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖος τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στράτευμα ἅμα Τισσαφέρνει καὶ Ὀρόντα καὶ συνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφωρῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν ἠγεμόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἐκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ πλεῖον· ἐφυλάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥσπερ πολεμίους ἀλλήλους καὶ εὐθύς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν.

§ 3. τι μένομεν :] διὰ τί μένομεν ; — περὶ παντὸς ἂν ποιήσαιο] ἀπὸ κάθε ἄλλο πᾶν ἤθελε προτιμήσῃ ν' ἀπολέσῃ ἡμᾶς. — ὑπάγεται μένειν] προσπαθεῖ ὑπόουλως νὰ μᾶς πείσῃ νὰ μένωμεν. — διὰ τὸ διεσπάρθαι] διότι προσπαθεῖ ὑπόουλως νὰ μᾶς πείσῃ νὰ μένωμεν. — ἀλίσθη] συναθροισθῆ. — οὐκ ἔστιν ὅπως] δὲν εἶναι τρόπος νὰ μὴ ἐπιτεθῇ καθ' ἡμῶν, δηλ. ἐξάπαντος ὅθ' ἐπιτεθῆ.

§ 4. ἀποσκάπτει ἢ ὑποτευχίζει] σκάπτει τάφρον ἢ κτίζει τεῦχος ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἀποκλεισμόν μας (διὰ νὰ μᾶς κόψῃ τὸν ὁρῶν). — ἄπορος] ἀδιάβατος. — τοσοῦδε] τόσον ὀλίγοι. — ἐπὶ ταῖς θύραις] κοντὰ στὴν πόρτα του (στὸ σπίτι του), μέγα σπὸν τόπο του.

§ 5. ἐν τούτῳ] ἐνν. τῷ χρόνῳ· ἐν τῷ μεταξῷ. — ἦκε] ἦλθεν. — εἰς οἶκον] εἰς τὴν Κάρϊαν, ὅπου ἦτο ὁ οἶκός του. — Ὀρόντας] σατράπης τῆς Ἀρμενίας.

§ 6. ὑφωρῶντες] ὑποβλέποντες, ὑποπτεύοντες. — αὐτοὶ] μόνοι. — ἐφ' ἑαυτῶν] καθ' ἑαυτούς, χωριστά. — ἐφυλάττοντο] ἐπροφυλάττοντο.

- 7 Ἐνίστε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα συλλέγοντες πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις·
- 8 ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε. Διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμούς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας καλούμενον τεῖχος, καὶ παρῆλθον εἴσω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ὀκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις. Ἀπέχει δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολὺ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς δύο παρασάγνας ὀκτώ· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν· πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ἣ ὄνομα Σιττάκη,
- 9 ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίου πεντεκαίδεκα. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνησαν ἐγγὺς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παντοίων δένδρων, οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηκότες τὸν Τίγρητα· οὐ μέντοι καταφανεῖς
- 10 ἦσαν. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὄπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προσελθὼν ἀνθρώπος τις ἠρώτησε τοὺς προφύλακας, ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον· Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτει, καὶ ταῦτα παρ' Ἀριαίῳ
- 11 ὄν τοῦ Μένωνος ξένου. Ἐπεὶ δὲ Πρόξενος εἶπεν, ὅτι, αὐτός εἰμι, ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε. Ἐπεμψέ με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος, πιστοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν εὖνοι καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι, μὴ ὑμῖν ἐπιθῶνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔστι δὲ στρατεύμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παρα
- 12 δείσῳ. Καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυλακὴν, ὥς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσα-

§ 7. ξυλιζόμενοι] συλλέγοντες ξύλα.—ἐκ τοῦ αὐτοῦ] δηλ. τόπου.—πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις] ἐδέροντο.

§ 8. Μηδίας τεῖχος] ὅπερ ἐκτίσθη τῷ 580 π. Χ. πρὸς προφύλαξιν τῆς Βαβυλωνίας χώρας ἀπὸ τῶν Μήδων.—πλίνθοις ὀπταῖς] μὲ τοῦβλα.—ἀσφαλτος] πίσσα, κατράμι.

§ 9. παντοίων δένδρων] εἰς τὸ παραδείσου, δηλ. κήπου περιέχοντος παντὸς εἶδους δένδρα.

§ 10. πρὸ τῶν ὄπλων] ἔμπροσθεν τοῦ στρατοπέδου.—ποῦ ἂν ἴδοι] ποῦ δύναται νὰ ἴδῃ.—καὶ ταῦτα ὄν] καὶ μάλιστα ἐνῶ ἦτο.—ξένου] φίλου τοῦ Μένωνος.

§ 11. εὖνοι] εὐνοῖκοί· γραμμτ. § 17.

§ 12. ὥς διανοεῖται] διότι δῆθεν σκέπτεται.—λῦσαι] νὰ διαλύσῃ, νὰ χαλάσῃ αὐτήν.—ἀπολεγήθητε] ἀποκλεισθήτε· τὸ ῥ. ἀπολαμβάνομαι.

φέρωνς τῆς νυκτός, ἐὰν δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν
 μέσῳ ἀποληθῆῃτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. Ἄκου-13
 σαντες ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον καὶ φρά-
 ζουσιν, ἃ λέγει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα
 καὶ ἐφοβεῖτο· ἤρετο δὲ τὸν ἄγγελον, πόση τις εἶη χώρα ἢ ἐν
 μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι
 πολλὴ καὶ κῶμαι ἔνεισι καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι.
 Τότε δὴ καὶ ἐγνώσθη, ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑπο-14
 πέμψειαν ὀκνοῦντες, μὴ οἱ Ἕλληνες διελόντες τὴν γέφυ-
 ραν μείνειαν ἐν τῇ νήσῳ ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν
 Τίγρητα, ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ
 τῆς ἐν μέσῳ χώρας πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης καὶ τῶν ἐρ-
 γασομένων ἐνότων· εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφῇ γένοιτο, εἴ τις
 βούλοιο βασιλέα κακῶς ποιεῖν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπαύοντο·15
 ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἐπέμψαν· καὶ οὔτε
 ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμῶθεν οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς
 ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. Ἐπειδὴ16
 δὲ ἕως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἕξευγμένην πλοίοις
 τριάκοντα καὶ ἑπτὰ.

Ἄπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὸν Φύσκον πο-17
 ταμόν· ἐπὶ δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ὤκειτο πόλις μεγάλη
 ὄνομα Ὠπις· πρὸς ἣν ἀπῆνιψε τοῖς Ἕλλησιν ὁ Κύρου
 καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφὸς ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατά-
 νων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ ἐπι-

§ 13. ἤρετο] ἠρώτησεν.—πόση τις] πόση πάνω κάτω.

§ 14. ὑποπέμψειαν] δολίως ἐπέμψαν.—ὀκνοῦντες] ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο.
 —ἐρύματα] ὄγυρῶματα.—ἐνθεν μὲν] ἀπὸ μὲν τὸ ἐν μέρος.—ἐνθεν δέ]
 ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο μέρος.—ἀγαθῆς] εὐφόρου.—τῶν ἐργασομένων] τῶν ἀν-
 θρώπων, οἱ ὅποιοι ἔμελλον νὰ τὴν κάλλιεργῶσιν.—ἀποστροφῇ] καταφύ-
 γιον.

§ 15. φυλακὴν] = φύλακας.

§ 16. ἕως] ἀγῆ.

§ 17. Φύσκον] παραπόταμον τοῦ Τίγρητος ἐν Ἀσσυρίᾳ.—πρὸς ἣν]
 πλησίον τῆς ὀπίας.—Σούσων] τὰ Σοῦσα καὶ τὰ Ἐκβάτανα καὶ αἱ Σάρδεις
 ἦσαν αἱ τρεῖς πρωτεύουσαι τοῦ Περσικοῦ κράτους.—ὡς βοηθήσων] ἵνα
 βοηθήσῃ.—ἐπιστήσας] σταματήσας τὸ στράτευμά του.

- στήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα παρερχομένους τοὺς Ἕλλη-
 18νας ἐθεώρει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἠγείτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο
 δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος· ὅσον δὲ [ἂν] χρόνον τὸ
 ἠγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν
 ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίνεσθαι τὴν ἐπί-
 στασιν· ὥστε τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξει
 πάμπλου εἶναι καὶ τὸν Πέρσιν ἐκπεπληῆχθαι θεωροῦντα.
- 1 Κεφ. Ε'. Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν πο-
 ταμόν. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις
 2 ὑποψίαι μὲν ἦσαν, φανερὰ δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλή.
 2 Ἐδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνῃ [καί],
 εἴ πως δύναιτο, παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλε-
 μον γενέσθαι· καὶ ἐπεμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι συγγενέσθαι
 3 αὐτῷ χρήζει. Ὁ δὲ ἐτοιμῶς ἐκέλευεν ἴκειν. Ἐπειδὴ δὲ συν-
 ἦλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε. Ἐγώ, ὦ Τισσαφέρνῃ, οἶδα
 μὲν ἡμῖν ὄρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας μὴ
 ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον δὲ σέ τε ὄρω ὡς πολε-
 μίους ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς ὄρωντες ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα.
 4 Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐ δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον
 ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν ἐγώ τε σαφῶς οἶδα, ὅτι ἡμεῖς γε οὐδὲ

§ 18. εἰς δύο] μὲ μεταποιν ἀνὰ δύο.— ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε] πότε καὶ
 πότε.— ἐφιστάμενος] σταματῶν.— ἐπιστήσειε] διέττατε νὰ σταματῆ.—
 γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν] νὰ σταματῆ ὅλον τὸ στράτευμα.— τὸν Πέρσιν]
 δηλ. ὁ ἀδελφὸς τοῦ Κύρου καὶ τοῦ Ἀρταξέρξου.

Κεφ. Ε'. § 1. Ζαπάτας] ποταμὸς τῆς Ἀσσυρίας, ὁ ὁποῖος τῶρα λέγεται
 μέγας Ζάπ.

§ 2. συγγενέσθαι] νὰ ἔλθῃ εἰς συνέντευξιν, νὰ συναντηθῆ. — εἴ πως
 δύναιτο] ἐνν. πειρώμενος· προσπαθῶν ἂν ἴσως ἤθελε δυνηθῆ.— ἐροῦντα
 ὅτι χρῆζοι] ὅστις νὰ εἶπῃ, ὅτι ἐχρειάζετο, εἶχεν ἀνάγκην.— ἐτοιμῶς] προ-
 θύμως.

§ 3. ὦ Τισσαφέρνῃ] ἡ κλητ. ἐσχηματίσθη κατὰ τὴν α' κλίσιν, ἐνῶ
 τὸ ὄνομα εἶναι τῆς γ' κλίσε.— φυλαττόμενον... ἡμᾶς] ὅτι προφυλάττεται
 ἀπὸ ἡμᾶς.

§ 4. ἡμεῖς γε] ἡμεῖς τοὐλάχιστον.— οὐδ' ἐπιροῦμεν] οὔτε καὶ εἰς
 τὸν νοῦν μας ἔρχεται.— τοιούτων] δηλ. κακῶς ποιεῖν, δηλ. νὰ σᾶς βλά-
 πτωμεν.— ὅπως... ἐξέλκομεν] ἵνα ἀφαιρέσωμεν.— τὴν ἀπιστίαν] τὴν δυσ-
 πιστίαν.

ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἔλ-
 θεῖν, ὅπως εἰ δυναίμεθα, ἐξέλουμεν ἀλλήλων τὴν ὀπισθίαν.
 Καὶ γὰρ οἶδα ἀνθρώπους ἦδη, τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ
 5 καὶ ἐξ ὑποψίας, οἱ φοβηθέντες ἀλλήλους φθάσαι βουλο-
 μένοι, πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλ-
 λοντας οὐτ' ἂν βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. Τὰς οὖν τοι- 6
 αὐτὰς ἀγνωμοσύνας νομίζων σινουσίαις μάλιστα ἂν παύε-
 σθαι ἴκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι, ὡς σὺ ἡμῖν οὐκ ὀρ-
 θῶς ἀπιστεῖς. Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς 7
 ὄρκοι κωλύουσι πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις. Τῶν δ' ἀνθρω-
 πίνων σὲ ἐγὼ ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν
 ἀγαθόν. Ὅσων δὲ δὴ καὶ οἶων ἂν ἐλπίδων ἑμαυτὸν στε-
 ρήσαιμι, εἰ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω.
 Ἐγὼ γὰρ Κύρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι νομίζων 8
 τῶν τότε ἰκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν, ὃν βούλοιο· σὲ δὲ νῦν
 ὀρῶ τὴν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαι-
 τοῦ [χώραν] σφάζοντα, τὴν δὲ βασιλείωσ δύναμιν, ἣ Κύρος
 πολεμία ἐχρήσθη, σοὶ ταύτην σύμμαχον οὔσαν. Τούτων δὲ 9
 τοιούτων ὄντων, τίς οὕτω μαίνεται, ὅστις οὐ βούλεται σοὶ
 φίλος εἶναι; ἀλλὰ μὴν ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπί-

§ 5. ἦδη] μέχρι τοῦδε.—ἐκ διαβολῆς] ἕνεκα διαβολῆς.—φθάσαι] νὰ προλάβωσιν.—ἀνήκεστα] ἀθεράπευτα.—τοὺς οὔτε μέλλοντας οὐτ' ἂν βουλομένους] ἐκείνους, οἵτινες οὔτε ἐσχέπευον οὔτε ἤτο δυνατόν νὰ θέλωσι (νὰ πράξωσι) τοιοῦτον (δηλ. κακὸν) οὐδέν.

§ 6. ἀγνωμοσύνας] ἐσφαλμένας γνώμας, δηλ. τὰς ἐξ ἐσφαλμένων γνώμων ὑποψίας.—σινουσίαις] διὰ συνεντεύξεων, δηλ. δι' ἐξηγήσεων γινόμενων ἐν συνεντεύξεσιν.—ἂν παύεσθαι] ὅτι δύνανται νὰ παύωνται.—ἀπιστεῖς] δυσπιστεῖς.

§ 7. τῶν δ' ἀνθρωπίνων.. ἀγαθόν] ἐγὼ νομίζω σὲ εἶναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι (χρόνῳ) ἀγαθὸν μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων· δηλ. ὅτι σὺ εἶσαι δι' ἡμᾶς τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα.

§ 8. γὰρ] δηλαδή.—οἶον] ἐπειδὴ ἐνόμιζον.—τῶν τότε] ἀπὸ τοῦ τότε, δηλ. ὅτε ἐξῆ ὁ Κύρος.—σφάζοντα] ὅτι διατηρεῖς.

§ 9. τούτων τοιούτων ὄντων] ἐνῶ ταῦτα εἶναι τοιαῦτα (ἀπὸ εἶναι ἔστι).—οὐ μαίνεται] εἶναι τόσον τρελλός.—ὅστις οὐ βούλεται]—ὥστε οὐ βούλεσθαι (ὥστε νὰ μὴ θέλῃ).

10δας καὶ σὲ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι. Οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πισίδας· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρα εὐδαιμονία. Αἰγυπτίους δέ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς νῦν οἶδα τεθυμωμένους, οὐχ ὀρῶ, ποῖα δυνάμει συμμαχῶ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν κο-
11λάσαισθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. Ἐμοὶ μὲν ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμασμὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαιμι τὸ ὄνομα, τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥστε σε πιῶσαι λέγων, ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν σὺν τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ᾧδε ἀπημείφθη.

12 Ἄλλ' ἠδομαι μὲν, ᾧ Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γιννώσκων, εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἅμα ἂν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. Ὡς δ' ἂν μάθης, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ
13ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἰσπέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὀπλίσεως, ἐν ἧ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἶημεν
14ἂν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; Ἄλλὰ χωρίων ἐπιτη-

§ 10. γάρ] δηλαδή.—λυπηρούς] ἐνοχλητικούς.—τῇ παρούσῃ δυνάμει] μὲ τὸ στράτευμα, τὸ ὅποιον ἔγω.—ἂν παρασχεῖν] ὅτι: δύνάμη: νὰ σᾶς τοὺς κάμω ταπεινοὺς.—οἶδα δὲ καὶ Πισίδας] ἐνν. ὑμῖν λυπηροὺς ὄντας.—τοιαῦτα]=λυπηρά, ἐνοχλητικά.—ἂν παῦσαι] ὅτι δύνάμη: νὰ τὰ παύσω.—οἷς] κατὰ τῶν ὀπίστων.

§ 11. Ἐμοὶ... ἐνθυμουμένῳ] εἰς ἐμὲ συλλογιζόμενον.—τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν] τὸ νὰ δυσπιστῆς σὺ πρὸς ἡμᾶς.—ἥδιστα] μὲ μεγίστην εὐχαρίστησιν.—τὸ ὄνομα, τί]=τὸ ὄνομα τούτου, ὅστις.—ἀπημείφθη] τὸ β. ἀπαμείβομαι=ἀποκρίνομαι

§ 12. ἠδομαι ἀκούων] εὐχαριστοῦμαι διότι: ἀκούω.—ταῦτα γιννώσκων] ἄσοῦ ἔχεις ταύτην τὴν γνώμην.—κακόνους] κακὰ νοῶν κακὰ βουλεύομενος (κακοβελητής): ἀντίθετον τοῦ εὖνους.—Ὡς δ' ἂν μάθης] ἵνα δὲ μάθης.

§ 13. πότερα] ποῖον ἐκ τῶν δύο: ἀλλ' ἐνταῦθα τίθεται ἐπὶ τριῶν.—ἀπορεῖν] ὅτι στεροῦμεθα.—ἐν ἧ] διὰ τῆς ἰσότητος.—κίνδυνος] ἐνν. εἴη ἂν.

§ 14. φίλια ὄντα] ἂν καὶ εἶναι φιλικὰ.—περευτεία]=ὑπερβατέα=ὅτι] πρέπει νὰ ὑπερβῆτε.—ἡμῖν ἐξεστίν] εἶναι δυνατόν εἰς ἡμᾶς.—ἄποραι

δείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἂν σοι δοκοῦμεν ; οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία, ἃ ὑμεῖς φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὄρη ὄρατε ὑμῖν ὄντα πορευτέα, ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοί, ἐφ' ὧν ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὅποσοις ἂν ὑμῶν βουλώμεθα μάχεσθαι ; εἰσὶ δ' αὐτῶν, οὓς οὐδ' ἂν παντάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύομεν. Εἰ δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἠττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ,¹⁵ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστίν· ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ᾧ ὑμεῖς, οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε, μάχεσθαι ἂν δύναισθε. Πῶς ἂν οὖν ἔχοντες¹⁶ τοσοῦτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τούτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα, ὃς μόνος μὲν πρὸς θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρὸς ; Παντάπασι δὲ ἀπόρων¹⁷ ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐχομένων καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιπορκίας τε πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. Οὐχ' οὕτως ἡμεῖς, ᾧ Κλέαρχε, οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοι ἐσμεν. Ἄλλὰ τί¹⁸ δὴ ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἠλθομεν ; εὔ ἴσθι, ὅτι

ἀνυπέρβατα, ἀδιάβατα.—ταμιεύεσθαι] ὡσπερ ταμίαι νὰ φυλάττωμεν καὶ νὰ ἀποχωρίζωμεν τόσους ἀπὸ σᾶς, μὲ ὅσους ἂν θέλωμεν νὰ μαχώμεθα.—εἰσὶ δ' οὓς] εἰσὶ δὲ τινες, οὓς—τινάς δὲ (ποταμούς).

§ 15. ἀλλὰ τὸ γέ τοι πῦρ] ἀλλὰ τὸ πῦρ τοῦλάχιστον εἶναι βέβαια ἰσχυρότερον.—ᾧ...μάχεσθαι] κατὰ τοῦ ἰσοῦ (λιμοῦ) νὰ μάχεσθε.—οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε] οὐδὲ ἂν ἠθέλετε εἶναι πολὺ ἀνδρείοι.

§ 16. ἔχοντες τοσοῦτους πόρους] ἐνῷ ἔχομεν τόσα μέσα.—ἂν ἐξελοίμεθα] ἠθέλομεν ἐκλέξῃ.—πρὸς θεῶν...πρὸς ἀνθρώπων] κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν... τῶν ἀνθρ.

§ 17. ἀπόρων καὶ ἀμηχάνων] ἴδιον εἶναι ἀνθρώπων μὴ ἔχόντων πόρους (μέσα) καὶ μηχανῆν (τρόπον).—καὶ τούτων] καὶ μάλιστα.—οὐχ οὕτως οὔτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοι ἐσμέν] δὲν εἴμεθα τόσον οὔτε ἀσυλλόγιστοι οὔτε ἀνόητοι.

§ 18. τ. δη] διὰ τί λοιπόν.—ἐξόν] ἐνῷ ἠδυναίμεθα· τὸ ῥ. ἔξεστιν.—οὐχ ἐπὶ τούτῳ ἠλθομεν] δὲν προέβημεν εἰς τοῦτο, δηλ. δὲν ἐπράξαμεν τοῦτο.—εὔ ἴσθι] γινώριζε καλῶς· τὸ ῥ. οἶδα. ὁ ἐμὸς ἔρωσ] ἡ μεγάλη μου ἐπιθυμία.—τὸ ε. ἐ πιστὸν...γενέσθαι] δηλ. τὸ νὰ γείνω ἐγὼ πιστευτὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας (ν' ἀποκτήσω τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Ἑλλήνων)· εἶναι

K Π Σω

ὁ ἐμὸς ἔρωσ τούτου αἴτιος τὸ τοῖς Ἑλλήσιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι, καὶ ὃ Κῦρος ἀνέβη ξενικῶ διὰ μισθοδοσίας πιστεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. Ὅσα δ' ἐμοὶ χρήσιμοι ὑμεῖς ἐστε, τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπετῶς ἔχοι.

20 Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν Οὐκοῦν, ἔφη, οἵτινες τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων πειρῶνται διαβάλλοντες πειῆσαι πολεμίους ἡμᾶς, ἀξιότιμοι τὰ ἔσχατα παθεῖν; Καὶ ἐγὼ μὲν γε, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεισθέ μοι οἷ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ, λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας, ὡς σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. Ἐγὼ δέ, ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας καὶ σοὶ αὐτῷ δηλώσω, ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευε καὶ σύνδειπνον ἐποίησατο. Τῇ δὲ ὑστεραία ὁ Κλέαρχος ἀπελθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακείσθαι τῷ Τισσαφέρνει καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκείνος, ἀπήγγελλεν, ἔφη

ἐπεξηγήσεις τοῦ ἔρωσ.—καὶ ὃ ξενικῶ κλπ.] καὶ μὲ τὸ ξενικὸν στρατεύμα, μὲ τὸ ὅποιον ὁ Κ. ἀνέβη ἐμπιστευόμενος εἰς αὐτό, ἐπειδὴ τὸ ἐμισθοδοτεῖ, μὲ τοῦτο ἐγὼ νὰ καταβῶ ἰσχυρὸς εὐεργετῶν αὐτό.

§ 19. Ὅσα] εἰς ποσὴ.—τὰ μὲν] τινὰ μὲν.—τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ] ἐνν. τιάραν· δηλ. τὸ νὰ ἔχη στήν καρδίᾳ του, νὰ ἐπιθυρῇ τὴν τιάραν ὀρθὴν (δηλ. νὰ γείνη βασιλεὺς).—ὑμῶν παρόντων] δηλ. μὲ τὴν βοήθειαν ὑμῶν.—καὶ ἕτερος] καὶ ἄλλος, δηλ. καὶ ἐγὼ.—εὐπετῶς] εὐκόλως.

§ 20. Τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων] ἐνῷ τοιαῦτα (αἰτία) ἔχομεν διὰ νὰ ἡμεθα φίλοι.—διαβάλλοντες] μὲ διαβόλᾳ, ραδιουργίας.—τὰ ἔσχατα] τὴν ἐσχάτην τιμωρίαν, δηλ. τὸν θάνατον.

§ 21. ἐλθεῖν ἐν τῷ ἐμφανεῖ] νὰ ἔλθητε φανερά, δηλ. ἐνώπιόν μου.

§ 22. πάντας] τοὺς στρατηγούς καὶ τοὺς λοχαγούς.—αὐτῷ] ἀφ' ἐτέρου.—ὅθεν] ἀπὸ ποῦ, δηλ. ἀπὸ ποίους.

§ 23. ἐκ τούτων] μετὰ τούτους.—φιλοφρονούμενος] θέλων νὰ περιποιηθῇ.—οἷς] δηλ. τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς.—ἐκέλευσε] ἐνν. ἵεναι παρήγγειλεν (ὁ Τισσαφ.) νὰ ὑπάγωσιν.—τιμωρηθῆναι] ἐνν. ἔφη χρῆναι εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῶσιν.

τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρην, οὓς ἐκέλευσε, καὶ οἱ ἂν ἐλεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἑλλήσιν ὄντας τιμωρηθῆναι. Ὑπὸ 24 πτεψε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα εἰδὼς αὐτὸν καὶ λάθρα συγγεγεννημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου καὶ στασιάζοντα αὐτῷ καὶ ἐπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς αὐτὸν λαβὼν φίλος ἦ Τισσαφέρνει. Ἐβούλετο 25 δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδῶν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγον τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. Ὁ 26 δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἴκοσι δὲ λοχαγοὺς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ 27 μὲν στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἴσω. Προξενος Βοιωτίας, Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. Οἱ 28 πολλῶ δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οἱ τ' ἔνδον συναλαμβάνοντο καὶ οἱ ἐξῶ κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινες ἰππέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, φῆτι ἐντυγχάνοιεν Ἑλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ, πάντας ἔκτεινον. Οἱ δὲ Ἕλληνες τὴν τε ἰππασίαν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ 29

§ 24. συγγεγεννημένον] ὅτι εἶχε λάθρα συνέντευξιν μὲ τὸν Τισσαφ.—στασιάζοντα] ὅτι ἀντίπραπτεν.—πρὸς αὐτὸν λαβὼν] πρὸς τὸ μέρος τοῦ λαβῶν.

§ 25. πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην] νὰ ᾔνι ἀφωσιωμένον εἰς ἑαυτὸν.—τοὺς παραλυποῦντας] καὶ οἱ παρενοχλοῦντες αὐτόν.—ἐκποδῶν εἶναι] νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν μέσσην.—μηδὲ πιστεύει] μὴ δὲ νὰ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην.

§ 26. κατέτεινε] πολὺ ἐπέμενε.—ἔστε διεπράξατο] ἕως ὅτου κατώρθωσεν.—ὡς εἰς ἀγορὰν] ὡς νὰ ἐπῆγαιναν διὰ ν' ἀγοράσωσι, δηλ ἄσπλοι.

§ 27. παρεκλήθησαν] προσεκλήθησαν.

§ 28. ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου] διὰ τοῦ αὐτοῦ σημείου.—φῆτι ἐντυγχάνοιεν] ὄντινα συνήγτων.

§ 29. ἐθαύμαζον] ἐπαραξενεύοντο.—ὅ,τι ἐποίουν] τί ἔκανον.—ἡμερηγῶν] ἀμφοτέρων· γραμμὴ § 57, 3, α'.—πρίν] ἕως οὔ.

στρατοπέδου ὄρωντες καὶ ὅ,τι ἐποίουν, ἠμφεγνόουν, πρὶν Νίκαρχος Ἄρκας ἦκε φεύγων τετραμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων καὶ εἶπε πάντα τὰ γε-
 30γεννημένα. Ἐκ τούτου δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθειον ἐπὶ τὰ ὄπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἤξειν αὐτοὺς
 31ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάζος καὶ Μιθραδάτης, οἳ ἦσαν Κύρω πιστό-
 τatoi· ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεύς ἔφη καὶ τὸν Τισσα-
 φέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὄραν καὶ γινώσκειν· συνη-
 κολουθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τρια-
 32κοσίους. Οὗτοι ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προσελθεῖν ἐκέλευον εἰ τις
 εἶη τῶν Ἑλλήνων στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγείλωσι
 33τὰ παρὰ βασιλέως. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν
 Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαί-
 νετος Στυμφάλιος, σὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως
 μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος δὲ ἐτύγχανεν ἀπὸν
 34ἐν κώμῃ τινὶ σὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος. Ἐπειδὴ δὲ ἔστη-
 σαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε. Κλέαρχος μὲν, ὦ ἄν-
 δρες Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπιτορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς
 λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκε, Προξένος δὲ καὶ Μένων,
 ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλὴν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ
 εἶσιν. Ὑμᾶς δὲ βασιλεὺς τὰ ὄπλα ἀπαιτεῖ· ἑαυτοῦ γὰρ
 35εἶναί φησιν, ἐπεὶ περὶ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου. Πρὸς
 ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες, ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρ-
 χομένιος. Ὡ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριαῖε καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι

§ 30. ἐκ τούτου δὴ] μετὰ τοῦτο λοιπόν.—ἔθειον] ἔτρεχον.

§ 31. ἑρμηνεύς] διερμηνεύς.—εἰς τριακοσίους] μέχρι τριακοσίων.

§ 32. εἰ τις εἶη] ὅστις ἦτο.

§ 33. φυλαττόμενοι] φρουρούμενοι.—ἐπισιτιζόμενος] προμηθευόμενος τροφάς.

§ 34. ἔστησαν εἰς ἐπήκοον]=ἐλθόντες εἰς ἐπήκοον ἔστησαν, δηλ. ἐστάθησαν εἰς ἀπέστασιν, ὥστε νὰ ἀκούωνται.—ἔχει τὴν δίκην] ἔχει τὴν τιμωρίαν (τὴν πρέπουσαν), δηλ. ἔχει τιμωρηθῆ.—ἔπει] διότι.—αὐτοῦ] τοῦ Κλεάρχου.—ἑαυτοῦ] ἰδικά του.—ἐκείνου] τοῦ βασιλέως.

§ 35. καὶ οἱ ἄλλοι]=καὶ ὑμεῖς οἱ ἄλλοι.—οὔτινες] διότι σεῖς.—ὁμό-
 σαντες] ἐνῶ ὠρίσθητε.

ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτ' ἀνθρώ-
 πους, οἵτινες ὁμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχ-
 θροὺς νομεῖν προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθε-
 ωτάτῳ τε καὶ τανουργοτάτῳ τοὺς τε ἀνδρας αὐτοὺς οἷς
 ὤμνυτε ἀπολωλέκατε καὶ τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες
 σὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε ; Ὁ δὲ Ἀριαῖος εἶπε,³⁶
 Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερός ἐγένετο Τισ-
 σαφέρνει τε καὶ Ὀρόντα, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς σὺν τούτοις.
 Ἐπὶ τούτοις Ξενοφῶν τάδε εἶπε. Κλέαρχος μὲν τοίνυν εἰ³⁷
 παρὰ τοὺς ὄρκους ἔλνε τὰς σπονδὰς, τὴν δίκην ἔχει· δι-
 καιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιπορκοῦντας· Πρόξενος δὲ
 καὶ Μένων ἐπέειπε εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργεταί, ἡμέτεροι
 δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς· δεῦρο· ὄπλον γὰρ ὅτι φίλοι
 γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράσσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλ-
 τιστα συμβουλεύσαι. Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβοροι πολὺν χρό-³⁸
 νον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

Κεφ. Γ'. Οἱ μὲν δὲ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ¹
 ὡς βασιλέα καὶ ἀποτυμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν,
 εἰς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν
 ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολε-
 μικός καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. Καὶ γὰρ δὴ ἕως μὲν πό- ²

§ 36. Κλέαρχος γάρ] ἔνν. ἀπολωλέκαμεν τοὺς ἀνδρας· δηλ. ναί· διότι
 ὁ Κλέαρχος.

§ 37. ἐπὶ τούτοις] κατόπιν τούτων.—παρὰ τοὺς ὄρκους] παραβαίνων
 τοὺς ὄρκους, ἐναντίον τῶν ὄρκων.—φίλοι γε ὄντες] ἐπειδὴ εἶναι φίλοι.

§ 38. διαλεχθέντες] συνομιλήσαντες πρὸς ἀλλήλους.—οὐδὲν ἀποκρινά-
 μενοι] χωρὶς ἢ ἀποκριθῶσι τίποτε.

Κεφ. Γ'. § 1. ληφθέντες] συλληφθέντες.—ἀνήχθησαν] ὠδηγήθησαν
 ἄνω.—ἀποτυμηθέντες] ἀποκοπέντες· ἀφ' ἡμῶν ἀπέκοπησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν.
 —ἐτελεύτησαν] ἔνν. τὸν βίον ἀπέθανον.—ἐκ πάντων] καθὼς ἐκ μέρους
 πάντων (ὑπὸ πάντων) ὁμολογεῖτο.—τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων] τῶν
 γνωριζόντων αὐτόν.—πολεμικός καὶ φιλοπόλεμος] πολεμικός μὲν εἶναι ὁ
 ἱκανὸς νὰ πολεμῇ, φιλοπόλεμος δὲ ὁ ἀγαπῶν, ὁ ἐπιθυμῶν νὰ πολεμῇ.—
 ἐσχάτως] εἰς τὸν ἐσχάτον βαθμὸν, εἰς τὸ ἔπακρον.

§ 2. ἕως μὲν πόλεμος ἦν] ἐν ὧσιν μὲν ἦτο πόλεμος (ὁ Πελοποννησια-
 κὸς 431—404 π. Χρ.).—τὴν αὐτοῦ πόλιν] τὴν Σπάρτην.—τοὺς ἑλ-
 λῆας] τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἑλληνικῇ Ἠερσονήτῳ.—τῶν ἐφόρων] οἵτινες

λεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, πα-
 ρέμενον, ἐπειδὴ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, ἀναπέισας τὴν αὐτοῦ
 πόλιν, ὡς οἱ Θυράκες ἀδικοῦσι τοὺς Ἑλλήνας, καὶ διαπρα-
 ξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολε-
 3 μῆσων τοῖς ὑπὲρ Χερρόνησου καὶ Παρίνθου Θυραξίν. Ἐπεὶ
 δὲ μεταγνόντες πως οἱ ἐφοροὶ ἦδη ἔξω ὄντος ἀποστρέφειν
 αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ'
 4 ὄχητο πλέων εἰς Ἑλλάσποντον. Ἐκ τούτου καὶ ἐθανα-
 τώθη ὑπὸ τῶν ἐν Σπάρτῃ τελεῶν ὡς ἀπειθῶν. Ἦδη δὲ φυ-
 γὰς ὧν ἔρχεται πρὸς Κῦρον, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος
 5 μυρίουσ δαρεικοῦς· ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥαθυμίαν ἐστρά-
 πετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στρα-
 τευμα ἐπολέμει τοῖς Θυραξί καὶ πολεμῶν διεγένετο,
 μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὲ ἀπῆλ-
 6 θεν ὡς σὺν ἐκείνῳ αὐ πολεμήσων. Οὕτω μὲν φιλοπόλεμος
 ἦν· πολεμικὸς δὲ αὐ ταύτη ἐδόκει εἶναι, ὅτι φιλοκίνδυνός
 τε ἦν καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ
 ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ παρόντες πανταχοῦ πάντες
 7 ὁμολογοῦν. Καὶ ἀρχικὸς δ' ἐλέγετο εἶναι ὡς δυνατὸν ἐκ

ἦσαν 5 ἄρχοντες ἔχοντες ἀπόλυτον ἐξουσίαν καὶ ἐπιτηροῦντες πάντα καὶ
 πάντας καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς ἀκόμη — ὡς πολεμήσων] ἵνα πολεμήσῃ.
 — ὑπὲρ Χερρόνησου] ὑπεράνω τῆς Θυρακτικῆς Χερσονήσου. — Πέρινθος] πό-
 λις τῆς Θυρακίας ἐν Προποντίδι. νῦν Ἡράκλεια.

§ 3. μεταγνόντες] μεταβαλόντες γνώμην, μετανοήσαντες. — πως] κά-
 πως, διὰ τινὰ αἰτίαν. — ἀποστρέφειν] νᾶ τον γυρίσωσιν ὀπίσω. — ἐνταῦθα]
 τότε. — οὐκέτι πείθεται] δὲν ὑπήκουσε πλέον.

§ 4. ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη] καὶ ἕνεκα τούτου καταδικάσθη εἰς θά-
 νατον. — ἐὰ τέλη] οἱ ἀνάτατοι ἄρχοντες τῆς Σπάρτης, δηλ. οἱ βασιλεῖς,
 οἱ ἔσοροι, ἡ γερουσία. — δαρεικοῦς] ἴδε Α', 1, 9.

§ 5. πολεμῶν διεγένετο] ἐξηκολούθησε νᾶ πολεμῆ. — ἐδεήθη] ἐγχευά-
 σθη. — αὐ] πάλιν.

§ 6 αὐ] ἄφ' ἐτέρου. — ταύτη] ἐκ τούτου. — ἐν τοῖς δεινοῖς] ἐν κινδύνῳ τῶν
 κινδύνων.

§ 7. καὶ ἀρχικὸς δέ] προσέτι δὲ καὶ ἱκανὸς νᾶ ἄρχῃ. — ὡς δυνατὸν . . .
 εἶχεν] ὅσον εἶναι δυνατὸν νᾶ ἦναι τις ἀρχικὸς ἕνεκα τοῦ τοιοῦτου τρόπου
 (γαστριῆρος), ἵπσιον καὶ ἐκεῖνος (ὁ Κλ.) εἶχεν. — ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦ-
 σιν] νᾶ ἐμβάλλῃ πεποιθήσιν εἰς τοὺς παρόντας. — ὡς πιστέον εἶη] ὅτι
 ἔπρεπε νᾶ ὑπακούωσιν.

τοῦ τοιοῦτου τρόπου, οἷον κάκεινος εἶχεν. Ἰκανὸς μὲν γὰρ ὡς τις καὶ ἄλλος φροντίζειν ἦν, ὅπως ἔχοι ἢ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα, ἰκανὸς δὲ καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παρούσιν, ὡς πειστέον εἶη Κλεόρχῳ. Ἐν μὲν 8 οἷν τοῖς δεινοῖς ἠθέλον αὐτοῦ ἀκοῦειν σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ἠροῦντο οἱ στρατιῶται· ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γέ- 9 νοιντο καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλον ἀρξομένους ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον· τὸ γὰρ ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλ' αἰεὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός· οἷτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι ἢ ἄλλη τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρεῖσαν αὐτῷ, σφόδρα πειθόμενοις ἐχρῆτο. Ἐπεὶ δὲ ἀρξαιντο 10 νικᾶν σὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, ἤδη μεγάλα ἦν τὰ χρησίμους ποιῦντα εἶναι τοὺς σὺν αὐτῷ στρατιώτας· τὸ τε γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαρσάλως ἔχειν παρῆν καὶ τὸ τὴν παρ' ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι εὐτάκτους ἐποίει. Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν· ἀρχεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων 11 οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. Ἦν δέ, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.

Πρόξενος δὲ ὁ Βοιωτὸς εὐθύς μὲν μενράκιον ὧν ἐπεθύ- 12 μαι γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἰκανός· καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργία ἀργύριον τῷ Λεοντίνῳ. Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἰκανὸς νομίσας ἤδη εἶναι ἀρχεῖν 13 καὶ φίλος ὧν τοῖς πρώτοις μὴ ἠττάσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν

§ 8. ἀκοῦειν] νὰ ὑπακούωσιν.—ἠροῦντο] προστίμων.

§ 9. ἔξω τοῦ δεινοῦ] ἐκτὸς τοῦ κινδύνου.—ἐξείη] εὐκτ. τοῦ ἔξετε = εἶναι δυνατόν.—τὸ ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν] δὲν ἦτο χαρίεις, δὲν ἦτο φιλόδρος.—ὠμός] σκληρός.—ὅπὸ τοῦ δεῖσθαι] ἔνεκα ἐνδείας.

§ 10. ἤδη] τότε πλέον.—μεγάλα] σπουδαῖν.—τὸ θαρσάλως ἔχειν] τὸ νὰ ἴναι θαρσάλος, νὰ μὴ φοβῶνται τοὺς ἐχθρούς.

§ 12. μενράκιον] ἐλέγετο ὁ νέος ἀπὸ 14—21 ἔτους.—τὰ μεγάλα] ἐν ταῦθα ἐννοεῖ τὰ πολιτικά.—Γοργίας] περίφημος σοφιστὴς καὶ ῥήτωρ.

§ 13. συνεγένετο] συναναστρέφη, δηλ. ἔγεινε μαθητὴς του.—ταῖς πρώτοις] μὲ τοὺς πρωτεύοντας ἐν τῇ πόλει.—μὴ ἠττάσθαι εὐεργετῶν] νὰ μὴ νικᾶται, νὰ μὴ ἴναι κατώτερος αὐτῶν εἰς τὰς εὐεργετίας.—ταύτας τὰς πράξεις] τὰς ὑποίας ἔχομεν εἶπη.

- εἰς ταύτους τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτίσεσθαι ἐκ
 τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα
 14πολλά. Τοσούτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἔνδηλον αὐτῷ καὶ
 τοῦτο εἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδι-
 κίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγ-
 15χάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μὴ. Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγα-
 θῶν δυνατὸς ἦν· οὐ μέντοι οὔτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις
 16ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἰκανὸς ἐμποιῆσαι. ᾤετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς
 τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν τὸν μὲν καλῶς ποιῶντα ἐπαι-
 νεῖν, τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. Τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ
 μὲν καλοὶ τε καὶ ἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ
 ἀδικοὶ ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι. Ὅτε δὲ ἀπέ-
 θνησκεν ἦν ἑτῶν ὡς τριάκοντα.
- 17 Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν
 ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἀρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπι-
 θυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβού-
 λητο εἶναι τοῖς μέγιστον δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ δι-
 18δοῖν δίκην. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι, ὧν ἐπιθυμοίη, συν-
 τομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδε-
 σθαι καὶ ἐξαπατᾶν, τὸ δ' ἀπλοῦν καὶ ἀληθές τὸ αὐτῷ τῷ

§ 14. τοσούτων ἐπιθυμῶν] ἂν καὶ ἐπεθύμει τόσον μεγάλη πράγματα.—
 σφόδρα ἔνδηλον] πολὺ φανερόν.—αὐτῷ] ἀφ' ἑτέρου, ὁμοῦ.—σὺν τῷ δικαίῳ
 καὶ καλῷ] δικαίως καὶ ἐντίμως.—ἄνευ δὲ τούτων] δηλ. τοῦ δικαίου καὶ
 καλοῦ.—μὴ] ἔνν. δεῖν τούτων τυγχάνειν (δηλ. ὀνόματος μεγάλου καὶ δυ-
 νάμειος καὶ γρημᾶτων πολλῶν).

§ 15. καλῶν ἀγαθῶν] ἀνθρώπων καλῶν καὶ ἐντίμων.—ἐμποιῆσαι] νὰ
 εὐπνεύσῃ, νὰ προσεγγήσῃ.

§ 16 πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν] διὰ νὰ ᾔναι καὶ νὰ νομίζεται
 ἀρχικός.—τοιγαροῦν.] διὰ τοῦτο λοιπόν.—ἑτῶν συνόντων] ἐκ τῶν συνανα-
 στρεφόμενων αὐτόν.—ὡς εὐμεταχειρίστῳ] διότι ἐνόμιζον ὅτι ἦτο εὐκόλο-
 μεταχειρίστος, δηλ. ἡδυνάτο τις νὰ τον μεταχειρίζεται ὅπως ἤθελεν.

§ 17. ἰσχυρῶς] ὅτι πολὺ ἐπεθύμει.—τοῖς μέγιστον δυναμένοις] μὲ
 τοὺς ἔχοντας μεγίστην δύναμιν.—μὴ δοῖν δίκην] μὴ τιμωρῆται.

§ 18. ἐπὶ τὸ κατεργάζεσθαι] διὰ νὰ κατορθώσῃ.—τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀλη-
 θές] τὴν ἀπλότητα (χρηστότητα) καὶ ἀληθειαν.—τῷ ἡλιθίῳ] μὲ τὴν ἡλι-
 θιότητα (μωρίαν).

ἠλιθίῳ εἶναι. Στέργων δὲ φανερός μὲν ἦν οὐδένα, ὅτω δὲ¹⁹
 φαίην φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδπλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων.
 Ὡσπερ δὲ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δι-²⁰
 καιότητι, οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι,
 τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελαῖν· τὸν δὲ μὴ πα-
 νοῦργον τῶν ἀπαιδευτῶν αἰεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. Τὸ δὲ πειθο-²¹
 μένους τοὺς στρατιώτας παρέχεσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐ-
 τοῖς ἐμηχανᾶτο. Τιμᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἡξίου ἐπι-
 δεικνύμενος, ὅτι πλεῖστα δύναίτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν.
 Εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὅποτε τις αὐτοῦ ἀφίσταίτο, ὅτι
 χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπόλεσεν αὐτόν. Ἀποθνησκόντων δὲ²²
 τῶν συστρατῆγων, ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα σὺν Κύρω,
 ταῦτά πεποικῶς οὐκ ἀπέθανε, μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θά-
 νατον [στρατηγῶν] τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν,
 οὐχ ὥσπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτιμηθέντες
 τὰς κεφαλὰς, ὥσπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ
 ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευταίας
 τυχεῖν.

Ἄγίας δὲ ὁ Ἄρκας καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιοὺς καὶ τούτῳ²³
 ἀπεθανέτην. Τούτων δὲ οὐθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς
 κατεγέλα οὐτ' εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. Ἦστην δὲ ἀμφὸς
 ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

§ 19. στέργων] ὅτι ἠγάπα.

§ 20. δικαιοῦς] = δικαιοσύνη. — πλάσασθαι ψευδῆ] νᾶ πλάσῃ καὶ νᾶ εἰπῆ ψεύματα. — τῶν ἀπαιδευτῶν] = ἀπαιδευτον.

§ 21. ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς] μὲ τὸ νᾶ ἀδικῆ μαζί με αὐτοῖς. — ἐμηχανᾶτο] ἐμηχανεῖτο, προσεπάθει νᾶ εὖρη τρόπον. — κατέλεγεν] ἐλο- γάριαζεν. — ὅτι χρώμενος αὐτῷ] διότι, ὅτε ἦτο φίλος αὐτοῦ.

§ 22. ἀποθνησκόντων τῶν συστρατῆγων] ὅτε ἐφρονεῦοντο οἱ συστράτη- γοὶ του. — ταῦτά πεποικῶς] ἂν καὶ εἶχε κάμη τὰ ἴδια, δηλ. εἶχεν ἐκ- στρατευσῆ κατὰ τοῦ βασιλέως. — αἰκισθεὶς] τιμωρηθεὶς.

§ 23. κακῶν] δειλῶν. — κατεγέλα] κατηγορεῖ. — εἰς φιλίαν] ὡς πρὸς φι- λίαν. — ἀπὸ γενεᾶς] ἀπὸ τῆς γεννήσεως των.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

1 Κεφ. Α'. Ἐπεὶ δὲ οἱ στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπισπόμενοι ἀπώλωλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορία ἦσαν οἱ Ἕλληνες ἐννοούμενοι μὲν, ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντη πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμια ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξεν ἔμελλεν, ἀπείχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μείον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμῶν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἰκαδε ὁδοῦ, προυδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλειμμένοι ἦσαν οὐδὲ ἰππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες, ὥστε εὐδηλον ἦν, ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἂν κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς
2 ἂν λειφθεῖν. Ταῦτ' ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως ἔχοντες ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἐσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὄπλα πολλοὶ οὐκ ἤλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγχανεν ἕκαστος οὐ δυνά-

Κεφ. Α'. § 1. *συνειλημμένοι ἦσαν*] ὑπερσπλ. τοῦ συλλαμβάνομαι. — *οἱ συνεπισπόμενοι*] οἱ συνακολουθήσαντες τοὺς στρατηγούς· τὸ β. *συνεπέσομαι*. — *ἀπώλωλεσαν*] εἶχον ἀπολεσθῆ· γραμμτ. § 84, 6. — *ἐννοούμενοι*] συλλογιζόμενοι. — *ἐπὶ ταῖς θύραις*] πλησίον τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως, ἱερόμενος ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ βασιλέως. — *πίνη*] παντοῦ, εἰς πάντα τὰ μέρη. — *ἀγορὰν*] ἐνν. τῶν ἐπιτηδείων, δηλ. τὰ τρόφιμα. — *οὐ μείον*] ἔγ. ὀλιγώτερον = πλέον. — *ἡγεμῶν*] ὀδηγός. — *διεῖργον*] ἐμπόδιζον. — *οἰκαδε*] εἰς τὴν πατρίδα. — *ἀναβάτες*] ἐκστρατεύσαντες· δηλ. ὁ Ἀριστοῦ, μέτ. τὸ στρατεύμα του. — *ἂν κατακάνοιεν*] ἦτο δυνατόν νά φονεύσωσι· τὸ β. *κατακάνω*. — *ἡττηθέντων*] ἂν ἤθελον νικηθῆ. — *ἂν λειφθεῖν*] οὐδεὶς ἤθελε μείνη.

§ 2. *ἀθύμως ἔχοντες*] = ἀθυμοῦντες (λυπούμενοι). — *εἰς τὴν ἐσπέραν*] μέχρι τῆς ἐσπέρας. — *σίτου*] τροφῆς. — *ἐπὶ τὰ ὄπλα*] εἰς τὸ στρατόπεδον. — *καθεύδειν*] νά κοιμῶνται· γραμμτ. § 57, 3, 6' καὶ § 93, 5. — *ὄπδ λύπη*] ἔνεκα λύπης. — *εἰ*] πλέον. — *ὄψεσθαι*] μέλλ. τοῦ ὄρω· γραμμτ. § 56, 1, 8' καὶ § 97, 3.

μενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων. γονέων, γυναικῶν, παιδῶν, οὓς οὐποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. Οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε 3 στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὦν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο εἰκοθεν ξένος ὦν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρω ποιήσειν. Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος, οἷς ἀνειλεν⁴ ὁ θεός, ἐξέπλει καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κύρον μέλλοντας ἤδη ὀρμῶν τὴν ἄνω ὁδὸν καὶ συνεστάθη Κύρω. Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κύρος συμ 5 προθυμεῖτο μείναι αὐτόν, εἶπε δὲ ὅτι, ἐπειδὴν τάχιστα ἢ στρατεία λήξῃ, εὐθύς ἀποπέμψει αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς Πισίδας. Ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἕξα-6 πατηθεῖς—οὐχ ὑπὸ Προξένου· οὐ γὰρ ἤδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὀρμὴν οὐδὲ ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου. Ἐπειμύμενοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶ-7 σιν ἤδη ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ στόλος εἶν ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην· καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὦν εἰς καὶ Ξενοφῶν ἦν. Ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἔλυπεῖτο μὲν σὺν

§ 3. τις Ξενοφῶν] κάποιος Ξενοφῶν· ἐκ μετριεφροσύνης ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὁ Ξενοφῶν ὡς περὶ ἀγνώστου προσώπου.—μετεπέμψατο] τὸν προσ-εκάλεσεν.—εἰκοθεν] ἐκ τῆς πατρίδος.—ξένος] φίλος.

§ 4. οἷς ἀνειλεν ὁ θεός] εἰς ἐκεῖνους, τοὺς ὁποίους ἐχρησιμοδόγησεν ὁ θεός (ὁ Ἀπόλλων).—καταλαμβάνει] προφθάνει, εὐρίσκει.—ὀρμῶν τὴν ἄνω ὁδόν] νὰ πορευθῶσι τὴν πρὸς τὰ μεσόγεια ὁδόν.—συνεστάθη] ἐ-συστήθη.

§ 5. ἐπειδὴν τάχιστα] εὐθύς ὅταν.—ὁ στόλος] ἡ πορεία, ἡ ἐκστρατεία.

§ 6. ὀρμῆν] ἐκστρατείαν.

§ 7. ἐπὶ βασιλέα] κατὰ τοῦ βασιλέως.—φοβούμενοι καὶ ἄκοντες] ἂν καὶ ἐφοβοῦντο καὶ δὲν ἤθελον.—οἱ πολλοί] οἱ περισσότεροι.—δι' αἰσχύνην] ἐντροπόμενοι καὶ ἀλλήλους καὶ τὸν Κύρον.

§ 8. μικρόν] ὀλίγον χρόνον.—ὑπνου λαχόν] κοιμηθεῖς (ἀφοῦ ἐπήρε ὀλίγον ὑπνον).—ἄται] ὄνειρον γραμμτ. § 32, 1, 6'.—ἔδοξεν αὐτῷ] τοῦ ἐφάνη.—σκηπτός] κεραυνός.—ἐκ τούτου] ἕνεκα τούτου, δηλ. τοῦ κεραυνοῦ.

τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἐδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ' ὕπνου
 λαχὼν εἶδεν ὄναρ. Ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκη-
 9 πτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρῶαν οἰκίαν καὶ ἐκ τούτου λάμ-
 πεσθαι πᾶσα. Περίφοβος δ' εὐθύς ἀνηγέρθη καὶ τὸ ὄναρ
 τῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὦν καὶ κινδύνοις
 φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· τῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ
 Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλω δὲ
 ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας
 ἐξελθεῖν τῆς βασιλείως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπὸ τινῶν
 10 ἀποριῶν. Ὅποιόν τι μὲν δὴ ἐστὶ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν,
 ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. Γίγνεται γάρ
 11 τάδε. Εὐθύς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοιαι αὐτῷ
 ἐμπίπτει· τί κατάκειμαι; ἢ δὲ νύξ προβαίνει ἅμα δὲ τῇ
 ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἤξειν. Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ
 βασιλεῖ, τί ἐμποδῶν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα
 ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας ὑβρίζομένους
 12 ἀποθανεῖν; Ὅπως δ' ἀμυνούμεθα, οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ
 ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα, ὥσπερ ἔξδν ἡσυχίαν ἄγειν.

§ 9. ἀνηγέρθη] ἐσχηκώθη· τὸ ῥ. ἀνεγείρομαι.—τῇ μὲν...τῇ δέ] ἄφ' ἑνὸς μὲν... ἄφ' ἑτέρου δέ.—ἐν πόνοις ὦν καὶ κινδύνοις] διότι ἐνῶ εὐρίσκειτο εἰς δυσχερείας καὶ κινδύνους.—φῶς] ἐλπίς.—ἐκ Διὸς] διότι ἐνόμιζον ὅτι ὁ Ζεὺς ἔπεμπε τοὺς ὄνειρους.—ἀπὸ Διὸς βασιλέως] ἐπειδὴ ὁ Ζεὺς ἦτο βασιλεὺς τῶν θεῶν, ἐνόμιζεν ὅτι ἐπροστάτευσεν τοὺς βασιλεῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπομένως καὶ τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν.

§ 10. ὁποιόν τι ἐστὶ] τί δηλοῖ, τί σημαίνει.—ἔξεστιν ἰδεῖν] δύναται τις νὰ ἴδῃ.

§ 11. ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει] τοῦ ἔρχεται σκέψις (σκέπτεται).—τί] = διὰ τί.—ἢ δὲ νύξ προβαίνει.] ἐνῶ ἡ νύξ προχωρεῖ.—ἐπὶ βασιλεῖ] εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως.—τί ἐμποδῶν] ἐνν. ἐστὶ=τί ἐμποδίζει.—ἐπιδόντας] ἀφ' οὗ ζήσωμεν νὰ ἴδωμεν.—ὑβρίζομένους] καταφρονουμένους, προσβαλλομένους.

§ 12. ὅπως ἀμυνούμεθα] πῶς θὰ ὑπερασπισθῶμεν.—ὥσπερ ἔξδν] ὡς νὰ ἦτο ἐπιπετραμμένον· τὸ ῥ. ἔξεστιν.—ἡσυχίαν ἄγειν] = ἡσυχάζειν.—τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγόν] = ποίας πόλεως, ποῖον στρατηγόν.—προσδοκῶ] ἐλπίζω.—ποίαν ἡλικίαν] ποίαν ἄλλην δηλ. καλλιτέραν τῆς παρούσης· τότε ὁ Ξενοφῶν ἦτο περίπου 30 ἐτῶν.—προδῶ] προδώσω· δηλ. ἂν δὲν φρονεῖτω νὰ ὑπερασπισθῶμεν, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ προδώτω τὸν ἑαυτὸν μου.

Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δὲ ἡλικίαν ἑμαυτῷ ἔλθειν ἀναμένω; οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, εἰάν τήμερον προδῶ ἑμαυτὸν τοῖς πολεμίοις. Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου¹³ πρῶτον λοχαγούς. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν, Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ οἶμαι οἱ δ' ὑμεῖς, οὔτε κατακεῖσθαι ἐτι ὄρων, ἐν οἷσις ἔσμεν. Οἱ μὲν γὰρ πολέμιοι δῆλον, ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν, πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρασκευάσασθαι, ἡμῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. Καὶ μὴν εἰ ὑψησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἴομεθα πείσεσθαι; Ὅς καὶ τοῦ ὁμομητρίου ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἦδη ἀποτεμῶν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς δέ, οἷς κηδεμῶν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ ἐπ' αὐτὸν ὡς δοῦλον ἀντὶ βασιλέως παιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἴομεθα παθεῖν; Ἄρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα¹⁶ αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεύσαι ποτε ἐπ' αὐτόν; Ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον. Ἐγὼ μὲν οὖν ἔστε μὲν αἱ σπονδαὶ¹⁷

§ 13. ἐκ τούτου] μετὰ τοῦτο. — οὐδ' ὑμεῖς] ἐνν. καθεύδειν δύνασθε. — ὄρων] ἐπειδὴ βλέπω. — ἐν οἷσις ἔσμεν] ἐνν. πράγμασιν· εἰς ποίαν δειρὴν θέσιν εὐρισκόμεθα.

§ 14. ἐξέρηκας] ἐκήρυξαν τὸ β. ἐκφαίνω. — πρὶν] παρὰ ἀφοῦ. — ὅπως ἀγωνιούμεθα] πῶς θὰ ἀγωνισθῶμεν.

§ 15 καὶ μὴν] καὶ ὅμως. — εἰ ὑψησόμεθα] ἐὰν ὑποχωρήσωμεν (ἐὰν δὲν ἀγωνισθῶμεν)· τὸ β. ὑψίμαι. — πείσεσθαι] μέλλ. τοῦ πάσχω. — ὅς] = οὗτος γάρ. — καὶ τεθνηκότος ἦδη] ἂν καὶ ἦτο ἀποθαμένος πλέον. — ἀνεσταύρωσεν] ἐπὶ σταυροῦ ἐκρέμασεν. — κηδεμῶν] προστάτης. — ἂν παθεῖν] ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ πάθωμεν. Ὑποκειμ. τοῦ ἀπαρμ. παθεῖν εἶναι τὸ ἀνωτέρω ἡμᾶς, ἂν καὶ ἦναι ταῦτοπροσωπίτι, κατ' αἰτ. χάριν ἐμφάσεως.

§ 16 ἄρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι.] ἄρα γε δὲν ἦθελε κάμῃ τὰ πάντα. — τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος] = τὰς ἐσχάτας αἰκίας αἰκισ. = τὰς ἐσχάτας τιμωρίας τιμωρήσας — ἐπ' ἐκείνῳ] εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐκείνου (τοῦ βασιλέως). — πάντα ποιητέον] = πάντα δεῖ ποιεῖν· πρέπει νὰ κάμωμεν πάντα.

§ 17. ἔστε] = ἔως, ἐν ὧσω. — μακαρίζων] χαλοτυγίζων. — διαθεώμενος] ἐπειδὴ ἔβλεπον — αὐτῶν] σῆμα προλήψεως ἀντὶ τοῦ : ἔση τὸ (μὲγεθος) καὶ οἶα (τὴν ποιότητα) ἐστὶν ἡ γῶρα αὐτῶν, ἣν ἔγοιεν. — ὡς ἄφθονα] πόσον ἄφθονα. — χουσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ] μετ' ἐμφάσεως ἀντὶ τοῦ ὅσον δὲ χρυσόν, ὅσην δὲ ἐσθῆτα (ἐνδύματα).

ἦσαν, οὐποτε ἐπαυόμεν ἡμᾶς μὲν οἰκτιρῶν, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων διαθεώμενος αὐτῶν, ὅσπν μὲν χώραν καὶ οἶαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ἕσους δὲ
 18θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ· τὰ δ' αὐτῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς ἡμῖν μετεῖν, εἰ μὴ πρῆαιμέθα, ὅτου δ' ὠνησόμεθα, ἦδειν ἔτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δὲ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὄρκους ἦδη κατέχοντας ἡμᾶς. Ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ἐνίστε τὰς σπονδὰς μᾶλλον
 19ἐφθοοῦμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον. Ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς, λελύσθαι μοι δοκεῖ καὶ ἡ ἐκείνων ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ἀσάφεια. Ἐν μέσῳ γὰρ ἦδη κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθὰ ἄθλα, ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ὦσιν, ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοὶ εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκόσ, ἔσονται.
 20Οὔτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν· ἡμεῖς δὲ πολλὰ ὀρῶντες ἀγαθὰ στερόβως αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους· ὥστε ἐξεῖναι μοι δοκεῖ ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονή-
 21ματι μείζονι ἢ τούτοις. Ἐτι δ' ἔχομεν σώματα ἰκανώτερα τού-

§ 18. αὐ] ἀφ' ἑτέρου δέ.—ὁπότε ἐνθυμοίμην] ὁπότε ἐσυλλογιζόμεν· ἰδὲ συντκτ. § 53, 2.—τῶν ἀγαθῶν τούτων] δηλ. χώρας, ἐπιτηδείων, κτηνῶν, χρυσοῦ, ἐσθῆτος.—μετεῖν] εὐχτ. τοῦ ἀπροσώπου μέτεστιν ἡμῖν=μετέχουσιν.—εἰ μὴ πρῆαιμέθα] ἂν δὲν ἠθέλομεν ἀγοράσῃ αὐτὰ τὸ βῶνον· μαι· ἰδὲ γραμμτ. § 83, σημ.—ἔτου] ἀντὶ τίνος, μὲ τί.—ὄρκους κατέχοντας ἡμᾶς] ὅτι ὄρκοι μᾶς ἐμπόδιζον νὰ πορίζώμεθα τὰ τροφίμα ἄλλως πως παρὰ ἀγοράζοντας αὐτά.—ταῦτ' οὖν λογιζόμενος] ταῦτα λοιπὸν συλλογιζόμενος.—ἐνίστε] κάποτε.

§ 19. ἔλυσαν τὰς σπονδὰς] παρέβησαν τὰς συνθήκας· διότι ἐφόνευσαν τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλ. διὰ δόλου.—λελύσθαι] ὅτι ἔχει παύση.—ὑβρι] ἀδικία.—ἀσάφεια] ἀβεβαιότης.—ἄθλα] ὡς βραβεῖα.—ὁπότεροι ἡμῶν]=τούτοις ἡμῶν, ὁπότεροι (ἰποῖσι ἐκ τῶν δύο, τῶν Ἑλλ. καὶ τῶν Περσ.).—ἀμείνονες] ἀνδρείοτεροι.—σὺν ἡμῖν] μὲ τὸ μέρος ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν—ὡς τὸ εἰκόσ] καθὼς εἶναι ἐπόμενον, φυσικόν.

§ 20. ὀρῶντες] ἂν καὶ ἐβλέπομεν.—στερόβως] σταθερῶς.—ἐξεῖναι μοι δοκεῖ]=δοκεῖ μοι ὅτι ἔξεστιν ἡμῖν=μοι φαίνεται ὅτι δυνάμεθα.—ἐπὶ τὸν ἀγῶνα] εἰς τὸν πόλεμον.—πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι]=σὺν φρονήματι πολὺ μείζονι, δηλ. ἔχοντες φρόνημα μεγαλειτερον ἀπὸ τούτου (τοὺς βαρβάρους).

§ 21. φέρειν] νὰ ὑποφέρωσιν.—σὺν τοῖς θεοῖς] μὲ τῆν βοήθειαν τῶν θεῶν.—οἱ δὲ ἄνδρες]=οὔτοι δὲ (δηλ. οἱ πολέμιοι) εἰσὶν ἄνδρες.—εἰρωτοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον] εὐκολώτερον δύνανται νὰ πληγῶνωνται καὶ νὰ φονεύωνται· γραμμτ. § 39, 12.—τὸ πρόσθεν] πρότερον.

των καὶ ψύχην καὶ θάλαπν καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοὶ ὡσπερ τὸ πρόσθεν νίκην ἡμῖν διδώσιν. Ἄλλ' ἴσως γὰρ καὶ ἄλλοι ταῦτ' ἐνθυμοῦνται, 22 πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐξ' ἡμᾶς ἐλθεῖν παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν τοῦ ἐξορμηῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετὴν· φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀριστοὶ καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. Καίγώ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμηᾶν ἐπὶ ταῦτα, 23 ἔπεσθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς τάττει' αὐτόν με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν ἀπ' ἑμαυτοῦ τὰ κακά.

Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες ἡγεῖσθαι 24 ἐκέλευον πάντες, πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν βοιωτιάζων τῇ φωνῇ· οὗτος δ' εἶπεν, ὅτι φλυαροῖν, ὅστις λέγοι ἄλλως πως σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλέα πείσας, εἰ δύναιτο, καὶ ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας. Ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπο- 25 λαβῶν ἔλεξεν ὧδε. Ὡ θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σύγε οὐδὲ ὄρων γινώσκεις οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. Ἐν ταύτῳ γε μέντοι ἦσθα τούτοις, ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κύρος ἀπέθανε,

§ 22. ἀλλ' ἴσως γάρ]—ἀλλὰ μὴ ἀναμένωμεν ἴσως γὰρ κλπ.—παρακαλοῦντας]—παρακαλέσοντας, ἵνα μᾶς παρακινήσωσιν.—ἄρξωμεν τοῦ ἐξορμηῆσαι] ἄς κίμωμεν ἀρχὴν νὰ παρακινήσωμεν.—ἀρετὴν] ἀνδρείαν.—ἀξιοστρατηγότεροι] ἀξιώτεροι νὰ στρατηγήητε.

§ 23. ἡμεῖς ἐξορμηᾶν] σεῖς νὰ παρακινήητε.—τάττειτε] διορίζετε.—αὐτόν με ἡγεῖσθαι] αὐτός μου νὰ ἦμαι ἡγεμῶν.—ἀκμάζειν ἡγοῦμαι] ὅτι εἶμαι ἀκμαῖος νομίζω.—ἐρύκειν] ν' ἀποκρούω.—τὰ κακά] τὰς ἐκ τῶν Περσῶν συμφοράς.

§ 24. ἡγεῖσθαι] ἐνν. αὐτόν· δηλ. αὐτός νὰ ἦναι ἡγεμῶν.—βοιωτιάζων τῇ φωνῇ] ὁμιλῶν τὴν βοιωτικὴν διάλεκτον, ἣτις ἦτο Αἰολικὴ.—ἂν τυχεῖν] ὅτι ἡδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ σωτηρίαν.—τὰς ἀπορίας] τὰς δυσκολίας.

§ 25. μεταξὺ] ἐνῶ δηλ. ὁ Ἀπολλωνίδης ὠμίλει καὶ ἐπομένως διακόψας αὐτόν.—θαυμασιώτατε] παραξενώτατε.—οὐδὲ ὄρων γινώσκεις] ἐνῶ βλέπεις (εἰς ποίαν θέσιν εἴμεθα), δὲν καταλαμβάνεις.—οὐδὲ ἀκούων] καὶ ἐνῶ ἀκούεις (ὅσα ἔχομεν πάθῃ ὑπὸ τοῦ βασιλέως).—ἐν ταύτῳ τούτοις] εἰς τὸν αὐτὸν τόπον με τούτους, δηλ. τοὺς λοχαγούς.—ἐπὶ τούτῳ] κατόπιν τούτου, δηλ. τοῦ θανάτου τοῦ Κύρου.

καταφρονήσας ἐπὶ τούτῳ πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ
 26 ὄπλα. Ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' ἐξοπλισάμενοι
 ἐλθόντες παρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ ἐποίησε πρέσβεις
 πέμπων καὶ σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἔστε
 27 σπονδῶν ἔτυχεν; Ἐπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί,
 ὡσπερ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὀπλων ἤλ-
 θον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἐκείνοι παιόμενοι
 κεντούμενοι, ὑβρίζομενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύ-
 νανται καὶ μάλ' οἶμαι ἐξῶντες τούτου; Ἄ σὺ πάντα εἰ-
 δῶς τοὺς μὲν ἀμύνεσθαι κελεύοντας φλυαρεῖν φήεις, πείθειν
 28 δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας; Ἐμοί, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄν-
 θρωπον τοῦτον μήτε προσίεσθαι εἰς ταῦτόν ἡμῖν αὐτοῖς
 ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν σκευὴ ἀναθέντας ὡς τοι
 οὕτω χρῆσθαι. Οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ
 29 πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλληνας ὢν τοιοῦτός ἐστιν. Τοῦτον
 μὲν οὖν ἀπήλασαν· οἱ δὲ ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου
 μὲν στρατηγὸς σῶς εἶναι, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν, ὅπῃθεν
 δὲ οἴχοιτο, τὸν ὑποστράτηγον, ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῶς εἶναι,
 30 τὸν λοχαγόν. Ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν
 ὀπλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ
 καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν, σχεδὸν
 31 μέσαι ἦσαν νύκτες. Ἐνταῦθα Ἰερώνυμος Ἡλεῖος πρεσβύ-

§ 26. *παρεσκηνήσαμεν*] ἰστρατοπεδεύσαμεν πλησίον αὐτοῦ.—*ἔστε*]
 ἔως.

§ 27. *δ' αὖ*] τὸναντίον δέ.—*αὐτοῦ*] τοῖς Πέρσαις.—*οἱ τλήμονες*] οἱ
 ταλαίπυροι.—*καὶ μάλ' ἐξῶντες τούτου*] ἂν καὶ πολὺ ἐπιθυμοῦσι τοῦτο
 (δηλ. ν' ἀποθάνωσιν).

§ 28. *μήτε προσίεσθαι*] μήτε νὰ τὸν δεχόμεθα.—*ἀφελομένους*] καὶ
 ἄφου τοῦ ἀφαιρέσωμεν τὴν λοχαγίαν.—*σκευὴ ἀναθέντας*] ἄφου θέσωμεν
 ἐπάνω του, δηλ. τὴν φορτώσωμεν.—*ὡς τοιοῦτω*] δηλ. ὡς σκευοφόρον
 ἔθεωροῦντο δὲ οἱ σκευοφόροι ὡς ἀνδράποδα.—*ὅτι Ἕλληνας ὢν*] διότι ἐνῶ
 εἶναι Ἕλληνας.

§ 29. *ἀπήλασαν*] ἀπεδίωξαν· ἀφρ. τοῦ ἀπελαίνω.—*σῶς*] = σῶος· γραμμτ.
 § 36, ζ', 3.—*παρεκάλουν*] προσεκάλουν.—*οἴχοιτο*] εἶχε φονευθῆ.

§ 30. *εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὀπλων*] εἰς προσθεν τοῦ στρατοπέδου.—*ἀμφὶ*
 τοὺς ἑκατόν] περίπου 100.—*μέσαι νύκτες*] μεσονύκτιον.

§ 31. *ἐνταῦθα*] τότε.—*ὄδε*] ὡς ἐξῆς.—*ἡμῖν ... καὶ αὐτοῖς*] καὶ ἡμεῖς
 οὕτω νὰ συνέλθωμεν.—*καὶ πρὸς ἡμᾶς*] ἐνν. ἔλεξας.

τατος ὧν τῶν Προξένου λοχαγῶν ἤρχετο λέγειν ὧδε. Ἐμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι. ὅπως βουλευσαίμεθα, εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ', ἔφη, καὶ σύ,³² ὦ Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς. Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν. Ἄλλα ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης, οὓς μὲν ἐδυνήθησαν, συνειλήφασιν ἡμῶν, τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον, ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς ἦν δύνωνται ἀπολέσωσιν. Ἐμῖν δέ γε οἶμαι πάντα ποιητέα, ὡς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μάλλον ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν. Εὖ τοίνυν ἐπίστασθε, ὅτι ὑμεῖς τοσοῦτοι ὄν-³³τες, ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε καιρόν. Οἱ γὰρ στρατιῶται οὗτοι πάντες πρὸς ὑμᾶς βλέπουσι κἄν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθυμοῦντας, πάντες κακοὶ ἔσονται, ἦν δὲ ὑμεῖς αὐτοὶ τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῆτε, εὖ ἴστε, ὅτι ἔψονται ὑμῖν καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι.³⁴ Ἴσως δέ τοι καὶ δίκαιόν³⁴ ἔστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. Ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξιάρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνῃ ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν ἐπεὶ πόλεμος ἔστιν, ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τοῦ πλῆθους εἶναι. Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἶμαι ἂν ὑμᾶς μέγα³⁵ ὠφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθεῖντε, ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατα-

§ 32 ἐκ τούτου] μετὰ τοῦτο.—ταῦτα] τὰ ἐξῆς· ὅτι δηλ. βασιλεὺς κλπ.—δὴ] βέβαια.—οὓς μὲν . . ἡμῶν] ὅσους μὲν ἐξ ἡμῶν.—συνειλήφασιν] ἔχουσι συλλάβῃ· γραμμτ. § 95, 12.—ἀπολέσωσιν] γραμμτ. § 84, 6.—πάντα ποιητέα] ὅτι πάντα πρέπει νὰ κόμωμεν.—ὡς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα] ἵνα μὴ πέσωμεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν βαρβάρων.—ἐφ' ἡμῖν] ἐνν. γίνονται· πέσωσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν.

§ 33. καιρόν] εὐκαιρίαν, σπουδαιότητα.—βλέπουσιν]=ἀποβλέπουσιν.—ἀθυμοῦντας] ὅτι δὲν ἔχετε καρδιά, ὅτι χωρὶς καρδιά ἐνεργεῖτε.—κακοὶ] δειλοὶ.—μιμεῖσθαι] νὰ σᾶς μιμῶνται.

§ 34. τοι] τῷ ὄντι.—διαφέρειν] νὰ υπερέχητε.—ἐπλεονεκτεῖτε] ὑπερείγετε.

§ 35. τῶν ἀπολωλότων] τῶν χαμένων, τῶν φονευμένων.

σταθῶσιν. Ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία
 36 πολλοὺς ἦδη ἀπολώλεκεν. Ἐπειδὴν δὲ καταστήσασθε τοὺς
 ἄρχοντας, ὅσους δεῖ, ἦν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλ-
 λέγητε καὶ παραθαυρόνυτε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ
 37 ποιῆσαι. Ἐπίστασθε γὰρ δὴ, ὅτι οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε
 ἰσχὺς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιούσα, ἀλλ' ὀπότεροι
 ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐβρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ
 τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐδέ-
 38 χονται. Ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι
 ὀπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πο-
 λεμικοῖς, οὔτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχροῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 ἀποθνήσκουσιν, ὀπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι
 κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς
 ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους [δ'] ὀρῶ μᾶλλον πως
 εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέ-
 39 στερον διάγοντας. Ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο. Μετὰ δὲ
 τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος, Ἄλλὰ πρόσθεν μὲν, ὦ Ξενοφῶν,
 τοσοῦτον μόνον σε ἐγίγνωσκον, ὅσον ἦκουον Ἀθηναῖον
 εἶναι, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε, ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις
 καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι τοιούτους· κοινὸν
 40 γὰρ ἂν εἶναι τὸ ἀγαθόν. Καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμεν, ὦ ἄν-

§. 36. ἐν καιρῷ] καταλλήλως, ὠρελίως.

§ 37. δὴ] βέβαια.—ταῖς ψυχαῖς ἐβρωμενέστεροι] κατὰ τὰς ψυχὰς εὐρωστώτεροι, δηλ. ἀνδρείοτεροι· γραμμ. § 39, 12.—οἱ ἀντίοι] οἱ ἐναντίοι, οἱ πολεμίοι.—οὐδέγονται] δὲν ὑπομένουσι, δὲν ἀνθίστανται.

§ 38. ἐντεθύμημαι] ἔχω κατὰ νοῦν, συλλογίζομαι.—μαστεύουσι] ζητοῦσιν.—ἐκ παντὸς τρόπου] μὲ κάθε τρόπον, δηλ. ἐντίμως καὶ μὴ.—κακῶς τε καὶ αἰσχροῶς] ἀνάδρωσ καὶ ἀτίμως.—ἐγνώκασι] ἔχουσι γνώμην.—πως] χάπως.—ἀφικνουμένους] ὅτι φθάνουσιν.—διάγοντας] ἐν τὸν βίον· ὅτι ζῶσιν.

§ 39. Χειρίσοφος] Λακεδαιμόνιος ἐπιστήμων ὑπὸ τῆς Σπάρτης ἀπεταλμένος.—ἐφ' οἷς] δι' ὅσα.—βουλοίμην ἂν] ἤθελον ἐπιθυμήσῃ=ἔμποτε νὰ ἦσαν.—κοινόν] γενικόν.

§ 40. μὴ μέλλωμεν] ὡς μὴ βραδύνωμεν.—ἤτη] εὐθύς.—οἱ δεόμενοι] ἐνν. ἀρχόντων· ὅσοι δὲν ἔχετε ἄρχοντας.—ἤεστε] ἔλθετε.—συγκαλοῦμεν] ἐνεστ. μὲ σημασίαν μέλλοντος.

δρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἦδη αἰρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας καὶ ἐλόμενοι ἦκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. Πιρῆστω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ. Καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο,⁴¹ ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δεόντα. Ἐκ τούτου ἠρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Κλεάωρ Ἀρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλίσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

Κεφ. Β'. Ἐπεὶ δὲ ἤρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέβαινε καὶ εἰς τὸ μέσον ἦκον οἱ ἄρχοντες καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφυλακὰς καταστήσαντας συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτος μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε. Ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὅποτε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀρῖαιον οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες προδεδώκασιν ἡμᾶς· ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἀνδρας ἀγαθοὺς τελέθειν καὶ μὴ ὑψίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι, ὅπως, ἦν μὲν δυνάμεθα, καλῶς νικῶντες σφζόμεθα· εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχειριοὶ δὲ μηδέποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις.

Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον⁴

§ 41. Ὡς μὴ μέλλοιτο] ἀπροσώπως· ἵνα μὴ γίνηται βραδύτης. — περαίνοιτο τὰ δεόντα] φέρωνται εἰς πέρας τὰ πρέποντα (ἐκτελῶνται). — ἐκ τούτου] μετὰ τούτο. — ἠρέθησαν] ἐξελέχθησαν.

Κεφ. Β' § 1. ἤρηντο] εἶχον ἐκλεχθῆ. — ὑπέβαινε] ἐλιανόφειγεν, ἐγλυκοχάραζεν, ὁγλ. ἤρχισεν ὀλίγον νὰ φωτίζη. — ἔδοξεν αὐτοῖς] ἀπεφάσισαν.

§ 2. Χαλεπὰ] κακά. — ὅποτε] ἐπειδὴ. — τοιούτων] ὁποῖος ὁ Κλεάρχος καὶ οἱ ἄλλοι, οἵτινες δολίως ἔχουσι συλληφθῆ ὑπὸ τοῦ Τισσαφέρους.

§ 3. τελέθειν] = γίνεσθαι — μὴ ὑψίεσθαι] νὰ μὴ ὑποχωρήσωμεν. — καλῶς σφζόμεθα] ἐντίμως σφζόμεθα. — εἰ δὲ μὴ] ἐνν. δυνάμεθα νικῶντες σφζεσθαι. — γε] τοῦλάχιστον. — ὑποχειριοὶ] ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν.

§ 4. ἐσταλμένος] στολὴν ἐνδεδυμένος καλλίστην. — πρέπειν] ὅτι ὁ ὀρειώτατος στολισμὸς ἀρμόζει· εἰς τὴν νίκην. — ὁρθῶς ἔχειν] ὅτι ὀρ-

ὡς ἐδύνατο κάλλιστα νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾶν πρόπειν, εἴτε τελευτᾶν δεοί, ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα ἐν τοῦτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο ὧδε·

5 Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιπορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν ἐπίστασθε καὶ ὑμεῖς, οἶμαι. Εἰ μὲν οὖν βουλόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν ἀθυμίαν ἔχειν ὀρώντας καὶ τοὺς στρατηγούς, οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μὲντοι διανοοῦμεθα σὺν τοῖς ὄπλοις, ὧν τε πεποιήκασι, δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, σὺν τοῖς θεοῖς πολλὰ ἡμῖν καὶ καλὰ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας. Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτέρνυται τις· ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται πάντες μιᾷ ὀρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεὸν καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε, Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ σωτῆρος ἐφάνη, εὐξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια, ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλίαν χῶ-

θὸν εἶναι — τῶν καλλίστων] ἐν. πραγμάτων = τοῦ καλλίστου κόσμου. — ἐν τούτοις] δηλ. τοῖς καλλίστοις = τῷ καλλίστῳ κόσμῳ, μὲ τὸν ὠραιότατον στολισμὸν. — τῆς τελευτῆς τυγχάνειν] = τελευτᾶν (τὸν βίον).

§ 5. πάλιν] ὀπίσω. — αὐτοῖς διὰ φιλίας] φιλικῶς νὰ διακήμεθα πρὸς αὐτούς. — διὰ πίστεως] δι' ὄρκων πίστεως, δηλ. πιστεύσαντες εἰς τοὺς ὄρκους αὐτῶν. — εἷα πεπόνθασιν] τί ἔχουσι πάθῃ γραμμ. § 97,4. — ὧν πεποιήκασι] δι' ὅσα μᾶς ἔχουσι κάμη. — δίκην ἐπιθεῖναι] τιμωρίαν νὰ ἐπιβάλωμεν εἰς αὐτούς, νὰ τοὺς τιμωρήσωμεν. — τὸ λοιπὸν] εἰς τὸ ἐξῆς. — διὰ παντὸς πολέμου ἰέναι] μὲ πᾶν εἶδος πολέμου νὰ πολεμῶμεν αὐτούς.

§ 6. πτέρνυται τις] φτερνίζεται γραμμ. § 73,1. — ἀκούσαντες] τὸν παρῶν. — μιᾷ ὀρμῇ] μὲ μιᾷ. — προσεκύνησαν] οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες προσεκύνοντες κλίνοντες ὀλίγον τί γόνον καὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπιθέτοντες τὸν λιγανὸν ἐπὶ τοῦ ἀντίχειρος ὀρθοῦ ἐφίλουσιν αὐτόν. — ἡμῶν λεγόντων] ἐνῶ ἐγὼ ἔλεγον. — οἰωνός] σημεῖον. — εὐξασθαι] προσευγηθέντες νὰ τάξωμεν (νὰ ὑποσχεθῶμεν). — θύσειν σωτήρια] = θύσειν θυσίαν σωτηρίων· δηλ. νὰ κάμωμεν θυσίαν διὰ τὴν σωτηρίαν (εὐχαριστοῦντες τὸν Δία). — συνεπέψασθαι δέ] προσέτι δὲ νὰ τάξωμεν. — ὅ ῥα δοκεῖ ταῦτα] ὅστις νομίζει ταῦτα (ὅτι εἶναι καλά), ἐπομένως παραδέχεται αὐτά. — ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα] ἅς ὑψώσῃ τὴν χεῖρα· τοῦτο ἐλέγετο χειροτονεῖν (χειροτονία). — ἐκ τούτου] μετὰ τοῦτο. — ἐπαιάρισαν] ἔψαλαν παιᾶνα (ὕμνον) εἰς τὸν Δία εὐχαριστοῦντες αὐτόν.

ραν ἀφικώμεθα, συνελεύσασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς
 θύσειν κατὰ δύναμιν. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ' ἔφην, ἀνατεινάτω
 τὴν χεῖρα. Καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἐκ τούτου νύξαντο καὶ
 ἐπαιάνισαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν, ἤρχετο πάλ-
 λιν ὄδε. Ἐτύγχανον λέγων, ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες
 ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦ-
 μεν τοὺς τῶν θεῶν ὄρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασί τε
 καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὄρκους λελύκασιν. Οὕτω δ' ἐχόν-
 των εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεοὺς,
 ἡμῖν δὲ συμμαχούς, οἵπερ ἱκανοὶ εἰσὶ καὶ τοὺς μεγάλους
 ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς, κἂν ἐν δεινοῖς ὦσι,
 σφάζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. Ἐπειτα δὲ ἀναμνήσω γὰρ
 ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα
 εἰδῆτε, ὡς ἀγαθοῖς τε ὑμῖν προσήκει εἶναι σφάζονταί τε σὺν
 τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί. Ἐλθόντων μὲν γὰρ
 Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ ὡς ἀφανιούν-
 των τὰς Ἀθήνας ὑποστῆναι αὐτοὶ Ἀθηναῖοι τολμήσαντες
 ἐνίκησαν αὐτούς. Ἐπειτα ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν⁹
 ἀναρίθμητον στρατιὰν ἤλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνί-
 κων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ
 γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὡν ἔστι μὲν τεκμήρια ὄραν τὰ
 τρόπαια, μέγιστον δὲ μνημεῖον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων, ἐν
 αἷς ἡμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δε-

§ 7. ἐτύγχανον λέγων] συντκτ. § 45, β', 2.— ἐμπεδοῦμεν] φυλάτ-
 τομεν.— οὕτω δ' ἐχόντων] ἔνν. τούτων· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα εἶναι ἔτσι.—
 εἰκὸς] ἔνν. ἐστὶ· ἐπόμενον εἶναι.— ἡμῖν δὲ συμμαχούς] ἔνν. εἰκὸς ἔστιν
 εἶναι τοὺς θεοὺς.— κἂν] = καὶ ἂν.— ἐν δεινοῖς] ἐν κινδύνοις.— εὐπετῶς]
 εὐκόλως.

§ 8. ἀναμνήσω ὑμᾶς τοὺς κινδύνους] συντκτ. § 15, α'.— ἀγαθοῖς] =
 ἀνδρείοις· κατηγορούμενον τοῦ ὑποκμ. τοῦ εἶναι· συντκτ. § 41, β'.— σὺν
 τοῖς θεοῖς] μὲ τὴν βοήθειαν τῶν θεῶν.— ἐλθόντων γάρ] ὅτε δηλαδὴ
 ἤλθον.— παμπληθεῖ στόλῳ] μὲ πολυπληθὲς στρατεύμα.— ὑποστῆναι]
 ἄερ. β'. τοῦ ὑφίσταμαι· νᾶ ἀνισταθῶσιν.— αὐτοῖ] μόνοι· ἐννοεῖ κατὰ
 τὴν ἐν Μυρθῶν μάχην τῷ 490 π. X.

§ 9. ἀγείρας] συναθεσίσεις.— κατὰ γῆν] ἐν Πλαταιαῖς τῷ 479 π. X.—
 κατὰ θάλατταν] ἐν Σικαμῖνι (τῷ 480 π. X.) καὶ ἐν Μυκάλῃ (τῷ 479
 π. X.).— ὄραν] τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν νικῶν.

σπότην ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοιούτων μὲν ἔστε 10 προγόνων. Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ, ὡς ὑμεῖς κατασιχύνετε αὐτούς· ἀλλ' οὐπω πολλαὶ ἡμέραι, ἀφ' οὗ ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐγγόνοις πολλαπλασίους ὑμῶν ἐν- 11 κᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς. Καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δ' ὅποτε περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγὼν ἔστι, πολὺ δῆπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμότερους εἶναι.

1 Κεφ. Γ'. Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν καὶ ἀπελθόντες κατέκαον τὰς ἀμάξας καὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ περιττῶν, ὅτου μὲν δέοιτό τις, μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῦρ ἐρρίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιούντο. Ἄριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθραδάτης σὺν ἰππεῦσιν ὡς τριάκοντα καὶ καλεσόμενος τοὺς στρατηγούς εἰς ἐπή- 2 κοον λέγει ὧδε. Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, καὶ Κύρω πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν εὐνοῦς· καὶ ἐνθάδε δ' εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διάγων. Εἰ οὖν ὀρόφην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων. Λέξατε οὖν πρὸς με, τί ἐν νῶ ἔχετε, ὡς φίλον τε καὶ εὐνοῦν καὶ βουλούμενον κοινῆ 3 σὺν ὑμῖν τὸν στόλον ποιῆσθαι. Βουλευομένοις τοῖς στρα-

§ 10. οὐ μὲν δὴ] ἀλλὰ βέβαια δέν.— ὡς ὑμεῖς κατασιχύνετε] ὅτε δῆθεν σεῖς ἐντροπιάζετε· ἢ εἰδικῆ οὕτη πρότασις εἶναι ἐπεξηγήσεις τοῦ προηγουμένου τοῦτο· ἰδὲ συντκ. § 51.— ἀφ' οὗ] = ἀφ' οὗ, ἐνν. χρόνου.

§ 11. τότε] δηλ. πρὸ ὀλίγων (49) ἡμερῶν, ὅτε ἔγεινεν ἢ περὶ Κούναξ μάχη— ἀγαθοί] ἀνδρεῖοι.— ὁ ἀγὼν] ἡ μάχη.— δήπου] βέβαια.— ἀμείνονας] ἀνδοειστέρους.

Κεφ. Γ'. § 1. κατέκαον] = κατέκαον· γοαμικ. § 62, παρατήρ. 2 καὶ § 64, 7.— δέοιτο] ἐχρειάζετο.— μετεδίδοσαν] ἀπὸ δε τὰ περιττὰ ἐδίδεν ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον.— ἐρρίπτουν] = ἔρριπτον.— ἠριστοποιούντο] = ἠρίστων, ἐγευματίζον.— εἰς ἐπήκοον] εἰς ἀπόστασιν, ὥστε νὰ τον ἀκούωσιν.

§ 2. ἔλθοιμι ἂν] δυνατόν νὰ ἔλθω.— τοὺς θεράποντας] τοὺς ὀπαδοῦς μου, δηλ. τοὺς στρατιώτας μου.— τί ἐν νῶ ἔχετε] τί ἔχετε σὺν τοῦ σας, τί σκέπτεσθε.— τὸν στόλον] τὴν πορείαν.

§ 3. ἔλεγε] ἔλαβε τὸν λόγον.— ἀσινέστατα] ἀβλαβέστατα, δηλ. χωρὶς νὰ βλάπτωμεν τὴν χώραν διόλου.— διαπολεμεῖν] διαρκῶς νὰ πολεμῶμεν.

τηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε· καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος·
 Ἕμῃν δοκεῖ, εἰ μὲν τις ἐᾷ ἡμᾶς ἀπέναί οἴκαδε, διαπο-
 ρεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἦν δέ τις
 ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύη, διαπολεμεῖν τούτῳ ὡς ἂν δυνώ-
 μεθα κράτιστα. Ἐκ τούτου ἐπειράτο Μιθραδάτης διδάσκειν,⁴
 ὡς ἄπορον εἶη βασιλέως ἄκοντος σωθῆναι. Ἔνθα δὲ ἐγι-
 γνώσκετο, ὅτι ὑπόπεμπτος εἶη· καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρνους
 τις οἰκείων παρηκολουθήκει πίστεως ἕνεκα. Καὶ ἐκ τούτου
 ἔδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ποιήσασθαι
 τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν· διέ-
 φθειρον γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας καὶ ἕνα γε λο-
 χαγὸν διέφθειραν, Νίκαρχον Ἀρκάδα, καὶ ᾤχετο ἀπιὼν νυ-
 κτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.

Μετὰ ταῦτα ἀριστήσαντες καὶ διαβάντες τὸν Ζαπάταν⁶
 ποταμὸν ἐπορεύοντο τεταγμένοι τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον
 ἐν μέσῳ ἔχοντες. Οὐ πολὺ δὲ προελθλυθῶτων αὐτῶν ἐπι-
 φαίνεται πάλιν ὁ Μιθραδάτης ἰπλέας ἔχων ὡς διακοσίους
 καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακοσίους μάλα ἔλα-
 φροὺς καὶ εὐζώνους. Καὶ προσῆι μὲν ὡς φίλος ὢν πρὸς γ

§ 4. ὡς ἄπορον εἶη] ὅτι τάχα ἦτο δύσκολον.—βασιλέως ἄκοντος] ἂν ὁ βασιλεὺς δὲν ἤθελεν.—ἐνθα δὴ] τότε πλέον.—ὑπόπεμπτος εἶη] ἦτο ἀπεσταλμένος δολίως.—καὶ γάρ] διότι καί.—παρηκολουθήκει] εἶχεν ἀκολουθήσει αὐτὸν πλησίον.

§ 5. ἐκ τούτου] ἕνεκα τούτου.—δόγμα ποιήσασθαι] νὰ ψηφίσωσι, ν' ἀποφασίσωσιν.—ἀκήρυκτον] οὐχὶ κεκηρυγμένον, κρυφόν, μέχρις ἐξοντώσεως.—ἔπει] ἐν ὄσῳ.—διέφθειροσ] προσεπάθουσι νὰ διαφθείρωσιν· ἐνν. οἱ κήρυκες ἐκ τοῦ ἀκήρυκτου.—διέφθειραν] κατώρθωσαν νὰ τον διαφθείρωσι διὰ χρημάτων καὶ ὑποσχέσεων.

§ 6. ἀριστήσαντες] γευματίσαντες.—τεταγμένοι] ἐν τάξει.—τὸν ὄχλον] τοὺς ἀρχοῦστος εἰς μάχην ἀνθρώπους.—οὐ πολὺ προελθλυθῶτων] ἐνῷ δὲν εἶχον προχωρήσει πολὺ.—εὐζώνους] εὐκινήτους.

§ 7. ὡς φίλος ὢν] διότι τάχα ἦτο φίλος.—εγγὺς ἐγένοντο] ἐπλησίασαν ὁ Μιθραδάτης καὶ οἱ στρατιώται του.—ἔξαπίνης] ἔξοφνα.—ἐτίρωσκον] ἐπλήγωνον· γραμμ. § 96, 14.—ἐπασχον κακῶς] ἐκακοπάθουσι, ἐβλάπτοντο—ἀντεποιοῦν οὐδέν] ἐνν. κακόν.—οἱ κρήτες] ἰδὲ Α', 6', 9.—βραγύτερα] σύστοιγον ἀντικμ. τιῦ ἐτόξευον ἰδὲ συντακτ. § 12, 6.—φίλοι ὄντες] ἐπειδὴ ἦσαν ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι.—τῶν ὀπλων]—τῶν ὀπλι-

τοὺς Ἑλληνας· ἐπεὶ δ' ἐγγύς ἐγένοντο, ἔξαπίνης οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον καὶ ἰππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον. Οἱ δὲ ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασχον μὲν κακῶς, ἀντεποιοῦν δ' οὐδέν. Οἱ τε γὰρ Κρηῖτες βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἴσω τῶν ὄπλων κατεκέκλειντο, οἱ τε ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν. Ἐκ τούτου Ξενοφῶντι ἐδόκει διωκτέον εἶναι καὶ ἐδίωκον τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ ἔτυχον σὺν αὐτῷ ὀπισθοφυλακοῦντες· διώκοντες ὁδὲ οὐδένα κατελάμβανον τῶν πολεμίων. Οὔτε γὰρ ἰππεῖς ἦσαν τοῖς Ἑλλησιν οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ πολλοῦ φεύγοντας ἐδύναντο καταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ· πολὺ γὰρ οὐχ οἶόν τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώκειν· 10οὶ δὲ βάρβαροι ἰππεῖς καὶ φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον εἰς τοῦπισθεν τοξεύοντες ἀπὸ τῶν ἵππων, ὅποσον δὲ διώξειαν οἱ Ἑλληνες, τοσοῦτον πάλιν ἐπαναχωρεῖν μαχομένους ἔδει. Ὡστε τῆς ἡμέρας ὅλης διῆλθον οὐ πλεόν πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δείλης ἀφίκοντο εἰς τὰς κόμας. 11 Ἐνθα δὴ πάλιν ἀθυμία ἦν. Καὶ Χειρίσοφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενοφῶντα ἠτιῶντο, ὅτι ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος καὶ αὐτός τε ἐκινδύνευε καὶ τοὺς πολεμίους οὐδὲν μᾶλλον ἐδύνατο βλάπτειν.

τῶν.—ἢ ὡς ἐξικνεῖσθαι] παρὰ ὥστε νὰ φθάνωσι τοὺς σφενδονήτας τοῦ Μιθραδάτου.

§ 8. ἐκ τούτου] διὰ τοῦτο —διωκτέον]—δεινὴν διώκειν, ὅτι ἔπρεπε νὰ τοὺς καταδιώκωσιν· ἰδὲ συντκτ. § 39, 2.—τῶν ὀπλιτῶν καὶ τῶν πελταστῶν] γεν. διαιρετικὴ τοῦ οἱ.

§ 9. ἦσαν τοῖς Ἑλλησιν] εἶχον οἱ Ἑλλ.—ἰπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος] μακρὰν τοῦ ἄλλου στρ.

§ 10. καὶ φεύγοντες] καὶ ἐνῶ ἔφευγον.—ἐτίτρωσκον] ἐπλήγωνον τοὺς Ἑλληνας.—ὅποσον διώξειαν] ὅσον διάστημα τοὺς καταδιώκον· ἰδὲ συντκτ. § 52, 3.

§ 11. δείλης] ἐν. ὀψίας.—ἀπὸ τῆς φάλαγγος] μακρὰν τοῦ κυρίου σώματος τοῦ στρατεύματος.—μᾶλλον] ἐν. ἢ εἰ μὴ ἐδίωκεν.

Κεφ. Δ'. Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν τῇ ἄλλῃ ἐπο-
 ρεύοντο πρῶαιτερον ἀναστάντες· χαράδραν γὰρ ἔδει αὐ-
 τοὺς διαβῆναι, ἐφ' ἣ ἐφοβοῦντο, μὴ ἐπιθοῖντο αὐτοῖς διαβαί-
 νουσιν οἱ πολέμιοι. Διαβεβηκόσι δὲ αὐτοῖς πάλιν φαίνεται
 ὁ Μιθραδάτης ἔχων ἰππέας χιλίους, τοξότας δὲ καὶ
 σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλίους· τοσοῦτους γὰρ ἤτησε
 Τισσαφέρην καὶ ἔλαβεν ὑποσχόμενος, ἂν τούτους λάβῃ,
 παραδῶσιν αὐτῷ τοὺς Ἑλληνας καταφρονήσας, ὅτι ἐν
 τῇ πρόσθεν προσβολῇ ὀλίγους ἔχων ἔπαθε μὲν οὐδέν, πολλὰ
 δὲ κακὰ ἐνόμιζε ποιῆσαι. Ἐπεὶ δὲ οἱ Ἑλληνες διαβεβηκό-
 3
 τες ἀπέιχον τῆς χαράδρας ὅσον ὀκτῶ σταδίους, διέβαινε καὶ
 ὁ Μιθραδάτης ἔχων τὴν δύναμιν. Παρήγγελλο δὲ τῶν πελτα-
 στῶν, οὓς ἔδει διώκειν, καὶ τῶν ὀπλιτῶν καὶ τοῖς ἰππεῦσιν
 εἰρητο θαρρόουσι διώκειν ὡς ἐφεψομένης ἰκανῆς δυνάμεως.
 Ἐπεὶ δὲ ὁ Μιθραδάτης κατελήθει καὶ ἦδη σφενδῶναι καὶ 4
 τοξεύματα ἐξικνούντο, ἐσήμνηε τοῖς Ἑλλήσιν τῇ σάλπιγγι,
 καὶ εὐθύς ἔθεον ὁμόσε, οἷς εἰρητο, καὶ οἱ ἰππεῖς ἦλανον,
 οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἔφευγον ἐπὶ τὴν χαράδραν. Ἐν 5
 ταύτῃ τῇ διώξει τοῖς βαρβάρους τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον
 πολλοὶ καὶ τῶν ἰππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν εἰς
 ὀκτωκαίδεκα. Καὶ οἱ μὲν πολέμιοι οὕτω πράξαντες ἀπῆλ- 6

Κεφ. Δ'. § 1. πρῶαιτερον] πλέον πρῶτ' ἀπὸ τὸ σύνθηρος· γραμμτ. §
 38, 2, α'. — χαράδραν] ῥευματιάν. — ἐφ' ἣ] πλησίον τῆς ὁποίας. — μὴ ἐπι-
 θοῖντο] μήπως ἐπιτεθῶσι· γραμμτ. § 81, 1, β'. — αὐτοῖς διαβαί·ουσιν]
 κατ' αὐτῶν διαβαινόντων (ἐνῶ διέβαινον).

§ 2. διαβεβηκόσι] ἀφοῦ εἶχον διαβῆ. — καταφρονήσας] ἐνν. τῶν Ἑλ-
 λήνων· ἐπειδὴ κατεφρόνησε τοὺς Ἑλλ. — ὅτι] διότι. — ὀλίγους ἔχων]
 ἐνῶ εἶχεν ὀλίγους. — ποιῆσαι] ἐνν. τοὺς Ἑλληνας.

§ 3. ὅσον ὀκτῶ] σχεδὸν ὀκτῶ. — τὴν δύναμιν] τὸ στράτευμα τὸ ἐν §
 2 εἰρημένον. — θαρρόουσι] μετοχὴ· ἔχοντες θάρρος. — ἐφεψομένης] μέλλ.
 τοῦ ἐφέπομαι = ἐπακολουθῶ.

§ 4. κατελήθει] ἐνν. αὐτοὺς. — ἐσήμνηε] ἰδὲ συντακτ. § 9, 2, δ'. —
 ἔθεον ὁμόσε] ἔτρεχον ἵνα συμπλακῶσιν. — οὐκ ἐδέξαντο] δὲν ὑπέμειναν τὴν
 προσβολὴν των.

§ 5. εἰς ὀκτωκαίδεκα] ἕως 18.

§ 6. τὸ λοιπόν] τὸ ἐπ'λοιπον μέρος τῆς ἡμέρας· ἐνταῦθα εἶναι ἐπί-
 θετον.

- θον, οἱ δὲ Ἕλληνες ἀσφαλῶς πορευόμενοι τὸ λοιπὸν τῆς
 7 ἡμέρας ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Τίγριτα ποταμόν. Ἐνταῦθα πό-
 λις ἦν ἐρήμη μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ ἦν Λάρισσα· ᾠκουν
 δ' αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι. Τοῦ δὲ τείχους αὐτῆς ἦν τὸ
 εὔρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος δ' ἑκατόν· τοῦ δὲ κύ-
 κλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι· ᾠκοδόμητο δὲ πλίνθοις
 κεραμεαῖς· κρηλὶς δ' ὑπῆν λιθίνη τὸ ὕψος εἴκοσι ποδῶν.
 8 Παρὰ ταύτην τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη τὸ μὲν εὔρος
 ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ ταύτης πολ-
 λοι τῶν βαρβάρων ἦσαν ἐκ τῶν πλυσίων κωμῶν πεφευγό-
 9 τες. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἓνα παρασάγγας
 ἕξ πρὸς τεῖχος ἔρημον μέγα [κείμενον]· ὄνομα δὲ ἦν τῇ
 πόλει Μέσπιλα· Μῆδοι δ' αὐτὴν ποτε ᾠκουν.
 10 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἓνα παρασάγγας τέτ-
 ταρας. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπεφάνη,
 οὓς τε αὐτὸς ἰππέας ἤλαθεν ἔχων καὶ τὴν Ὀρόντα δύναμιν
 τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος καὶ οὓς Κῦρος ἔχων
 ἀνέβη βαρβάρους καὶ οὓς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων βασι-
 λεῖ ἐβρόθει καὶ πρὸς τούτοις ὄσους βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῶν,
 11 ὥστε τὸ στράτευμα πάμπολυ ἐφάνη. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγέν-
 νητο, τὰς μὲν τῶν τάξεων ὀπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς
 τὰ πλάγια παραγαγὼν ἐμβαλεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν οὐδ'
 ἐβούλετο διακινδυνεύειν, σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε καὶ
 12 τοξεύειν. Ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι ἐσφενδόνησαν

§ 7. τὸ παλαιόν] ἐπίρρ. = παλαιά. — ἡ περίοδος] ἡ περιφέρεια. — κερα-
 μεαῖς] = ἑπταῖς· τὸ ἐπίθ. κεραμευός· ἰδὲ γραμμτ. § 36, γ', 1. — κρηλίς]
 θεμέλιον, βάσις.

§ 8. ἦσαν πεφευγότες] = ἐπεφεύγεσαν· εἶχον καταφυγήν.

§ 10. Ὀρόντα] ἰδὲ γραμμτ. § 15, 5, 2. — ἔχοντος] γυναῖκα. — ἀνέβη]
 ἐξεστράτευσεν. — πάμπολυ] ὁ πάμπολος, ἡ παμπόλλη, τὸ πάμπολο.

§ 11. τὰς μὲν τῶν τάξεων ὀπισθ καταστήσας] τινὰ μὲν ἐκ τῶν ταγ-
 μάτων ὀπισθεν (τῶν Ἑλλήνων) τοποθετήσας. — τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια
 παραγαγὼν] τινὸς δὲ εἰς τὰ πλάγια (τῶν Ἑλλήνων) κατὰ παραγωγὴν ὀ-
 δηγήσας. — ἐμβαλεῖν] νὰ προσβάλλῃ, νὰ ἐφορμήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων.

§. 12. διαταχθέντες] χωριστὰ ταχθέντες, διαιρεθέντες, ὥστε νὰ βλέ-

καὶ οἱ [Σκύθαι] τοξόται ἐτόξευσαν καὶ οὐδεὶς ἡμάρτανεν
 ἄνδρος, οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ προθυμεῖτο ῥάδιον ἦν, καὶ ὁ
 Τισσαφέρνης μάλα ταχέως ἔξω βελῶν ἀπεχώρει καὶ [αἱ]
 ἄλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. Καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ ¹³
 μὲν ἐπορεύοντο, οἱ δ' εἶποντο· καὶ οὐκέτι εἰσίνοντο οἱ
 βάρβαροι τῇ τότε ἀκροβολίσει. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ¹⁴
 ἐπεὶ κατεστρατοπεδεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις ἐπιτυχόν-
 τες, ἀπῆλθον οἱ βάρβαροι μεῖον ἔχοντες τῇ ἀκροβολίσει·
 τὴν δ' ἐπιούσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐπεσιτί-
 σαντο· ἦν γὰρ πολὺς οἶτος ἐν ταῖς κώμαις. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ
 ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου καὶ Τισσαφέρνης εἶπετο ἀκρο-
 βολιζόμενος. Ἐνθα δὴ οἱ Ἕλληνες ἔγνωσαν, πλαίσιον ἰσό- ¹⁵
 πλευρον ὅτι πονηρὰ τάξις εἶναι πολεμίων ἐπομένων. Ἐπεὶ ¹⁶
 δὲ ταύτ' ἔγνωσαν οἱ στρατηγοί, ἐποίησαν ἕξ λόχους ἀνὰ
 ἑκατὸν ἄνδρας καὶ λοχαγούς ἐπέστησαν καὶ ἄλλους πεν-
 τηκοντήρας καὶ ἄλλους ἐνωμοτάρχους. Τούτῳ τῷ τρόπῳ
 ἐπορεύθησαν σταθμούςς τέτταρος. Ἦνίκα δὲ τὸν πέμπτον ¹⁷

ἔπαισι καὶ πρὸς τὰς τρεῖς πλευράς τοῦ στρατεύματος τῶν ἐχθρῶν.—[Σκύθαι]
 «οἱ τῶν ἰππέων τόξοις χρώμενοι ἱπποτοξόται λένονται, ὑπ' ἐνίων δὲ Σκύ-
 θαι» (*Ἀῤῥιαν. Τακτ. Π, 13).—[ἡμάρτανεν] ὀπετύγχανεν.—[οὐδὲ... προ-
 θυμεῖτο] διότι καὶ ἂν πολὺ ἤθελε, δὲν ἦτο εὐχολόν· ἐνν. ἡμαρτάνειν.—
 [ἔξω βελῶν] ἔξω βολῆς βελῶν, δηλ. εἰς τόσην ἀπόστασιν, ὥστε νὰ μὴ
 φθάνωσι τὰ βέλη.

§ 13. τὸ λοιπὸν] τὸ ἐπιλοιπὸν μέρος τῆς ἡμέρας.—[οἱ μὲν] οὗτοι μὲν,
 δηλ. οἱ Ἕλληνες.—[οἱ δέ] ἐκεῖνοι δέ, δηλ. οἱ βάρβαροι.—[εἰσίνοντο] ἐ-
 βλαπτον.

§ 14. κώμαις ἐπιτυχόντες] ἀπαντήσαντες κώμας—μεῖον ἔχοντες] εἰς
 κατωτέραν κατάστασιν ὄντες, δηλ. νικημένοι.—[τὴν ἐπιούσαν] τὴν ἐπερ-
 χομένην.—[ἐπεσιτίσαντο] ἐπρομηθεύθησαν τροφάς.—[ἀκροβολιζόμενοι]
 μακρόθεν μαχόμενοι.

§ 15. πλαίσιον ἰσόπλευρον]] τετραγώνον· δηλ. παράταξις τοῦ στρα-
 τεύματος εἰς σχῆμα τετραγώνου.—[πονηρὰ τάξις] κακὴ παράταξις, ἐπι-
 κίνδυνος.

§ 16. ἐπέστησαν] διώρισαν.—[πεντηκοντήρ] διοικητὴς μιᾶς πεντηκο-
 στῆς, ἣτις ἦτο τὸ ἥμισυ τοῦ λόχου.—[ἐνωμοτάρχος] ἡ ἐνωμοτάρχης
 διοικητὴς μιᾶς ἐνωμοτίας, ἣτις ἦτο τὸ ἥμισυ τῆς πεντηκοστῆς.

§ 17. ἦνίκα] = ἔ-ε.—[βασίλειν τι] ἀνάκτορον τι· συνήθως πληθ. τὰ
 βασιλεια.—[καθῆκεν] ἐξετείνοντο.—[ἀσμενοι] μὲ εὐχαρίστησιν.—[ὡς εἰκό]
 ἐνν. ἦν· καθὼς ἦτο ἐπόμενον, φυσικόν.—[ὄντων] ἐπειδὴ ἦσαν.

- ἐπορεύοντο, εἶδον βασιλείον τι καὶ περὶ αὐτὸ κόμας πολ-
 λὰς, τὴν δὲ ὁδὸν πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψη-
 λῶν γιγνομένην, οἱ καθῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὑψ' ᾧ ἦν ἡ
 κόμη. Καὶ εἶδον μὲν τοὺς λόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς
 18 εἰκὸς τῶν πολεμίων ὄντων ἰππέων· ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐκ
 τοῦ πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον καὶ κατέ-
 βαινον, ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαίνειν, ἐνταῦθα ἐπιγίγνον-
 ται οἱ βάρβαροι καὶ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ εἰς τὸ πρανὲς ἔβαλ-
 19 λον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων, καὶ πολλοὺς
 ἐτίτρωσκον καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων γυμνῆτων καὶ
 κατέκλεισαν αὐτοὺς εἰς τῶν ὄπλων· ὥστε παντάπασιν ταύ-
 τὴν τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν ἐν τῷ ὄχλῳ ὄντες καὶ οἱ
 20 σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς
 καὶ τῶν τετρωμένων ἕνεκα καὶ ἅμα ἐπιτήδεια πολλὰ εἶχον,
 ἄλευρα, οἶνον, κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλὰς. Ταῦτα
 δὲ συνενηνεγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τετάρτη
 21 δ' ἡμέρα καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίου. Καὶ χρόνον μὲν τινα
 ἐπέσχον τῆς πορείας οἱ βάρβαροι, ἐπειδὴ δὲ ὄψε ἐγίγνετο,
 ἀπῆσαν· οὐ γὰρ ἐδόκει λύειν αὐτοὺς νυκτὸς πορεύεσθαι
 22 καὶ κατὰγεσθαι ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπι-

§ 18. ὡς...ἀναβαίνειν] ἵνα ἀναβῶσιν.—ἐνταῦθα] τότε.—ἐπιγίγνονται] ἐπιτίθενται.—εἰς τὸ πρανές] εἰς τὸν κατήφορον.—ὑπὸ μαστίγων] τυ-
 πτούμενοι, ἀναγκαζόμενοι διὰ μαστίγων.

§ 19. γυμνήτων] ἰδὲ Α', β', 3.—ὁ γυμνῆς, τοῦ γυμνήτος καὶ ὁ γυ-
 μνήτης, τοῦ γυμνήτου.—εἰς τῶν ὄπλων] ἐντὸς τῶν ὀπλιτῶν, δηλ. ἐν
 τῷ μέσῳ τοῦ πλαισίου.—παντάπασιν ἄχρηστοι] ὅπως διόλου ἀνωφελεῖς.—
 ἐν τῷ ὄχλῳ ὄντες] ἐπειδὴ ἦσαν ἐντὸς τοῦ ὄχλου. ὄχλος δὲ ἦτο τὸ πολὺ
 πλῆθος τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀχρήστων εἰς μάχην.

§ 20. τῶν τετρωμένων] τῶν πληγωμένων· τὸ β. τιτρώσκομαι.—καὶ
 ἅμα εἶχον] καὶ συγχρόνως διότι εἶχον.—συμβεβλημένας] συνηθρισμένας·
 τὸ β. συβάλλομαι.—συνενηνεγμένα ἦν] ὑπερσυντελ. τοῦ συμφέρομαι·
 ἰδὲ γραμμ. § 97, 10.—εἶχον συγχομισθῆ, εἶχον συναθροισθῆ.—τῷ σα-
 τραπεύοντι] ὑπὸ τοῦ δικαίητου.

§ 21. ἐπέσχον τῆς πορείας] ἐκράτησαν τὴν πορείαν των, ἐσταμάτησαν.
 —ὄψε] ἀργά, δηλ. δελη. —ἀπῆσαν] ἀπήρχοντο.—λύειν] = λυσιτελεῖν·
 ὅτι ἦτο ὠφέλιμον.—κατὰγεσθαι] νὰ ἐπιστρέφωσιν.

§ 22. σαφῶς] φανερά. ἀληθῶς.—ἀπίστιας] ἐνν. τοὺς βαρβάρους· ὅτι
 ἀπήρχοντο οἱ βάρβ.—ἄσον] σχεδόν.—τοσοῦτον] δηλ. τὸ διάστημα, ἢ ἀπό-

ὄντας ἤδη ἐώρων οἱ Ἕλληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀνα-
 ζεύξαντες καὶ διπλῶν ὅσον ἐξήκοντα σταδίους. Καὶ γί-
 γνεται τοσοῦτον μεταξὺ τῶν στρατευμάτων, ὥστε τῇ ὑπε-
 ραίᾳ οὐκ ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι οὐδὲ τῇ τρίτῃ, τῇ δὲ τετάρτῃ
 νυκτὸς προελθόντες καταλαμβάνουσι χωρίον ὑπερδέξιον οἱ
 βάρβαροι, ἧ ἔμελλον οἱ Ἕλληνες παριέναι, ἀκρωνυχίαν
 ὄρους, ὑφ' ἣν ἡ κατάβασις ἦν εἰς τὸ πεδίον. Ἐπειδὴ δὲ 23
 ἑώρα Χειρίσοφος προκατειλημμένην τὴν ἀκρωνυχίαν, κα-
 λεῖ Ξενοφῶντα ἀπὸ τῆς οὐρᾶς καὶ κελεύει λαβόντα τοὺς
 πελταστὰς παραγενέσθαι εἰς τὸ πρόσθεν. Ὁ δὲ Ξενοφῶν 24
 τοὺς μὲν πελταστὰς οὐκ ἦγεν· ἐπιφαινόμενον γὰρ ἑώρα
 Τισσαφέρην καὶ τὸ στράτευμα πᾶν· αὐτὸς δὲ προσελάσας
 ἠρώτα, Τί καλεῖς ; ὁ δὲ λέγει αὐτῷ, Ἐξεστὶν ὄραν· προ-
 κατείληπται γὰρ ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος καὶ
 οὐκ ἔστι παρελθεῖν, εἰ μὴ τούτους ἀποκόψωμεν. Ἄλλὰ τί 25
 οὐκ ἦγες τοὺς πελταστὰς ; ὁ δὲ λέγει, ὅτι οὐκ ἐδόκει αὐτῷ
 ἔρημα καταλιπεῖν τὰ ὀπισθεν πολεμίων ἐπιφαινομένων.
 Ἄλλὰ μὴν ὦρα γ', ἔφη, βουλευέσθαι, πῶς τις τοὺς ἄνδρας
 ἀπελᾶ ἀπὸ τοῦ λόφου. Ἐνταῦθα Ξενοφῶν ὄρᾳ τοῦ ὄρους 26

στασις.—τῇ δευτεραίᾳ. τῇ τρίτῃ] ἔνν. ἡμέρα.—ὑπερδέξιον] θέσιν ὑψηλὴν
 πρὸς τὰ δεξιὰ.—ἧ] ἀπὸ ὄπου.—παριέναι] νὰ περάσῃσι· τὸ β. παρέρχο-
 μαί.—ἀκρωνυχίαν] προεξογήν.—ὄρ' ἦν] κάτωθεν τῆς ὁποίας.

§ 23. προκατειλημμένην] ὅτι εἶχε προκαταληφθῆ ὑπὸ τῶν βερβάρων.
 οὐρά] λέγεται τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἔμπροσθεν
 λέγεται σισία, ἢ μέτωπον, τὰ δὲ πλάγια λέγονται πλευραὶ : ταῦτα δὲ
 κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ζώων.

§ 24. αὐτὸς προσελάσας] μόνος προσελθὼν· τὸ β. προσελάνω.—τί
 καλεῖς ; [διὰ τί με καλεῖς ; —ἐξεστὶν ὄραν] δύνασαι νὰ ἴδῃς.—ἡμῖν] πρὸς
 βλάβην μας.—ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος] ὁ ὑπεράνω τοῦ μέρους, διὰ
 τοῦ ὁποίου μέλλομεν νὰ καταβῶμεν.—οὐκ ἔστι παρελθεῖν] δὲν εἶναι δυ-
 νατὸν νὰ περάσωμεν.—εἰ μὴ τούτους ἀποκόψωμεν] ἂν δὲν ἀποδιώξωμεν
 τούτους (δηλ. τοὺς κατέχοντας τὸν λόφον).

§ 25. τί] = διατί.—οὐκ ἐδόκει] δὲν ἐφαίνετο καλὴν εἰς αὐτόν.—ἔρημα]
 πελταστῶν.—τὰ ὀπισθεν] τοῦ στρατεύματος, τὴν οὐράν.—ἐπιφαινομένων]
 ἐνῷ ἐφαίνοντο πολεμίων.—ἔφη] ὁ Χειρίσοφος.—τις] ἀντὶ τοῦ ἡμεῖς.—
 τοῖς ἄνδρας] τοὺς ἐχθρούς.—ἀπελᾶ] θ' ἀποδιώξῃ· μέλλ. τοῦ ἀπελαύνω.

§ 26. ἐνταῦθα] τότε.—ὁ ἔρ] ὑπεράνω.—ἔφορον] ἔνν. οὖσαν, ὅτι ὑπῆρχε
 μέρος, δι' οὗ νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ λόφου.—ἴεσθαι] νὰ ὀρμήσωμεν.—
 ἐπὶ τὸ ἄκρον] ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν.—λάβωμεν] κατὰλάβωμεν, πιάσω-

τὴν κορυφὴν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος οὕτως
καὶ ἀπὸ ταύτης ἔξοδον ἐπὶ τὸν λόφον, ἔνθα ἦσαν οἱ πολέ-
μοι, καὶ λέγει, Κράτιστον, ὦ Χειρίσοφε, ἡμῖν ἴσθαι ὡς
τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἦν γὰρ τοῦτο λάβωμεν, οὐ δυνήσον-
ται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. Ἀλλά, εἰ βούλει, μένε ἐπὶ
τῷ στρατεύματι, ἐγὼ δ' ἐθέλω πορεύεσθαι· εἰ δὲ χρήσεις,
27 πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ δίδωμί
σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ὁπότερον βούλει ἐλέσθαι. Εἰπὼν ὁ
Ξενοφῶν, ὅτι νεώτερός ἐστιν, αἰρεῖται πορεύεσθαι, κελεύει
δὲ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνδρας· μακρὸν γὰρ ἦν
28 ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν. Καὶ ὁ Χειρίσοφος συμπέμπει τοὺς
ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστιάς. Συνέπεσθαι δ' ἐκέλευσεν
αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους, οὓς αὐτὸς εἶχε, τῶν ἐπιλέκτων.
29 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἐδύναντο τάχιστα. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ
λόφου πολέμοι ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄ-
κρον, εὐθύς καὶ αὐτοὶ ὄρμησαν ἀμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον.
30 Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρα-
τεύματος διακελευομένων τοῖς ἑαυτῶν, πολλὴ δὲ κραυγὴ
31 τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρην τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων. Ξενο-
φῶν δὲ παρελαύνων ἐπὶ τοῦ ἵππου παρεκελεύετο, Ἄνδρες,
νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε ἀμιλλᾶσθαι, νῦν πρὸς τοὺς

μεν.—*εἰ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ*] οἱ πολέμοι· οἱ ὄντες ὑπεράνω τῆς ὁδοῦ, δηλ. ἐπὶ τοῦ λόφου.—*χρήσεις*] θέλεις.—*αὐτοῦ*] ἐδῶ, δηλ. εἰς τὸ στρατεύμα.

§ 27. *ὁπότερον*] ὁποῖο ἀπὸ τὰ δύο.—*ἐλέσθαι*] νὰ ἐκλέξῃς (προτιμήσῃς)· τὸ β. αἰροῦμαι.—*θεῖ*] διότι.—*οἱ*]—*ἑαυτῷ*, δηλ. τῷ Ξενοφ.—*ιακρὸν*] δηλ. ἔργον, μακροχρόνιον· δηλ. θὰ παρήγογετο πολὺς χρόνος.—*λαβεῖν*] ἐνν. ἄνδρας, δηλ. στρατιώτας, ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν στρατεύμα.

*§ 28. *καὶ τοὺς τριακοσίους τῶν ἐπιλέκτων*] καὶ οἱ 300 ἐπιλεκτοὶ (ἐκλεκτοὶ) νὰ παρακολουθήσωσιν αὐτὸν, τὸν Ξενοφῶνα.

§ 29. *ἐντεῦθεν*] μετὰ ταῦτα.—*ὡς*]—*ὅτε*.—*αὐτῶν τὴν πορείαν*] ὅτι αὐτοὶ (οἱ Ἕλλ.) ἐπορεύοντο.—*ἀμιλλᾶσθαι*] νὰ τρέχωσιν ἀμιλλώμενοι, δηλ. φιλοτιμούμενοι τίς πρότερος νὰ φθάσῃ.

§ 30. *ἐνταῦθα*] τότε.—*τοῦ στρατεύματος διακελευομένων*]—*τῶν στρατιωτῶν διακελ.* σγῆμα κατὰ σύνεσιν· ἐπειδὴ οἱ στρατιῶται πρόετρεπον.

§ 31. *ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα*] διὰ νὰ ἔλθῃτε εἰς τὴν Ἑλλάδα.—*τονησάντες*] ἀποῦ κοπιᾶσθε.—*ἀμαγεί*] ἄνευ μάχης· ἐπὶ βρ. τροπικόν.—*τὴν λοιπὴν*] ἐνν. ὁδόν.

παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, νῦν ὀλίγον πονήσαντες ἀμαχεῖ
τὴν λοιπὴν πορευόμεθα. Σωτηρίδας δὲ ὁ Σικυώνιος εἶπεν, ³²
Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμέν· σὺ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππου ὄχη,
ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν ἀσπίδα φέρων. Καὶ ὅς ἀκούσας ³³
ταῦτα καταληθῆσας ἀπὸ τοῦ ἵππου ὠθεῖται αὐτὸν ἐκ τῆς
τάξεως καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφελόμενος ὡς ἐδύνατο τάχιστα
ἔχων ἐπορευέτο· ἐτύγγανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἱππικόν.
ὥστ' ἐπιέζετο. Καὶ τοῖς μὲν ἔμπροσθεν ὑπάγειν παρεκελεύετο,
τοῖς δὲ ὀπίσθεν παριέναι μόλις ἐπόμενος. Οἱ δ' ἄλλοι στρα- ³⁴
τιῶται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρί-
δαν, ἔστε ἠνάγκασαν [ἀνα]λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι.
ὁ δὲ ἀναβάς, ἕως μὲν βάσιμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν, ἐπεὶ
δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῆ. Καὶ φθά-
νουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι τοὺς πολεμίους. ¹

Κεφ. Ε'. Ἐνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευ-
γον, ἢ ἕκαστος ἐδύνατο, οἱ δὲ Ἕλληνες εἶχον τὸ ἄ-
κρον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσαφέρην καὶ Ἀριαῖον ἀποτραπό-
μενοι ἄλλην ὁδὸν ὄχοντο. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάν-

§ 32. Σικυώνιος] ἐκ Σικυῶνος, πόλεως τῆς Κορινθίας.—ἐξ ἴσου] εἰς ἴσην θέσιν.—ὄχη] φέρεσαι, καθαικικεύεις : τὸ ὁ. ὀχέομαι-οὔμαι.—χα-
λεπῶς κάμνω] ἀποκάμνω, πολὺ κουράζομαι· ἰδὲ γραμμτ. § 94, 5.—φέ-
ρων] ἐπειδὴ φέρω.

§ 33. καὶ ἄς] καὶ οὗτος, δηλ. ὁ Ξεν.—ὠθεῖται] σπρώχνει αὐτὸν ἔξω
τῆς τάξεως· ἰδὲ γραμμτ. § 56, 1, β' καὶ § 93 2 —ἀφελόμενος] ἀφοῦ
τοῦ ἐπῆρε· τὸ ὁ. αφαιροῦμαι.—ἔχων] κρατῶν αὐτήν.—θώρακα τὸν ἱπι-
κόν] ὅστις ἦτο βαρύτερος τοῦ πεζικοῦ θώρακος.—ὑπάγειν] νὰ προχωρῶ-
σιν.—παριέναι] νὰ προπεράσωσιν.—μόλις] μόλις καὶ μετὰ βίας, δυσ-
κίλως.

§ 34. παίουσι καὶ βάλλουσι] τὸ μὲν παίω σημαίνει κτυπῶ ἀπὸ πλη-
σίον, τὸ δὲ βάλλω κτυπῶ ἀπὸ μακρᾶν.—λοιδοροῦσι] ὑβρίζουσιν.—ἔστε]
ἔωσοῦ.—ὁ δέ] ἐκεῖνος δέ, δηλ. ὁ Ξεν.—βάσιμα ἦν] ἦτο δυνατόν νὰ βιά-
διζῃ ὁ ἵππος.—ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν] ἔφιππος ἐπορευέτο.—ἄβατα ἦν] δὲν
ἦτο δυνατόν νὰ βαδίξῃ ὁ ἵππος.—πεζῆ] πεζός, μὲ τὰ πόδια.—φθάνουσι
τοὺς πολεμίους] προλαμβάνουσι τοὺς ἐχθροὺς καὶ φθάνουσι πρότεροι ἐπ' αὐ-
τοὺς εἰς τὴν κορυφὴν.

Κεφ. Ε'. § 1. Ἐνθα δὴ] τότε λοιπόν.—ἦ] ὅπως.—εἶχον]=κατεῖ-
χον.—ἀμφὶ Τισσ. καὶ Ἀρ.] ὁ Τισσφ. καὶ ὁ Ἀρ. μὲ τὰ στρατεύματά
των.—ἀποτραπόμενοι] ἀπομακρυνθέντες.—ἄλλην ὁδὸν ὄχοντο] δι' ἄλλης
ὁδοῦ ἀπῆλθον.—ἀγαθῶν]=ἐπιτηδεῖων.

τες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἀγαθῶν. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαὶ πλήρεις πολλῶν ἀγαθῶν
 2 ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν. Ἦνίκα
 δ' ἦν δείλη, ἕξαπίνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαίνονται ἐν τῷ πε-
 δίῳ καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινες τῶν ἐσκεδασμέ-
 νων ἐν τῷ πεδίῳ καθ' ἀρπαγὴν· καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βο-
 σκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατ-
 3 ελήφθησαν. Ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κάειν
 ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. Καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμη-
 σάν τινες, ἐννοοῦμενοι μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ κάοιεν, οὐκ
 ἔχοιεν, ὁπόθεν λαμβάνοιεν.
 4 Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ
 ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆσαν. Καὶ
 ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. Ἐνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν ὑπερύ-
 ψηλα, ἐνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος, ὥς μηδὲ τὰ
 5 δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις τοῦ βάθους. Ἐνταῦθα τὴν
 μὲν ὑστεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς τοῦμπαλιν [ἢ πρὸς Βαβυ-
 λῶνα] εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας, κατακαύσαντες ἐνθεν
 ἐξῆσαν· ὥστε οἱ πολέμιοι οὐ προσήλαινον, ἀλλὰ ἐθεῶντο
 καὶ ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζουσιν, ὅποι ποτὲ τρέψονται οἱ Ἑλ-

§ 2. ἦνίκα] ὅτε.—ἕξαπίνης] ἕξαφνα.—ἐσκεδασμένων] διεσκορπισμέ-
 νων· τὸ β. σκεδάννομαι· γραμμτ. § 83, α', 4.—καθ' ἀρπαγὴν] πρὸς
 ἀρπαγὴν, ἵνα ἀρπάξωσιν.—νομαὶ βοσκημάτων] ποιμνία.—εἰς τὸ πέραν]
 εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος.

§ 3. ἐννοοῦμενοι] συλλογιζόμενοι.—μὴ...οὐκ ἔχοιεν] μήπως δὲν ᾔθε-
 λον ἔχη.—εἰ κάοιεν] ἐνν. τὰς κώμας.—ὁπόθεν λαμβάνοιεν] ἀπὸ ποῦ νά
 τα λαμβάνωσιν.

§ 4. ἐπὶ τὰς σκηνάς] εἰς τὸ στρατόπεδον.—περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν]
 ἡσχολοῦντο εἰς τὰ τροφίμα.—καὶ ἐνταῦθα] καὶ τότε.—ἐνθεν μὲν γὰρ...
 ἐνθεν δέ] διότι ἀπὸ μὲν τὸ ἐν μέρος...ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο μέρος.—ὄρη] τὰ
 Καρδούχεια.—ὁ ποταμός] ὁ Τίγρης.—ὥς] ὥστε.—πειρωμένοις] ὅτε ἐδο-
 χίμαζον.

§ 5. ἐπανεχώρουν εἰς τοῦμπαλιν] ἐπέστρεφον εἰς τὰ ὀπίσω.—ἐνθεν
 ἐξῆσαν] τὰς κώμας, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξήρχοντο.—θαυμάζουσιν] μετοχή.—
 ὅποι ποτέ] ποῦ ἀράγε θὰ πορευθῶσιν.—τί ἐν τῷ ἔχοιεν] τί εἶχαν κατὰ
 νοῦν.

λινες καὶ τί ἐν νῶ ἔχοιεν. Ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶ-
 ται ἐπὶ τὰ ἐπιτύδεια ἦσαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ πάλιν συνῆλ-
 θον καὶ συναγαγόντες τοὺς ἐαλωκότας ἤλεγχον τὴν κύκλω
 πᾶσαν χώραν, τίς ἐκάστη εἶν. Οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι τὰ μὲν πρὸς 7
 μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἶν καὶ Μηδίαν, δι' ἧσπερ
 ἦκοιεν, ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα φέροι,
 ἔνθα θερίζειν λέγεται βασιλεύς, ἡ δὲ διαβάντι τὸν ποταμὸν
 πρὸς ἐσπέραν ἐπὶ Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι, ἡ δὲ διὰ τῶν
 ὄρεων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους 8
 ἀγοί. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς 8
 ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναί, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες,
 ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγ-
 καῖον εἶναι διὰ τῶν ὄρεων εἰς Καρδούχους ἐμβάλλειν· τού-
 τους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς Ἀρμενίαν ἕξειν, ἥς Ὀ-
 ρόντας ἦρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμονος. Ἐντεῦθεν δ' εὐπορον
 ἔφασαν εἶναι ὅποι τις ἐθέλοι πορεύεσθαι. Ἐπὶ τούτοις ἐθύ- 9
 σαντο, ὅπως ἦνίκα καὶ δοκοῖν τῆς ὄρας τὴν πορείαν
 ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὄρεων ἐδεδοίκεσαν, μὴ
 προκαταληφθεῖν· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν,
 συσκευασαμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἔπεσθαι ἦνίκα ἄν
 τις παραγέλλῃ.

§ 6. ἐπὶ τὰ ἐπιτύδεια ἦσαν] διὰ τὰ τρόφιμα ἐπορεύοντο, δηλ. πρὸς
 εὔρετιν αὐτῶν.—τις ἐαλωκότας] τὸ β. ἀλίσκομαι=συλλαμβάνομαι·
 γραμμτ. § 90, 7.—ἤλεγχον κλπ.] ἐξήταζον τίς ἦτο ὅλη ἢ γύρω χώρα.

§ 7. τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν] τὰ μὲν πρὸς νότον μέρος, ἦσαν τῆς ὁδοῦ
 τῆς φερούσης εἰς Βαβυλῶνα καὶ Μηδίαν.—ἡ δὲ πρὸς ἕω] ἡ δὲ πρὸς ἀνα-
 τολάς ὁδός.—θερίζειν] ὅτι περὶ τὸ καλοκαίρι.—πρὸς ἐσπέραν] πρὸς δυ-
 σμάς.—πρὸς ἄρκτον] πρὸς βορρᾶν.—εἰς Καρδούχους] εἰς τὴν χώραν τῶν
 Καρδούχων, οἱ ἵποιοι τῶρα λέγονται Κοῦρδοι.

§ 8. ἐκάθισαν] γραμμτ. § 57, 3, 6' καὶ § 93, 7.—χωρὶς] χωριστά.
 —τοὺς ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδένοί] τοὺς λέγοντας ὅτι ἐγνώριζον τὴν
 πρὸς ἐκάστην χώραν φέρουσαν ὁδόν.—ὅποι] ποῦ, δηλ. εἰς ποίαν ὁδόν.—
 ἐμβάλλειν] νὰ εἰσβάλλωσι, νὰ εἰσέλθωσιν.—τούτους] τὴν χώραν τούτων,
 δηλ. τῶν Καρδούχων ἀφοῦ διέλθωσιν οἱ Ἕλληνες.—ἔφασαν] ἔλεγον οἱ
 ἐπλωκότες.—ἤξειν] ὅτι θὰ ἔλθωσιν.—εὐδαίμονος] πλουσίας.—ἐντεῦθεν]
 ἀπ' ἐκεῖ, δηλ. ἀπὸ τῆν Ἀρμενίαν.—εὐπορον] εὐκολον.

§ 9. ἐπὶ τούτοις] διὰ ταῦτα, δηλ. διὰ τὴν πορείαν.—ἦνίκα τῆς ὄρας]
 ὅποیان ὄραν—ἐτὴν πορείαν ποιοῖντο] = πορεύοιντο.—ἐτὴν γὰρ ὑπερβο-
 λὴν... μὴ προκαταληφθεῖν] διότι ἐφοβοῦντο μὴ—ως προκαταληφθῆ ὑπὸ τῶν
 ἐχθρῶν ἢ ὑπερβολὴ τῶν ὄρεων.—ἦνίκα ἄν] ὅταν.

BIBLION TETARTON

- 1 Κεφ. Α'. 'Ηνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τη-
 2 νικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλλεως πορευόμενοι ἀφι-
 3 κνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. Ἐνθα δὲ Χειρίσοφος
 μὲν ἠγείτο τοῦ στρατεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς
 γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλί-
 4 ταις εἶπετο οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει
 εἶναι, μὴ τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἐπίσποιτο. Καὶ
 ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος πρὶν τινας αἰσθέσθαι
 τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὕφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερ-
 βάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσί-
 τε καὶ μυχοῖς τῶν ὄρέων. Ἐνθα δὲ οἱ μὲν Καρδοῦχοι ἐκλι-

Κεφ. Α'. § 1. ἀμφὶ τελευταίαν φυλακὴν] περίπου τελευταία φυλακή, δηλ. 2 μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Ἡ νύξ διηρεῖτο εἰς 3 φυλακὰς, εἰς πρώτην φυλακὴν ἢ περὶ πρῶτον ὕπνον, εἰς μέσας νύκτας, καὶ εἰς τελευταίαν ἢ τρίτην φυλακὴν. — τῆς νυκτὸς ὅσον] τόσον μέρος τῆς νυκτὸς, ὥστε. — σκοταίους] ἐνῶ ἦτο ἀκόμη σκότος. — τηνικαῦτα] τότε. — ἀπὸ παραγγέλλεως] συνεπεῖα παραγγέλματος (διαταγῆς) ἀπὸ στόματος, καὶ οὐχὶ διὰ σάλπιγγος ἢ κήρυκος.

§ 2. τὸ ἀμφ' αὐτὸν] στρατεύμα, δηλ. τοὺς εἰς τὸ στόμα ἢ μέτωπον στρατιώτας. — ἄνω πορευομένων] ἐνῶ αὐτοὶ ἐπορευόντο ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος. — ἐπίσποιτο] ἤθελεν ἐπακολουθήσῃ, δηλ. ἤθελε προσβάλλῃ αὐτοῦ; τὸ β. ἐφέτομαι.

§ 3. πρὶν αἰσθέσθαι πρὶν νὰ ἐννοήσωσιν. — ὕφηγεῖτο] = προηγεῖτο. — αἰεὶ] ἐκάστοτε. — τὸ ὑπερβάλλον] τὸ μέρος τοῦ στρατεύματος, τὸ ὁποῖον ἐκάστοτε ὑπερέβαινε τὸ ὄρος. — ἄγκεσι] ὄνου. τὸ ἄγκος = κοιλάς, χούνη.

§ 4. ἔνθα δὴ] τότε λοιπόν. — ἐπὶ τὰ ὄρη] ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη. — ἦν] = ἔξῃν, ἦτο δυνατόν. — χαλκώμασι] μέ χαλκώματα, δηλ. μὲ γάλικνα σκευή. — κατεσκευασμένοι] συγυρισμένοι, πεπλουτισμένοι. — ἐδίωκον] κατεδίωκον. — ὕποφε δόμενοι] φειδωλευόμενοι κάπως, ἀποφεύγοντες ταῦτα. — εἰ πως] ἂν ἴσως, δηλ. θέλοντες νὰ ἴδωσιν ἂν ἴσως. — διεῖται αὐτοῦς] νὰ διέλθωσιν αὐτοί, δηλ. οἱ Ἕλληνες.

πόντες τὰς οἰκίας ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐβελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια ὅπου τις ἐπιτυγχάνοι ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλοῦντων ὑπῆκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν. Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι — διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις — τότε δὴ συλλεγόντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταίοις ἐπέτιθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκίτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελήγησαν, ἔκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. Καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις νύλισθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ συνεώρων ἀλλήλους. Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τάλλα, καὶ ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ πάντα ἀφεῖναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν 9

§ 5. ἐπιτυγχάνοι] εὕρισκον. — ἀνάγκη ἦν] ἐνν. αὐτοῖς· διότι ἠναγκάζοντο. — καλοῦντων] ἐνν. τῶν Ἑλλήνων, ὅτε τοὺς ἐκάλουν.

§ 6. ἤδη σκοταῖοι] ὅτε πλέον ἦτο σκότος. — τότε δὴ συλλεγόντες] τότε πλέον συναθροισθέντες. — τοξεύμασι] μὲ βέλη. — κατέτρωσαν] κατεπλήγωσαν· τὸ β. κατατιτρώσκω. — ὀλίγοι ὄντες] ἐπειδὴ ἦσαν ὀλίγοι οἱ Καρδ., διὰ τοῦτο ἀπέκτειναν τινὰς μόνον καὶ ὄχι πολλούς. — ἐξ ἀπροσδοκίτου] = ἀπροσδοκῆτως, ἀνελπίστως. — τὸ Ἑλληνικόν] = οἱ Ἕλληνες.

§ 7. συνεώρων] συνενοῶντο πρὸς ἀλλήλους.

§ 8. τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς ἐδόξε] οἱ στρατ. καὶ λοχ. ἀπερῆσαν. — ἀφεῖναι.] ν' ἀπολύσωσιν· ἀφ. τοῦ ἀφίημι.

§ 9. σχολαίαν] βραδεῖαν. — πολλὰ ὄντα] ἐπειδὴ ἦσαν πολλά. — τὰ αἰχμάλωτα] τὰ ἀνδράποδα. — οἱ ἐπὶ τοῖς οἰκ.] οἱ διωρισμένοι νὰ φυλάττω-

τὴν πορείαν. πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. Δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.

- 10 Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὕρισκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο οἱ δ' ἐπέιθοντο πλὴν εἴ τις τι ἐκλεψεν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν τι μαχόμενοι τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.
- 11 Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμῶν πολὺς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. καὶ ἠγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, ὀπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. καὶ οἱ πολέμιοι
- 12 ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων ἐγγύς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν. Ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν,
- 13 ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο Ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν ὅτε παρεγγυῶτο ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμε-

σιν αὐτὰ καὶ νὰ φροντίζωσιν.—ἀπόμαχοι] μακρὰν μάχης ἦσαν, δηλ. δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μάχωνται.—δόξαν δὲ ταῦτα]=ἐπεὶ δὲ ἔδοξε ταῦτα· ἀφοῦ ἀπεφασίσθησαν ταῦτα.

§ 10. ἀριστήσαντες] γευματίσαντες.—ὑποστήσαντες] διατάξαντες τὸ στρατεύμα νὰ σταθῇ.—εἴ τι εὕρισκοιεν] ὅ,τι εὕρισκον.—τὰ μὲν...τὰ δέ] ἄλλοτε μὲν...ἄλλοτε δέ.

§ 11. εἰς τὴν ὑστεραίαν] μέχρι τῆς ἐπομένης ἡμέρας.—ὀπισθοφυλάκει] τὴν ὀπισθοφυλακίαν ἔχων ἠκολούθει.

§ 12. στενῶν ὄντων] ἐπειδὴ οἱ τόποι ἦσαν στενοί.—ἀναχάζοντες] ἐπιστρέφοντες, ὑποχωροῦντες.—σχολῇ] ἐπίρ. βραδέως.—θαμινὰ] συχνά.—ὑπομένειν] νὰ μένωσιν ὀπίσω.—ὅτε ἐπικέοιντο] ὡσάκις ἐπετίθεντο· γραμμτ. § 85, 2.

§ 13. ὅτε παρεγγυῶτο] ὡσάκις παρηγγέλλετο.—ἀλλ' ἦγε] ἀλλ' ἐπρωχώρει.—ὅτι πράγμα τι εἶη] ὅτι κάποια δυσκολία (πρόσκομμα) ἦτο.—σχολῇ] καιρός, εὐκαιρία.—παρήγγελλεν] ἐνν. τῷ Ξενοφῶντι· δηλ. δὲν εἶχε καιρὸν ὁ Ξφ. νὰ περάσῃ ἐμπρὶς καὶ νὰ ἴδῃ τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς (τῆς ταχύτητος).—ταῖς ὀπισθοφυλάξιν] ὑπὸ τῶν ὀπισθοφυλάκων· δηλ. εἰ ὀπισθοφυλακίαις ἐπορεύοντο τόσον ταχέως. ὥστε ἡ πορεία τῶν ὁμοίως μὲ φυγῆν (ὡς νὰ εἶχον τραπή εἰς φυγῆν).

νεν, ἀλλ' ἤγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἔπεσθαι, ὥστε δῆλον
 ἦν ὅτι πρῶγμά τι εἶν· σχολὴ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ
 αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία φυγῇ ἐγίγνετο
 τοῖς ὀπισθοφύλαξι. Καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθός 14
 Λακωνικὸς Κλεώνυμος τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς
 σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκὰς διαμ-
 περὲς τὴν κεφαλὴν. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθύς 15
 ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον ἠτιᾶτο
 αὐτὸν ὅτι οὐχ ὑπέμενον, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα
 μάχεσθαι. Καὶ νῦν δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἄνδρε τέθνα-
 τον καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θίψαι ἐδυνάμεθα. Ἀποκρί- 16
 νεται ὁ Χειρίσοφος, Βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδὲ
 ὡς ἄβατα πάντα ἐστί. μία δ' αὐτῆ ὁδὸς ἦν ὄρας ὄρ-
 θία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὄραν ἔξεστί σοι ὄχλον το-
 σοῦτον, οἱ κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἑκβασιν. Ταῦτ' 17
 ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἰ πῶς δυ-
 ναίμην φθάσαι πρὶν κατειληφῆθαι τὴν ὑπερβολὴν· οἱ δ' ἠγε-
 μόνες οὐς ἔχομεν οὐ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν. Ὁ δὲ Ξενο-
 φῶν λέγει, Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἄνδρας. Ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγ- 18
 ματα παρεῖχον ἐνδρεῦσαμεν ὅπερ καὶ ἡμᾶς ἀναπνεύσαι
 ἐποίησε καὶ ἀπεκτείνανέν τινες αὐτῶν καὶ ζῶντας πρου-
 θυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα ὅπως ἠγεμόσιν εἰ-
 δόσι τὴν χώραν χρῆσαιμεθα.

§ 14. ἐνταῦθα] τότε.—ἀποθνήσκει] φονεύεται.—ἀγαθός] ἀνδρεῖος.—
 σπολάς] θώραξ δερμάτινος, τὸν ὁποῖον ἐφόρουσαν ὑποκάτω τοῦ θώρακος.—
 διαμπερές] πέρα πέρα.

§ 15. ἐπὶ σταθμόν] εἰς μέρος, ὅπου ἐστάθησαν.—ὥσπερ εἶχεν] καθὼς
 ἦτο, δηλ. χωρὶς νὰ βραδύνη.—ἠτιᾶτο αὐτόν] τοῦ παρεπονείτο.—ἠναγκά-
 ζοντο] ὁ Ξενφ. καὶ τὸ στρατεύμαά του.—ἀνελέσθαι] νὰ τοὺς σηκώσωμεν·
 τὸ β. ἀναίρουμαι.

§ 16. ἄβατα] ἀδιάβατα. ὄχλον] πλῆθος.—οἱ] δηλ. ὁ ἕχλος.—τὴν ἐκ-
 βασιν] τὸ μέρος, δι' οὗ δυνάμεθα νὰ ἐξέλθωμεν.

§ 17. ταῦτα]=διὰ ταῦτα.—εἰ πῶς δυναίμην φθάσαι.] προσπαθῶν ἂν ἴσως
 ἤθελον δυνηθῆν νὰ προφθάσω.—τὴν ὑπερβολὴν] τὸ μέρος, δι' οὗ δυνάμεθα
 νὰ ὑπερβῶμεν τὸ ὄρος.—ἠγεμόνες] ἔνν. τῆς ὁδοῦ· οἱ ἑδηγοί.—οὐ φασιν
 εἶναι]=φασίν οὐκ εἶναι· λέγουσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει.

§ 18. πράγματα παρεῖχον] ἐνοχλήσεις μᾶς ἐπροξένουν, ἔνν. οἱ Καρ-
 μύχοι.—ὅπερ] δηλ. τὸ ἐνδρεῦσαι.—ὅπως ἠγεμόσιν...χρησαιμεθα] ἵνα
 εὐταχειρισθῶμεν αὐτοὺς ὡς ὁδηγοὺς γνωρίζοντας τὴν χώραν.

- 19 Καὶ εὐθύς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον διαλα-
 βόντες εἴ τινα εἶδειεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. Ὁ μὲν
 οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη μόλα πολλῶν φόβων προσαγομένων·
 ἐπεὶ δὲ εὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὀρῶντος τοῦ ἑτέρου κατε-
 20 σφάγη. Ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεγε ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη [διὰ ταῦτα]
 εἶδέναι ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδοδο-
 μένη, αὐτὸς δ' ἔφη ἠγήσασθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίους πο-
 21 ρεύεσθαι ὁδόν. Ἐρωτώμενος δ' εἴ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον
 χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον ὃ εἴ μὴ τις προκαταλύψοιτο, ἀδύνα-
 22 τον ἔσεσθαι παρελθεῖν. Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας
 λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὀπλιτῶν λέγειν τε τὰ πα-
 ρόντα καὶ ἐρωτᾶν εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς
 23 ἐθέλοι ἂν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθελοντῆς πορεύεσθαι. ὑφ-
 ρισταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστόνυμος Μεθυδριεὺς [Ἀρ-
 κᾶς] καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος [Ἀρκᾶς], ἀντιστασιάζων δὲ
 αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρόρρασιος [Ἀρκᾶς καὶ οὗτος] ἔφη ἐθέ-
 λειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρα-
 τεύματος, ἐγὼ γάρ, ἔφη, οἶδα ὅτι ἔψονται πολλοὶ τῶν νέων
 24 ἐμοῦ ἠγουμένου. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν εἴ τις καὶ τῶν γυ-

§ 19. ἤλεγχον] ἐξήταζον.—διαλαβόντες] χωρίσαντες αὐτούς, δηλ. καθένα χωριστά.—εἰ εἶδειεν] ἂν ἐγνώριζον τὸ β. οἶδα γραμμτ. § 89, 1. πολλῶν φόβων προσαγομένων] ἂν καὶ ἔφερον πρὸς αὐτὸν (μετεχειρίζοντο) πολλὰ πράγματα διὰ τὰς τὸν φόβισσιν.

§ 20. ὁ δὲ λοιπός] ὁ δὲ ἄλλος ὁ ἑποῖος ὑπελείπετο.—οὗτος μὲν] δηλ. ὁ κατασφραγεύς.—οὐ φαίη εἶδέναι] ἔλεγεν ὅτι δὲν ἐγνώριζεν.—ἔτι] διότι.—παρ' ἀνδρὶ ἐκδοδομένη] ὑπανδρευμένη.—αὐτὸς δέ] δηλ. ὁ λοιπός.—ἠγήσασθαι... ὁ δ'] ὅτι θά ταις ὁδηγήσῃ εἰς ὁδόν.

§ 21. δυσπάριτον] δυσκολοπέραστον.

§ 22. λοχαγὸς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὀπλιτῶν]—λοχαγὸς καὶ τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν.—τὰ παρόντα] τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων.—ἀγαθός] ἀνδρεῖος.—ὑποστὰς] ἀναδεχθεὶς.—ἐθελοντῆς] = ἐθελουσίως.

§ 23. Μεθυδριεὺς] ἀπὸ τοῦ Μεθύδριον, πόλιν τῆς Ἀρχαδίας.—Στυμφάλιος] ἀπὸ τῆς Στύμφαλον, πόλιν τῆς Ἀρχαδίας.—ἀντιστασιάζων] ἀντιφιλοτιμούμενος.—Παρόρρασιος] ἀπὸ τῆς Πορόρρασιαν, πόλιν τῆς Ἀρχαδίας.—ἔψονται] μέλλ. τοῦ ἔψομαι.—ἐμοῦ ἠγουμένου] εἰάν ἐγὼ ἦμαι ἀρχηγός.

§ 24. ἐκ τούτου] μετὰ τοῦτο.—ἐρωτῶσιν] ἀναδέχεται.—εἰς τὰ τοιαῦτα] ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα.

μνήτων ταξιάρχων ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστίας Χίος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἀξιος τῆ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

Κεφ. Β'. Καὶ ἦν μὲν δείλη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμ-
 φαγόντας πορεύεσθαι. Καὶ τὸν ἡγεμόνα δῖσαντες παραδι-
 δόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάβωσι
 τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλ-
 πιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς
 κατέχοντας τὴν φανεράν ἑκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβουθήσειν
 ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. Ταῦτα συνθέμενοι οἱ²
 μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν
 ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἤγειτο
 πρὸς τὴν φανεράν ἑκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι
 προσέχιοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιόν-
 τες. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες ἦν ἔδει³
 διαβάνας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν τινικαῦτα ἐκύλινδρον
 οἱ βάρβαροι ὀλοιτρόχους ἀμαξιαίους καὶ μεζύους καὶ ἐλάτ-
 τους, οἱ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας παίοντες διεσφενδονῶντο·
 καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἶδον τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ. Ἐνιοὶ⁴

Κεφ. Β'. § 1. οἱ δέ] οὔτοι δέ, δηλ. ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Χειρίσοφος.—
 τὸν ἡγεμόνα] τὸν ὀδηγὸν τὸν ἐν § 24 τοῦ Α' κεφ.—συντίθενται] συμ-
 φωνοῦσιν.—ἦν λάβωσι] ἂν καταλάβωσι, πιάσωσιν.—τοὺς μέγ] οὔτοι μὲν,
 δηλ. ὁ Ἀριστώνυμος, ὁ Ἀγασίας, καὶ ὁ Ἀριστίας μετὰ τῶν δισχιλίων
 στρατιωτῶν των.—ἄνω ὄνται] ὅταν ἦναι ἐπάνω εἰς τὸ ἄκρον.—αὐτοὶ δέ]
 ὁ Χειρίσοφος μὲ τὸ στρατεύμα του.

§ 2. συνθέμενοι] ἀφου συνεφώνησαν ταῦτα.—λάθοιεν οἱ περιόντες]
 ἵνα λάθρα περιέλθωσιν· οἱ πορευόμενοι εἰς τὸ ἄκρον.

§ 3. ἐπὶ χαράδρᾳ] πλησίον βρυματιᾶς.—πρὸς τὸ ὄρθιον] πρὸς τὸν ἀνή-
 φορον.—τινικαῦτα] τότε.—ὀλοιτρόχους] πέτρας στρογγύλας.—ἀμαξιαίους]
 ἵσους πρὸς ἀμάξιας, δηλ. τὸσον μεγάλους, ὥστε μόνον ἀμάξια ἠδύνατο νά
 τῶν φέρη ἰδὲ γραμμῆ. § 111, ιγ'.—πέτρας] βράχους.—παίοντες] κτυ-
 πώντας εἰς αὐτοὺς.—διεσφενδονῶντο] ἐξεσφενδονίζοντο, ἐβρόπιοντο μα-
 κράν.—οὐδὲ πελάσαι] οὐδὲ νά πλησιάσωσιν.—οἶόν τ' ἦν] ἦτο δυνατόν.

§ 4. ταύτῃ] ἐπὶ ῥόρῃμα· εἰς τοῦτο τὸ μέρος.—δύναιτο] ἐνν. πελάσαι.
 —ἄλλη] ἄλλοῦ, ἀπὸ ἄλλο μέρος.—ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες] ὅτι δὲν ἐφαί-
 νοντο (ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς) ὅτι ὀπῆρχοντο.—ἀνάριστοι] ἄνευ προγεύματος.
 —οὐδέν] = οὐδεμίαν παῦσιν, σύστοιχον ἀντικμ.—τεκμαίρεσθαι δ' ἦν]
 ἠδύνατό τις νά συμπεράνη τοῦτο.—τῷ ὕδρω] ἐκ τοῦ χρότου.

δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτη δύναιντο, ἄλλη ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ φῶντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. Οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ ψόφῳ.

⁵ Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα κύκλῳ περιόντες καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακάνοντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμμενον

⁶ ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. Οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὐτῆ ὁδὸς ἐφ' ἧ ἑκά-

⁷ θηντο οἱ φύλακες. Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέβαινε, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὀμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγύς προσελθόντες. ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἦ τε σάλπιγξ ἐφθέγγετο καὶ ἀλαλάξαντες ἴεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλί-

⁸ γοι ἀπέθνησκον· εὐζῶνοι γὰρ ἦσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθύς ἴεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἧ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες ὡς

§ 5. οἱ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα] δηλ. ὁ Ἀριστῶνυμος κλπ. μετὰ τῶν δισχιλίῳν — κύκλῳ περιόντες] γύρω περὶ τοῦ ὄρους πορευόμενοι. — ἀμφὶ πῦρ] περὶ πυρᾶς. — τοὺς μὲν κατακάνοντες] ἄλλους μὲν ἐξ αὐτῶν φονεύσαντες. — ἐνταῦθα] ἐκεῖ, δηλ. ἐπὶ τοῦ δευτέρου λόφου. — ὡς κατέχοντες] νομίζοντες ὅτι κατεῖχον τὴν κορυφήν.

§ 6. οἱ δ' οὐ κατεῖχον] ἄλλ' οὗτοι δὲν κατεῖχον τὸ ἄκρον. — μαστὸς] λόφος ἔχων σχῆμα μαστοῦ. — παρ' ὃ] πλησίον τοῦ ὀπίου.

§ 7. διήγαγον] ἐπέρασαν· τὸ ῥ. διάγω. — ὑπέβαινε] ἐλιανόφεγγεν, ἤρχιτε νὰ φωτιζῆ. — σιγῇ] μὲ σιωπὴν ἐπορεύοντο. — ἔλαθον ἐγγύς προσελθόντες] = λάθρα προτῆλθον ἐγγύς = ἐπλησίασαν χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσωσιν οἱ ἐχθροί. — ἐφθέγγετο] = ἐσήμανεν. — ἀλαλάξαντες] φωνάζαντες ἀλαλά, τὴν πολεμικὴν κραυγὴν. — ἴεντο] ὤρμων. — ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους] κατὰ τῶν ἐχθρῶν. — οὐκ ἐδέξαντο] δὲν ὑπέμειναν τὴν προσβολὴν αὐτῶν. — φεύγοντες] ἐνῶ ἔφευγον — ὄζωνοι] ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι, ἐπομηνως εὐκίνητοι καὶ ταχεῖς.

§ 8. κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν] διὰ τῆς φανεραῆς ὁδοῦ. — ἀτριβεῖς] ἀπατήτους. — ἀνέμω] ἀνέσυρον.

δύνατο ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι. Καὶ οὗτοι πρῶτοι 9
 συνέμιξον τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. Ξενοφῶν δὲ
 ἄνων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις ἐπορεύετο, ἥπερ οἱ
 ὄν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐδοωτάτη γὰρ ἦν τῆς ὑποζυγίαις·
 τοὺς δὲ ἡμίσεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξε. Πορευόμε- 10
 νοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατεληλυμένῳ
 ἀπὸ τῶν πολεμίων, οὗς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεξεῦ-
 θαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύ-
 ουσαν ἥπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλη ἢ ταύτη
 κβῆναι. Ἐνθα δὲ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις προσβάλλ- 11
 ούσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίαις τοῖς λόχοις οὐ κύκλω, ἀλλὰ
 καταλιπόντες ἄφθορον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν.
 Καὶ τῶς μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας, ὅπῃ ἐδύνατο ἕκαστος, 12
 οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο,
 ἀλλὰ φυγῇ λείπουσι τὸ χωρίον. Καὶ τοῦτον τε παρεληλύ-
 θεσαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὄρωσιν ἔμπροσθεν λόφον κα-
 τεχόμενον ἐπὶ τοῦτον αὐθις ἐδόκει πορεύεσθαι καὶ τῷ αὐτῷ
 πρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν. Ἐπι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστός λοι- 13
 πός ἦν πολὺ ὀρθιώτατος. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, 14
 λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστόν
 ἴσασιν γενέσθαι καὶ ὑπόπτευον δείσαντας αὐτοὺς, μὴ κυκλω-

§ 9. συνέμιξαν] ἠνώθησαν.—ἥπερ] δι' ἧς ὁδοῦ ἐπορεύοντο.—εὐδοω-
 τάτη] ἐνν. αὐτῇ ἡ ὁδός· δηλ. εὐκολώτατα ἠδύνατο νὰ πορεύωνται δι'
 αὐτῆς τὰ ὑποζύγια.

§ 10. ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ] ὑπεράνω τῆς ὁδοῦ.—ἀποκόψαι] ν' ἀποδιώξωσιν.
 —διεξεῦθαι] νὰ ἴναι ἀποκεχωρισμένοι τὸ ῥ διαζέγγυμαί.—ἦν ἐπο-
 ρεύθησαν] ἦτο δυνατόν νὰ πορευθῶσιν.—ἕτερ] δι' ἧς ὁδοῦ—ἄλλη ἢ
 αὐτῇ] δι' ἄλλης παρὰ διὰ ταύτης.

§ 11. ἐνθα δὴ] τότε λοιπόν.—προσβάλλουσι] ἐφαρμῶσιν.—ὀρθίαις] με-
 μέτωπον (δηλ. πλάτος) μικρὸν καὶ βάθος μέγα.—ἀφθορον] πέρασμα, διὰ
 τοῦ ὁποῦ νὰ φύγωσιν οἱ ἐχθροί.

§ 12. τῶς] μέχρι τινός.—ὅπῃ προσίεντο] δέν τους ἐδέχοντο, δηλαδὴ
 ἐν ὑπέμενον τὴν προσβολῆν των.—τοῦτον] τὸν λόφον.—ὄρωσιν] μετοχὴ
 ἐν. πτώσεως, ἡτις προσδιορίζει τὸ αὐτοῖς, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται εἰς τὸ ἀ-
 πρόσωπον ἐδόκει.

§ 13. αὐτοῖς λοιπός ἦν] ὑπελείπετο εἰς αὐτοὺς.

§ 14. ἐγγὺς ἐγένοντο] ἐπλησίασαν.—ἀμαχητὶ] ἐπίρ. ἄνευ μάχης.—
 θαυμαστόν] παράξενον.—δείσαντας... ἀπολιτεῖν] ἐπειδὴ αὐτοὶ (οἱ Καρ-

- 15 θέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. Τῇ δὲ ὑστεραία ἄνευ ἡγεμό-
νος ἐπορεύοντο· μαχόμενοι δ' οἱ πολέμοι καί, ὅπῃ εἶπ στ-
νὸν χωρίον, προκαταλαμβάνοντες ἐκόλυον τὰς παρόδους·
- 16 Ὅποτε μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὀπισθε-
ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς
- 17 πρώτοις ἀνωτέρω πειρώμενος γίνεσθαι τῶν κωλυόντων·
ὅποτε δὲ τοῖς ὀπισθεν ἐπιθοῖντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων κω-
πειρώμενος ἀνωτέρω γίνεσθαι τῶν κωλυόντων ἔλυε τὴν ἀ-
πόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὀπισθεν· καὶ αἰεὶ οὕτως ἐβοόθου·
- 18 ἀλλήλοισι καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. Ἦν δὲ καὶ ὅπο-
τε αὐτοῖς τοῖς ἀναβάσι πολλὰ πράγματα παρεῖχον οἱ βάρβα-
ροι πάλιν καταβαίνουσι· ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν, ὥστε καὶ ἐγγύ-
θεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· οὐδὲν γὰρ εἶχον ἄλλο ἢ τόξα καὶ
- 19 σφενδόνας. Ἄριστοι δὲ τοξόται ἦσαν· εἶχον δὲ τόξα ἐγγύς
τριπήχην, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχην· εἶλκον δὲ τὰς
νευράς, ὅποτε τοξεύοιεν, πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀρι-
στερῷ ποδὶ προσβαίνοντες. Τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ
τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων. Ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ
Ἕλληνες, ἐπεὶ λάβοιεν, ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες. Ἐν τού-

δοῦχοι) ἐφοβήθησαν, μήπως περικυκλωθῶσι καὶ πολιορκωῖνται, ὅτι ἐγκα-
τέλιπον τὸν λόφον.

§ 15. ἄνευ ἡγεμόνος] χωρὶς ὀδηγόν· διότι τὸν ἀπέδωσαν εἰς τοὺς βαρ-
βάρους.—ὅπῃ εἶπ] ὅπου ἦτο.—ἐκόλυον τὰς παρόδους] ἐμπόδιζον τὰς
περάσματα, δηλ. προσεπάθουν νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς Ἕλληνας νὰ περνώσιν.

§ 16. ὅποτε... κωλύοιεν] ὁσάκις ἐμπόδιζον οἱ ἔχθροὶ τοὺς πρώτους (δηλ.
τοὺς προπορευομένους, τὴν ἐμπροσθοφυλακίην).—ἐκβαίνων] ἐνν. τῆς ἐ-
δοῦ.—ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου] διέλυε τὸν ἀποκλεισμόν τῆς διό-
δου τῶν ἐμπροσθοφυλάκων.

§ 17. ὅποτε δ'... ἐπιθοῖντο] ὁσάκις δὲ ἤθελον ἐπιτεθῆ.—αἰεὶ] ἐκάστοτε.

§ 18. ἦν ὅποτε] = ἐνίοτε, κάποτε.—πράγματα παρεῖχον] ἢ ὄγλουν.
—πάλιν καταβαίνουσι] ὅτε ὀπίσω κατέβαινον.—ἐγγύθεν] ἀπὸ πλησίον,
ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως.—ἀποφεύγειν] ν' ἀπομακρύνωνται, ἐπομένως νὰ
σφάζωνται διὰ τῆς φυγῆς.

§ 19. ἐγγύς] σιγῆδόν.—τὰ τοξεύματα] τὰ βέλη.—τὰς νευράς] τὰς χορ-
δὰς τῶν τόξων.—ὅποτε τοξεύοιεν] ὁσάκις ἐτόξευον.—προσβαίνοντε | πα-
τοῦντες.—ἐπεὶ λάβοιεν] ὁσάκις τὰ ἐλάμβανον.—αὐτοῖς... ἀκοντίοι] με-
τεχειρίζοντο αὐτὰ (τὰ βέλη) ὡς ἀκόντια.—ἐναγκυλῶντες] προσθέτοντες
ἀγκύλην (λωρίον), ἀπὸ τὴν ὁποίαν κρατοῦντες ἔρριπτον τὸ ἀκόντιον

τοὺς τοῖς χωρίοις οἱ Κρηῖτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο. Ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.

Κεφ. Γ'. Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ἠελίοσθησαν ἐν ταῖς ἰκώμαϊς ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμὸν εὖρος ὡς ἑξαπλευρον, ὃς ὀρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Κορδούχων χώραν. Καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀνέπνευσαν ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον ἀπείχε δὲ τῶν ὄρέων ὁ ποταμὸς ἐξ ἢ ἑπτὰ στάδια [τῶν Κορδούχων]. Τότε μὲν οὖν ἠελίοσθησαν μάλα ἠδέως καὶ τάπιτῆδεϊα ἔχοντες καὶ πολλὰ τῶν παρελθυθῶτων πόνων μνημονεύοντες. Ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσασπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Κορδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν καὶ ἔπαθον κακά, ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρου. Ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἠδέως ἐκοιμήθησαν.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὄρῳσιν ἰππέας που πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ' ἐπὶ τοῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἰππέων ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν. Ἦσαν δ' οὗτοι Ὀρόντα καὶ Ἀρτούχα Ἀρμένιοι καὶ Μάρδοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἀλκιμοί εἶναι· ὄπλα δ' εἶχον γέβρα μακρὰ καὶ λόγχας. Αἶ

Κεφ. Γ'. § 1. ἠελίοσθησαν] ἐσχήνωσαν, ἐστρατοπέδευσαν.—ἐπὲρ τοῦ πεδίου] ὑπεράνω τῆς πεδιάδος.—ἀνέπνευσαν] ἔλαβον ἀναψύχην, ἔλαβον θάρρος.—ἄσμενοι] ἐπειδὴ μὲ εὐχαρίστησιν εἶδον πεδιάδα.—τῶν ὄρέων] δηλ. τῶν Κορδουγείων.

§ 2. πολλά]—πολλάκις.—τὰ σύμπαντα] ἐνν. ἔπαθον ὅλα ὁμοῦ.—ὡς ἀπηλλαγμένοι] ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι εἶχον ἀπαλλαγθῆ ἀπὸ αὐτά.

§ 3. ὡς κωλύσοντας] ἐνν. αὐτοὺς (τοὺς Ἕλλ.) μὲ σκοπὸν νὰ ἐμποδίσωσιν.—ἐπὶ ταῖς ὄχθαις] ἐνταῦθα δὲν εἶναι αἱ ὄχθαι (τὰ χεῖλη) τοῦ ποταμοῦ, ἀλλ' ὑψώματα γῆς, τὰ ὑπεῖα κυρίως λέγονται ὄχθοι (ὄχτοι).—ἄνω τῶν ἰππέων] ὄπισθεν καὶ ὑπεράνω τῶν ἰππέων.

§ 4. Μάρδοι] κατοίκου πλησίον τῆς Κασπίας θαλάσσης.—Χαλδαῖοι] καὶ Λάλυθες ὀνομαζέμενοι ἦσαν φυλὴ Ἀρμενικὴ κατοικοῦσα εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας.—ἀλκιμοί] ἀνδρεῖοι· τὸ ἀντίθετον εἶναι ἀλακίς, -ίδος.—γέβρα] ἀσπίδας πλεκτάς ἐκ κλάδων ἰτιάς ἢ λυγαριάς.

§ 5. πλέθρον] ἔκτασις 100 ποδῶν, τὸ ἕκτον τοῦ σταδίου.—ἄνω] εἰς

δὲ ὄχθαι αὐται, ἐφ' ὧν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν, τρία ἢ τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπειχον· ὁδὸς δὲ μία ἢ ὀρωμένη ἦν ἄγουσα ἄνω ὡσπερ χειροποίητος· ταύτη ἐπει-
 6 ρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἕλληνες. Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο καὶ τραχὺς ἦν ὁ ποτα-
 μὸς μεγάλους λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς καὶ οὗτ' ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὄπλα ἦν ἔχειν, εἰ δὲ μή, ἤρπαζεν ὁ ποταμὸς, ἐπὶ τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὄπλα εἴ τις φέροι, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τᾶλλα βέλη, ἀνεχώρησαν καὶ αὐτοῦ ἐστρα-
 7 τοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμὸν. Ἐνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὄπλοις. Ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλλησιν ὀρώσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυσπορίαν, ὀρώσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὀρώσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδού-
 8 χους ὀπισθεν. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ νύκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὄντες. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν· ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέσθαι, αὐται δὲ αὐτῷ αὐτόματα περιρῥυῖναι, ὥστε λυθῆναι καὶ διαβαίνειν, ὅποσον ἐβού-

τὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας. — ὡσπερ χειροποίητος] ὡς νὰ ἦτο κατεσκευασμένη ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων. — ταύτη] διὰ τούτου τοῦ μέρους.

§ 6. ὑπὲρ τῶν μαστῶν] ὑπεράνω τῶν μαστῶν. — μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς] ἐνεκα μεγάλων λίθων καὶ γλιστερῶν. — ἦν] ἦτο δυνατόν. — εἰ δὲ μή] δηλ. ἂν ἐκράτουσιν τὰ ὄπλα ἐντὸς τοῦ ὕδατος. — γυμνοὶ] ἀπροφύλακτοι. — παρὰ τὸν ποταμὸν] πλησίον τοῦ ποταμοῦ· ἐπεξηγεῖ τὸ προηγούμενον αὐτοῦ.

§ 7. ἐνθα] ὅπου, δηλ. ἐπὶ τοῦ ὄρους. — συνειλεγμένους] συνηθροισμένους· τὸ β. συλλέγομαι. — ἐν τοῖς ὄπλοις] ἐνόπλους. — ἐνταῦθα δὴ] τότε λοιπόν. — ὀρώσι] ἐπειδὴ ἔβλεπον. — τὸς κωλύσοντας] ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐμελλον νὰ τοὺς εὐποδίζωσιν, δηλ. τοὺς Ἀρμενίους. — ἐπικεισομένους] ὅτι ἐμελλον νὰ ἐπιτεθῶσιν· παρκμ. τοῦ ῥήμ. ἐπιτίθεμαι· ἴδε γραμμτ. § 85, 2, σημ.

§ 8. ἔδοξεν] τοῦ ἐφάνη ὅτι ἦτο δεδευμένος εἰς δεσμά. — αὐτόματα] αὐτομάτως, μόναι των, ἀφ' ἐαυτῶν. — περιρῥυῖναι] ὅτι ἐρῥευσεν περίε, ἔπεσαν. — διαβαίνειν] νὰ διασκελιζῆ, νὰ ανοίγῃ τοὺς πόδας του. — ὀρθος] ὄρα ἐξεγέρσεως, ὄρα, καθ' ἣν ἐσηκῶνοντο ἐκ τοῦ ὕπνου. — καλῶς δεσθαι] ἐνν. τὸ πρᾶγμα· ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἔ' ἀποβῆ, καλῶς, ὅτι ἡ δουλειὰ θὰ πάη καλά.

λετο. Ἐπεὶ δὲ ὄρθρος ἦν, ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσο-
 φον καὶ λέγει ὅτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσσεσθαι καὶ διη-
 γείται αὐτῷ τὸ ὄναρ. Ὁ δὲ ἤδετό τε καί, ὡς τάχιστα ἕως⁹
 ὑπέφαινον, ἐθύοντο πάντες παρόντες οἱ στρατηγοί· καὶ τὰ
 ἱερὰ καλὰ ἦν εὐθύς ἐπὶ τοῦ πρώτου. Καὶ ἀπίνοντες ἀπὸ τῶν
 ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ παρήγγελον τῇ στρατιᾷ
 ἀριστοποιεῖσθαι. Καὶ ἀριστῶντι τῷ Ξενοφῶντι προσέτρε-¹⁰
 χον δύο νεανίσκω· ἤδεσαν γὰρ πάντες, ὅτι ἐξείη αὐτῷ καὶ
 ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι προσελθεῖν καί, εἰ καθεύδοι, ἐπε-
 γείραντα εἰπεῖν, εἴ τίς τι ἔχοι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. Καὶ¹¹
 τότε ἔλεγον, ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ
 πῦρ κᾶπειτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν πέτραις καθηκού-
 σαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε καὶ γυναῖκα καὶ
 παιδίσκας ὡπερ μορσίπους ἱματίων κατατιθεμένους ἐν
 πέτρα ἀντρώδει. Ἰδοῖσι δὲ σῆσι δεξιά ἀσφαλὲς εἶναι δια-¹²
 βῆναι· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἰλπεῦσι προσβατὸν εἶναι
 κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δ' ἔφασαν ἔχοντες τὰ ἐγγχειρίδια γυ-
 μνοὶ ὡς νεισόμενοι διαβαίνειν· καὶ διοβάντες λαβόντες
 τὰ ἱμάτια πάλιν ἦκειν. Εὐθύς οὖν ὁ Ξενοφῶν αὐτὸς τε¹³

§ 9. ὡς τάχιστα] εὐθύς ὅτε. — ἕως ὑπέφαινον] αὐγὴ ἐγλυκοχάραξεν. —
 ἐπὶ τοῦ πρώτου] ἐνν. ἱερείου, δηλ. τοῦ θυσιαζομένου ζώου. — ἀπὸ τῶν ἱερῶν]
 δηλ. τῶν θυσιῶν.

§ 10. ἀριστῶντι] ὅτε ἐπρογευματίζεν· τὸ β. ἀριστῶν-ω. — ἐξείη αὐτῷ
 προσελθεῖν] ὅτι ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν (τὸν Ξενοφ.) —
 καὶ εἰ καθεύδοι] καὶ ἂν ἐκοιμάτο· ἰδὲ γραμμτ. § 57, 3, 6' καὶ § 93, 5.
 — ἐπεγείραντα] ἄφου τὸν ἐξυπνήσῃ· ἰδὲ γραμμτ. § 55 καὶ § 92, 2, 6'. —
 εἴ τίς τι ἔχοι] ἐνν. εἰπεῖν ὅ,τι εἶχε τίς νὰ εἴπῃ.

§ 11. ὅτι τυγχάνοιεν] ὅτι ἐτύγχανον νὰ συλλέγωσιν (νὰ μαζεύωσι)
 φρύγανα. — ὡς ἐπὶ πῦρ] διὰ νὰ ἀναφωσι φωτιάν. — ἐν τῷ πέραν] εἰς τὸ
 πέραν μέρος, εἰς τὴν ἀντικρὺ ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. — καθηκούσαις] αἱ ὀ-
 ποῖαι ἐξετείνοντο, ἔφθανον. — παιδίσκα] κοράσια. — μορσίπους ἱματίων]
 σάκκους πλήρεις φορεμάτων. — ἐν πέτρα ἀντρώδει] εἰς βράχον σπηλαιώδη.

§ 12. δόξαι] ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔλεγον. — προσβατὸν]
 ἦτο δυνατόν νὰ προχωρήσωσιν. — κατὰ τ. ὄψο] διὰ τοῦτου τοῦ μέρους. —
 ὡς νεισόμενοι] ἢ σκοπὸν νὰ κολυμβήσωσιν τὸ β. νέω.

§ 13. ἔσπενδε] ἔκαμνε σπινδὴν, ἔχυνεν οἶνον. — καὶ τοῖς νεανίσκοις
 ἐγγχεῖν ἐκέλευε] καὶ εἰς τοὺς νεανίσκους νὰ χύσωσιν οἶνον διέταξε τοὺς
 περὶ αὐτὸν (τοὺς ἀνθρώπους του). — τοῖς σῆναι] οἱ ἰπποῖοι ἐφανάρωσαν·
 τὸ β. φαίνω. — ἐπιτελέσαι] νὰ ἐκτελέσωσιν (οἱ θεοὶ) καὶ τὰ ἐπιλοιπὰ ἀ-

ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις ἐγγεῖν ἐκέλευε καὶ εὐχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε ὄνειρατα καὶ τὸν πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. Σπείσας δ' εὐθύς ἤγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον καὶ διηγούνται ταῦτά. Ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Χειρίσοφος σπονδὰς ἐποίει. Σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγούς ἐβουλεύοντο, ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν καὶ τοὺς τε ἔμπροσθεν νικῶεν καὶ ὑπὸ τῶν ὀπισθεν μηδὲν πάσχοιεν κακόν. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δ' ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι, τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν μέσῳ τούτων διαβαίνειν. Ἐπεὶ δὲ [ταῦτα] καλῶς εἶχεν, ἐπορεύοντο. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· ὁ δὲ Ξενοφῶν τῶν ὀπισθοφυλάκων λαβὼν τοὺς εὐζωνοτάτους ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἑκδασιν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη προσποιούμενος ταύτῃ διαβάς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ τὸν ποταμὸν ἰπέας. Οἱ δὲ πολέμοιοι ὄρωντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετώς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὄρωντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοῦμπαλιν δείσαντες, μὴ ἀποληφθῆισαν, φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν τοῦ ποταμοῦ ἄνω ἑκδασιν.

γαθὰ, δηλ. τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα.

§ 14. σπονδὰς ἐποίει] διέταξε νὰ κάμωσι σπονδὰς.—συσκευάζεσθαι] νὰ μαζεύωσι τὰ σκευῆ (πράγματα) των, νὰ ἐτοιμάζονται.—ὅπως ἂν διαβαῖεν] πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ διαβῶσιν.—τοὺς ἔμπροσθεν] τοὺς μετὰ τοῦ Ὀρόντα καὶ Ἀρτούχα Ἀρμενίους.—τῶν ὀπισθεν] τῶν Καρδούγων.

§ 15. ὑπομένειν] νὰ μένη ὀπίσω.—τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον] τὰ φορηγὰ ζῶα καὶ τὸ πλῆθος, δηλ. οἱ μὴ μάχιμοι.

§ 16. ἀνὰ κράτος] με ὄλην τὴν δύναμιν.—πάλιν] ὀπίσω.—κατὰ τὴν ἑκδασιν] ἀντικρὺ τοῦ μέρους, ἔπου ἔμελλον νὰ ἐκβῶσιν (νὰ διαβῶσιν).—ταύτῃ] διὰ τοῦτου τοῦ μέρους.

§ 17. εὐπετώ] εὐκόλως.—εἰς τοῦμπαλιν] εἰς τὰ ὀπίσω, δηλ. εἰς τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἑκδασιν.—μὴ ἀποληφθῆισαν] μήπως ἀποκλεισθῶσιν.—ἔπεινον] ἔσπευδον.

Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγένοντο, ἔτεινον ἄνω πρὸς τὸ ὄρος. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἰππέων καὶ Αἰσχί-
 18 ρης ὁ τὴν τάξιν τῶν πελταστῶν τῶν ἀμῆ Χειρίσοφον ἐπεὶ
 ὄρων ἀνά κράτος φεύγοντας, εἶποντο· οἱ δὲ στρατιῶται
 βόων μὴ ἀπολείπασθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος.
 Χειρίσοφος δ' αὖ ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἰππέας οὐκ ἐδίωκεν, 19
 ἐθῆς δὲ κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξ-
 20 βαίνειν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους. Οἱ δὲ ἄνω ὄρωντες μὲν
 τοὺς ἑαυτῶν ἰππέας φεύγοντας, ὄρωντες δ' ὀπίστας σφί-
 21 σιν ἐπιόντας ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα. Ξενο-
 φῶν δ' ἐπεὶ τὰ πέραν ὄρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει
 τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στρατεύμα· καὶ γὰρ οἱ
 Καρδοῦχοι φανεροὶ ἦδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντες
 ὡς ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. Καὶ Χειρίσοφος μὲν τὰ 21
 ἄνω κατεῖχε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις ἐπιχειρήσας ἐπιδιώξει
 ἔλαβε τῶν σκευοφόρων τὰ ὑπολειπόμενα καὶ μετὰ τούτων
 ἐσθῆτά τε καλὴν καὶ ἐκπώματα. Καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν 22
 Ἑλλήνων καὶ ὁ ὄχλος ἀκμὴν διέβαινε, Ξενοφῶν δὲ στρέ-
 23 ψας πρὸς τοὺς Καρδούχους ἀντία τὰ ὄπλα ἔθετο. Ὁ δὲ
 Χειρίσοφος, ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτῷ ἀσφαλῶς εἶχε, πέμπει παρὰ

§ 18. Λύκιος] ἰδὲ Γ', γ', 20.—ἔχων] διοικῶν.—Αἰσχίρης] Ἀχαρνᾶν
 διοικῶν τὴν τάξιν τῶν πελταστῶν.—ἀπολείπασθαι] νὰ μὴ μένωσιν ὀπίσω.
 —συνεκβαίνειν] μαζὶ μὲ τοὺς ἐχθροὺς νὰ ἐκβαίνωσι καὶ ν' ἀναβαίνωσιν
 ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος.

§ 19 αὖ] ἄφ' ἑτέρου.—κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας] διὰ τῶν ὄχθῶν.
 καὶ ὀπταὶ ἐσθῆτων εἰς τὸν ποταμὸν.—ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους]
 καταβαίνων ἐπὶ τὸν ποταμὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν (τῶν πεζῶν) τῶν ὀπίσθεν (τῶν ἰπ-
 πέων). ἰδὲ § 3.—σφίσιν]—ἑαυτοῖς, καθ' ἑαυτῶν.—ἄκρα] ὑψώματα.

§ 20. ἀπεχώρει] ἀπήρξατο.—τὴν ταχίστην] ἐνν. ὁδόν=τάχιστα.—ὡς
 ἐπιθησόμενοι] μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῶσιν.

§ 21. τὰ ἄνω] τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ὑψώματα.—τὰ ὑπολειπό-
 21 μενα] τὰ μένοντα ὀπίσω.—ἐσθῆτα καλὴν] φορέματα ὠραῖα.—ἐκπώματα]
 ποτίσματα.

§ 22. ὁ ὄχλος] τὸ πλῆθος μετὰ τῶν ἀποσκευῶν.—ἀκμὴν]=ἔτι, ἀκόμη.
 —ἀντία τὰ ὄπλα ἔθετο] ἀντικρῶ (τῶν Καρδούχων) πρὸς τὰς τοὺς ἐπι-
 22 τας του

§ 23. τὰ παρ' αὐτῷ] τὰ πράγματά του.—παραγγέλλη] ὁ Ξενοφῶν.

Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότ
 24 καὶ κελεύει ποιεῖν, ὅτι ἂν παραγγέλλῃ. Ἰδὼν δ' αὐτὸ
 διαβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν πέμπας ἄγγελον κελεύει αὐτ
 μείναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ διαβάοντας· ὅταν δ' ἄρξωντ
 αὐτοὶ διαβαίνειν, ἐναντίους ἔνθεν καὶ ἔνθεν σφῶν ἐμβό
 νειν ὡς διαβησομένους· μὴ πρόσω δὲ τοῦ ποταμοῦ πρ
 25 βαίνειν. Τοῖς δὲ παρ' ἑαυτῷ παρήγγειλεν, ἐπειδὴν σφε
 ὄνη ἐξικνῆται καὶ ἀσπίς ψοφῆ, παιανίσαντας θεῖν ε
 τοὺς πολεμίους· ἐπειδὴν δ' ἀναστρέψωσιν οἱ πολέμιοι κ
 ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλπικτῆς σημήνῃ τὸ πολεμικόν, ἀν
 στρέψαντας ἐπὶ δόρυ ἠγεισθαι μὲν τοὺς οὐραγούς, θε
 ὀν δὲ πάντας καὶ διαβαίνειν ὅτι τάχιστα, ἢ ἕκαστος τὴν τάξ
 εἶχεν, ὡς μὴ ἐμποδίζειν ἀλλήλους· ὅτι οὗτος ἀριστ
 26 ἔσοιτο, ὅς ἂν πρῶτος ἐν τῷ πέραν γένηται. Οἱ δὲ Καρδοῦ
 χοὶ ὄρωντες ὀλίγους ἦδη τοὺς λοιποὺς ἐνταῦθα οὐ ἐπέ
 27 κειντο θρασέως καὶ ἤρχοντο σφενδονᾶν καὶ τοξείειν. Ο
 ἔδ' Ἕλληνες παιανίσαντες ὄρμησαν δρόμῳ ἐπ' αὐτούς· ο
 28 δὲ οὐκ ἐδέξαντο. Ἐν[τούτῳ σημαίνει ὁ σαλπικτῆς· καὶ ο

§ 24. διαβαίνοντας] ὅτι προσεπάθουν νὰ διαβῶσιν· ἰδὲ συντακτ.
 29, 1, 4.—ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ] ἐπεξήγησις τοῦ αὐτοῦ.—αὐτοὶ] οἱ περὶ τὸ
 Ξενοφῶντα.—ἐναντίους] ἀντιθέτως.—ἐνθεν καὶ ἐνθεν σφῶν] ἑκατέρωθεν
 ἑαυτῶν, ἀπὸ τὸ ἐν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος αὐτῶν (τῶν περὶ τὸν Ξεφ).—
 ὡς διαβησομένους] προσποιούμενοι ὅτι θὰ διαβῶσιν.—μη...προβαίνειν
 ἔνν. κελεύει· νὰ μὴ προχωρῶσιν.

§ 25. ἐπειδὴν...ψοφῆ] ὅταν φθάσωσιν εἰς ἀπόστασιν, ὥστε νὰ τοὺ
 φθάνῃ βολὴ σφενδόνης καὶ τὰ βέλη (τῶν ἐχθρῶν) νὰ κροτῶσιν εἰς τὰ
 ἀσπίδας των.—θεῖν] νὰ τρέχωσιν το ῶ-θεῶ.—ἀναστρέψωσιν] στρέψωσιν
 ὀπίσω.—τὸ πολεμικόν] ἔνν. σάλπισμα.—ἀναστρέψαντας ἐπὶ δόρυ] ἀφῶ
 στρέψωσιν ὀπίσω πρὸς τὸ μέρος τοῦ δόρατος· δηλ. κάμωσι μεταβολὴν ἐπὶ
 δεξιᾶ.—ἠγεισθαι] νὰ προηγῶνται οἱ οὐραγοὶ (οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ὀπισθοφυ
 λάκων)—ἢ ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν] ὅπου ἕκαστος εἶχε τὴν θέσιν τοῦ
 ἑτοῦ τεταγμένου.—ὅτι...ἔσοιτο] ἐκ τοῦ παρήγγειλεν ἔννοεῖται κατὰ
 ζεῦγμα εἶπεν.—ἐν τῷ πέραν] εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην.

§ 26. τοὺς λοιπούς] τοὺς μένοντες ἐκ τῶν ὀπισθοφυλάκων.—ἐνταῦθα
 δὴ] τότε πλέον.—ἐπέκειντο θρασέως] ἐπετίθεντο τολμηρῶς.—ἤρχοντο
 ἤρχιζαν.

§ 27. οὐκ ἐδέξαντο] ἔνν. αὐτούς· δὲν ὑπέμειναν τὴν προσβολὴν των.

§ 28. ἐν τούτῳ] ἔνν. τῷ χρόνῳ· ἐν τῷ μεταξύ.—θῆτον] ταχύτερον
 παρὰ πρότερον.—τάχιστα] εἰς τὰ ὀπίσω.—ὅτι τάχιστα] ὅσον τὸ δυνατόν
 ταχύτατα.

μὲν πολέμοι ἐφευγον πολὺ ἔτι θάπτην, οἱ δὲ Ἕλληνας
τάναντία στρέψαντες ἐφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ οὗ τὰ χίιστα.

Κεφ. Δ'. Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ
λείους γηλόφους οὐ μείον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ
ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς
πρὸς τοὺς Καρδούχους. Εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην μεγάλην
τε ἦν καὶ βασιλείον εἶχε τῷ σατράπῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλεί-
σταῖς οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτύδεια δ' ἦν δαψιλῆ.
Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα
μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγριτος ποταμοῦ. Ἐν-
τεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πεντε-
καίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμὸν. Οὗτος δ' ἦν καλὸς
μὲν, μέγας δ' οὐ· κῶμαι ἐξ πολλὰι περὶ τὸν ποταμὸν
ἦσαν. Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἑσπέραν.
Ἐπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τριβάζος ὁ καὶ βασιλεὶ φίλος γενό-
μενος καί, ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν
ἵππον ἀνεβάλλεν. Οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων καὶ προ-
πέμψας ἐρμηνεὰ εἶπεν, ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρ-
χοσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκούσαι· καὶ προσελθόν-
τες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων, τί θέλοι. Ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι

Κεφ. Δ'. § 1. Διέβησαν] τὸν Κεντρικὸν ποταμὸν.—συνταξάμενοι] τα-
χθέντες καλῶς ὡς εἰς μάχην.—πεδίον ἅπαν] ὅλο πεδιάδα.—λείους] ἄμα-
λοὺς οὐχ! πετωδείς.

§ 2. εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην]—ἡ δὲ κώμη, εἰς ἣν ἀφίκοντο καθ'
ἔλξιν.—βασιλείον] ἀνάκτορον.—τῷ σατράπῃ] διὰ τὸν σατράπην, δηλ.
τὸν Ὀρόνταν.—ἐπὶ ταῖς οἰκίαις] ἐπάνω εἰς τὰς οἰκίας.—τύρσει] πύργοι·
ὄνομα ἢ τύρσις.—δαψιλῆ] ἄφθονα.

§ 3. ὑπερῆλθον] διήλθον ὑπεράνω.—Τηλεβόαν] ποταμὸν τῆς Ἀρμε-
νίας.

§ 4. πρὸς ἑσπέραν] πρὸς δυσμὰς.—ἔπαρχος] ὑποδιοικητής.—ὁπότε
παρείη] ὅσῳκις παρευρίσκειτο.—ἀνεβάλλεν] ἀνεβίβαζεν ἐπάνω εἰς τὸν ἵπ-
πον, ὅπως ἦτο σημεῖον εὐνοίας.

§ 5. εἶπε] δηλ. διὰ τοῦ διερμηνεύου.—τις ἄρχουσι.]—τοῖς στρατηγοῖς.
—εἰς ἐπήκοον] εἰς ἀπόστασιν, ὥστε νὰ ἀκούωνται.

§ 6. σπείσασθαι] νὰ συνθηκολογήσῃ· τὸ ῥ. σπένδομαι.—ἐφ' ᾧ] ἐπὶ
τῷ ὄρω, μὲ τὴν συμφωνίαν.—ἀδικεῖν] νὰ βλάπτῃ.—ἐκείνους] δηλ. οἱ
Ἕλληνας.—δέοιτο] εἶχον ἀνάγκην.

βούλοιοτο, ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους κἀν τὰς οἰκίας λαμβάνειν τε τὰπιτῆδεια, ὅσων δέοιτο. Ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπέισαντο ἐπὶ τούτοις.

- 7 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὡς δέκα σταδίου· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεία καὶ κόμας περίξ πολλὰς πολλῶν 8 τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. Στρατοπεδευομένων δ' αἰτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κόμας· οὐ γὰρ ἐόρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ 9 τὸ πλῆθος τῆς χιῶνος. Ἐνταῦθα εἶχον [τὰ ἐπιτήδεια], ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνους παλαιούς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄπρια πιντοδαπά. Τῶν δὲ ἀποσκευασμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ 10 πολλὰ πυρὰ φαίνοντα. Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. Ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει διαθριάζειν. 11 Νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιῶν ἀπλετος, ὥστε ἀποκρύψαι καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιῶν· καὶ πολλὸς

Βωγυ 118

§ 7. διὰ πεδίου] διὰ μέτου πεδιάδος.—δύναμιν] στράτευμα.—βιολεία] ἀνίχτορα τοῦ Τιρίβιζου.

§ 8. ἔωθεν] ἀπὸ πρωίας.—διασκηνῆσαι] νὰ κατοικήσωσι χωριστά.—ἀσφαλές] ἔνν. τὸ διακηνῆσαι κατὰ κόμας.

§ 9. ἱερεῖα] κυρίως εἶναι τὰ ζῶα τὰ σφαζόμενα πρὸς θυσίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ πρὸς εὐχαρίαν.—τῶν ἀποσκευασμένων] τῶν ἀπομακρυνομένων.—νύκτωρ] ἐπὶ.—ἐν καιρῷ νυκτὸς.—φαίνοντα] φέγγοντα, λάμποντα.

§ 10. ἐδόκει δὲ] ἔκρινον λοιπὸν οἱ στρατηγοί.—ἐντεῦθεν] διὰ τοῦτο.—διαθριάζειν] ὅτι ἤρχισε νὰ ἑσπερώνη, νὰ γίνηται καλὸς καιρὸς.

§ 11. νυκτερευόντων] ἐνώπ. δὲ διενυκτερευον.—ἀπλετος] ἀφθονος.—συνεπόδισεν] ἐμπέδωσεν, ἐμπόδισεν.—ὄπρια] ὄκνηρία.—κατακειμένων] ἔνν. αὐτῶν ἐνώπ. ἐκειντο κάτω.—ἀλσειόν] θερμόν.—μὴ παραρρήσει] δὲν ἤθελε ρεῦσῃ πλησίον, ἤθελε τὸν σκεπάσῃ.

ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεεινὸν ἦν ἢ χιῶν ἐπιπεπτωκυῖα, ὅτῳ μὴ παραρῥυεῖν. Ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλ- 12
μησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχ' ἀναστὰς τις καὶ
ἄλλος ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχιζεν. Ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι
ἀναστάντες πῦρ ἕκασον καὶ ἔχρionτο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὐ- 13
ρίσκετο χρῖμα, ᾧ ἔχρῳντο ἀντ' ἐλαίου, σῦειον καὶ σπασίμι-
νον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερμίνθινον. Ἐκ
δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον εὐρίσκετο.

Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι [εἰς τὰς 14
κώμας] εἰς στέγας. Ἐνθα δὲ οἱ στρωπιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ
καὶ ἡδονῇ ἦσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ,
ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπησαν ὑπὸ ἀτα-
σθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες.

Κεφ. Ε'. Τῇ δ' ὑστεραία ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅλη δύ- 1
καινοτάχιστα, πρὶν συλλεγεῖναι τὸ στράτευμα πάλιν, καὶ
καταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασάμενοι δ' εὐθύς ἐπορεύοντο
διὰ χιόνος πολλῆς ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθη-
μερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι
Τηρίδαζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν 2
σταθμούς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν

§ 12. γυμνός] δηλ. ἀνευ ἱματίου, μόνον μὲ τὸν χιτῶνα.—τάχ'] τα-
χύως.—ἀφελόμενος] ἐνν. τὴν ἀξίνην· δηλ. ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Ξεφ. τὴν ἀξί-
νην καὶ ἔσχιζεν αὐτὸς.—ἐκ δὲ τούτου] μετὰ δὲ τοῦτο.—ἐχρίοντο] ἵνα
θεριανθῶσιν.

§ 13. χρῖμα] δι' οὗ ἔχρionτο.—σῦειον] χοίρινον λίπος.—σπασίμινον]
ἐκ σπασάμου, σουσαμολάδον.—ἐκ τῶν πικρῶν] ἐνν. ἀμυγδαλῶν.—τερμίν-
θινον] = τερεβίνθινον, ἐκ τερεβίνθου (τσικουδιᾶς).—ἐκ τῶν αὐτῶν τού-
των] δηλ. σπασάμου, ἀμυγδαλῶν, καὶ τερμίνθου.

§ 14. ἐνθα δὴ] τότε λοιπόν.—σὺν κραυγῇ καὶ ἡδονῇ] = σὺν κραυγῇ
ἡδονικῇ· σχῆμα ἐν διὰ δοῦν.—ἦσαν] ἐπορεύοντο· τὸ β. ἔρχομαι· ἰδὲ
γραμμ. § 88.—τὸ πρότερον] ὅτε ἐδόκει οὐκ ἀσφαλές εἶναι δισκηνοῦν
§ 10.—διὰ ἀτασθαλίας] ἕνεκα κακίας, ἀνοησίας.—δίκην ἐδίδοσαν] ἐτι-
μοροῦντο.

Κεφ. Ε'. § 1. πορευτέον] ὅτι ἔπρεπε νὰ πορευῶνται.—βῆ] ὅπως,
ἕπον.—τὸ στράτευμα] ἐνν. τῶν πολεμίων.—ὑπερβαλόντες] ὑπερβίντες.

§ 2. πρὸς τὸν ὀμφαλόν] μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ.—οὐδ' αἱ πηγαὶ πρόσω]
καὶ αἱ πηγαὶ αὐτοῦ] ὅτι δὲν ἦσαν μακρὰν.

Εὐφράτην ποταμὸν καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς
 3 τὸν ὀμφαλόν. Ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἱ πηγαὶ πρόσω εἶναι. Ἐν-
 τεύθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς
 τρεῖς παρασάγγας δέκα. Ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπὸς καὶ
 ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἐπνεὶ παντάπασιν ἀποκάων πάντῃ
 4 καὶ πηγῶν τοὺς ἀνθρώπους. Ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος
 ὀργυιὰ ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων
 πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. Διεγέ-
 νοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ κάοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ
 πολλά· οἱ δ' ὄψε προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον. Οἱ οὖν πάσαι
 ἤκοντες καὶ πῦρ κάοντες οὐ προσέεισαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς
 ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο [τι], εἰ
 5 τι ἔχοιεν βρωτόν. Ἐνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, ὧν εἶχον
 ἕκαστοι. Ἐνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκάετο, διατηκόμενης τῆς χιόνος
 βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἕστε ἐπὶ τὸ δάπεδον· οὗ δὴ πα-
 6 ρῆν μετεεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος. Ἐντεύθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν
 ἡμέραν ὄλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος καὶ πολλοὶ τῶν ἀν-
 θρώπων ἐβουλιμίαςαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ κα-
 ταλουμβάνων τοὺς λίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγνόει, ὅτι τὸ
 7 πάθος εἶη. Ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων, ὅτι σα-

§ 3. διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου] διὰ μέσου πεδιάδος ἐχούσης πολ-
 λὴν χιόνα. — χαλεπὸς] δύσκολος, κακός. — ἀποκάων] κατακαίων, ξηραί-
 νων. — πηγῶν] παγῶνων· γραμμτ. § 84, 4.

§ 4. διεγένοντο] ἐπέεραν ὅλην τὴν νύκτα. — ὄψε] ἀργά. — οὐ προσέ-
 σαι] δὲν ἄφινον νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὸ πῦρ. — τοὺς ὀψίζοντας] = τοὺς ὀψὲ
 προσερχομένους. — εἰ μὴ μεταδοῖεν] εἰάν δὲν ἔδιδον καὶ εἰς αὐτοὺς· συντη.
 § 57, 3. — πηγῶν] σῖτον. — βρωτόν] φαγώσιμον.

§ 5. ἐνθα δὴ] τότε λοιπόν. — ὦν] = τούτων. ἄ· εἰ ὄσων — ἐνθα δὲ]
 ὅπου δέ. — διατηκόμενης] ἐπειδὴ ἔλυωνεν. — βόθροι] λάκκοι. — ἕστε ἐπὶ
 τὸ δάπεδον] ἕως εἰς τὸ ἔδαφος. — οὗ δὴ] ὅπου, ἐκεῖ λοιπόν. — παρῆν] ἦτο
 δυνατὸν παρατ. τοῦ ἀπροσώπου πάρεστιν.

§ 6. ἐβουλιμίαςαν] ἐλιμαζαν, δηλ. ἔπαθον βουλιμίαν (μεγάλην πει-
 ναν)· τὸ β. βουλιμιάω-ω· ἴδὲ γραμμτ. § 113, 6' καὶ σημ. — καταλουμ-
 θάνων τοὺς πιπτοντας] εὐρίσκων εἰς τὸν δρόμον τοὺς ἐπίπτοντας ἐκ τῆς
 βουλιμίας. — ὅτι τὸ πάθος εἶη] τί ἦτο τὸ πάθος.

§ 7. τῶν ἐμπείρων] ἐνν. τοῦ πάθους, δηλ. τῶν γνωρίζοντων τὸ πάθος.
 — σαφῶς] φανερά. — ἀν' ἀν. — ἀναστήσονται] θὰ σηκωθῶσιν. —
 εἰ ποῦ τι ἄρῳη] ἂν ἔβλεπε πουθενὰ φαγώσιμόν τι, ὅπου ἔβλεπεν. — διε-

φῶς βουλιμῶσι κἄν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιὼν περι-
τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὄρων βρωτῶν, διεδίδου καὶ διέπεμπε
διδόντας τοὺς δυναμένους περιτρέχειν τοῖς βουλιμῶσιν.
Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο. Πορευο- 8
μένων δὲ Χειρόσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφι-
κνεῖται καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῆ κρήνη
γυναϊκᾶς καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύμα-
τος. Αὐταὶ ἠρώτων αὐτοὺς, τίνας εἶεν. Ὁ δ' ἐρμηνεύς εἶπε 9
περσισί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατρά-
πην. Αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἶν, ἀλλ' ἀπέχει
ἕκκον παρασάγγην. Οἱ δ', ἐπεὶ ὄψῃ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην
συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις. Χειρῖ- 10
σοφος μὲν οὖν καὶ ὄσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ἐν-
ταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ
δυναμένοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ
ἄνευ πυρός. Ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διεθθα- 11
μένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ τε ὑπὸ τοῦ ψύ-
χους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες. Ἐνταῦθα 12

δέδου καὶ διέπεμπε] διελόραζεν (αὐτὰ, ὅσα βρωτὰ ἔβλεπε) εἰς τοὺς δυ-
ναμένους νὰ περιτρέξωσι καὶ διέπεμπεν αὐτοὺς (τοὺς ἔστειλε παντοῦ) διὰ
νὰ δίδωσιν εἰς τοὺς βουλιμῶντας.

§ 8. ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν] ἀποῦ δὲ ἔτρωγόν τι (ὅτανίς ἔτρωγον) -
συντακτ. § 53, 2. — ἀμφὶ κνέφας] περὶ τὴν ἐσπέραν' κνέφας = σκότος.
— πρὸς τῆ κρήνη] πλησίον τῆς βρύσεως. — τοῦ ἐρύματος] τοῦ ὄχυράμα-
τος, τοῦ τείχους τῆς κώμης.

§ 9. περσισί] μὲ περσικὴν γλῶσσαν. — παρὰ βασιλέως] ἐκ μέρους
τοῦ βασιλέως. — ὄσον] σχεδόν. — τὸν κωμάρχην] τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης,
ὅστις ἦτο ὡς ὁ παρ' ἡμῶν δήμαρχος.

§ 10. ἐδυνήθησαν] ἔνω. διατελέσαι τὴν ὁδόν. — διατελέσαι τὴν ὁδόν]
νὰ τελειώσωσι, νὰ ἔλθωσι μέχρι τέλους. — ἄσιτοι] νηστικοί.

§ 11. ἐλείποντο] ἔμεινον ὀπίσω. — οἱ διεθθαμένοι τοὺς ὀφθαλμοὺς]
ὄσοι εἶχον πάθη, κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕνεκα τῆς χιόνος. — οἱ τοὺς δα-
κτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες] ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι τῶν
ποδῶν εἶχον ξεπαγιάση.

§ 12. ἐνταῦθα] τότε. — κ' ἄσιτον] ἄριστον, ὠφελιμώτατον. — μὴ ἐπίοιεν]
μὴ πως ἐπέρχωνται, ἐπιτίθενται κατὰ τῶν πισχόντων στρατιωτῶν. — ἀμφὶ
ῶν] = ἀμφὶ τούτων, ἅ' καθ' ἕλξιν. — διαφερόμενοι] φιλονεικοῦντες.

ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους φοβῆσαι· εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἦδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῶ θορυβῶ ἀμφὶ ὧν εἶχον δια-
 13 φερόμενοι. Ἐνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες [ἄτε ὑγιαίνοντες] ἔξανα-
 ναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες ἀνακραγόντες ὅσον ἐδύναντο μέγιστον τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. Οἱ δὲ πολεμιοὶ δείσαντες ἦκαν ἐαυ-
 14 τοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην καὶ οὐδεὶς ἐτι οὐδα-
 μου ἐφθέγγετο. Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῶ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραία ἤξουσί τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέττορα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῶ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστίκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς. Οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑπο-
 15 χωροῖεν. Ὁ δὲ παριῶν καὶ παροπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλύον. Οἱ δὲ
 16 ἀπήγγελλον, ὅτι ὄλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. Ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα νύλισθησαν αὐτοῦ ἀνευπυρὸς καὶ ἀδειπνοὶ φυλακάς, οἷας ἐδύναντο, καταστησάμενοι. Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους ἀναστήσαντος ἐκέλευεν ἀ-
 17 ναγκάζειν προϊέναι. Ἐν δὲ τούτῳ Χειρῖσοφος πέμπει τῶν ἐκ

§ 13. ἐνθα δὴ] τότε λοιπόν.— ἔδραμον] ἀόρ. τοῦ τρέχου· ἰδὲ γραμμτ. § 97, 7.— ἀνακραγόντες] ἰδὲ γραμμτ. § 68 καὶ 75 σημ.— δείσαντες] φοβηθέντες· γραμμτ. § 89, 2.— ἦκαν] ἀόρ. τοῦ ἵκμι· ἐββ' ἔθθησαν— εἰς τὴν νάπην] εἰς τὴν κοιλάδα.— ἐφθέγγετο] ὠμίλησεν· τὸ β' φθέγγομαι.

§ 14. ἐπ' αὐτούς] πρὸς αὐτοὺς, διὰ τὰ τοὺς πάρωσιν.— καθειστίκει] εἶχε διορισθῆ.— ἀνίστασαι] προσεπάθουν νὰ τοὺς σηκώσωσιν· ἰδὲ συντακτ. § 29, 2, 3.— οὐχ ὑποχωροῦν] δὲν ἐπροχώρουν.

§ 15. ὁ δὲ]— αὐτός δέ, δηλ. ὁ Ξενοφῶν.— παριῶν... τοὺς ἰσχυροτάτοις] ἐργόμενος πρὸς τοὺς δυνατωτάτους.— σκέψασθαι] νὰ παρατηρήσωσι, νὰ ἐξετάσωσι· τὸ β'. σκεπέσμαι· οὔμαι.— τί εἴη τὸ κωλύον] τί ἐμπόδιζεν πλαγίᾳ ἐρώτησις.

§ 16. ἐνταῦθα] τότε.— αὐτοῦ] ἐπὶ τ. τοπικόν.— πρὸς ἡμέραν ἦν] ἐπλησάζε νὰ ζημερώσῃ.— ἀναστήσαντος ἀναγκάζειν προϊέναι] ἀφοῦ τοὺς σηκώσωσι, νὰ τοὺς ἀναγκάζωσι νὰ προχωρῶσιν.

§ 17. ἐν δὲ τούτῳ] ἐνν. τῷ χρόνῳ— ἐν τῷ μεταξύ.— τῶν ἐκ τῆς κό-

τῆς κόμης σκεψομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενούντας τούτοις παρέδωσαν κομίζεῖν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο καί, πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθέναι, ἦσαν πρὸς τῇ κόμῃ, ἔνθα Χειρίσοφος νύλλιζετο. Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε 18 κατὰ τὰς κόμας ἀσφαλῆς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. Καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες, ἃς ἐώρων κόμας ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως 19 ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν πρὸς Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου 20 δὲ παρίοι κόμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κόμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχομένους καὶ εὐθυμομένους καὶ οὐδαμῶθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν 21 κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοίρεια, μύσχεια, ὀρνίθεια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις τοῖς δὲ κριθίνοις. Ἐπεὶ δ' ἀλ- 22 λήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσίζοντος ἐρμηνέως,

μη] ἐνν. τινάς=τῶν ἐν τῇ κόμῃ ὄντων τινάς πέμπει ἐξ αὐτῆς· κατὰ βραχυλογίαν.—σκεψομένους] διὰ νὰ ἴδωσιν.—πῶς ἔχοιεν] πῶς ἦσαν, εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρίσκοντο.—ἄσμενοι] εὐχαρίστως.—κομίζεῖν] διὰ νὰ τοὺς φέρωσιν.—ἐνθα]=ἐν τῇ.

§ 18. ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλήλοις] ἀφοῦ ἔσμιξαν, ἀνταμώθησαν.—αὐτοῦ]=ἐνθα νύλλιζετο.—οἱ δὲ ἄλλοι] στρατιῶται.—διαλαχόντες] διὰ λαγνοῦ διαμοιράσαντες· τὸ β. διαλαγχάνω· ἴδε γραμμτ. § 56, 2, γ' καὶ § 95, 11.—ἃς ἐώρων κόμας] καθ' ἑλξίν ἀντὶ τὰς κόμας, ἃς ἐώρων.—τεὸς ἑαυτῶν] στρατιώτας.

§ 19. ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις] ἔχοντας πάντα ἄσθονα.

§ 20. παρίοι] ἐπέρονα.—ἐτρέπετο] ἐπορεύετο.—κατελάμβανε] εὐρίσκειν αὐτούς—οὐδαμῶθεν ἀφίεσαν] ἀπὸ πούθε· ἀ δὲν τοὺς ἀφίενον νὰ ἀπέλθωσιν.—αὐτοῖς] τοῖς περὶ τὴν Ξενοφῶντα.

§ 21. οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ]=πανταχοῦ.—πυρίνοις] ἐκ σίτου.

§ 22. περσ[ι]νοῖς] ἐμιλοῦντος τὴν περσικὴν γλῶσσαν.—τίνοι] διὰ ποῖον, χάριν τίνος.—ὅτι βισιλεῖ δασμός] ἐνν. τρέφονται· ὅτι ἐτρέφοντο διὰ τὴν βισιλέα (νὰ σταλῶσιν) ὡς φόρος.—Καλύβας] κατὰ μετωνυμίαν ἀντὶ τὴν χώραν τῶν Καλύβων.—καὶ ἐν ὁδῷ ἐφραζεν ἢ εἶη] κατὰ πρόληψιν ἀντὶ καὶ ἐφραζεν, ἢ εἶη ἢ ὁδός.—ἦ] ἐπιφθ. τοπικόν, διὰ ποίου μέρους.

τίς εἶν ἡ χώρα. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. Καὶ πάλιν ἡρώ-
των, τίνοι οἱ ἵπποι τρέφονται. Ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεὶ δασυός.
τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας καὶ τὴν ὁδὸν
23 ἔφραζεν, ἣ εἶν. Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὄχρητο ἄγων Ξενοφῶν
πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας καὶ ἵππον, ὃν εἰλήθει, παλαιτε-
ρον δίδωσι τῷ κωμάρχη ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἤκουεν
αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου δεδιώς, μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκά-
κωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει
καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν [καὶ λοχαγῶν] ἔδωκεν ἐκάστῳ
24 πῶλον. Ἦσαν δ' οἱ ταύτη ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν,
θυμοειδέστεροι δὲ πολὺ. Ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρ-
χης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία
περιελεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σα-
κίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστροῦ.

1 Κεφ. Γ'. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν ὀγδόη, ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὰ
σταθμοὺς ἀνά πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας παρὰ τὸν Φά-
2 σιν ποταμὸν εὖρος πλεθριαῖον. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν στα-
θμοὺς δύο παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ πεδῖον ὑπερ-
βολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί.
3 Χειρῖσοφος δ' ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ,
ἐπαύσατο πορευόμενος ἀπέχων εἰς τριάκοντα σταδίους, ἵνα
4 μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλησιάσῃ τοῖς πολεμίους. Ἐπεὶ δὲ ἦλ-

§ 23. *ἑαυτοῦ οἰκέτας*] τοῦ κωμάρχου οἰκέτους.—*παλαιτερον*] ἰδὲ γραμμ. § 38, 1.—*δαι*] διότι.—*ἐκεκάκωτο*] εἶχε κακοπαθήσῃ, εἶγε ταιπωρηθῇ.—*τῶν πώλων*] ἕνα.

§ 24. *ταύτη*] τούτου τοῦ τόπου, δηλ. τῆς Ἀρμενίας.—*μείονες*] μικρότεροι.—*σακία*] μικροὺς σάκους.—*περιελεῖν*] νὰ περιτολίσσῳσιν τὸ ῥ. περιελεῖω ὦ.—*ἄγωσιν*] πορεύονται.—*κατεδύοντο*] ἐβυθίζοντο.

§ 1. *ἀνά πέντε*] γραμμ. § 47, 10.—*Φᾶσιν*] περιχώταμον τοῦ Ἀράξου.—*εὖρος*] κατὰ τὸ πλάτος.—*πλεθριαῖον*] ἴσον πρὸς ἓν πλῆθρον (100 πόδας)· ἰδὲ γραμμ. § 111, 1γ'.

§ 2. *ὑπερβολῇ*] διαβάσει.—*ἀπήντησαν*] ἦλθον ἐναντίον αὐτῶν.—*Φασιανοί*] κατοικοῦντες περὶ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν.

§ 3. *εἰς τριάκοντα*] ἕως τριάκοντα.—*κατὰ κέρας ἄγων*] παρεύμενος οὕτως, ὥστε νὰ προηγήται τὸ κέρας (ἄκρον) τοῦ στρατεύματος, οἱ δὲ λόχοι πορεύονται ὀπίσθεν ἢ εἰς τοῦ ἄλλου.

θον οἱ ὀπισθοφύλακες, συνεκάλεσε τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς καὶ ἔλεξεν ὧδε· Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς ὄρατε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους· ὧρα δὲ βουλευέσθαι, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ παρ' ἰγγεῖλαι 5 μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλευέσθαι εἴτε τήμερον εἴτε αὖριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. Ἐμοὶ 6 δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὶν τάχιστα ἀριστίσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς τάχιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Εἰ γὰρ διατρίψωμεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἷ τε νῦν ἡμᾶς ὀρθῶντες πολέμιοι θαρρόαλωτέροι ἐσονται καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαρρόύντων πλείους προσγενέσθαι. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν 7 εἶπεν· Ἐγὼ δ' οὕτω γινώσκω. Εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι, τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχοίμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾶστα ὑπερβάλλειν, τοῦτο μοι δοκεῖ σκεπτόν εἶναι, ὅπως [ὡς] ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν. Τὸ 8 μὲν οὖν ὄρος ἐστὶ τὸ ὀρώμενον πλέον ἢ ἐξ' ἐξήκοντα στάδια, ἄνδρες δ' οὐδαμοῦ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεροὶ εἰσιν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔτοιμός εἰμι τοὺς ὀπισθοφύλακας ἔχων, 9

§ 4. τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους] τὰ μέρη διὰ τῶν ὁποίων ἠδύναντο νὰ ὑπερβῶσι (νὰ περάσωσι) τὸ ὄρος.—ὅπως ἀγωνιούμεθα] πῶς θ' ἀγωνισθῶμεν, θὰ πολεμήσωμεν.

§ 5. ἀριστοποιεῖσθαι] νὰ γευματίζωσιν.—εἴτε τήμερον εἴτε αὖριον]= πότερον τήμερον ἢ αὖριον· πλῆγία ἐρώτησις.—ὑπερβάλλειν] νὰ ὑπερβῶμεν, νὰ περάσωμεν.

§ 6. γε] τοῦλάχιστον.—ἐπὶν τάχιστα] εὐθύς ἀφοῦ.—ἐπὶ τοὺς ἄνδρας] κατὰ τῶν ἐχθρῶν.—διατρίψωμεν] γρονθοτριβήσωμεν.—εἰκὸς] ἐνν. ἐστὶ ἐπόμενον εἶναι.—προσγενέσθαι] νὰ προστεθῶσιν.

§ 7. ἐγὼ δ' οὕτω γινώσκω] ἐνῶ ὁμως ταύτην ἔχω τὴν γνώμην.—ε. ὅτι] δηλ. ὅπως μαχοίμεθα (πῶς θὰ πολεμήσωμεν).—ῥᾶστα] εὐκολώτατα.—ὑπερβάλλειν] ἐνν. τὸ ὄρος, νὰ περάσωμεν τὸ ὄρος.—σκεπτόν] = δεῖν σκοπεῖσθαι· πρέπει νὰ σκεπθῶμεν, νὰ ἐξετάσωμεν.—σώματα ἀνδρῶν]= ἄνδρας, κατὰ περίφρασιν

§ 8. ἐξ' ἐξήκοντα στάδ.] εἰς ἕκτασιν ἐξήκοντα σταδίων.

§ 9. καταλαμβάνομεν] διὰ νὰ καταλάβω.—ἡγεμόνας] ὀδηγούς.—κλιωπῶν] κλεπτῶν. ἢ ὄνομισ. ὁ κλώψ.—τούτων καὶ πυνθαγομαί] παρὰ τούτων καὶ πληροφοροῦνται.—ἀλλὰ νέμεται αἰεὶ καὶ βοῦσι] ἀλλ' ἐπειδὴ βόσκειται ὑπὸ αἰγῶν καὶ βοῶν, εἶναι βατόν.—λάβωμεν] καταλάβωμεν, πιά-

- ἐπειδὴν δειπνήσωμεν, ἰέναι καταληψόμενος τὸ ὄρος. Ἐχὼ δὲ καὶ ἠγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες τῶν ἐπομένων ἡμῖν κλωπῶν ἔλοβόν τινας ἐνεδρεύσαντες· τούτων καὶ πυλθάνομαι, ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται αἰξὶ καὶ βυσίν· ὅστε ἄνπερ ἄπαξ λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς
- 10 ὑποζυγίοις ἔσται. Ἐλπίζω δὲ οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι, ἐπειδὴν ἴδωσιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ τῶν ἄκρων· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν. Ὁ δὲ Χει-
- 11 ρίσοφος εἶπε, Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι καὶ λιπεῖν τὴν ὀπισθοφυλακίαν; Ἀλλὰ ἄλλους πέμψον, ἂν μὴ τινες ἐθέλοντες ἀγα-
- 12 θοὶ φαίνωνται. Ἐκ τούτου Ἀριστόνυμος Μεθυδριεὺς ἔρχεται ὀπλίτας ἔχων καὶ Ἀριστέας Χίος γυμνῆτας καὶ Νικόμαχος Οἰταῖος γυμνῆτας· καὶ σύνθημα ἐποιήσαντο, ὁπότε
- 13 ἔχοιεν τὰ ἄκρα, πυρὰ κάειν πολλά. Ταῦτα συνθέμενοι ἠρίστων· ἐκ δὲ τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίτοφος τὸ στράτευμα πᾶν ὡς δέκα σταδίους πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως ὡς μάλιστα δοκοῖεν ταύτη προσάξει.
- 14 Ἐπειδὴ δὲ ἐδειπνησαν καὶ νύξ ἐγένετο, οἱ μὲν ταχθέντες ὄχοντο καὶ κατ' λαμβάνουσι τὸ ὄρος, οἱ δὲ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαύοντο. Οἱ δὲ πολέμοι ἐπεὶ ἤσθοντο τὸ ὄρος ἐχόμενον, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἕκασον πυρὰ πολλά διὰ νυκτός.

σωμεν.—βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται] θὰ ἴναι δυνατόν καὶ εἰς τὰ ὑποζύγια νὰ ἀναβαίνωσιν.

§ 10. ἐν τῷ ὁμοίῳ] εἰς ἴσους θέσιν, δηλ. ἐπάνω εἰς τὰ ἄκρα (κορυφὰς) τοῦ ὄρους.—εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν] εἰς ἴσην θέσιν μὲ ἡμᾶς.

§ 11. καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι] καὶ τίς ἀνάγκη εἶναι σὺ νὰ πορεύῃσαι.—οὐδὲμία ἀνάγκη εἶναι.—ἀγ. θοὶ] ἀνδρεῖοι.

§ 12. ἐκ τοῦ·ου] μετὰ τούτου.—Οἰ·αἰοι] ἐκ τῆς Οἰ·της ὡς κατοικῶν ὑπὸ τὴν Οἴτην, ὄρος -ῆς Θεσσαλίας.—σύνθημα ἐποίησεν] συνέθετο=συνεφώνησαν—ὁπότε ἔχοιεν] ὅτε ἤθελον κατέχειν.

§ 13. ἐκ δὲ τοῦ ἀρίστου] μετὰ δὲ τὸ ἀριστόν (τὸ γεῦμα).—προήγαγε τὸ σιμάτευμα] διέταξε νὰ προχωρήσῃ τὸ στράτευμα.—ὡς δέκα] ἕως δέκα—ὡς μάλιστα] ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον.—ταυτη] ἐπ' αὐτῆς τοπικόν· διὰ τούτου τοῦ μέρους.—προσάξει] ὅτι ἔμελλε νὰ πορευθῆ κατ' αὐτῶν.

§ 14. οἱ ταχθέντες] οἱ ὀρι-θέντες νὰ καταλάβωσι τὰ ἄκρα (ἰδὲ § 20)—αὐτοῦ] ἐκεῖ, δηλ. ὅπου ὁ Χειρίσοφος προήγαγε τὸ στράτευμα (§ 21).—γ. ηγώρεσαν]=ἐγρηγόρουν, ἠγρόπουν, γραμμτ. § 55.—διὰ νυκτός] διαρκείας τῆς νυκτός, ὅλην τὴν νύκτα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ἦγε 15
κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα
ἐπῆσαν. Τῶν δ' αὖ πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενον ἐπὶ τῇ 16
ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπάντα τοῖς κατὰ τὰ
ἄκρα. Πρὶν δὲ ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις, συμ-
μιγνύσασιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα καὶ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ
διώκουσιν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτα- 17
σταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῳ ἔθεον πρὸς τοὺς παρατεταγμένους,
Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοῖς ὀπίταις. Οἱ 18
δὲ πολέμοι οἱ ἐπὶ τῇ ὁδῷ ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἠττώμενον,
φεύγουσι καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέβρα δὲ
πάμπολλα ἐλήφθη, ἃ οἱ Ἕλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτον-
τες ἀχρεῖα ἐποίουν. Ὡς δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τροπαῖον 19
στησάμενοι κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον καὶ εἰς κόμας πολ-
λῶν κάλαθων γεμούσας ἦλθον.

Κεφ. Ζ'. Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους στα-
θμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέ-
λιπε· χωρία γὰρ ἔκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ

§ 15. ἦγε] ἐπορεύετο πρὸς τὴν ὁδόν.—κατὰ τὰ ἄκρα] τὰς ἀκρωτείας
καταλαμβάνοντες.

§ 16. ὁ πολὺ] τὸ περισσότερον μέρος.—ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ] εἰς τὴν διε-
κτασίαν.—ἀπάντα] ἐπορεύετο ἐναντίον τῶν εἰς τὰς ἀκρωτείας ὄντων Ἑλλ.
—ὁμοῦ εἶναι] πρὶν νὰ συναντηθῶσι, συγκρουσθῶσιν.—τοὺς πολλοὺς] οἱ
περισσότεροι τῶν Ἑλλ. καὶ βιβλ. δηλ. τὰ κύρια σώματα. συμμιγνύ-
σασιν] συμπλέκονται, συγκρούονται.—οἱ κατὰ τὰ ἄκρα] οἱ ὄντες εἰς τὰς
ἀκρωτείας Ἑλλ. καὶ βάσθροισι.

§ 17. οἱ ἐκ τοῦ πεδίου] κατὰ βραχυλογίαν ἀντὶ οἱ ἐν τῷ πεδίῳ εἰς αὐ-
τοῦ.—δρόμῳ] τροχάδην.—ἔθεον] ἔτρεγον.—βάδην ταχὺ] βιβάδων τα-
χέως, μὲ βῆμα ταχύ· ἴδε γραμμ. § 115, 6', 2, 6'.

§ 18. ἐπὶ τῇ ὁδῷ] δηλ. τὸ μέρος αὐτῶν. ὁ ἀπάντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα·
§ 24. —γέβρα] ἀσπίδες πλεκταὶ ἐκ κλάδων.—ἀχρεῖα] ἄχρηστα.

§ 19. ὡς δ' ἀνέβησαν] ἀφοῦ δὲ ἀνέβησαν.—πολλῶν κάλαθων γεμού-
σας] ἀπὸ πολλὰ καὶ καλὰ πράγματα γεμάτας.

Κεφ Ζ'. § 1. ἐκ τούτων] μετὰ ταῦτα.—εἰς Ταόχους] εἰς τὴν χώραν
τῶν Ταόχων.—ἐπέλιπε] ἔλειψαν, ἐσώθησαν.—ἰσχυρὰ] ὀχυρά.—εἶχον
ἀνακεκομισμένοι] εἶχον φέρη ἐπάνω· περιφραστικὸς ὑπερσυντέλικος τοῦ
ἀνακομίζομαι.

KISTE

2 ἐπιτήδεια πάντα εἶχον ἀνακεκομισμένοι. Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο
πρὸς χωρίον, ὃ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰκίας — συνελη-
λυθότες δ' ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη
πολλά — Χειρίσοφος μὲν οὖν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εἰ-
θὺς ἦκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη
προσῆει καὶ αὐθις ἄλλη· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι,
3 ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλω. Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἤλαθε σὺν τοῖς
ὀπισθοφυλάξι καὶ πελτασταῖς καὶ ὀπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέ-
γει Χειρίσοφος. Εἰς καλὸν ἦκετε· τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον·
τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ
χωρίον.

4 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλ-
λίμαχος Παρράσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν
τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι
5 λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. Ὁ δὲ Ἀγασίας δεισας, μὴ οὐ
πρώτος παραδράμῃ εἰς τὸ χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστόνυμον
πλησίον ὄντα παρακαλέσας οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα ἐταί-
ρους ὄντας οὔτε ἄλλον οὐδένα χωρεῖ αὐτὸς καὶ παρερχεται
6 πάντας. Ὁ δὲ Καλλίμαχος ὡς ὄρᾳ αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμ-
βάνεται αὐτοῦ τῆς ἵτιος· ἐν δὲ τούτῳ παραθεῖ αὐτοὺς Ἀρι-
στόνυμος Μεθυοριεύς καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς·

§ 2. *συνεληλυθότες ἦσαν*] = συνεληλύθεσαν. εἶχον συνέληθη. — *αὐτόσε*] εἰς τὸ γασόν (θέσιν) αὐτό. — *οὐθὺς ἦκων*] εὐθὺς ὡς εἶπεν ἔλαθη. — *καὶ αὐθις ἄλλη*] ἐν τάξι προσῆει : καὶ πάλιν ἄλλη. — *ἦν*] = οἶόν τ' ἦν· διότι δὲν ἦτο δυνατόν. — *ἀθρόοις περιστῆναι*] ἐνν. αὐτοῖς (τοῖς "Ἐλλ.). ἴλοι : οὐοὺ νὰ τοὺς περικυκλώσωσιν.

§ 3. *ἐνταῦθα δὴ*] τότε λοιπόν. — *εἰς καλὸν*] διὰ καλὸν (σὲ καλό), ἐπο-
μένως εἰς κατάλληλον καιρὸν. — *αἰρετέον*] πρέπει νὰ κυριεύσωμεν. — *οὐκ ἔστι*] οὐκ ἔστι· δὲν θὰ ἔχῃ τὸ στράτευμα.

§ 4. *ἡ ἡγεμονία*] ἡ ὁδηγία, ὁηλ. νὰ προπορεύηται.

§ 5. *δεισας, μὴ οὐ πρώτος παραδράμῃ*] ἐπειδὴ ἐφοβήθη, μὴ πω-
δὲν περᾶσθαι πρώτος. — *αὐτόσ*] ἄνευ — *παρέρχεται*] περὶνῶ.

§ 6. *ὡς ὄρᾳ*] καθὼς βλέπει, ὁηλ. ὅτε εἶδεν. — *ἐπιλαμβάνεται*] αὐτὸς
τῆς ἵτιος] τὸν πιάνει ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ἰστίδος. — *παραθεῖ αὐτοὺς*] παρατρέχει αὐτοὺς, ποσπερνᾶ αὐτοὺς. — *ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς*] οἰκειο-
ποιοῦντο ἀνδρείαν, ἤθελον νὰ φαίνωνται ἀνδρεῖοι. — *ἐρίζοντες*] ἀμιλλώ-
μενοι.

πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ ἀντιγωνίζοντο
 πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἰροῦσι τὸ χωρίον.
 Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα. Αἱ γὰρ γυναῖκες ῥίπτονσαι τὰ
 αἰδία εἶτα ἑαυτὰς ἐλκατεῖ ῥίπτουν καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύ-
 τως. Ἐνταῦθα δὴ καὶ Αἰνεΐας Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδὼν τινα
 ἔχοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπιλαμ-
 βάνεται ὡς κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται καὶ ἀμφότεροι
 ἔρχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. Ἐντεῦθεν
 ἄθροιστοι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι
 πολλοὶ καὶ πρόβατα.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ
 παρασάγγας πεντήκοντα. Οὗτοι ἦσαν, ὧν διήλθον, ἀλκιμώ-
 ται καὶ εἰς χεῖρας ἦσαν. Εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι
 τοῦ ἤτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμ-
 μένα. Εἶχον δὲ καὶ κνημίδας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώ
 ἄνω μαχαίριον ὅσον ξυήλην Λακωνικὴν, ᾧ ἔσφαττον, ὧν
 κρατεῖν δύναιντο, καὶ ἀποτεμνόμενοι ἂν τὰς κεφαλὰς ἔχον-
 τες ἐπορεύοντο καὶ ἤδον καὶ ἐχόρευον, ὅποτε οἱ πολέμοι
 αὐτοῦς ᾄψασθαι ἔμελλον. Εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα

§ 7. ἐνταῦθα δὴ] τότε λοιπόν.— γὰρ] δηλαδὴ.— ἐλκατεῖ ῥίπτουν
 αἰδία] ἐρρίπτοντο κατόπι καὶ αὐταί, ὅπως ἔκαμαν χορεύουσαι αἱ γυ-
 ναῖκες τοῦ Σουλίου εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ζυλόγκου, ἵνα μὴ πέσωσιν εἰς
 χεῖρας τῶν ἐχθρῶν.— ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν] ἵνα ῥιπθῇ.— ἐπιλαμβάνεται]
 αὐτοῦ τὴν πιάνη.— ὡς κωλύσων] μὲ σκοπὸν νὰ τον ἐμποδίσῃ.

§ 8. ἐπισπᾶται] τὸν τραβᾶ, τὸν συμπαρασύρει.— ἔρχοντο φερόμενοι]
 ἐλήφθησαν.— κατὰ τῶν πετρῶν] ἀπὸ τοὺς βράχους κάτω.

§ 9. διὰ Χαλύβων] διὰ μέσου τῆς γῶρας τῶν Χαλύβων.— ὧν διήλθον]
 αὐτῶν, οὓς διήλθον ἀπὸ ὄλους ἐκεῖνους, διὰ τῆς γῶρας τῶν ὁμοίων
 ἔχοντων.— ἀλκιμώτατοι] ἀνδρείοτατοι.— καὶ εἰς χεῖρας ἦσαν] ἦρχοντο
 εἰς χεῖρας, δηλ. συνεχροῦντο.— λινοῦ] ἰδὲ γραμμ. § 17.— ἤτρου] ὑπο-
 στέρσιον.— πτερύγῃ] ἦσαν λωρία δερμάτινα εἰς τὰ ἄκρα τοῦ θώρακος.—
 σπάρτα] σχοινία στρημμένα ἀπὸ σπᾶσον.

§ 10. κνημίδας καὶ κράνη] ἰδὲ βιβλ. Δ', κεφ. 6', 16.— ξυήλη] μέ-
 γαλη καὶ κυρτή.— ἔσφαττοι] κρατοῦντες αὐτάς.— ὅποτε] ὁσάκις.— μίαν λέγ-
 οῦσαν] δηλ. γῶρας τὸ στενᾶκιον ἢ τὸν σαυρωτῆρα, δι' οὗ τὸ δόρυ ἐνε-
 γνύετο εἰς τὴν γῆν.

- 11 πύχων μίαν λόγχην ἔχον. Οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πόλισσιν· ἐπεὶ δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἕλληνας, εἶποντο αἰὲ μαχούνοιοι. Ὄκουν δὲ ἐν τοῖς ὄχυροῖς καὶ τὰ ἐπιτάχεια ἐν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ἦσαν· ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοῦ Ἕλληνας, ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν, ἃ ἐκ τῶν Τρῶων ἔλαβον. Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ἄρπασον ποταμὸν εὖρος τεττάρων πλέθρων. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Σκυθηνῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας· ἑκατοσι καὶ ἐξήκοντα ἐξ ἑκάστης παρασάγγας ἑκατοσι διὰ πεδίου εἰς κώμας, ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. Ἐντεῦθεν διήλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας ἑκατοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἐκαλεῖτο Γυμνιάς. Ἐκ ταύτης [τῆς χώρας] ὁ ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἠγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἐκείνης 14 τῶν πολεμίας χώρας ἀγοῖ αὐτούς. Ἐλθὼν δ' ἐκεῖνος λέγει αὐτοῖς ὅτι ὄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον, ὅθεν ὄψονται τὴν θάλατταν· εἰ δὲ μή, τιθάναι ἐπληγγεῖλατο. Καὶ ἠγοῦμαι αὐτοῖς ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν [ἑαυτοῦ] πολεμίαν, παρεκελεύσασθαι αὐτοὺς αἰθεῖν καὶ φθίρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ ὀπλον ἐγένετο, 15 τούτου ἕνεκεν συνέλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας.

§ 11. ἐπὶ κατέλθοιεν] ἀφ' οὗ κτήνη ἔλαβον. — μαχούνοιοι] ἵνα συναρπάξωσι ἐκείνην. — ἀνακεκομισμένοι ἦσαν] ὑπερσυνεπὲς τοῦ ἀνακομίζομαι εἰς τὴν ἐκείνην. — ἀεὶ μαχούνοιοι] ἀπὸ αὐτοῦ δηλ. ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Καλύβων. — ἐκ τῶν Τρῶων ἔλαβον] ἰδὲ ἀνωτέρω § 14.

§ 12. ἐκ τούτου] μετὰ τοῦτο — Ἄρπασον] ποταμὸν τῆς Ἀρμενίας διὰ Σκυθηνῶν] διὰ τῆς χώρας τῶν Σκυθηνῶν, οἵτινες κατέκρινον οὐκ ἐπὶ τῆς Ἀρμενίας. — ἑκατοσι καὶ ἐξήκοντα] ἐπρουηθεύθησαν τροφίς.

§ 13. Γυμνιάς] ἡ νῦν Ἐρζερούμ. — ὁ ἄρχων] τῆς χώρας. — αὐτῶν] τοῦ καὶ τῶν ὑπερχόνου.

§ 14. Ἐκεῖνος] ὁ ἠγεμὸν, ὁ ὁδηγός. — πέντε ἡμερῶν] ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. — εἰς χωρίον ὅθεν] εἰς τόπον, ἀπὸ τίνος ὀπίσθεν. — εἰ δὲ μή] ὄξει αὐτοὺς εἰς χωρίον ὅθεν ὄψονται τὴν θάλατταν. — ἐπληγγεῖλατο] ὑπεσχέθη. — παρεκελεύσασθαι] πρότερον τοὺς Ἕλληνας. — αἰθεῖν] νὰ καίωσιν. — καὶ ἐκ τούτου. — συνέλθοι] ἦθε ἀσζέτους. — οὐ τῆς τῶν Ἑλλ. εὐνοίας] καὶ ὄχι ἕνεκα τῆς ποδὸς τοῦ Ἕλληνας εὐνοίας.

§ 15. Ἐπὶ τὸ ὄριον] — ἐπὶ τὸ χωρίον ὅθεν ὄψονται τὴν θάλατταν. — ὄριον δ' ἦν ἡ φάραξ] ἀνομάζετο δὲ τὸ ὄριον. — ἐγένετο ἐπὶ τοῦ ὄριου] ἐφ' ὅσον ἐπ' αὐτὸν εἰς τὸ ὄριον.

κινούνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῆ πέμπτη ἡμέρα· ὄνομα δὲ τῶ
 ἦν Θάχης. Ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους,
 αὐγὴ πολλὰ ἐγένετο. Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὄπι- 16
 ψύλακες ᾤθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολε-
 ους· εἶποντο γὰρ ὅτισθεν οἱ ἐκ τῆς καομένης χώρας καὶ
 τῶν οἱ ὀπισθοψύλακες ἀπέκτεινάν τε τινὰς καὶ ἐζώνθη-
 ν ἐνέδραν ποιησάμενοι καὶ γέβρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν
 βοδόμενα ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. Ἐπειδὴ δ' ἡ βοή πλείων τε ἐγί- 17
 ετο κα' ἐγγύτερον καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ
 οὓς αἰεὶ βοῶντας καὶ πολλῶ μείζων ἐγίνετο ἡ βοή. ὅσῳ
 πλείους ἐγίνοντο, ἐδόκει δὴ μείζον τι εἶναι τῶ Ξενο- 18
 ντι καὶ ἀναβάς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἰπλέας
 αλαβὼν παρεβούθει καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶντων τῶν
 στρατιωτῶν θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγυώντων. Ἐνθα δὴ
 εον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοψύλακες καὶ τὰ ὑποζύγια ἡ-
 ῦνετο καὶ οἱ ἵπποι. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, 19
 ταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ
 χαγούς δακρύνοντες. Καὶ ἐξαπίνης ὄτου δὴ παρεγγυήσαν-
 οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέ-
 αν. Ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοδουείων καὶ 20
 ακτηρίας καὶ τὰ αἰχμαλῶτα γέβρα καὶ ὁ ἠγεμὼν αὐτός τε
 ατέμενε τὰ γέβρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. Μετὰ ταῦτα 21

§ 16 ἄλλοι] ἄλλοι παρὰ οἱ ὀπισθεν ἐπιτιθέμενοι. — δασειῶν βοῶν ὠ-
 βοδόμεναι] μετὰ τὰ ὠμά (ἀκατέργαστα) δέρματα βοῶν δασυτέρων κεκαλυμμένα.

§ 17. εἰ αἰεὶ ἐπιόντες] οἱ ἐκάστοτε ἐρχόμενοι κατόπιν. — δρόμῳ] δρο-
 μίως. — δὴ] = ἦδη, πλεον. — μείζον τι] κάτι ποῦ μᾶλλον, πολὺ σπουδαίον.

§ 18. Λυκίο] ἀρχηγὸν τῶν ἰππέων. — πα. εβοήθη] ἐσπευδε πρὸς βοή-
 θειαν. — τάχα] ταχέως = παρεγγυώντων] παροτρυνόντων τοὺς κατόπιν ἐο-
 ροιμένους νὰ σπεύσωσι νὰ ἴδωσι τὴν θάλασσαν ὡς τὴν μότην σωτηρίαν των.

§ 19. ἐπὶ τὸ ἄκρον] ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Θήγου. — ἡ-
 ῦνετο, δὴ] τότε πλεον. — πε. ἐβ. λ' ο' αἰληλο εἰ] ἐνηγκιζόντο, ἐν-
 τὸν χάριος. — ἐξαπίνης] ἕξισφα. — θεον δὴ] οἰουδήποτε. δηλ. ἄγνωστον
 ἄνθρωπος. — κολωνον] λόγον.

§ 20 διεκελεύετο] ἐνν. κατατέμνων, παρεκίνεσι νὰ κατακόπτωσι, διὰ
 νὰ γείνωσιν ἄχρηστα.

§ 21. ἀπὸ κοινῶ] ἀπὸ τῶν κοινῶν. — θιάλη] ἀγγεῖον πλατὺ ἀνοικτόν,
 τὸ ὀπίσθεν ἔθετον φαγητὸν ἢ καὶ ἔπινον δι' αὐτοῦ (τάσι). — σκευήν]

τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσιν δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ θιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἧ·ει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δεῖξας αὐτοῖς, οὗ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἐσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο [τῆς νυκτὸς] ἀπιών.

- 1 Κεφ. Η'. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὠρίζε τὴν τῶν Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σκυθηνῶν. Εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἶον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὠρίζων, οἱ' οὗ ἔδει διαβῆναι. Ἦν δὲ οὗτος δασυὲς δένδροισι παχέσι μὲν οὗ, πυκνοῖς δέ. Ταῦτ', ἐπεὶ προσπῆλθον οἱ Ἕλληνες, ἔκοπτον σπείδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελεθεῖν. Οἱ δὲ Μάκρωνες ἔχοντες γέροντα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας κατ' ἀντιπέραν τῆς διαβάσεως παραταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλοισι διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔρριπτον· ἐξικνούστων γὰρ οὗ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

- 4 Ἐνθα δὲ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ Ἀθήνησι φάσκων δεδοικευκέναι λέγων, ὅτι γινώσκουσι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην πα-

στολήν.—*δαρεικό·*] ἄρας· ἕκαστος δαρεικὸς εἶχεν ἀξίαν 20 ἀργυρῶν δραχμῶν.—*οὗ*] = ὅπου ἐν τῇ ἰσοίᾳ.—*εἰς Μάκρωνας*] εἰς τὴν χώραν τῶν Μακρώνων.—*ᾤχετο ἀπιών·*] ἀπῆλθεν.

Κεφ. Η'. § 1. ἐπὶ τὸν ποταμόν] τὸν Ἀψαρὸν.

§ 2. ὑπὲρ δεξιῶν] ὑπεράνω δεξιᾶ — *οἶον χαλεπώτατον*] πολὺ δυσβατότατον.—*ἐξ ἀριστερᾶς*] ἐν χειρὸς.—*ἐνέβαλλεν*] ἐχύνετο.—*ὁ ὠρίζων*] ὁ Ἀψαρὸς.—*δέ, δροισι*] = δένδροισι· ἴδὲ γραμμτ. § 31. 2.

§ 3. *γέροντα*] ἀσπίδος πλεκτὰς τετραγώνους.—*χιτῶν·*] τὰ ἔσωθεν φορέματα.—*κατ' ἀντιπέραν*] κατὰντιπρῦ.—*εἰς τὸν ποταμὸν*] εἰρωνικῶς λέγεται τούτο.—*ἐξικνούστων γὰρ οὗ*] διότι οἱ Μάκρωνες δὲν ἔφθανον τοὺς Ἕλληνας τὸ εὖ ἔχει τόνον, διότι εἶναι ἐν τέλει φράσεως.

§ 4. τῶν πελταστῶν ἀνὴρ.] ἀνὴρ τις ἐκ τῶν πελταστῶν.—*Ἀθήνησι... δεδοικευκέναι*] ὅτι εἶχεν ὑπερῆξ ὀσίλος ἐν Ἀθήναις.—*τὴν φωνήν·*] τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθρώπων τούτων, δηλ. τῶν Μακρώνων.—*ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι*] ὅτι αὕτη ἡ χώρα (τῶν Μακρώνων) εἶναι πατρίς μου.

τρίδα εἶναι· καὶ εἰ μὴ τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι.
 Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει, ἔφη, ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον.
 τίνες εἰσίν. Οἱ δ' εἶπον ἑρωτήσαντος, ὅτι Μάκρωνες. Ἐρώτα,
 τοίνυν, ἔφη, αὐτούς, τί ἀντιτετάχεται καὶ χρήζουσιν ἡμῖν
 πολέμοι εἶναι. Οἱ δ' ἀπεκρίναντο. Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ὅ
 ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε. Λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί, ὅτι
 οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερ-
 χόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπὶ θάλατταν βουλόμεθα ἀφι-
 κέσθαι. Ἠρώτων ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. Οἱ γ
 δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. Ἐντεῦθεν διδόασιν
 οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Ἕλ-
 ληνες ἐκείνοις Ἑλληνικὴν ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι.
 θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθύς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέ-
 κοπτον τὴν τε ὁδὸν ὠδοποιοῦν ὡς διαβιβῶντες ἐν μέσοις
 ἀναμειγμένοι τοῖς Ἕλλησι καὶ ἀγοράν, οἷαν ἐδύναντο,
 παρεῖχον καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως ἐπὶ τὰ
 Κόλχων ὄρια κατέστησαν τοὺς Ἕλληνας. Ἐνταῦθα ἦν ὄρος ὅ
 μέγα· καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. Καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἕλληνες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα ὡς
 οὕτως ἄζοντες πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατη-

§ 5. ἔφη] ὁ Ξενοφῶν.—τί]—διὰ τί.—ἀντιτετάχεται] Ἰωνικὸς τόπος—
 ἀντιτεταγμένοι εἰσίν.—καὶ χρήζουσιν] καὶ τί χρειαζονται, διὰ τί θέλου-
 σιν.

§ 6. ὅτι] διότι· ἐνν. χρήζομεν ὑμῖν πολέμοι εἶναι, ὅτι κλπ.—οὐ κα-
 κῶς γε ποιήσοντες] ἐνν. ἐρχόμεθα· ὅχι βέβαια διὰ τὰ βλάψομεν.—πολε-
 μήσαντες] ἀφοῦ ἐπολεμήσομεν κατὰ τοῦ βασιλέως.

§ 7. εἰ δοῖεν ἂν] ἂν ἦτο δυνατόν νὰ δώσωσιν.—τούτων τὰ πιστά] τοὺς
 ὅρκους περὶ τούτων.—καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν] ἐνν. τὰ πιστά.—ἐντεῦθεν]
 μετὰ ταῦτα.—ἔφασαν] ἐνν. οἱ Μάκρωνες.—θεοὺς ἐπεμαρτύραντο] τοὺς
 θεοὺς ἐπεκαλέσθησαν μάρτυρας, ὅτι δηλ. θὰ φυλάξωσι τοὺς ὅρκους τῶν.

§ 8. μετὰ τὰ πιστά] ἀφοῦ ἔδωσαν καὶ ἔλαβον τοὺς ὅρκους.—ὠδοποιοῦν]
 κατεσκευάζον.—ὡς διαβιβῶντες] ἵνα διαβιβάσωσιν· μέλλ. τοῦ διαβιβάζω.
 —ἐν μέσοις τοῖς Ἕλλησι] μέσα εἰς τοὺς Ἕλληνας.—παρήγαγον] συνο-
 δεύοντες ὠδήγησαν τοὺς Ἕλληνας.—ἐπὶ τὰ Κόλχων ὄρια] εἰς τὰ
 σύνορα τῆς χώρας τῶν Κόλχων (Κολχίδος).

§ 9. ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα] ἀντιπαρετάχθησαν φάλαγγα ποιῆ-

γοῖς βουλευσασθαι συλλεγεῖσιν, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγω-
 10 νιοῦνται. Ξενοφῶν δὲ ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δε-
 ξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὄρατε,
 μόνον ἐτι ἡμῖν ἐμποδῶν τὸ μὴ ἦδη εἶναι, ἐνθα πάλαι σπεύ-
 11 δομεν· τούτους, ἦν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμούςς δεῖ κατα-
 φραγεῖν.

11 Ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὐχεσθαι· εὐ-
 ξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. Καὶ Χειρίσοφος μὲν
 καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταὶ τῆς τῶν πολε-
 12 μίων θάλαγγος ἔξω γενόμενοι ἐπορεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι
 ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαράθεοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιόν, οἱ
 δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάρσθησαν καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν θά-
 13 λαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. Οἱ δὲ κατὰ τὸ Ἀρκα-
 δικὸν πελτασταί, ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαν-
 τες φεύγειν ἀνακραγόντες ἔθειον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ
 ὄρος ἀναβαίνουσι· συνεφέειπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδι-
 14 κὸν ὀπλιτικόν. ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. Οἱ δὲ πο-
 λέμιοι, ὡς ἦρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῆ ἄλλος
 ἄλλη ἐτράπετο. Οἱ δὲ Ἕλληνας ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο
 ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τάπιτάθαια πολλὰ ἐχούσαις.

παντες.—ὁὕτως ἄγοντες] ἵνα τοιούτοτροπως (δηλ. τεταγμένοι εἰς τά-
 λαγγα) πορευθῶσιν.—συλλεγεῖσιν] ἀφοῦ συναθροισθῶσιν. ἀορ. β' παθ.
 τοῦ συλλέγωμαι.—ὅπως ἀγωνισθῆναι] πῶς θὰ ἀγωνισθῶσι, θὰ πολεμή-
 σωσιν.

§ 10. ἐπὶ τὸ εὐώνυμον] ἐνν. κέρως· εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα.—εἰσὶν
 ἐμποδῶν] ἐμποδίζουσιν.—τὸ μὴ εἶναι] εἰς τὸ νὰ μὴ ἦμεθα.—πάλαι
 σπεύδομεν] ἐνν. εἶναι· πρὸ πολλοῦ σπεύδομεν νὰ ἦμεθα, δηλ. εἰς τὴν
 θάλασσαν.—ἦν πως] ἂν ἴσως.

§ 11. παρηγγύησαν] παρήγγειλαν, διέταξαν τὸ ρ. παρεγγυάω-ω.—
 παιανίσαντες] ἀφοῦ ἔψαλαν παιᾶνα.

§ 12. ἀντιπαράθεοντες] ἐναντιὸν τῶν Ἕλλ. παρὰ τὰς τάξεις αὐτῶν
 τρέγοντες.—διεσπάρσθησαν] διεχωρίσθησαν τὸ ρ. διασπάρωμαι-ωμαι.

§ 13. φεύγειν] ὅτι ἔφευγον οἱ πολέμιοι.—τὸ Ἀρκαδικὸν ὀπλιτικόν]
 κατὰ μετωνομίαν ἀντὶ τοῦ Ἀρκάδος ὀπλίται.

§ 14. ὡς ἦρξαντο θεῖν] ὅτι ἤρρισαν νὰ πρῶξωσιν, ἐνν. οἱ Ἕλληνας
 πελτασταί.—ἀλλὰ φυγῆ ἄλλος ἄλλη ἐτράπετο] ἀλλὰ φεύγοντες ἄλλος
 εἰς ἄλλο μέρος ἐπορεύθη.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμούς παρασόγγας 15
 ἑπτὰ καὶ ἤλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλ-
 ληνίδα οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ Σινωπέων ἀποι-
 κίαν ἐν τῇ Κόλχων χώρα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς
 τριάκοντα ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κόμαις· κἀντεῦθεν ὁρμώ- 16
 μενοι ἐλήζοντο τὴν Κολχίδα. Ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρα-
 τοπέδῳ Τραπεζοῦντιοὶ καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ
 ξένια ἔδοσαν βοῦς καὶ ἄλφιστα καὶ οἶνον. Συνδιεπράττοντο 17
 δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλοσίων Κόλχων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα
 οἰκούντων καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἤλθον βόες. Μετὰ δὲ 18
 τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν εὗξαντο, παρεσκευάζοντο· ἤλθον δ' αὐ-
 τοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθύσαι τῷ Διὶ σωτήρια καὶ τῷ Ἡρα-
 κλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ εὗξαντο. Ἐποίησαν
 δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἔνθα περ ἐσκήνουν· εἴ-
 λοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὄν οἰκο-
 θεν παῖδα ἄκων κατακανὼν ξυῖλη πατάξας, δρόμου τ' ἐπι-
 μεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυ- 19

§ 15. ἀμφὶ τὰς τριάκοντα] περίπου 30.

§ 16. ἐδέξαντο] εἰς τὴν πόλιν των.—ξένια] δῶρα.—ἄλφιστα] ἰδίε Δ',
 § ε', β.

§ 17. συνδιεπράττοντο] διεπραγματεύοντο μαζί.—ξένια] δῶρα.

§ 18. εὗξαντο] εὐχθέντες ἔταξιν.—παρεσκευάζοντο] ἡτοίμαζον τὴν
 θυσίαν.—ἀποθύσαι] ἵνα ἀπὸ τούτων θυσιασῶσιν.—σωτήρια· ἡγεμόσυνα]
 = θυσίαν σωτηρίων... ἡγεμόσύνων· δηλ. διότι ὁ μὲν Ζεὺς τοὺς ἔσωσεν, ὁ δὲ
 Ἡρακλῆς τοὺς ὠδήγησεν· διότι οὗτος ἐνομιλῆτο ὡς ἡγεμῶν (ὠδῆγος) τῶν
 ἐκστρατευόντων.—ἃ εὗξαντο] ὅσα ἔταξιν.—ἐνθα περ ἐσκήνουν] ἐκεῖ ὅπου
 ἐστρατοπέδευον.—εἴλοντο] ἐξέλεξαν.—αἴκοθεν] ἐκ τῆς πατρίδος.—ἄκων
 κατακανῶν] ἀκουσίως (χωρὶς νὰ θέλῃ) φονεύσας.—πατάξας] χτυπήσας.
 —δρόμου ἐπιμεληθῆναι] διὰ νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ δρόμου, δηλ. περὶ τοῦ
 τόπου, ὅπου ἔμελλε νὰ γείνη ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου.—καὶ τοῦ ἀγῶνος
 προστατῆσαι] καὶ νὰ γείνη προστατῆς τοῦ ἀγῶνος· δηλ. νὰ φροντίσῃ
 δι' ὅσα ἐχρειάζοντο διὰ τὸν ἀγῶνα.

§ 19. τὰ δέρματα] τῶν θυσιασθέντων ζώων, διὰ νὰ δοθῶσι βραβεῖα εἰς
 τοὺς νικητὰς ἐν τῷ ἀγῶνι.—ἄκων] = ἐκείσε, ὅπου.—τὸν δρόμον] τὸν τό-
 πον, ὅπου ἔμελλε νὰ γείνη ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου.—οὐπαρ] τὸν τόπον, ὅπου.
 —κάλλιστος] καταλληλότατος.—βούληται] ἐνν. τρεῖσιν.—θυήσονται]
 ἐνν. οἱ ἀγωνιζόμενοι.—δασεῖ οὕτως] εἰς τόπον τόσον σκληρὸν καὶ πυκνό-
 φυτον.—ἀνιάσεται] θὰ λυπηθῆ, θὰ πονεῖσθ'· ἰδίε γραμματ. § 76, 3, α'
 καὶ § 63.

σία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδωσαν τῷ Δρακοντίῳ καὶ ἠγεῖσθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποικῶς εἶπ. Ὁ δὲ δεῖξας, οὐπερ ἐσθικότες ἐτύγχανον. Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν, ὅπου ἂν τις βούληται. Πῶς οἴν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; Ὁ 20 δ' εἶπε, Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. Ἦγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρηῖτες πλείους ἢ ἐξήκοντα ἔθεον, πάλιν δὲ καὶ πυγμαῖν καὶ παγκράτιον ἕτεροι. Καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἅτε θεωμένων τῶν ἐταίρων πολλὰ φιλονικία ἐγένετο. Ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρᾶνου ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάττῃ ὑποστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὰ κραυγὴ καὶ γέλωσ καὶ παρακείμεσις ἐγένετο.

§ 20. στάδιον]—ἀγῶνα σταδίου· τὸ στάδιον ἦτο διάστημα 600 ποδῶν.—δόλιχον] ἐνν. δρόμον· ἦτο δὲ ὁ δόλιχος δρόμος σταδίων 6 μέχρις 24.—πυγμαῖν] γροθιομαχίαν.—παγκράτιον] ἀγὼν πάλης καὶ πυγμαῖς ὁμοῦ.—ἕτεροι] ἐνν. ἠγωνίζοντο.—κατέβησαν] εἰς τὸν ἀγῶνα, ἔλαβον δηλ. μέρος.—ἅτε θεωμένων τῶν ἐταίρων] ἐπειδὴ θεαταὶ ἦσαν οἱ ἀντροφοὶ των, οἱ φίλοι των.—φιλονικία] φιλοτιμία, ἀμιλλα.

§ 21. κατὰ τοῦ πρᾶνου] εἰς τὸν κατήφορον.—πάλιν] ὀπίσω.—ἄγειν] νὰ φέρωσι τοὺς ἵππους.—οἱ πολλοὶ] οἱ περισσότεροι, τῶν ἵππων ἐνν.—ἐκαλινδοῦντο] ἐκυλίσθησαν πίπτοντες χαμαί.—ἰσχυρῶς ὄρθιον] πολὺ ἀνηφορικόν.—μόλις] δυσκόλως.—βάδην] μὲ βῆμα, δηλ. χωρὶς νὰ τρέχωσιν.—ἐνθα] τότε.—παρακείμεσις] παρόρμησις.

στάδιον Κύριον Κι
 Η. Δ. Λ. 18
 ΤΕΛΟΣ

Handwritten text, possibly a name or signature, written vertically on a small piece of paper.

0. 2013
2005 1004

Handwritten text, possibly a name or signature, written on a piece of paper.

Handwritten text, possibly a name or signature, written on a piece of paper.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΑΓ. ΜΟΥΣΑΙ, Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ

15 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 15

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΝΕΩΣΤΙ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

Μεσσηνία
Βεωγία
Πλάτωνα
Χριστιανισμός
Χριστιανισμός

~~Καταλόγος βιβλίων~~
κτικόν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης τὸ
βιβλίον βραβευθὲν κατὰ τὸν τελευ-
ταῖον διαγωνισμὸν ἐπὶ 5 σχολικὰ
ἔτη.

— Φυσικὴ Ἱστορία ἐγκριθεῖσα ἐπὶ
πέντε σχολικὰ ἔτη διὰ τὴν Α' καὶ
Β' τάξιν.

— Ἑλληνικὴ Χρηστομάθεια τόμ. Α'
μετὰ σημειώσεων.

— Ἑλληνικὴ Χρηστομάθεια περιέ-
χουσα Ξενοφώντος Ἑλληνικὰ βι-
βλίον α' καὶ β' καὶ Κύρου Παι-
δείας μέρη κατ' ἐκλογὴν μετὰ
σημειώσεων.

Νουστράκη Ν. Στοιχειώδης Ἀριθμη-
τικὴ ἀρτι ἐγκριθεῖσα ἐπὶ πενταε-
τίαν.

— Συλλογὴ ἀριθμητικῶν προβλημά-
των, τὸ δεύτερον ἤδη ἐγκριθεῖσα
ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη.

Κολοκοτσᾶ Δ. Ἀναγνώσματα νεοελ-
ληνικὰ Τόμ. Α' διὰ τὴν Α' τάξιν.

— Ἀναγνώσματα νεοελληνικὰ Τό-
μος Β' διὰ τὴν Β' τάξιν.

Γαβριλά Ζαφ. Ἀνώμαλα ῥήματα μετὰ
γραμματικῶν παρατηρήσεων.

Μπούκα Ε. Σχέδια ἰσογραφίας εἰς
τρεῖς τεύχη βραβευθέντα ὡς τὰ
ἄριστα διὰ τὰς 3 τάξεις.

Αχιμανοῦ Γ. Καλλιγραφία.

Γενδοῦνη Γ. Καλλιγραφία.

Μακρῆ Α. Καλλιγραφία.

Αχιμπάκη Ε. Ἱερογγραφία εἰς τρεῖς
τεύχη διὰ τὰς 3 τάξεις.

Βραχνοῦ Ν. Ἑλληνικὴ Ἱστορία βρα-
βευθεῖσα ὡς ἡ ἀρίστη πασῶν καὶ
ἐγκριθεῖσα ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη
διὰ τὴν Α' τάξιν.

— Ἑλλήν. Ῥωμαϊκ. καὶ Βυζαντι-
κῆ Ἱστορία ἐγκριθεῖσα ὡς ἡ
ἀρίστη ἐπὶ πέντε σχολικὰ ἔτη
διὰ τὴν Β' τάξιν.

— Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους
βραβευθεῖσα καὶ αὐτὴ ὡς ἡ ἀρίστη
πασῶν καὶ ἐγκριθεῖσα ἐπὶ πενταε-
τίαν διὰ τὴν Γ' τάξιν.

Ζηκίδου Γ. Ἀτκήσεις πρὸς ἐφαρμο-
γὴν τῆς Γραμματικῆς διὰ τὴν
Α', Β' καὶ Γ' τάξιν μοναδικαὶ εἰς
τὸ εἶδος τῶν.

Γεωργιάδου Α. Στοιχειώδης Γεωμε-
τρία ἐγκριθεῖσα ἐπὶ πέντε σχολικὰ
ἔτη.

Κολοκοτσᾶ Δ. Ἱερὰ Ἱστορία τῆς
Καينῆς Διαθήκης διὰ τὴν Β' τάξιν.

— Χριστιανικὴ Κατήχησις διὰ τὴν
Γ' τάξιν.

Τέτση Γ. Νέα Γαλλικὴ Γραμματικὴ
ἐγκεκριμένη διὰ πέντε σχολικὰ ἔτη.

— Νέον Γαλλικὸν Ἀναγνωσματοῦριον
ἐγκεκριμ. διὰ πέντε σχολικὰ ἔτη.

Πρωτοπαπᾶ Γ. Ἀσκήσεις γραφταὶ καὶ
προφορικαὶ τεύχος Α' διὰ τὴν Α'
τάξιν.

Χατζηγεωργανοῦ Α. Λατινικὰ θέ-
ματα πρὸς ἀσκήσιν τῶν μαθητῶν
τῆς Γ' τάξεως.

Λογιᾶ-Πατισσοπούλου Ὁδηγὸς συνθέ-
σεων διὰ τὰς 3 τάξεις.

Τιμᾶται δραχμῶν δύο

Ἐπιτομή

ἱστορίας

Ἁγίου Βασίλειου

ΚΑΤΑ ΤΟΝ

Ἁγίου Βασίλειου

Α. Γ. Α.

του Π. Π. Π.